Jaarstukken 2021

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Gemeente Raalte

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 5
Aanbiedingsbrief 7
Voorwoord 15
Hoofdstuk 1 Inleiding 19
1.1 Verantwoording beleid 19
1.2 Leeswijzer 20
Hoofdstuk 2 Jaarverslag 25
2.1 Programmaverantwoording 27
2.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving 33
2.1.2 Integraal beheer openbare ruimte 41
2.1.3 Onderwijs, werk en inkomen 51
2.1.4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 61
2.1.5 Duurzaamheid en energietransitie 69
2.1.6 Economie 75
2.1.7 Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed 83
2.1.8 Openbare orde en veiligheid 91
2.1.9 Bestuur en dienstverlening 99
2.2 Overzichten 105
2.2.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien 109
2.2.2 Overzicht overhead 117
2.3 Paragrafen 120
2.3.1 Lokale heffingen 121
2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 131
2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 145
2.3.4 Financiering 154
2.3.5 Bedrijfsvoering 159
2.3.6 Verbonden partijen 165
2.3.7 Grondbeleid 185
2.3.8 Sociaal domein 199
2.3.9 Corona 205
Hoofdstuk 3 Balans met toelichting 211
3.1 Balans 211
3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 215

3.3 Toelichting op de balans 221
3.3.1 Vaste activa 221
3.3.2 Vlottende activa 231
3.3.3 Vaste passiva 237
3.3.4 Vlottende passiva 252
3.4 Gebeurtenissen na balansdatum 258
4.1 Overzicht van baten en lasten 2021 261
4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 263
4.2.1 Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht 263
4.2.2 Wet normering topinkomens 269
Bijlagen 271
Bijlage A. Kerngegevens 273
Bijlage B. Overzicht incidentele baten en lasten 274
Bijlage C. Mutaties in de reserves 282
Bijlage D. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 283
Bijlage E. Sisa 287
Bijlage F. Jaarrekening per taakveld 299
Bijlage G. Taakveld per programma 302
Bijlage H. Brugstaat rekening - begroting 2021 307
Bijlage I. Brugstaat rekening 2020 - 2021 307
Bijlage J. Overzicht niet aangewende kredieten/budgetten overbrengen naar 2022 308
Bijlage K. Kredieten 2021 naar 2022 311
Bijlage L. EMU-saldo 312
Bijlage M. Inzicht in loonkosten 314
Controleverklaring 317
Controleverklaring 318
6.1 Inleiding 319
6.2 Verklaring College van B&W 319
6.3 Raadsbesluit 320

Aanbiedingsbrief

Raalte, 24 mei 2022

Onderwerp: Jaarstukken 2021

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2021 aan. Met deze jaarstukken legt het college verantwoording af over het gevoerde bestuur in het afgelopen jaar.

Impact coronacrisis met onverminderd hoge werkdruk op de organisatie
Ook in 2021 heeft corona een grote invloed gehad, zowel op de werkomstandigheden als op de werkzaamheden zelf. Hoewel de organisatie zich goed heeft aangepast aan de nieuwe situatie heeft het soepel laten verlopen van alle werkzaamheden en processen in deze bijzondere tijd een enorme inspanning gevraagd. Gecombineerd met het blijven realiseren van het beste resultaat voor onze samenleving heeft dit in 2021 een grote druk op de organisatie opgeleverd.

Het Rijk heeft in 2021 opnieuw verschillende steunpakketten beschikbaar gesteld ter compensatie van enerzijds inkomstenderving en anderzijds extra kosten die de gemeente heeft gemaakt op diverse beleidsterreinen. Over 2021 was deze rijks compensatie ook voldoende om de gevolgen van corona financieel op te vangen.

Door de ingrijpende en gewijzigde omstandigheden als gevolg van de coronacrisis zijn ook in 2021 processen en procedures aangepast of hebben vertraging opgelopen. We prijzen ons gelukkig dat, ondanks deze bijzondere omstandigheden, het overgrote deel van de reguliere begroting 2021 is gerealiseerd. Dit alles verdient een groot compliment richting de gehele ambtelijke organisatie waarbij, het college graag een oprecht ‘dank je wel’ uitspreekt richting de organisatie.

Impact vluchtelingenstroom als gevolg van de oorlog in Oekraïne
Ook de impact van het uitbreken van de oorlog in Oekraïne op 24 februari 2022 en de hiermee gepaard gaande vluchtelingenstroom is groot. Raalte heeft opvanglocaties voor langere tijd beschikbaar gesteld. Het gaat hierbij om de Statenhorst in Heino en de Sallandshoeve in Nieuw Heeten. Daarnaast hebben ook particulieren woonruimte aangeboden. Het is hartverwarmend om te zien hoeveel mensen zich melden om iets te willen doen voor de vluchtelingen uit Oekraïne. Het vergt extra inzet van een groot aantal medewerkers in de hele organisatie om deze vluchtelingenstroom in goede banen te leiden. Hierdoor is de werkdruk nog verder toegenomen.

Een terugblik op 2021 in vogelvlucht

Woon en leefomgeving
Als uitwerking van de kernopgaven in de Omgevingsvisie is in 2021 het programma Wonen door uw raad vastgesteld. De druk op de woningmarkt is verder toegenomen. Dit hebben we bijvoorbeeld gemerkt aan het grote aantal ruimtelijke initiatieven waarop is ingespeeld.

In Regio-Zwolle verband is/wordt gewerkt aan de uitwerking van de verstedelijkingsagenda. De gemeente Raalte is hierop actief aangehaakt. Het beleid op Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) en het VTH-uitvoeringsprogramma zijn eind 2021 vastgesteld op basis van de VTH-ambitie van de raad.

Verkeer en vervoer
Voor de N35 is de startbeslissing voor de (Meerjarenprogramma infrastructuur, Ruimte en Transport) MIRT-verkenning N35 Wijthmen – Nijverdal voorbereid en inmiddels door de minister ondertekend.

Voor knooppunt Raalte is er in 2021 gewerkt aan het schetsontwerp. Het ontwerp geeft in hoofdlijnen aan hoe het kruispunt wordt vormgegeven. *Daarnaast is een aanzet gemaakt om te komen tot een integrale aanpak voor de stations Heino en Raalte waarin de gewenste uitbreiding van de parkeercapaciteit wordt meegenomen.*

Integraal beheer openbare ruimte
De beleidsontwikkeling voor de aanpak van de vervangingsopgave in de openbare ruimte is vertaald in de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte'. De opgaven zijn in beeld gebracht en de eerste versie van een meerjaren investeringsprogramma is opgesteld. De snoeiachterstanden in het buitengebied van (Nieuw) Heeten, Mariënheem en een deel van Luttenberg zijn op planmatige wijze weggewerkt. Er is een start gemaakt met een gefaseerde uitvoering van verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. Het gemeentelijk rioleringsplan 2021-2030 is vastgesteld en in de nota Klimaatadaptatie is het klimaatadaptatie beleid vastgelegd met als doel Raalte bestand te maken tegen de verandering van het klimaat.

Zorg voor onze inwoners
Samen met werkgevers en onderwijspartners is het Actieplan Werk Raalte ontwikkeld. Met behulp van dit actieplan wordt gewerkt aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt in onze gemeente. Het visiedocument 'Toekomst KR8 van Raalte' is opgesteld. Aan de hand van deze visie wordt onder andere gewerkt aan het verbeteren van de toegang tot het sociaal domein, op een manier die aansluit bij de behoeften van inwoners en die samenwerking tussen verschillende partners stimuleert. De regionale visie jeugdhulp 2021-2025 IJsselland is vastgesteld. De ambitie hierbij is dat alle kinderen in de regio IJsselland een thuis hebben. Samen met inwoners en betrokken partners is een startgemaakt met de wijkaanpak in de Wilgensingel.

Duurzaamheid en energietransitie
De Regionale Energiestrategie West-Overijssel (RES) 1.0 is door de raad vastgesteld. Hiermee komt de energietransitie op lokaal en (sub)-regionaal niveau in een uitvoeringsfase. De richtlijnen zonneparken zijn geëvalueerd met initiatiefnemers en omwonenden. Dit heeft geresulteerd in aangepaste richtlijnen. Gezamenlijk met een klankbordgroep van inwoners, de woningstichting en netbeheerder is een warmtevisie ontwikkeld. De warmtevisie geeft inzicht in het tijdspad waarop woningen en wijken aardgasvrij worden en welke alternatieven voor aardgas beschikbaar zijn. Het gemeentelijk energieloket, genaamd Duurzaam Bouwloket, is regionaal doorontwikkeld.

Lokale economie en ondernemerschap
De gemeente Raalte is 3^{e} van Overijssel geworden en staat landelijk op de 13^{e} plaats in de ranglijst meest MKB vriendelijke gemeente.

De scenario's van de Grote Markt en de Plas zijn verder uitgewerkt tot een uitvoeringsplan, zodat in 2022 daadwerkelijk kan worden gestart met de uitvoering. De opgaven uit de economische agenda zijn verder tot uitvoering gekomen. Voorbeelden hiervan zijn het vaststellen van het bestemmingsplan voor het bedrijventerrein Blankenfoort, onderzoek warenmarkt, uitvoeren lokale Human Capital Agenda (HCA)-agenda, deelname circulaire economie programma Regio Zwolle en uitvoeren startersloket.

Recreatie en toerisme
Samen met de vrijetijdsondernemers en Salland Marketing is de promotie en de toeristische infrastructuur versterkt. Er zijn onder andere nieuwe fietsroutes gemaakt en in verschillend dorpen zijn toeristische informatiepunten ingericht. Verder is er geïnvesteerd in het op orde houden van de veel gebruikte routenetwerken.

Sport
Er is één subsidieregeling gemaakt voor de gezamenlijke uitvoering van het Roalter Sportakkoord, Preventie akkoord en Raalte Gezond. De evaluatie van de inzet van de buurtsportcoaches is afgerond en heeft geleid tot drie nieuwe rollen: de buurtsportcoach dorpskernen, de verenigingsadviseur en de buurtsportcoach volwassenen/ouderen.

Onderwijshuisvesting
Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs is door de raad vastgesteld. De uitvoering vindt plaats in de periode 2022-2038.

Openbare orde en veiligheid
De acties genoemd in het uitvoeringsplan Integrale veiligheid 2021 zijn grotendeels in gang gezet en afgerond. Zo zijn er bewustwordingssessies georganiseerd om de weerbaarheid in de samenleving tegen ondermijnende criminaliteit te vergroten. Het Keurmerk Veilig Buitengebied is behaald. De inzet van de BOA's was vooral gericht op naleving van de coronamaatregelen.

Financieel resultaat 2021
In onderstaande tabel is de opbouw van het rekeningsaldo 2021 weergegeven in relatie tot het verwacht resultaat na vaststelling van de zomernota 2021. Uit dit overzicht blijkt dat het rekeningsaldo 2021 € 1,23 mln. voordeliger is dan bij de zomernota was voorzien.

Resultaat jaarrekening 2021 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving		Bedrag
Begrotingsresultaat 2021 primitief	**N**	**€ 3.247.199**
Resultaat zomernota 2021	V	€ -946.892
Begrotingsresultaat na zomernota 2021		**€ 2.300.307**
Resultaat jaarrekening 2021	**V**	€ -2.413.079
Opnieuw beschikbaar te stellen middelen in 2022 in verband met 'overlopende posten' van 2021 naar 2022 (zie hfd.stuk 5 bijlage J)	**N**	**€ 3.482.657**
'Netto' rekeningsaldo 2021	**N**	**€ 1.069.578**
Resultaat jaarrekening 2021 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota	**V**	**€ -1.230.729**

Bovenstaand overzicht laat zien dat het resultaat van de jaarrekening € 2,41 mln. positief bedraagt, dat wil zeggen het verschil tussen baten en lasten. Van dit resultaat wordt voorgesteld € 3,48 mln. over te hevelen naar 2022 omdat de betreffende activiteiten niet (volledig) zijn afgerond in 2021 of worden doorgeschoven naar 2022 (de zogenaamde 'overlopende posten' van 2021 naar 2022). Het 'netto' rekeningsaldo komt hiermee op € 1,07 mln. nadelig. Dit is € 1,23 mln. voordeliger dan bij de zomernota 2021 is voorzien.

Voor een specificatie van de overlopende posten van 2021 naar 2022 zie bijlage J.

Analyse rekeningresultaat 2021

Het rekeningresultaat 2021 is positiever dan bij de zomernota 2021 werd verwacht. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

Meevallers:

- Hogere algemene uitkering/ niet bestede gereserveerde middelen algemene uitkering
- Minder uitgaven leerlingenvervoer, peuterspeelzaal en kinderopvang
- Positief resultaat op DOWR-samenwerking
- Voordeel op organisatiebudgetten met name als gevolg van meer doorberekende projecturen/ lagere overhead
- Lagere kapitaallasten

Tegenvallers:

- Meer uitgaven groot onderhoud woonwagenstandplaatsen
- Storting in de voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen als gevolg van verlofstuwmeer 2020/2021
- Te betalen vennootschapsbelasting als gevolg van winstneming diverse complexen grondexploitatie

Reservepositie

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht.

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve bij de jaarrekening 2021

Bedragen * €1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
Verwachte stand per 1 januari	**17.589**	**20.523**	**12.102**	**11.105**	**10.608**
Bij: rekeningsaldo 2020	1.948				
Af: saldo toevoegingen/onttrekkingen 2021	-2.424				
Afroming algemene reserve grondexploitatie	3.410				
Bij: rekeningsaldo 2021		2.413			
Af: via bestemming rekeningsaldo 2021 deel rekeningsaldo ten gunste van de egalisatiereserve DOWR		-285			
Opnieuw beschikbaar stellen van middelen in 2022 voor posten welke in 2021 nog niet volledig zijn gerealiseerd (de zogenaamde 'overlopende' posten)		-3.483			
Exploitatieposten reeds ten laste van de algemene bestemmingsreserve geraamd		-842			
Claims via raadsbesluit jaarrekening 2021 (overbrengen kredieten ten laste van de algemene bestemmingsreserve)		-832			
Doorschuiven kredieten bij zomernota 2021		-1.827	-50		
Af: vorming gekoppelde reserve St. Jozefschool Nieuw Heeten		-1.716			
Af: korting (€ 5,00) op tarief afvalstoffenheffing 2022		-71			
Dekking begrotingsresultaat 2022-2025		-1.778	-947	-497	-281
Verwachte stand per ultimo jaar	**20.523**	**12.102**	**11.105**	**10.608**	**10.327**

Uit deze tabel blijkt dat de algemene reserve ad € 20,52 mln. per 31-12-2021 terugloopt naar een bedrag van € 10,33 mln. per ultimo 2025. Dit is € 5,83 mln. boven het door de raad ingestelde minimumniveau van € 4,5 mln.

Algemene reserve grondexploitatie bij de jaarrekening 2021

De algemene reserve grondexploitatie kent per 31-12-2021 een stand van € 5,0 mln. Dit is na afroming met een bedrag van € 3,41 mln. In de Nota Grondbeleid is voor de algemene reserve grondexploitatie een ondergrens van € 1 mln. en een bovengrens van € 5 mln. bepaald. Op basis hiervan is er daarom sprake van een surplus per 31-12-2021 van afgerond € 3,41 mln. Dit surplus is, in overeenstemming met de Nota Grondbeleid, afgeroomd en gestort in de algemene bestemmingsreserve.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de boogde winstneming voor de jaren 2022-2025 is gebaseerd op verwachte kosten en (grond) opbrengsten. Mochten deze afwijken dan heeft dit gevolgen voor de winstneming en daaropvolgend de afroming van de algemene reserve grondexploitatie. De afgelopen jaren konden er winstnemingen gedaan worden op een aantal lopende grondexploitaties en dan met name het complex Salland II. De meer recent in exploitatie genomen complexen laten een ander beeld zien. Niet alle nieuwe grondexploitaties sluiten met een positief resultaat en daar waar wel sprake is van een positief exploitatieresultaat is dat resultaat relatief gering.

Dit heeft een nadelig effect op de jaarlijkse winstneming en de afdracht van het surplus van de algemene reserve grondexploitatie. Daar waar in de afgelopen jaren sprake was van een forse storting in de algemene bestemmingsreserve, moet voor de komende jaren rekening gehouden worden met een beperktere afroming van de algemene reserve grondexploitatie.
Op basis van onder andere de geactualiseerde grondexploitaties ziet het verwachte (meerjaren) verloop van de algemene reserve grondexploitatie er als volgt uit:

Algemene reserve grondexploitatie

Bedragen in €

Alg res grondexploitatie	2021	2022	2023	2024
Stand per 1-1	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Stortingen	3.626.720	2.047.409	1.328.456	936.203
Onttrekkingen	-216.510	-1.622.762	-317.000	-317.000
Afroming reserve	3.410.210	424.647	1.011.456	619.203
Stand per 31-12	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**

Voor een nader inzicht in de grondexploitatie zie paragraaf 2.3.7 Grondbeleid.

Reserve weerstandsvermogen

De weerstandsratio is bij de jaarrekening 2021 als volgt berekend:

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag
Beschikbare weerstandscapaciteit:	
Onbenutte belastingcapaciteit	2.545.000
Algemene reserve grondexploitatie	5.000.000
Reserve weerstandsvermogen	9.446.000
Af: claim kadernota 2020-2023	-1.120.000
Af: gekoppelde reserve Schoonhetenseweg	-3.155.000
Onvoorzien	90.000
Totaal	**12.806.000**
Benodigde weerstandscapaciteit:	
Risico's conform tabel	3.230.091
Verhouding beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit	**4,0**

Zie onderstaande tabel voor de ontwikkeling van de weerstandsratio 2018-2022.

Ontwikkeling weerstandsratio

Omschrijving	Begr 2018	Rek 2018	Begr 2019	Rek 2019	Begr 2020	Rek 2020	Begr 2021	Rek 2021	Begr 2022
Weerstandsratio	1,7	2	1,9	2,3	1,7	2,1	1,7	4,0	2,5 (*)

(*) hierbij is rekening gehouden met de afroming van het weerstandsvermogen bij de kadernota 2020-2023 én bij de begroting 2022-2025.

De forse stijging van de weerstandsratio bij de jaarrekening 2021 (4,0) ten opzichte van de jaarrekening 2020 (2,1) vindt zijn oorzaak in de vermindering van het ingeschatte bedrag voor de risico's die de gemeente loopt. Belangrijke componenten hierin zijn het vervallen van het risico 'herijking gemeentefonds' en afname van de risico's 'binnen de grondexploitatie'. Dit is echter een momentopname. Bij economische tegenslag/ grote grondaankopen kan met name binnen de grondexploitatie ook snel sprake zijn van toenemende risico's en een daling van de weerstandsratio.

Bij de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 wordt opnieuw een integrale beoordeling gemaakt van de dan actuele risico's in relatie tot het beschikbare weerstandsvermogen en de hieruit voortvloeiende weerstandsratio. Afhankelijk van deze herbeoordeling wordt bezien of het wel/niet geoorloofd is om met voorstellen te komen de reserve af te romen en zo ja, tot welke hoogte. Belangrijk hierbij is dat er een consistente lijn blijft bestaan in de ontwikkeling van de (toekomstige) weerstandsratio.
Voor een nader inzicht in de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit zie paragraaf 2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ontwikkeling egalisatiereserve sociaal domein
In onderstaande tabel is weergegeven hoe de egalisatiereserves sociaal domein zich vanaf 2014 tot en met 2021 hebben ontwikkeld. Vanaf 2020 is de reserve zorg en de reserve participatie samengevoegd tot één egalisatiereserve sociaal domein.

Ontwikkeling Egalisatiereserves sociaal domein 2014-2021

Bedragen x € 1.000.000

Stand per ultimo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zorg	2,07	3,35	4,53	4,20	3,78	3,74		
Participatie	1,37	1,05	0,96	0,43	0,88	1,09		
Egalisatiereserve sociaal domein							4,81	6,00
Totaal	**3,44**	**4,40**	**5,49**	**4,63**	**4,66**	**4,83**	**4,81**	**6,00**

(In bovengenoemde stand zijn de claims per ultimo 2021 tot een bedrag van € 0,95 mln. niet opgenomen.)

De stand van de reserve Sociaal domein per 31-12-2021 is € 6,00 miljoen. Echter op de reserve Sociaal domein rusten per 1-1-2022 nog claims van € 0,95 miljoen (op basis van eerder genomen besluiten). Hiermee rekening houdend komt het saldo van de reserve Sociaal domein op circa € 5,05 miljoen, hetgeen onder het bij de begroting 2022 vastgestelde plafond van € 6,5 miljoen ligt. Met de reserve is er een buffer om de financiële risico's binnen het sociaal domein op te vangen.

Financiële wendbaarheid en weerbaarheid

Wendbaarheid

Wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel we zijn om snel te kunnen inspelen op de actualiteit. De volgende instrumenten dragen bij aan de financiële wendbaarheid:

- Kengetal netto schuldquote (niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen)
- Kengetal belastingcapaciteit

Weerbaarheid

Weerbaarheid heeft te maken met veerkracht of het vermogen om onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's.
De volgende onderwerpen dragen bij aan de financiële weerbaarheid

- Algemene bestemmingsreserve
- Ratio weerstandsvermogen
- Kengetal solvabiliteit
- Kengetal grondexploitatie
- Kengetal structurele exploitatieruimte

De financiële kengetallen hebben zich bij de jaarrekening 2021 als volgt ontwikkeld:

Financiële kengetallen

In %

Omschrijving	Rek 2019	Begr 2020	Rek 2020	Begr 2021	Rek 2021	Begr 2022	Streefwaarden-kengetallen positief	neutraal	negatief
Netto schuldquote	80	106	69	97	58	79			
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	72	99	62	89	53	72	<90	90-130	>130
Solvabiliteit	39	27	42	31	45	35	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	21	20	16	23	16	15	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	1,28	0,42	0,19	0,77	1,00	0,92	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	99	99	97	98	94	94	<100	100	>100

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt laten de financiële kengetallen, ook in 2021, een consistent positief tot neutraal verloop zien ten opzichte van de streefwaarden.

Tot slot

De door de raad ingestelde rekeningcommissie voert op 15 juni aanstaande het onderzoek jaarrekening uit. Hierbij licht de accountant het accountantsverslag 2021 toe. Het verslag van dit onderzoek wordt u daarna zo spoedig mogelijk toegezonden.

Burgemeester en wethouder van Raalte,

de (loco) secretaris de burgemeester

Arie Nijman Martijn Dadema

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2021 van de gemeente Raalte. Met dit sluitstuk van de budgetcyclus 2021 leggen we als college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid. Het is gebruikelijk dat de verslaglegging voor iedereen ter inzage wordt gelegd en op de website wordt gepubliceerd.

Jaarverslag en jaarrekening
De jaarstukken 2021 zijn opgedeeld in een jaarverslag en een jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de diverse paragrafen. Over dit onderdeel wordt geen accountantsverklaring afgegeven. Wel stelt de accountant vast, dat de inhoud van het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans met toelichtingen en is door de accountant gecontroleerd en voorzien van een controleverklaring.

Wij hopen dat u met deze verslaglegging een instrument in handen heeft voor een goede invulling van uw controlerende rol.

Burgemeester en wethouders van Raalte,

24 mei 2022

Hoofdstuk 1
Inleiding

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Verantwoording beleid

Het programmaverslag en de financiële vertaling daarvan in de jaarstukken, vormen het sluitstuk van de gemeentelijke planning– en controlcyclus.

In de meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de beleidsvoornemens, de beschikbare middelen en de daaraan gekoppelde resultaten en prioriteitstellingen opgenomen.

Over de vorderingen in de uitvoering van deze beleidsvoornemens en de aanwending van de beschikbaar gestelde middelen wordt jaarlijks in de zomernota aan de raad gerapporteerd. Het nu voorliggende afsluitende jaarverslag en de jaarrekening zijn de belangrijkste documenten voor het afleggen van verantwoording over gemeentelijke prestaties en bestedingen. Formeel dienen de documenten twee doelen:

1. Verantwoording van ons als college aan de gemeenteraad;
2. Verantwoording van de gemeenteraad aan de bevolking die hij vertegenwoordigt.

Zoals al aangegeven, dient er voor de verslaglegging een onderscheid te worden gemaakt in jaarverslag en jaarrekening.

Het onderdeel *jaarverslag* geeft inzicht in de realisatie van de programma's. Dit inzicht wordt verkregen door een uitwerking te geven van:

- De mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd;
- De wijze waarop geprobeerd is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken;
- De gerealiseerde baten en lasten.

De *jaarrekening*, waar het oordeel van de accountant over het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties betrekking op heeft, bevat:

- De gerealiseerde baten en lasten per programma;
- Het overzicht van de gerealiseerde dekkingsmiddelen;
- Het totaal saldo van baten en lasten;
- De werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- Het gerealiseerde resultaat na bestemming.

Volgens de BBV-voorschriften worden eerst alle baten en lasten van de programma's gepresenteerd. Vervolgens wordt het resultaat bepaald en daarna wordt het resultaat bestemd. Op dat moment vinden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves plaats.

Beleidsindicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft een vaste set aan beleidsindicatoren voor. Deze zijn per programma terug te vinden in de indicatorentabel (zie licht gele arcering). Naast de verplichte beleidsindicatoren is nog een aantal 'eigen' indicatoren opgenomen. Hierbij maken we voor een belangrijk deel gebruik van de indicatoren uit 'waar staat je gemeente'.

De indicatoren uit het burgeronderzoek 'Waar staat je gemeente' gaan uit van verschillende maatschappelijke thema's namelijk:

- Woon- en leefklimaat
- Relatie burger–gemeente
- Gemeentelijke dienstverlening
- Zorg en welzijn

De indicatoren worden gemeten met een gemiddeld cijfer op een vijfpuntsschaal, waarbij een 1 staat voor 'helemaal oneens' en een 5 voor 'helemaal eens'. Met andere woorden: hoe hoger het cijfer, hoe meer de burgers het eens zijn met de stelling. Het onderzoek vindt tweejaarlijks plaats. In 2020 is de laatste meting geweest. Voor 2019 en 2021 zijn derhalve geen indicatoren beschikbaar. Dit geldt ook voor enkele indicatoren afkomstig van het CBS. Om inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van de indicatoren zijn de indicatoren 2019 en 2020 toegevoegd aan de tabellen.

1.2 Leeswijzer

In de begroting en rekening 2021 zijn de volgende programma's opgenomen:

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werk en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening

   Overzicht Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

   Overzicht overhead

Met het jaarverslag wordt inzicht gegeven in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd en de wijze waarop geprobeerd is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken.

Dit inzicht wordt gegeven aan de hand van de beantwoording van de volgende W-vragen:

- Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?
- Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?
- Wat heeft het ons gekost?

Financiële resultaten worden met een min-teken weergegeven bij een voordelig resultaat.

Bij de programma's worden de relevante afwijkingen toegelicht.

In **hoofdstuk 2** wordt ook een nadere toelichting gegeven in de voorgeschreven paragrafen.

Deze toelichting geeft een dwarsdoorsnede van de financiële positie bezien vanuit het perspectief van de volgende onderdelen:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Sociaal domein
- Corona

In **hoofdstuk 3** vindt u de balans met toelichting en de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

In **hoofdstuk 4** is het overzicht van baten en lasten met toelichting opgenomen. Hier wordt de jaarrekening in vogelvlucht toegelicht. Daarnaast is in dit hoofdstuk het verplichte model Wet Normering Topinkomens opgenomen.

In **hoofdstuk 5** zijn de (verplichte) bijlagen opgenomen.

In **hoofdstuk 6** is de controleverklaring opgenomen.

Als afsluiting treft u het raadsbesluit aan tot vaststelling van de jaarstukken 2021 en de bestemming van het rekeningsaldo.

Hoofdstuk 2

Jaarverslag

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 2 Jaarverslag

Inleiding

In het jaarverslag zijn de volgende onderdelen opgenomen om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid in 2021:

- De programmaverantwoording
- De overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead
- De paragrafen

•

Hoofdstuk 2.1

Programmaverantwoording

Gemeente Raalte

Inleiding

Om een heldere verslaglegging af te geven over het gevoerde beleid in 2021, is de programmaverantwoording in navolging van de programmabegroting 2021 opgebouwd uit 9 programma's. Zo zijn de resultaten in de jaarstukken 2021 te vergelijken met het geraamde in de programmabegroting 2021.

Programma 1

Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Gemeente Raalte

2.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder: Wethouders W. Wagenmans en D. Melenhorst
Programmacoördinator: Domeinmanager H. Lantink

2.1.1.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- In 2021 is de druk op de woningmarkt verder toegenomen. Dit merken we ook aan het grote aantal ruimtelijke initiatieven waarop ingespeeld moet worden. Daarmee lopen we tegen de grenzen van onze capaciteit aan. In het verband van de Regio Zwolle wordt gewerkt aan de verstedelijkingsagenda. Deze is in 2021 verder uitgewerkt en de gemeente Raalte is hierop aangehaakt.

- Het wordt steeds duidelijker dat de druk op de ruimte in het buitengebied vanuit verschillende beleidsvelden sterk toeneemt. De transitie van de landbouw met nu een extra opgave in het stikstofbeleid, de energieopgaven, maar ook nieuwe ontwikkelingen zoals een bossenstrategie vanuit het Rijk maken de druk op de grond in het landelijk gebied groot. Perspectief voor de landbouw, natuur en landschap vergt steeds vaker een integrale aanpak.

- Raalte is intensief betrokken bij de ontwikkelingen van de agenda voor de Gebied Gerichte Aanpak Salland voor de stikstofopgaven in het gebied. Salland heeft een integrale aanpak voor ogen. Deze aanpak heeft raakvlakken met de omgevingsvisie van de gemeente Raalte.

2.1.1.2 Doelstellingen 2021

1. We zorgen voor de implementatie van de Omgevingswet. De nieuwe wet vraagt om een andere manier van werken. Hierbij staat voorop dat we inspelen op initiatieven, integraliteit en meer bestuurlijke afwegingsruimte.

2. We verbeteren de verkeersveiligheid en bereikbaarheid, onder andere door uitvoering te geven aan de Marsroute voor de N35, inclusief verkeersveiligheidsmaatregelen, realisatie van knooppunt Raalte en de verkeersagenda.

3. Samen met de Omgevingsdienst IJsselland zorgen we voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in het fysieke domein.

2.1.1.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 Als uitwerking van de kernopgaven in de Omgevingsvisie is als eerste in 2021 het programma Wonen vastgesteld. De implementatie van de Omgevingswet loopt op schema conform de minimale actielijst van de VNG.

1.2 In 2021 waren er zeer veel ruimtelijke initiatieven die geleid hebben tot veel vergunningaanvragen (50% meer aanvragen dan geraamd). Daarmee liepen we tegen de grens van onze capaciteit aan en was het noodzakelijk om te prioriteren. De rol van ruimtecoach is stevig verankerd in de organisatie en ruimtelijke initiatieven benaderen we integraal en vanuit een ‘ja, mits’ houding.

1.3 Vanuit het programma De Kracht van Salland hebben we ondersteuning verleend aan de ontwikkeling van het initiatief Salland Loont, Salland Boert en Eet Bewust, verschillende Kavelruilprojecten waarvan het kavelruilproject Wijhe Laag Zuthem door Raalte is aangevraagd bij de provincie.

Het Leaderprogramma is een nieuwe periode ingegaan; de transitieperiode 2021-2023. Raalte is penvoerder voor de subsidieaanvraag voor de functioneringskosten van de Lokale Actie Groep (LAG) Salland bij RVO. Er zijn in 2021 extra EU-budgetten toegekend aan Salland. Vanuit Raalte zijn in totaal nu 8 Raalter projecten gefinancierd en is bijgedragen bij 10 Salland brede projecten.

2.1 Voor de N35 is in 2021 de startbeslissing voor de (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) MIRT-verkenning N35 Wijthmen - Nijverdal voorbereid. De startbeslissing ligt nu ter besluitvorming bij de minister.

Voor Knooppunt Raalte is er in 2021 gewerkt aan het schetsontwerp dat begin 2022 definitief wordt gemaakt en voorgelegd wordt aan de omgeving. Het ontwerp geeft in hoofdlijnen aan hoe het kruispunt wordt vormgegeven.

2.2 Het jaarlijkse budget van de verkeersagenda is ingezet voor diverse fysieke verkeersveiligheidsmaatregelen. Daarbij is de focus gelegd op de locaties/wegvakken die aantoonbaar verkeersonveilig zijn en is zoveel mogelijk ingezet op het meeliften bij onderhoudswerkzaamheden om werk met werk te maken. Daarnaast is gebruik gemaakt van subsidiemogelijkheden van de provincie en het Rijk. Ook zijn meerdere verkeerseducatieprogramma's uitgevoerd.

3.1 Het beleid op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en het VTH-uitvoeringsprogramma zijn eind 2021 vastgesteld op basis van de VTH-ambitie van de raad. Dit is gedaan op basis van risicogestuurde prioriteiten en samenleving gestuurde prioriteiten. De uitvoering van de (milieu)taken die bij de Omgevingsdienst zijn neergelegd zijn in 2021 onder de loep genomen om een kwaliteitsslag te maken.

2.1.1.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Verbeteren verkeersveiligheid Vlaminckhorstweg

In 2021 is toegewerkt naar een definitief plan voor een aanpassing van de Vlaminckhorstweg. Er is overeenstemming bereikt met de bewoners over een uitbuiging van de weg ter hoogte van de bebouwde komgrens om de snelheid van het verkeer te remmen.

Verlichten parkeerdruk in (oude) woonwijken

In 2021 zijn beschikbare financiële middelen ingezet om de parkeercapaciteit te verruimen in de straten waarbij parkeeronderzoek aantoonde dat er sprake was van een tekort aan parkeerplaatsen.

Verbeteren verkeersveiligheid Bentinckstraat-Westdorplaan

De civiele werkzaamheden aan het kruispunt Bentinckstraat-Westdorplaan zijn afgerond. Ook zijn kleinschalige aanpassingen gedaan aan de Westdorplaan, tussen Bentinckstraat en BK-straat. Hiermee is de situatie aangepast naar een passende inrichting voor de gereedgekomen bouwlocaties aan beide zijden van de Westdorplaan (Burgemeesterkwartier en Postkantoorlocatie). De kruising Bentinckstraat-Westdorplaan is voorzien van nieuwe inrichting met duidelijke kleurstellingen conform het basisontwerp van kruisingen met fietsers in de voorrang.

Verkabeling hoogspanningsleiding

Op 17 juni 2021 is door de gemeenteraad besloten om in te stemmen met het basisontwerp verkabeling en de daarbij behorende financiële consequenties. Tennet is bezig met het opstellen van het detailontwerp. Met Tennet is een realisatieovereenkomst afgesloten voor uitwerking van het detail ontwerp en de realisatie. Met de provincie Overijssel is een bestuursovereenkomst afgesloten waarin de financiële bijdrage vanuit de provincie is vastgelegd. Er zijn inloopbijeenkomsten gehouden om omwonenden te informeren over de plannen. Uitwerking tot detailontwerp en bestemmingsplan wordt op dit moment uitgevoerd. Realisatie wordt verwacht eind 2023/begin 2024.

Kracht van Salland; extra leader middelen

Met de extra middelen van de Kracht van Salland zijn in 2021 projecten mogelijk gemaakt zoals Salland Boert en Eet Bewust en Leaderprojecten zoals Dorpskamer Lierderholthuis en een bijdrage voor het project Landschap 2.1 van Stichting Kostbaar Salland.

2.1.1.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 1	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Nieuwbouw woningen Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen *Bron: ABF - Systeem Woningvoorraad*	2021	8,4	8,4	8,7	7,6	8,4
Ik voel me thuis in deze buurt *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	4,3				-
% Behaalde taakstelling vergunninghouders *Bron: woonvisie*	2016	100%			100%	-
Tevredenheid over openbaar vervoer in de nabijheid *Bron: Waar staat je gemeente*	2020	63,0		63,0		-

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

Cijfer onderzoeksmeting is gebaseerd op een 1-5 schaal; hoe hoger, hoe meer burgers eens zijn met deze stelling.

2.1.1.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-6.945.300	-8.909.938	-1.964.638
Lasten	11.557.676	8.973.296	-2.584.380
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**4.612.376**	**63.358**	**-4.549.018**
Mutaties in reserves	-638.180	3.227.851	3.866.031
Gerealiseerd resultaat	**3.974.196**	**3.291.209**	**-682.987**

2.1.1.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in €	- is voordeel
Omschrijving verklaring	**Verschil**
Monitoren verkeersstromen	-41.000
Meerkosten woonwagenaangelegenheden	210.000
Meer ontvangen leges omgevingsvergunningen	-500.000
Minder doorbelasting diverse domeinen	-159.500
Minder doorberekening van M8 kredieten ten gunste laste van de exploitatie	-209.733
Diverse kleine verschillen	17.246
Totaal verschil	**-682.987**

Minder doorberekening eenmalige investeringen	
Implementatie omgevingswet naar 2022	-118.705
Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle naar 2022	-10.450
Visie dorpsrand Heino - N35 naar 2022	-74.947
Verkabeling hoofspanningsmast naar 2022	-5.631
Totaal	**-209.733**

Monitoren verkeersstromen (voordeel € 41.000)

Voor de jaren 2020 tot en met 2023 is jaarlijks eenmalig € 25.000 beschikbaar gesteld voor monitoren verkeersstromen. In verband met de corona en prioritering van werkzaamheden in 2020 en 2021 is het werk slechts voor een klein gedeelte uitgevoerd. Bedrag van € 41.000 wordt overgebracht naar 2022.

Meerkosten woonwagenstandplaatsen (nadeel € 210.000)

De gemeente is eigenaar van de woonwagenstandplaatsen Raalte-dorp en Heeten inclusief een voorzieningengebouw per standplaats (met daarin sanitaire voorzieningen en installaties). De gemeente ontvangt jaarlijks huurinkomsten voor de standplaatsen inclusief voorzieningengebouwen en is verantwoordelijk voor het onderhoud daarvan. De standplaatsen en gebouwen waren toe aan groot onderhoud. Er was jarenlang geen groot onderhoud uitgevoerd en sommige voorzieningen waren 30-40 jaar oud. Het uitgevoerde groot onderhoud is fors hoger uitgevallen dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Het betreft onder andere het saneren van asbest wat niet bekend was, het vervangen van open verbrandingstoestellen (geisers) door cv-installaties in het kader van veiligheid en het vervangen van 30-40 jaar oud sanitair en tegelwerk. Voor de jaren 2023 en verder is er op basis van de nieuwe 'nulstand' een nieuwe exploitatieopzet gemaakt en meerjarenonderhoudsplanning om dit in de toekomst te voorkomen.

Meer ontvangen leges omgevingsvergunningen (voordeel € 500.000)
In 2021 zijn er ten opzichte van de begroting € 500.000 meer bouwleges ontvangen dan begroot. De hogere legesinkomsten zijn veroorzaakt door de aangetrokken economie en hogere bouwkosten. Er is ook veel extra formatie ingehuurd om de werkvoorraad beheersbaar te houden. Dat kon echter niet voorkomen dat werkvoorraden zijn opgelopen. Dit geldt ook voor de doorlooptijd van procedures en tarieven van inhuur. Op basis van het aantal aanvragen begin 2022 en het hoge aantal vooroverleggen moeten we ervan uitgaan, dat deze trend zich voortzet.

Voorgesteld wordt daarom om 50% van deze meeropbrengst beschikbaar te stellen voor 2022 en aan te wenden voor uitvoering van toezicht en begeleiding van de verleende vergunningen en de hogere werkdruk op het taakveld. Daarnaast is het project van de digitalisering van de bouwdossiers verkend. Om het proces van de procedures efficiënter in te richten, de dienstverlening te verhogen door vergunningen (snel) digitaal te verstrekken en op termijn digitaal toegankelijk te maken, is een digitaal archief van de bouwdossiers noodzakelijk. Dit koste circa €15 per dossier en het betreft 25.000 dossiers. Door hiervoor nu € 250.000 over te brengen naar 2022 kan circa 67% van de digitaliseringsslag op dit product worden gerealiseerd. De komende jaren worden voorstellen gedaan voor de rest van de dekking.

Verschillen in de reservemutaties	
Meer stortingen in reserves binnen bouwgrondexploitatie (winstneming / onttrekking voorziening verwachte verliezen)	3.337.955
Minder onttrekkingen door lagere doorberekening M8, waaronder:	502.119
* Implementatie Digitaal Stelsel Omgevingsvergunning € 87.833 naar 2022	
* Leader projecten € 28.323 naar 2022	
* Implementatie omgevingswet externe dienst € 38.491 naar 2022	
* Woningmarktonderzoek € 25.000 naar 2022	
* I-uitvoeringsplan fysiek € 92.606 naar 2022	
* Begeleidingskosten bouwvergunningen € 200.341 naar 2022	
* ICT-koppeling omgevingsvergunningen zaaksysteem € 24.000 naar 2022	
Diversen	25.957
Totaal	**3.866.031**

Programma 2

Integraal beheer openbare ruimte

Gemeente Raalte

2.1.2 Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator: Domeinmanager R. van Harten

2.1.2.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- Op het gebied van klimaatadaptatie is in 2021 een ontwikkeling op gang gekomen om te komen tot een regionale samenwerking in Rivus-verband. Dit krijgt een vervolg in 2022. De nota Klimaatadaptatie is in uitvoering genomen.

- Voor een toekomstbestendige openbare ruimte is in 2021 een start gemaakt met de uitvoering van de nota 'Op weg naar een toekombestendige openbare ruimte'. Hier is de 1e versie van het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte uit voortgekomen. Dit leidt tot het verder ontwikkelen van integrale en gebiedsgerichte projecten voor het toekomstbestendig maken van de leefomgeving. Interessant zijn de verkenningen van de opgaven op het gebied van klimaatadaptatie en energietransitie. Het besef dat de gemeente staat voor grote (financiële) opgaven neemt toe.

- In 2021 zijn de thema's levensloopbestendigheid en dementievriendelijke openbare ruimte nadrukkelijker in beeld gekomen en als pilot opgenomen in enkele projecten die in voorbereiding zijn (versterken verbinding met gezonde leefomgeving).

- We zien in toenemende mate dat inwoners meer het initiatief nemen om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren. Deze vorm van Inwonersparticipatie vraagt om extra inzet.

- In 2021 zijn de doelen ten aanzien van circulair werken nadrukkelijker in beeld gekomen. Ook op het gebied van biodiversiteit zien wij in toenemende mate opgaven op de gemeente afkomen. Dat vraagt om een vervolg.

- De eerder ingezette lijn om beheerplannen op te stellen of te actualiseren heeft in 2021 een grote impuls gekregen. Voor (bijna) alle assets (te beheren eigendommen) is een beknopte beheerbeschrijving gemaakt, de basis voor een beheerplan. In 2022 krijgt dit onderdeel een nadrukkelijk vervolg, waarmee wordt gewerkt aan het verdergaand professionaliseren van het beheer en onderhoud.

2.1.2.2 Doelstellingen 2021

1. We brengen de gevraagde kwaliteit en het benodigde budget voor het beheer en onderhoud met elkaar in balans. Dit speelt bijvoorbeeld bij wegbeheer, gebouwenbeheer en het boombeheer.

2. We brengen de opgave om de openbare ruimte toekomstbestendig, waaronder levensloopbestendig, te maken in beeld.

3. Het versterken van de biodiversiteit en de groene woon- en leefomgeving.

4. We implementeren de duurzaamheidsdoelstellingen.

5. De gemeente Raalte heeft in 2050 de openbare ruimte aangepast om hittestress, wateroverlast, overstromingen en verdroging zoveel mogelijk tegen te gaan (klimaatadaptatie).

6. De gemeentelijke gebouwen zijn functioneel te gebruiken en kennen geen achterstallig onderhoud (conditiescore 3).

2.1.2.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 In 2021 zijn, op een planmatige wijze, de snoeiachterstanden in het zuidelijk en oostelijk gedeelte van de gemeente Raalte (buitengebied Heeten, Nieuw Heeten, Mariënheem en deels Luttenberg) weggewerkt. In deze gebieden kunnen we, conform onze zorgplicht, de veiligheid weer waarborgen en is er een grote stap gezet om verdere kapitaalvernietiging te voorkomen. Het wegbeheer is grotendeels conform planning uitgevoerd.

1.2 Als basis voor de beheerplannen zijn in 2021 assetsheets ontwikkeld. Hiermee legt de gemeente Raalte een basis voor het opstellen en actualiseren van beheerplannen. Ook is de nodige inzet gepleegd op deze opgave. Besluitvorming omtrent enkele beheerplannen verwachten wij in 2022. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen gaan we hier verder op in.

2.1 De beleidsontwikkeling voor de aanpak van de vervangingsopgave in de openbare ruimte is vertaald in de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte'. De opgaven zijn in beeld gebracht en de eerste versie van het meerjareninvesteringsprogramma is opgesteld, welke is verwerkt in de begroting 2022. Hiermee is een belangrijke stap gezet om te komen tot een planmatige aanpak voor de uitvoering en het inzichtelijk maken van toekomstige opgaven en financieringsbehoeften.

3.1 De werkgroep 'Groene Agenda' heeft voor 2021 een jaarplan met een begroting opgesteld. Hiervoor zijn diverse projecten op gebied van vergroten van biodiversiteit en beheersing van de eikenprocessierups uitgevoerd, zoals het aanbrengen van biodiversiteitsstroken, nestkasten en bijenhotels en het planten van bollen.

3.2 Voor het beheerplan toekomstbestendig openbaar groen is een inspectie uitgevoerd waarbij de mogelijkheden voor verbetering van de biodiversiteit in kaart zijn gebracht. Deze mogelijkheden zijn in het concept beheerplan verder uitgewerkt en toegelicht (vaststelling 2022).

4.1 In de tweede helft van 2021 is een start gemaakt met een gefaseerde uitvoering van het project verduurzaming gemeentelijke gebouwen. Naar verwachting is het project voor de zomervakantie 2022 afgerond.

4.2 Om wateroverlast bij nieuwbouwlocaties te voorkomen zijn de normen in het programma van eisen openbare ruimte aangepast. In de projecten Zwolseweg-Dorpsstraat, Gerrit Norpplein en het Tennet tracé (allemaal in de onderzoeksfase) worden de klimaatopgaven meegenomen.

5.1 Om de ontwikkeling van klimaatadaptieve schoolpleinen te stimuleren hebben we een bijeenkomst gehouden met de scholen en is het in de periode 2021 tot en met 2025 mogelijk om per school een bijdrage van € 5.000 aan te vragen.

5.2 In nauw overleg met betrokkenen is in de nota klimaatadaptatie, klimaatadaptief beleid ontwikkeld en de ambitie van de gemeente Raalte vastgesteld.

6.1 Vanwege nieuwe ontwikkelingen rondom de projecten bij gebouwen, zoals verduurzaming en herhuisvesting, zijn in 2021 meerdere onderhoudswerkzaamheden vanuit het MeerJaren Onderhouds Plan (MJOP), die hier een directe relatie mee hebben, niet uitgevoerd. Daarnaast is geconstateerd dat de huidige MJOP's niet volledig aansloten op wat ervoor in de begroting was opgenomen. Begin 2022 worden alle MJOP's geactualiseerd en waar nodig wordt in de zomernota de begroting voor 2022 hierop aangepast.

2.1.2.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Werkgroep groene agenda
Bij het eerdere onderwerp 'Wat hebben we ervoor gedaan' is hierover gerapporteerd.

Verlichtingsplan centrum Raalte
Volgend op het definitieve ontwerp van de Grote Markt is in de 2e helft van 2021 een start gemaakt met het verlichtingsplan voor het centrum van Raalte (zie programma 6).

Bestrijding Eikenprocessierups
Afgelopen jaar heeft vooral extra inzet plaats gevonden op de natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups (EPR) met als doel om het evenwicht tussen de natuurlijke vijanden en de EPR te herstellen. Hierbij worden ook alternatieve methodes met een innovatief karakter, zoals vlinderfilterkasten ingezet. Daarnaast is er een verschuiving doorgevoerd binnen de preventieve bestrijdingsvormen met als doel om de negatieve effecten van de preventieve bestrijding op de overige vlinders/insecten te verminderen.

Uitvoering beheerplan bomen
Bij het eerdere onderwerp 'Wat hebben we er voor gedaan' is hierover gerapporteerd.

Herinrichting Kanaaldijk OZ Raalte
De Kanaaldijk OZ heeft een nieuwe inrichting gekregen en is technisch opgeleverd.

Planvorming de Korenbloem in Heino
De planvorming voor de Korenbloem in Heino is doorgeschoven. De onderzoeken die nodig zijn voor de planvorming vinden in 2022 en verder plaats. De Korenbloem staat in het meerjareninvesteringsprogramma voor 2023 en verder op de planning.

2.1.2.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 2	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Perken, plantsoenen en parken in mijn buurt zijn goed onderhouden *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,5		3,0		-
De mate waarin voldaan wordt aan de beeldkwaliteitseisen uit het groenbeleidsplan *Bron: gemeentelijke schouwen*	2016	91,3%			92,0%	96,0%
Straten, paden en trottoirs in mijn buurt zijn goed begaanbaar *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,7		3,2		-
In mijn buurt zijn weinig tot geen dingen kapot *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	4		4,3		-
Speelvoorzieningen (kinderen tot 12 jaar) *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,8		3,7		-
In mijn buurt is voldoende parkeergelegenheid *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,5				-
Mijn buurt is schoon *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	3,8		3,7		-

Legenda

Cijfer onderzoeksmeting is gebaseerd op een 1-5 schaal; hoe hoger, hoe meer burgers eens zijn met deze stelling.

2.1.2.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-4.515.700	-4.637.055	-121.355
Lasten	15.594.528	14.460.248	-1.134.280
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**11.078.828**	**9.823.193**	**-1.255.634**
Mutaties in reserves	-1.072.955	396.970	1.469.925
Gerealiseerd resultaat	**10.005.873**	**10.220.163**	**214.290**

2.1.2.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Storting in reserve IVOR (saldo programma 2)	448.691
Minder kosten civieltechnische kunstwerken	-37.500
Minder kosten wegen bermen en pleinen	-390.000
Meer kosten gladheidsbestrijding	38.000
Minder kosten verkeersveiligheid / meer bijdrage provincie	-27.000
Meer lasten onderhoud openbaar groen	-20.000
Meer baten begraafplaatsen	-54.800
Meer doorberekening van M8 kredieten	49.320
Riolering nadeel btw	84.000
Meer doorberekening diverse eenheden	108.027
Overige verschillen	15.552
Totaal verschil	**214.290**

Meer doorberekening eenmalige investeringen	
Vervangingsstrategie openbare ruimte naar 2022	10.226
Verlichtingsplan Raalte centrum naar 2022	-30.000
Korenbloem Heino naar 2022	15.000
N35 kruispunt Bos naar 2022	-48.243
Opstellen groenbeheerplan naar 2022	-2.034
Ontwikkelen beleid klimaatadaptie naar 2022	-15.363
Haalbaarheidsonderzoek Westdorp t.g.v. 2021	-20.960
Aanvullende maatregelen Zegge t.l.v. 2021 (ingezet voor Kanaaldijk OZ)	60.000
Herstelschade Nieuw Tijenraan t.l.v. 2021	80.633
Groen, samen doen tlv 2021	61
Totaal	**49.320**

Programma 2 verrekend met reserve IVOR (nadeel € 448.691)

Bij het opstellen van de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) is bepaald, dat het saldo van de jaarrekening voor het beheer van de openbare ruimte verrekend wordt met de reserve IVOR. Dit geldt voor bovenstaande verschillen op het gebied van wegen, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting, plaagdierenbestrijding en openbaar groen. Deze verschillen zijn dus niet van invloed op het rekeningresultaat en worden dan ook niet benoemd in het 'Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht' van de jaarrekening. De totale storting in de reserve IVOR betreft € 448.691.

Civieltechnische kunstwerken (voordeel € 37.500)
Het afgelopen jaar is gebruikt om de kunstwerken te inspecteren en om de daaruit voortvloeiende onderhoudsmaatregelen te actualiseren. Om te voorkomen dat onnodig onderhoud gepleegd werd aan de kunstwerken is, in afwachting van de uitkomst van de inspecties, afgelopen jaar minder onderhoud uitgevoerd.

Wegen, bermen pleinen (voordeel € 390.000)
Als gevolg van capaciteitsproblemen is vertraging opgelopen bij het opstellen van de planning voor de onderhoudswerkzaamheden aan de asfaltwegen, waardoor het daadwerkelijk onderhoud pas in de tweede helft van 2021 en begin 2022 is uitgevoerd. Daarnaast zijn de werkzaamheden gunstiger uitgevoerd dan geoffreerd. Wel is er meer onderhoud gepleegd aan de bermen en andere verhardingen. Gezamenlijk is er circa € 235.600 op deze posten minder uitgegeven dan geraamd.

Er is niet volledig gebruik gemaakt van de stelpost die is gereserveerd voor het dekken van kapitaalgoederen (€ 82.300). Deze stelpost is gereserveerd om als dekking te dienen voor investeringen in het MIP (Meerjaren Investerings Programma). Dit betreffen meerjarige investeringen waarvan de laatste in 2025 is gerealiseerd, vanaf 2026 zal de stelpost volledig benut zijn. Afgelopen jaar hebben de nutsbedrijven veel werkzaamheden aan de ondergrondse netwerken uitgevoerd. Dit blijft jaarlijks groeien en is van tevoren lastig inschatten. Hierdoor hebben we meer leges ontvangen dan in de begroting was opgenomen (€ 111.600).

Tenslotte zijn door de buitendienst meer uren gemaakt voor het vervangen van armaturen van de openbare verlichting en onderhoud van trottoirs (in verband met veel verouderde trottoirs). Dit resulteert in een nadeel op het product wegen van € 39.500. Hier tegenover zijn minder uren gemaakt voor het onderhoud aan oude rioolpompen. De pompen die veel storingen geven zijn vaak vervangen in plaats van gerepareerd, dit zorgt voor een lagere onttrekking aan de voorziening riolering.

Gladheidsbestrijding (nadeel € 38.000)
In het winterseizoen 2020-2021 zijn er 52 strooiacties uitgevoerd en is er 700.000 kg zout gebruikt om de wegen in de gemeente begaanbaar te houden. Vooral in februari hebben we te maken gehad met extreme winterse omstandigheden (grote hoeveelheid sneeuwval in combinatie met harde wind en vriezen). Dankzij grootschalige inzet van materieel en menskracht is het gelukt om de wegen tijdens deze periode begaanbaar te houden. De extreme omstandigheden is reden dat de inzet meer dan een gemiddelde winter is geweest.

Minder kosten verkeersveiligheid (voordeel € 27.000)
In 2021 zijn er (in verband met corona) voor € 14.000 minder verkeersveiligheidsprojecten uitgevoerd dan gepland. Tevens zijn er nog eindafrekeningen provinciale subsidie 2019 en 2020 ontvangen in 2021.

Renovatie sportterreinen (voordeel € 175.000)
Er zijn behoorlijke fluctuaties in de jaarlijkse kosten doordat de (benodigde) renovaties van de sportterreinen per jaar verschillen. Het voordeel wordt gestort in de reserve renovatie sportterreinen en heeft geen invloed op het jaarrekeningresultaat.

Openbaar groen (nadeel € 20.000)
Het betreft hier de totale post openbaar groen (inclusief bomen en WSW). De loon- en inhuurkosten op personeel van derden is met 50.000 overschreden. Dit wordt verrekend met het totale saldo van de reserve SPP (strategische personeelsplanning) Het aantal fte's ingehuurd via de Productie loopt terug doordat er geen toevoer van mensen meer is vanuit de Participatiewet. Hierdoor én door het groeizame weer van het afgelopen jaar is elders (duurder) personeel ingehuurd om het groenonderhoud op het afgesproken niveau te houden. De overschrijding op WSW is gering gebleven door voordeel op andere kosten binnen de WSW, dit lijkt een structureel karakter te hebben. Naar een herverdeling van de budgetten WSW wordt in 2022 gekeken.

Daarnaast is er een kleine overschrijding van 20.000 op openbaar groen algemeen en openbaar groen bomen doordat de groenrenovaties, inclusief herplant bomen iets groter zijn uitgevallen dan vooraf geraamd.

Baten begraafplaatsen (voordeel € 54.800)
Hogere legesinkomsten voor het onderdeel begraven, resulteert in een eenmalig voordeel van € 54.800. In 2019 en 2020 zijn respectievelijk € 210.000 en € 212.000 ontvangen, terwijl de inkomsten in 2021 € 288.000 bedragen. Hier stond een raming van € 233.000 tegenover. Door onzekerheid over de duur van de verlengde grafrechten (10, 20 of 30 jaar) schommelen deze inkomsten per jaar aanzienlijk. Ook zijn meer nieuwe graven uitgegeven dan begroot, of dit een relatie heeft tot sterfgevallen door corona is lastig in te schatten.

Waterschade Tijenraan (nadeel € 80.000)
In 2020 is door lekkage waterschade ontstaan bij Tijenraan. Verwacht werd dat de schade vergoed zou worden door de verzekeraar. Na uitgebreid onderzoek bleek dat de schade niet vergoed of verhaald kon worden. Bij het opstellen van de zomernota was, gezien het lopende onderzoek, nog niet voorzien dat de schade niet vergoed werd.

Riolering (nadeel € 84.000)
Jaarlijks wordt begroot dat € 200.000 aan btw over de investeringen aan de voorziening riolering wordt toegerekend. Het jaar 2021 stond in het teken van de actualisatie van het vastgestelde Gemeentelijk RioleringsPlan 2021-2030 (GRP), hierdoor zijn minder investeringen uitgevoerd dan gemiddeld het geval is. Als gevolg hierop is ook minder btw ten laste van de voorziening gebracht, wat een negatief resultaat van € 84.000 voor het rekeningresultaat oplevert.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen (voordeel € 362.000)
Door corona en lastig aan te trekken personeel is niet alles conform begroting uitgevoerd. Een deel van deze middelen worden overgebracht naar 2022, waarvan de uitgaven ook in dat jaar verantwoord worden. Daarnaast sloten de begrotingen van de MJOP's niet altijd aan bij de werkelijk uit te voeren werkzaamheden. Aan een actualisatie van deze MJOP's wordt gewerkt. Omdat de kosten voor gebouwenonderhoud gekoppeld zijn aan de reserve gemeentelijke gebouwen heeft dit geen invloed op het jaarrekeningresultaat.

Verschillen in de reservemutaties	
Hogere storting in reserve IVOR (saldo programma 2)	448.691
Storting onderhoud sportvelden 2021	175.461
Ontvangen degeneratiekosten gestort in reserve wegen	59.730
Minder claims door lagere doorberekening M8, waaronder:	749.952
* Minder onderhoud gemeentelijke gebouwen € 361.941	
* Minder onderhoud sportaccommodaties € 108.357	
* Aanvullende maatregelen Zegge € 56.267	
* Onderzoek wegbeheer € 23.700 naar 2022	
* Verlichtingsplan Raalte € 22.800 naar 2022	
* Aanbesteding informatie openbare ruimte € 26.810 naar 2022	
* Marsroute N35 € 20.000 naar 2022	
* Herinrichting sportpark Ramele € 23.585 naar 2022	
* Extra inzet boombeheer € 30.668 naar 2022	
Diversen	36.091
Totaal	**1.469.925**

Programma 3

Onderwijs, werk en inkomen

Gemeente Raalte

2.1.3 Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en G. Toeter
Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

2.1.3.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- In 2021 is de (gewijzigde) Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening in werking getreden en door de gemeente geïmplementeerd. Het primaire doel van deze wetswijziging is het beter en vroeger helpen van inwoners met schulden.

- Al sinds lange tijd werken we voor de uitvoering van de gemeentelijke schuldhulpverlening samen met de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) in Assen. In 2021 liep de bestaande dienstverleningsovereenkomst af en dienden we een nieuwe inkoopstrategie te bepalen. Gezien de goede ervaringen met de GKB en de wens tot continuïteit is besloten de opdracht enkelvoudig onderhands te verstrekken aan de GKB. Er is een overeenkomst gesloten voor de periode van één jaar met de mogelijkheid tot verlenging.

- Gemeenten krijgen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) budget tot en met schooljaar 2022/2023. Het NPO is er voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Met dit extra geld worden, in samenwerking met de lokale partijen, maatregelen genomen om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren.

- In 2021 heeft de Rekenkamercommissie een onderzoek uitgevoerd naar het beleid met betrekking tot statushouders in Raalte. Dit onderzoek heeft eind 2021 geresulteerd in een rapport met conclusies en aanbevelingen. In 2022 gaan we met de raad nader in gesprek hoe we hier invulling aan (gaan) geven.

2.1.3.2 Doelstellingen 2021

1. We bieden ondersteuning aan wie (tijdelijk) niet kan voorzien in het eigen inkomen en recht heeft op een uitkering.

2. Inwoners doen maximaal mee naar eigen vermogen.

3. We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, om ervoor te zorgen dat er nu en in de toekomst passend werk beschikbaar is voor onze inwoners.

4. Ons minimabeleid stelt inwoners met een laag inkomen in staat om mee te doen. Inwoners weten de inkomensondersteunende regelingen te vinden en te benutten. Armoede onder kinderen wordt zoveel mogelijk voorkomen.

5. Schulden worden vroegtijdig gesignaleerd en het aantal inwoners met problematische schulden dringen we terug.

6. Signaleren en terugdringen van laaggeletterdheid is een integraal onderdeel van de dienstverlening en het beleid in het sociaal domein.

7. Voor jongeren is er een sluitende aanpak. Jongeren gaan naar school, hebben werk of een passende dagbesteding.

8. Kinderen in de gemeente Raalte worden optimaal voorbereid voor de basisschool, doordat er de mogelijkheid is om deel te nemen aan de voorschoolse voorzieningen. Voor de kinderen met een ontwikkelingsachterstand is er extra ondersteuning in de vorm van voor- en vroegschoolse educatie.

9. Vanaf het moment dat de statushouder aan de gemeente Raalte gekoppeld is, investeren we in de integratie en participatie van de statushouder in de Raalter samenleving. We zijn klaar voor de nieuwe rol die de gemeente per 1 juli krijgt met de nieuwe Wet Inburgering.

10. Tijdig contact en ondersteuning bieden voor kwetsbare groepen zoals ZZP'ers.

2.1.3.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 De arbeidsmarkt is krap, waardoor de inwoners die een uitkering ontvangen een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dit vraagt om andere instrumenten. Daarom hebben we onder andere specifieke instrumenten voor mensen met een psychische kwetsbaarheid ingekocht.

1.2 Als gemeente werken we in het Werkgeversservicepunt Regio Zwolle samen met het UWV aan het begeleiden van inwoners naar werk, ongeacht welke uitkering ze hebben. Daarnaast was bij het opstellen van de begroting 2021 - 2024 de verwachting dat de werkloosheid en de vraag naar schuldhulpverlening flink zou stijgen als gevolg van corona. In de praktijk bleek dit anders uit te pakken. De werkloosheid is lager dan voor de coronapandemie en het beroep op de schuldhulpverlening is in 2021 ook gedaald.

2.1 Alle inwoners die een uitkering ontvangen vanuit de gemeente zijn in beeld en werken samen met de consulent aan een voor hen passend traject.

2.2 Bij het zoeken naar het best passende traject kijken we verder dan betaald werk. Een tegenprestatie in de vorm van vrijwilligerswerk of mantelzorg, kan ook onderdeel uitmaken van dit traject. Hierbij hebben we extra aandacht voor statushouders, omdat we ons beseffen dat zij specifieke begeleiding nodig hebben. Hiervoor hebben we ook in 2021 extra begeleiding ingekocht.

3.1 Samen met werkgevers en onderwijspartners hebben we het Actieplan Werk Raalte ontwikkeld. Met behulp van dit actieplan werken we gezamenlijk aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt in onze gemeente. Ook is er in 2021 een projectregisseur aangesteld die de uitvoering van dit actieplan begeleidt.

3.2 Ook in 2021 hebben we, samen met de partners in de regio, gewerkt aan toekomstbestendigheid van de arbeidsmarkt via de Human Capital Agenda. Zo hebben we in 2021 inwoners en werkgevers middels onze bijdrage aan het Ontwikkelfonds Regio Zwolle gestimuleerd om actief aan de slag te gaan met her- bij- en omscholing en een leven lang ontwikkelen. In 2021 hebben 39 inwoners en 68 werkgevers uit onze gemeente ondersteuning vanuit het Ontwikkelfonds ontvangen bij hun scholingstrajecten.

4.1 In 2021 hebben we het aanvraagproces voor de minimaregelingen gedigitaliseerd. Ook kunnen inwoners hun aanvraag op papier indienen, zodat de aanvraagprocedure voor iedereen toegankelijk is.

4.2 Organisaties die betrokken zijn bij de bestrijding van armoede weten elkaar goed te vinden. In 2021 hebben we samen met ZP Raalte en Humanitas besproken hoe we ondernemers beter kunnen bereiken en hoe we als organisaties elkaar kunnen vinden en versterken. Daarnaast zijn we eind 2021, in samenwerking met Stichting Positive Minds en de Bibliotheek Salland, gestart met een lesproject waarbij we scholen benaderen om in de klas (groep 7 & 8 en klas 1) het gesprek aan te gaan over de verschillende aspecten van armoede.

4.3 en 5.1 In 2021 is het visiedocument 'Toekomstperspectief Kr8 van Raalte' opgesteld. Aan de hand van deze visie werken we onder andere aan het verbeteren van de toegang tot het sociaal domein, op een manier die aansluit bij de behoeften van inwoners en die samenwerking tussen de verschillende partners stimuleert. Ook de toegang voor inwoners in armoede en inwoners in schulden zijn hierin meegenomen.

4.4 en 5.2 In 2021 is de gemeente samen met de (andere) partners die deelnemen in de Taskforce Armoedebestrijding een sociale mediacampagne gestart om mensen te wijzen op ondersteunende voorzieningen. We benutten ook andere kanalen zoals de vroegsignalering en aanvragen coronasteunmaatregelen om inwoners op beschikbare voorzieningen te wijzen. In de regionale media hebben we regelmatig aandacht besteed aan zowel bestaande als nieuwe voorzieningen.

5.3 In 2021 hebben we besloten de werkwijze, waarbij de gemeente zelf de zgn. intake- en stabilisatiefase zelf uitvoert, te continueren en dit vast te leggen in afspraken met de GKB. Doordat de regisseur meer aansluiting heeft in het sociale netwerk, lukt het beter te schakelen met collega's intern of andere organisaties. Bijvoorbeeld voor hulp uit het voorliggende veld of wanneer er problemen spelen op andere levensgebieden.

5.4 Als gemeente hebben we afspraken gemaakt met een groot scala aan signaalpartners, zowel regionaal als landelijk. Hierdoor kunnen we niet alleen meer inwoners bereiken met een persoonlijk hulpaanbod, maar ook eerder. Aanvullend hierop hebben we afspraken gemaakt met de Nederlandse Schuldhulproute. Hierdoor kunnen we vanaf 1 januari 2022 starten met Geldfit in Raalte. Geldfit.nl biedt inwoners (waaronder ondernemers) inzicht in hun financiële situatie en verwijst naar passende hulp.

6.1 Vanwege de coronapandemie hebben we andere prioriteiten moeten stellen dan we bij het opstellen van de begroting 2021-2024 voor ogen hadden. Daardoor pakken we de vertaling van het regionale beleidsplan naar een lokale aanpak in 2022 verder op.

6.2 We vinden het erg belangrijk dat onze informatie voor iedereen toegankelijk is. Daarom betrekken we laaggeletterden zoveel mogelijk bij het vormgeven van informatie en aanvraagprocessen. Dit is een continu proces.

7.1 Vanuit RMC Raalte is in 2021 ingezet op implementatie van de regionaal ontwikkelde werkwijze voor VSV om beter aan te sluiten bij de vraag van de jongere. RMC maakt deel uit van team werk waar we een korte lijn hebben naar het WSP en de consulenten werk voor de begeleiding naar Arbeid. Tevens werken we integraal samen vanuit het gebiedscluster met de consulenten Jeugd en WMO voor de begeleiding naar zorg. Dit naast de route voor de jongere richting onderwijs of leerwerktrajecten.

Voor de jongeren in kwetsbare positie afkomstig van Pro/Vso is er binnen de arbeidsmarktregio Zwolle een module Intergrip JIKP aangeschaft waar scholen, RMC en de consulenten Werk en Wmo mee werken voor de warme overstap van jongeren afkomstig van Pro/Vso die de stap naar arbeid of dagbesteding maken. Dit voor een sluitend vangnet en overdracht naar vervolgbegeleiding door gemeente.

7.2 De samenwerking met het CJG en Jeugd verloopt goed. Vanuit de Methodische aanpak schoolverzuim kijken we naar de oorzaak van het verzuim en hetgeen een jongere nodig heeft om dit verzuim te reduceren. We hebben met het CJG en de Jeugdconsulenten een korte lijn en trekken gezamenlijk op in de aangepaste onderwijstrajecten. Tweemaandelijks is er met CJG, beleid onderwijs, LP en het Carmel College Salland een overleg met de specialistische leerlingbegeleiders om deze integrale aanpak voor VO te versterken.

8.1 Met de Voor- en Vroegscholen hebben we in 2021 de eerste VVE-monitor vastgesteld. Vervolgens is met de VVE-werkgroep kwaliteit, bestaande uit vertegenwoordigers vanuit de kinderopvang en het onderwijs, gewerkt aan de verbeterpunten.

9.1 t/m 9.3 De inwerkingtreding van de nieuwe wet inburgering werd uitgesteld naar 1 januari 2022. Dit betekende niet dat we stil zijn blijven zitten, maar dat we hard door zijn blijven werken om de juiste voorbereidingen te treffen. In 2021 is er een regionale aanbesteding gestart op de leerroutes (Raalte neemt hieraan deel voor twee routes), hebben we een uitvoeringsplan nieuwe wet inburgering geschreven, is de regiefunctie ingevuld en hebben we in samenspraak met partners werkprocessen opgesteld. Daarnaast zijn we onze statushouders blijven ondersteunen op het gebied van werk en inkomen.

10.1 Aangezien de coronapandemie ook in 2021 voortduurde, hebben ondernemers ook dit jaar ondersteund via de Tozo. Als gevolg van de maatregelen die zijn getroffen in het kader van de coronapandemie hadden veel inwoners bovendien te maken met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in het inkomen. Hierdoor konden een deel van de huishoudens de noodzakelijke kosten, zoals woonlasten, niet meer voldoen. Via de Tegemoetkoming ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) boden we tijdelijk een extra tegemoetkoming. In het kader van de TONK hebben we met alle aanvragers contact gehad.

Als gemeente hebben we via de GKB professionele schuldhulpverlening voor zelfstandig ondernemers in het dienstaanbod opgenomen.

Zelfstandig ondernemers met betalingsachterstanden (privé) benaderen we eveneens via het systeem van vroegsignalering.

10.2 Samen met ZP Raalte en Humanitas hebben we gesprekken gevoerd hoe we ondernemers in de knel het beste kunnen ondersteunen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijke oproep om tijdig hulp in te schakelen bij één van de drie organisaties en het RBZ.

2.1.3.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Niet van toepassing.

2.1.3.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 3	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Banen Het aantal banen, per 1.000 inwoners						
in de leeftijd van 15 tot 64 jaar:	2020	746,8	753,6	746,8		
in de leeftijd van 15 tot 74 jaar:	2020	631,8	631,8	622,0	594,0	-
Bron: Waar staat je gemeente						
Netto arbeidsparticipatie Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	2020	72,3%	72,5%	72,3%	69,6%	-
Bron: CBS - Arbeidsdeelname						
Bijstandsuitkeringen Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners van 18 jaar e.o.	2020	18,56	17,3	18,56	18,20	19,08
Bron: CBS - Participatiewet						
Aantal re-integratievoorzieningen Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners						
in de leeftijd van 15 tot 64 jaar:	2020	12,77	32,5	12,77		
in de leeftijd van 15 tot 74 jaar:	2018	32,5			35,1	-
Bron: CBS - Participatiewet						
% Kinderen in armoede Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2020	3,0%	3,0%	3,0%	4,24%	-
Bron: Verwey Jonker Instituut						
% Jeugdwerkloosheid Het percentage werkloze jongeren (16 tot 22 jaar).	2020	1,0%	1,0%	1,0%	1,08%	-
Bron: Verwey Jonker Instituut						
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) % Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 tot 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	2020	0,7%		0,7%	1,0%	-
Bron: DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs						

Absoluut verzuim per 1.000 inwoners van 5 tot 18 jaar Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5 tot 18 jaar. *Bron: Ingrado*	2020	1,3	1,3	3,6	1,6	-
Relatief verzuim per 1.000 inwoners van 5 tot 18 jaar Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5 tot 18 jaar. *Bron: Ingrado*	2019	13	13		11	-
Het percentage 2,5 tot 4 jarigen, dat deelneemt aan de voorschoolse voorzieningen *Bron: CJG en kinderopvangorganisatie die subsidie ontvangen voor VVE en Peuterwerk*	2017	90%			91%	-

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.3.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-9.144.069	-7.952.479	1.191.590
Lasten	18.404.223	16.504.166	-1.900.057
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**9.260.154**	**8.551.687**	**-708.467**
Mutaties in reserves	-3.593	470.203	473.796
Gerealiseerd resultaat	**9.256.561**	**9.021.890**	**-234.671**

2.1.3.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in €	- is voordeel
Omschrijving verklaring	**Verschil**
Minder kosten peuterwerk	-94.956
Minder kosten leerlingenvervoer	-85.774
Minder kosten inburgering	-84.000
Minder kosten kinderopvang	-46.110
Meer doorbelasting diverse domeinen	52.043
Meer kosten Tonk	43.955
Meer inkomsten Tozo 2021	-76.100
Overige verschillen	56.271
Totaal verschil	**-234.671**

Minderkosten peuterwerk (voordeel € 94.956)
Het voordelig resultaat wordt veroorzaakt door een lagere realisatie peuterplekken dan beschikt, waardoor bij de afrekening 2020 middelen zijn terugontvangen. Daarnaast zijn meer ouders in aanmerking gekomen voor kinderopvangtoeslag, waardoor een lagere bijdrage benodigd is.

Minderkosten leerlingenvervoer (voordeel € 85.774)
Door lockdowns in de coronacrisis zijn de scholen een aantal keer dicht gegaan. Hierdoor zijn er in een aantal periodes minder ritten leerlingenvervoer gereden. Daarnaast zijn er minder aanvragen door een krimp van het aantal leerlingen en wordt zelfstandig vervoer gestimuleerd. Vanaf augustus 2021 is de nieuwe aanbesteding leerlingenvervoer met hogere tarieven ingegaan.

Minderkosten inburgering (voordeel € 84.000)
Vanuit het rijk hebben we eenmalige middelen ontvangen voor de maatschappelijke begeleiding van asielmigranten en ter voorbereiding van het invoeren van de nieuwe Wet inburgering. Van dit budget is € 84.000 nog niet besteed. De implementatie van de nieuwe Wet Inburgering is nog niet afgerond omdat de inwerkingtreding van de wet is uitgesteld van 1 juli 2021 naar 1 januari 2022. Nog niet alle onderdelen van de implementatie zijn afgerond.

Voorgesteld wordt om de middelen over te hevelen naar 2022 ten behoeve van de resterende implementatiekosten van de Wet Inburgering, de maatschappelijke begeleiding van statushouders en het realiseren van taalverhoging bij de ondertussengroep (groep ingestroomd voor invoering Wet Inburgering).

Minderkosten kinderopvang (voordeel € 46.110)
Het voordelig resultaat kinderopvang wordt veroorzaakt door een afrekening van de kinderopvangtoeslag uit voorgaande jaren, waardoor middelen in 2021 zijn terugontvangen en door lagere toezichtskosten op de kinderopvang, mede als gevolg van de coronamaatregelen en andere prioritering bij de GGD.

Meer doorbelasting diverse domeinen (nadeel € 52.043)
Dit betreft een hogere doorbelasting van personele kosten.

Meerkosten Tonk-regeling (nadeel € 43.955)
Er is door het rijk bij de maartcirculaire 2021 € 95.000 aan compensatie Tonk-regeling beschikbaar gesteld en in totaal € 138.955 aan kosten Tonk-regeling uitgegeven. Per saldo een nadeel van € 43.955. Ter compensatie van de uitvoering van de Tonk-middelen hebben we aanvullend van het rijk € 289.000 bij de septembercirculaire 2021 ontvangen (zie programma Overzicht Algemene dekkingsmiddelen). Doordat er door het uitvoeren van de Tonk-regeling taken zijn blijven liggen, wordt voorgesteld om het voordelig saldo van € 245.045 over te hevelen naar 2022.

Overige (nadeel € 56.271)
Betreft een hogere beschikking over de reserve sociaal domein en diverse kleine exploitatieverschillen.

De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve Sociaal domein worden verder toegelicht in de paragraaf Sociaal Domein.

Verschillen in de reservemutaties	
Hogere stortingen in reserve sociaal domein	351.928
Lagere beschikking over reserve sociaal domein	80.876
Overhevelen middelen inburgering naar 2022	40.992
Totaal	**473.796**

Programma 4

Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Gemeente Raalte

2.1.4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder: Wethouder G. Toeter
Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

2.1.4.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- In 2021 is de woonzorgvisie als onderdeel van het Programma Wonen vastgesteld.

- De corona-pandemie had ook in 2021 veel impact op onze inwoners. Kwetsbare inwoners werden hierbij extra geraakt. De druk op mantelzorgers nam toe en het aantal inwoners met mentale problemen steeg. Tegelijkertijd werkten we met onze partners aan extra ondersteuning van deze kwetsbare groepen.

- In 2021 werkten we aan de implementatie van de nieuwe applicatie voor Wmo en Jeugd.

2.1.4.2 Doelstellingen 2021

1. We voorkomen dat er problemen ontstaan of groter worden door tijdig signaleren, aanpakken en preventie van problemen die een risico zijn voor de zelfredzaamheid. Zoals problemen in de ontwikkeling van kinderen, de lichamelijke en geestelijke gezondheid (onder andere gezonde leefstijl), opvoeding, zelfstandig wonen, dagbesteding of in de relatie, gezin of sociaal netwerk.

2. We zorgen voor goede randvoorwaarden, zodat senioren, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (psychische) kwetsbaarheid op een verantwoorde manier en zo zelfstandig mogelijk in hun eigen huis en omgeving kunnen (blijven) wonen.

3. We bieden passende ondersteuning. Inwoners (van alle leeftijden) die het niet op eigen kracht redden, ontvangen adequate (maatwerk)ondersteuning.

4. We geven verder uitvoering aan de transformatie van het sociaal domein. Onze uitgangspunten en randvoorwaarde daarbij zijn:
    1. Het perspectief van de inwoner is ons uitgangspunt.
    2. We zorgen voor een vast en vertrouwd aanspreekpunt per inwoner.
    3. We doen wat nodig is, ook als we daarvoor buiten de gebaande paden moeten treden.
    4. We voeren de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit.

2.1.4.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 Op basis van de evaluatie van het Centrum voor Jeugd en Gezin in 2020 is in 2021 gewerkt aan het formuleren van nieuwe samenwerkingsafspraken met als doel de randvoorwaarden om het CJG goed te laten functioneren als netwerkpartners met elkaar te borgen. In 2021 heeft het CJG haar (digitale) collectieve activiteiten verder uitgebreid en is ze met het voortgezet onderwijs in overleg om een pilot te starten voor een lessenreeks gericht op weerbaarheid van leerlingen. De bekendheid van het CJG is verder toegenomen, dat zien we aan het aantal deelnemers aan activiteiten.

1.2 Met het project Kansrijke Start is er afgelopen jaar in werkgroepen gewerkt door medische en sociale professionals aan het formuleren van zorgpaden. Een zorgpad geeft de route weer die een cliënt aflegt in de zorg met als doel dat we alle schakels in de zorg goed op elkaar laten aansluiten.

1.3 Sterk Veilig Thuis IJsselland. In 2021 is de nieuwe Regiovisie 2021-2024 Geweld Hoort Nergens Thuis, met als titel 'Verbinden, Versterken en Innoveren' vastgesteld. De uitwerking van de regiovisie volgt in 2022. Daarnaast zijn nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt tussen Veilig Thuis en de gemeente.

1.4 In 2021 hebben netwerkpartners en de gemeente het lokaal preventieakkoord ondertekend. Het lokaal preventieakkoord is een aanvulling op het bestaande programma Raalte Gezond. In het lokale preventieakkoord wordt uitgegaan van positieve gezondheid. Er wordt ingezet op verantwoord drinken, lekker in je vel zitten, gezonde longen en een gezond lichaam.

Vanuit het programma Raalte Gezond is dit jaar extra aandacht besteed aan verslavingspreventie. Een online ouderbijeenkomst is in samenwerking met lokale partijen als de gemeente Raalte, het Centrum voor Jeugd en Gezin, Wijz Welzijn en met Helder Theater georganiseerd. Met als doel het vergroten van kennis, houding en vaardigheden van ouders met betrekking tot alcohol en andere middelen bij opgroeiende kinderen.

Cool 2B Fit is in 2021 gestart waarbij in totaal tien kinderen en hun ouders hebben deelgenomen aan het traject om samen de stap te zetten naar een gezondere leefstijl.

De verkenning voor een Rookvrije omgeving is in 2021 gestart. Er zijn gesprekken gevoerd met betrokken partijen. Dit traject voor een rookvrije straat krijgt een vervolg in 2022.

1.5 De evaluatie van het actieplan Mantelzorgondersteuning is vanwege corona uitgesteld naar april 2022.

2.1 In 2021 is het visiedocument 'Toekomstperspectief Kr8 van Raalte' opgesteld. Deze visienotitie is gebaseerd op de uitkomsten van de evaluatie van de kernteams, de evaluatie van de Kr8 samenwerking en het behoefteonderzoek in het kader van het koplopertraject onafhankelijke cliëntondersteuning. Met deze visie werken we aan het versterken van de sociale basis en de versterking van de samenwerking binnen het sociaal domein, zodat we nog meer kunnen doen wat nodig is voor onze inwoners. Het visiedocument ligt in februari 2022 ter vaststelling voor aan de raad.

2.2 Wij hebben uitvoering gegeven aan het actieplan zelfstandig thuis wonen. Zo is 2021 aandacht geweest voor het herkennen en omgaan met dementie. Tevens is besloten om het Ontmoetingscentrum voor mensen met (beginnende) geheugenproblematiek en hun mantelzorgers voort te zetten.

3.1 Vanwege een groot aantal bezwaren bij aanbieders is de aanbesteding voor de inkoop van specialistische jeugdhulp stopgezet. De huidige overeenkomsten zijn met een jaar verlengd. Met de aanbieders wordt gesproken over de bezwaren om in april 2022 opnieuw de aanbesteding te kunnen starten en nieuwe overeenkomsten per 1 januari 2023 aan te gaan.

3.2 De Regionale visie jeugdhulp IJsselland 2021-2025 is vastgesteld. Aanbieders, gecertificeerde instellingen, cliënten, gemeenten en raadsleden zijn hierin betrokken en hebben input geleverd.

3.3 Het Parentshouse is als pilot succesvol gebleken en is een structurele voorziening geworden.

3.4 Er wordt met tijdelijk beschikbaar gestelde middelen op bovenregionaal niveau samengewerkt aan problemen zoals wachtlijsten en de afbouw van vastgoed in de jeugdhulp. Ook worden er plannen gemaakt om de instroom naar JeugdzorgPlus voorzieningen met 5% te verminderen en 3-milieuvoorzieningen om te bouwen. Er is een Expertisenetwerk Jeugd Overijssel opgericht waarvan Enschede de coördinerende gemeente is. Dit netwerk verbindt kennis en netwerk op het gebied van complexe problematieken binnen de jeugdzorg met jeugdigen en hun ouders, professionals en zorgverleners.

4.1 We werkten verder aan de uitvoering van het transformatieplan. Denk hierbij aan het toekomstperspectief Kr8, de Regiovisie Midden IJssel, en de wijkaanpak in de Wilgensingel. Daarbij praatten we de raad in 2021 zoals afgesproken twee keer bij over de transformatie in een rond de tafelsessie.

4.2 In 2021 werkten we verder aan de doorontwikkeling van de Monitor Sociaal Domein. Hierdoor beschikken we over steeds betere en betrouwbare sturingsinformatie.

4.3 Samen met inwoners en betrokken partners hebben we een start gemaakt met de wijkaanpak in de Wilgensingel. Op basis van gesprekken met inwoners is er een beeld geschetst van de vraagstukken die leven in de Wilgensingel en zijn er eerste stappen gezet om deze vraagstukken samen met bewoners aan te pakken.

2.1.4.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Niet van toepassing.

2.1.4.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 4	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement Aantal per 1.000 inwoners in de desbetreffende bevolkingsgroep. *Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO*	2020	68	63	68	63	64
Jongeren met jeugdhulp Percentage van alle jongeren tot 18 jaar. *Bron: CBS – Beleidsinformatie Jeugd*	2020	6,6%	7,6%	6,6%	6,5%	5,9%
Jongeren met jeugdreclassering Percentage van alle jongeren van 12 tot 22 jaar. *Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd*	2020	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Jongeren met jeugdbescherming Percentage van alle jongeren tot 18 jaar *Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd*	2020	0,9%	1,0%	0,9%	0,9%	0,7%
Jongeren met een delict voor de rechter Percentage van alle 12 tot 21 jarigen *Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel*	2019	1,0%	1,0%	1,0%	0,0%	-
Vrijwilligerswerk (%) Percentage inwoners van 19 jaar en ouder *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	52%	-	49%		-
Tevredenheid over het aanbod van (gezondheids-) zorgvoorzieningen in de nabijheid (%) *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	88%	-	92%		-

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.4.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-430.214	-454.838	-24.624
Lasten	25.653.597	24.666.590	-987.007
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**25.223.383**	**24.211.752**	**-1.011.631**
Mutaties in reserves	-1.299.406	-231.422	1.067.984
Gerealiseerd resultaat	**23.923.977**	**23.980.330**	**56.353**

2.1.4.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in €	- is voordeel
Omschrijving verklaring	**Verschil**
Minder kosten volksgezondheid	-32.356
Minder kosten zorg- en hulpverlening	-29.420
Meerkosten corona Wmo- en jeugdaanbieders	68.912
Meer doorberekening uren	37.401
Minder doorberekening van M8 kredieten ten gunste van de exploitatie	-43.365
Overige verschillen	55.181
Totaal verschil	**56.353**

Minder kosten volksgezondheid (voordeel € 32.356)
Het voordeel wordt veroorzaakt doordat de rijksbijdrage gezond in de stad (€ 28.000) niet is ingezet. Door coronabeperkingen zijn er weinig tot geen activiteiten voor de GIDS gelden in 2021 uitgevoerd. Daarnaast is er een voordelige afrekening 2020 betreft de subsidie GGZ-preventie en zijn er overige verschillen.

Voorgesteld wordt om de middelen gezond in de Stad van € 28.000 over te hevelen naar 2022 ten behoeve van de subsidieregeling Raalte Sportief en Gezond.

Minder kosten zorg- en hulpverlening (voordeel € 29.420)
Het resultaat wordt veroorzaakt door een voordelige afrekening subsidie Vluchtelingenwerk 2020 doordat er minder vestiging- inburgering- participatie trajecten gerealiseerd zijn en doordat extra rijksmiddelen anti-discriminatievoorziening in 2021 niet besteed zijn.

Corona-gerelateerde meerkosten Wmo- en jeugdzorgaanbieders (voordeel € 68.912)
Het betreft de verwachte extra corona-gerelateerde meerkosten van Wmo- en jeugdzorgaanbieders. Vanuit de landelijke regeling mogen zorgaanbieders corona-gerelateerde meerkosten declareren, waarvoor we van het rijk compensatie krijgen. De aanbieders dienen de werkelijke meerkosten over 2021 uiterlijk eind februari 2022 in. Het rijk heeft bij de decembercirculaire 2021 € 98.000 ter compensatie beschikbaar gesteld.

Meer doorbelasting diverse eenheden (voordeel € 37.401)
Het betreft meer doorbelasting van personele inzet.

Minder doorberekening eenmalige investering (nadeel € 43.365)
Het betreft openstaande kredieten herijking subsidiebeleid (€ 41.666) en maatregelen corona (€ 1.699). Door de coronamaatregelen zijn activiteiten niet doorgegaan voor de herijking van subsidiebeleid.

Voorgesteld wordt deze middelen over te hevelen naar 2022 voor het bekostigen van projectkosten herijking subsidie en organisatiekosten corona.

Overige verschillen (nadeel € 55.181)
Betreft een hogere beschikking over de reserve sociaal domein en diverse kleine exploitatieverschillen.

De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve Sociaal domein worden verder toegelicht in de paragraaf Sociaal Domein.

Minder doorberekening eenmalige investeringen	
Herijking subsidiebeleid naar 2022	-41.666
Maatregelen corona naar 2022	-1.699
Totaal	**-43.365**

Verschillen in de reservemutaties	
Hogere stortingen in reserve sociaal domein	619.904
Lagere beschikking over reserve sociaal domein	126.638
Doorschuiven kredieten naar 2022:	
* Ontwikkeling woonservicegebieden	30.000
* Transformatiebudget sociaal domein	257.050
* Koploperprojectondersteuning	14.453
Overig	19.939
Totaal	**1.067.984**

Programma 5

Duurzaamheid en energietransitie

Gemeente Raalte

2.1.5 Duurzaamheid en energietransitie

Portefeuillehouder: Wethouders F. Niens en W. Wagenmans
Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

2.1.5.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- De RIVM-onderzoeken naar gezondheidseffecten van windmolens en een recente uitspraak van de Raad van State over de noodzaak van een milieubeoordeling op windturbinenormen hebben geresulteerd in het temporiseren van ontwikkelingen op het gebied van windenergie.

- Stijgende energieprijzen hebben de energielasten van veel inwoners en bedrijven verhoogd. De vraag naar advisering en uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen is toegenomen.

2.1.5.2 Doelstellingen 2021

1. We werken toe naar een CO_2-reductie van 49% in 2030 en een energieneutraal Raalte in 2050. De energietransitie is een grote technische en sociaal-maatschappelijke opgave die we met de samenleving en onze regionale partners verder vormgeven.

2. We realiseren een duurzame leefomgeving. We stimuleren en faciliteren initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de verduurzaming van Raalte. Via een bottom-up dorpsaanpak inventariseren en stimuleren we initiatieven, zowel gericht op besparen als duurzame opwekking bij de eigen woning en op land.

3. We streven naar duurzame bedrijven en woningen, circulaire afvalstromen en een asbestvrije leefomgeving. We zetten in op bewustwording in de samenleving, over nut en noodzaak van het verduurzamen van bedrijven en woningen, het scheiden van afval en het verwijderen van asbestdaken. Daarmee beogen we dat steeds meer inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen stappen zetten naar een duurzame samenleving en leefomgeving.

2.1.5.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 De Regionale Energiestrategie 1.0 is vastgesteld en we hebben aan de voorbereidingen van de RES 2.0 gewerkt.

1.2 We zijn van start gegaan met de voorbereidingen van kaders rondom windenergie. De uitspraak van de Raad van State heeft geresulteerd in het temporiseren van windenergie in de gemeente.

1.3 De richtlijnen zonneparken zijn geëvalueerd met initiatiefnemers en omwonenden. Dit heeft geresulteerd in aangepaste richtlijnen: 'Richtlijnen zonneparken buitengebied gemeente Raalte 2.0'.

1.4 Volgens de 'Richtlijnen zonneparken buitengebied gemeente Raalte 2.0' is de raad ieder kwartaal voorzien van een overzicht met initiatieven op zonneparken.

1.5 We hebben voorbereidingen getroffen om deel te nemen aan de Europese aanbesteding openbare laadinfrastructuur.

2.1 De bottom-up aanpak met de duurzaamheidswerkgroepen uit de dorpen is voortgezet. De dorpsaanpak heeft geresulteerd in een energie-initiatief in ieder dorp.

2.2 Om lokale energie-initiatieven financieel te ondersteunen in hun activiteiten is een subsidieregeling ontwikkeld en ingezet.

2.3 Om zonne-energie op grote (bedrijfs)daken te stimuleren is gestart met een onderzoek naar kansen en belemmeringen.

2.4 We zijn in intensieve afstemming met de netbeheerder over de elektrische infrastructuur in de gemeente Raalte en transportschaarste voor duurzame initiatieven. We hebben de kansen, risico's en consequenties in kaart op de korte en lange termijn in kaart gebracht.

3.1 Het samenwerkingsverband Energiesupport Salland heeft in 2021 27 bedrijven ondersteund met energie-audits om energiebesparing en opwekmogelijkheden inzichtelijk te maken. Energiesupport Salland bestaat uit lokale bedrijven en energieadviseurs, ondersteund door Kring Raalte Werkgevers, Provincie Overijssel en de gemeente.

3.2 Het gemeentelijk energieloket, genaamd Duurzaam Bouwloket, is regionaal doorontwikkeld. In 2021 is nieuwe content, een vernieuwde website, een klantvolgsysteem en een toegankelijk klantcontactcentrum gerealiseerd.

3.3 Er zijn 214 energiescans uitgevoerd bij woningeigenaren en de subsidie Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) is verkregen. Vanuit deze subsidie hebben woningeigenaren een bijdrage ontvangen van de gemeente voor de aanschaf van kleine energiebesparende maatregelen.

3.4 Met de krant GEWOON, Duurzaamheidspagina in het Sallands Weekblad, Energieloket, Raalte.nl, bijeenkomsten, etc. hebben we bijgedragen aan de bewustwording over het nut en noodzaak van verduurzamen.

3.5 Gezamenlijk met een klankbordgroep van inwoners, de woningstichting en netbeheerder is in 2021 een Warmtevisie ontwikkeld. De Warmtevisie geeft inzicht in het tijdspad waarop woningen en wijken aardgasvrij (ready) worden en welke alternatieven voor aardgas beschikbaar zijn.

3.6 We hebben onderzoek gedaan naar de huidige afvalinzamelingssystematiek. Scenario's zijn opgesteld om een hoger percentage grondstoffeninzameling te realiseren. Deze zijn doorgerekend met onder andere een inschatting van de inzamelingskosten en kwaliteit van de dienstverlening. De resultaten zijn teruggekoppeld in een rond-de-tafel gesprek met de raad en een enquête is uitgezet onder inwoners.

3.7 We hebben in kaart gebracht wat mogelijkheden zijn om PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons) van maatschappelijke organisaties gescheiden in te zamelen via de reguliere inzamelingsroute van Rova.

3.8 We zijn een Europese aanbestedingsprocedure gestart en dit heeft geresulteerd in een contract met een kringloopbedrijf.

3.9 We hebben deelgenomen aan de landelijke actie Week van de asbestvrije schuur ter stimulering van asbestsanering bij particuliere daken. Dit heeft geresulteerd in 11 asbestvrije schuren en een vermindering van rond de 350 m2 (6000 kg) aan asbestdak.

2.1.5.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Regionale en lokale energiestrategie

Voor het faciliteren van de dorpen en duurzaamheidswerkgroepen, het ontwikkelen van een aanpak voor de warmtevisie en het consulteren van inwoners is extra personele capaciteit ingezet.

Warmtetransitie

Voor het ontwikkelen van de visie en uitvoering van de warmtetransitie is extra capaciteit ingezet. De visie is vastgesteld.

Ruimtecoach Duurzame initiatieven

Voor het ontwikkelen en uitvoeren van het ruimtelijk beleid rondom duurzame initiatieven zoals zonneparken is extra capaciteit ingezet. De ruimtecoach begeleidt het proces met initiatiefnemers en omgeving in het traject naar vergunningverlening en houdt zicht op belemmeringen, participatie en kansen rondom duurzame initiatieven.

2.1.5.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 5	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Fijn huishoudelijk restafval Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval per bewoner per jaar (kg). *Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval*	2019	95	95		90	-
Hernieuwbare elektriciteit Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa (de cijfers vanaf 2020 worden opnieuw bepaald a.g.v. de opgave aardgasloos). *Bron: RWS Leefomgeving klimaatmonitor*	2019	13,1%	13,1%			-
Hergebruik ten opzichte van totale huisvuilaanbod (2022 t/m 2026 zijn streefgetallen. Beleid wordt herijkt) *Bron: ROVA*	2019	77%	77%		78%	-
Score op de tevredenheid t.a.v. afvalinzameling is voldoende *Bron: 2-jaarlijkse enquête Rova*	2018	7,6			7,7	-
CO2-uitstoot gebouwde omgeving in de gemeente Raalte *Bron: Klimaatmonitor. Cijfers afgerond op Ton*1000 CO2.*	2018	99				-
Hernieuwbare energie *Bron: Klimaatmonitor.*	2017	7,7%				-

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.5.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-3.716.892	-3.850.628	-133.736
Lasten	3.766.483	3.659.578	-106.905
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**49.591**	**-191.050**	**-240.641**
Mutaties in reserves	-290.883	-170.735	120.148
Gerealiseerd resultaat	**-241.292**	**-361.785**	**-120.493**

2.1.5.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Btw-voordeel huisvuilinzameling	-43.000
Minder doorberekening van M8 kredieten ten gunste van de exploitatie	-69.392
Overige verschillen	-8.101
Totaal verschil	**-120.493**

Btw-voordeel afvalverwijdering (voordeel € 43.000)

De kosten voor de afvalverwijdering worden inclusief btw berekend. De werkelijke kosten zijn hoger dan begroot. Dit geeft een extra last van € 43.000 voor de afvalverwijdering en een voordeel voor de algemene dienst.

Minder doorberekening eenmalige investeringen	
Sanering asbestdaken en stortkosten naar 2022	-18.681
Warmtetransitie naar 2022	-83.145
Lokaal op Maat t.l.v. 2021; t.g.v. 2022	32.434
Totaal	**-69.392**

Verschillen in de reservemutaties	
Lagere beschikking over reserves door lagere doorberekening M8	120.148
* Raalte duurzaam 2050 uitvoering € 94.910 naar 2022	
* Lokaal op maat € 25.238 naar 2022	
Totaal	**120.148**

Programma 6

Economie

Gemeente Raalte

2.1.6 Economie

Portefeuillehouder: Wethouders D. Melenhorst, J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

2.1.6.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- In 2021 waren op verschillende momenten in het jaar coronamaatregelen van kracht. Vooral de horeca, de retail, de cultuur- en evenementensector, de vrijetijdssector en de aanverwante bedrijven hebben het economisch moeilijk gehad. Vooralsnog heeft het nog niet geleid tot een hoog aantal faillissementen mede door financiële ondersteuning door overheid. Wel is de verwachting dat het op termijn effecten heeft voor deze bedrijven en de leegstand/levendigheid in onze centra.

- 2021 was ook een jaar met een economische groei. Het effect hiervan is dat er een nog grotere krapte op de arbeidsmarkt is ontstaan en dat een aantal functies niet ingevuld kunnen worden.

- Door de economische groei zagen we dat de aantal uitgiftes van bedrijfskavels in onze gemeente goed verliep.

2.1.6.2 Doelstellingen 2021

1. Een minimale top tien en het streven naar een top drie notering in de MKB vriendelijkste gemeente in Overijssel

2. Wij gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle (onder andere de Regiodeal) ons biedt en maken een vertaling naar de gemeente Raalte.

3. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.

4. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.

5. We willen het ondersteunen van evenementen verder professionaliseren.

6. Wij zetten in op de kansen die het in economische zin promoten en vermarkten van Raalte ons biedt.

7. We spelen in op de economische opgaven via de economische agenda.

2.1.6.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1. In de zomer 2021 is bekend geworden dat de gemeente Raalte 3e van Overijssel en 13e landelijk is geworden in ranglijst meest MKB vriendelijke gemeente. We hebben dit resultaat behaald door een intensieve samenwerking en overleg met het bedrijfsleven door onder andere taskforce ondernemersdienstverlening en de inzet accountmanagers economische zaken.

2. In 2021 is de verstedelijkingsagenda van de Regio Zwolle verder uitgewerkt en de gemeente Raalte is hierop aangehaakt. Ook zijn we met ons regiodeal project Green Impact Raalte onderdeel van de regiodeal Regio Zwolle.

3.1 Samen met de winkeliers en de vastgoedsector werken we er aan om het winkelcentrum van Raalte toekomstig bestendig te maken.

3.2 We hebben de scenario's van de Grote Markt en de Plas verder uitgewerkt tot een uitvoeringsplan, zodat we in 2022 kunnen starten met de uitvoering. Ook hebben we de sfeer in het winkelcentrum verbeterd.

3.3 De projectgroep centrumvisie Heino werkt er aan om de leugenpomp in ere te herstellen en de entree van Hof van Rakhorst te verbeteren. De gemeente heeft de projectgroep hierin ondersteund.

4. Samen met de vrijetijdsondernemers en Salland Marketing hebben we de promotie en de toeristische infrastructuur verder versterkt. Er zijn onder ander nieuwe fietsroutes gemaakt en in verschillende dorpen hebben we toeristische informatiepunten ingericht. Verder is er geïnvesteerd in het op orde houden van de veel gebruikte routenetwerken. Ook zijn we aangesloten bij de verkenning verbreding Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en hebben we deelgenomen aan verschillende projecten.

5. Door de coronamaatregelen konden er in 2021 nauwelijks evenementen plaatsvinden. We hebben evenementen die wel door konden gaan ondersteund in de extra maatregelen die ze moesten treffen. Daarnaast hebben we in 2021 het evenementenbeleid verder vormgegeven. Het beleid wordt in 2022 voorgelegd aan de gemeenteraad.

6. Samen met het georganiseerd bedrijfsleven zijn we tot een merknaam voor de gemeente Raalte gekomen. De uitvoering van de merknaam wordt gefaseerd per branche uitgevoerd. Er is gestart met de maakindustrie en centrumondernemers van Raalte. Daarna volgen andere sectoren. Het plan was om het merk te lanceren tijdens het netwerkevent de ondernemer van morgen in november. Door de coronamaatregelen kon het event en de lancering niet doorgaan.

7. De opgaven die in de economische agenda benoemd staan, hebben we in 2021 verder tot uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn het vaststellen van bestemmingsplan bedrijventerrein Blankenvoort, onderzoek warenmarkten, uitvoeren lokale HCA-agenda, deelname circulair economie programma Regio Zwolle en uitvoeren startersloket.

2.1.6.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Investeren Grote Markt en de Plas
We zijn tot een scenario voor de Grote Markt en de Plas gekomen en is een inrichtingsplan vastgesteld. In 2022 wordt gestart met de uitvoer van de herinrichting.

Beleidsplan recreatie en toerisme
De activiteiten die in het beleidsplan recreatie en toerisme hebben we verder vormgegeven. Salland Marketing voerde activiteiten uit om innovatie onder de vrijetijdsondernemers te bevorderen en zorgde voor het promoten van Salland. We hebben met het waterschap en ondernemers samen verkend om toeristisch meer uit het Overijssel kanaal te halen.

Evenementenbeleid
Door de coronamaatregelen hebben er nauwelijks evenementen plaatsgevonden. Evenementen die wel plaatsvonden hebben we in verband met de coronamaatregelen extra (financieel) ondersteund.

Regiodeal Agrofoodcluster
We hebben met dit project het doel om de transities in de agro- en foodsector te versnellen en te komen tot nieuwe verdienmodellen. We werken hierin samen met The Green East en ontwikkelingsmaatschappij OostNL. Er is een programmamanager aangesteld die het project verder gaat vormgeven en het netwerk verder in kaart brengen. Inmiddels zijn er verschillende verbindingen gelegd tussen ondernemers. Ook werden onderwijsinstellingen benaderd om meer betrokken te raken bij de agro- en foodsector in Raalte.

Behoud accountmanager ondernemersdienstverlening
In de economische agenda is de ambitie uitgesproken om de ondernemersdienstverlening te verbeteren. In de begroting 2020 is daarom ook besloten om de functie accountmanager economische zaken structureel te maken voor de ondernemers in de winkelcentra. Dat dit op prijs wordt gesteld blijkt ook uit de hoge score MKB vriendelijkste gemeente van Nederland en de noodzaak van korte lijnen met de gemeente tijdens de coronacrisis.

Centrumvisie Heino
De externe projectgroep centrumvisie Heino richt zich in 1e instantie op twee projecten. Namelijk het in ere herstellen leugenpomp en aanpak entree Hof van Rakhorst. In 2021 zijn de plannen verder vormgegeven en in 2022 worden de plannen uitgevoerd.

2.1.6.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 6	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Vestigingen Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 65 jaar. *Bron: LISA*	2020	151,1	147,1	151,1	145,0	-
Functiemenging De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. *Bron: LISA*	2020	52,5%	52,9%	52,5%	50,0%	-
Aantal toeristische overnachtingen *Bron: aangiften toeristenbelasting*	2020	298.320	297.405	298.320	328.820	318.826
Uitgifte industriegrond in hectares *Bron: gemeentelijke administratie*	2020	3,30	3,70	3,30	1,55	1,9
Stabiele top 10 positie MKB vriendelijkste gemeente Overijssel *Bron: onderzoek Lexnova*	2018	7			3	3

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.6.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-128.193	-103.060	25.133
Lasten	1.475.899	1.002.666	-473.233
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**1.347.706**	**899.606**	**-448.100**
Mutaties in reserves	-314.886	-146.767	168.119
Gerealiseerd resultaat	**1.032.820**	**752.839**	**-279.981**

2.1.6.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in €	- is voordeel
Omschrijving verklaring	**Verschil**
Minder kosten openluchtrecreatie	-20.500
Minder kosten economie	-30.000
Meer doorbelasting diverse domeinen	41.000
Minder doorberekening van M8 kredieten ten gunste van de exploitatie	-276.502
Overige verschillen	6.021
Totaal verschil	**-279.981**

Minder/meer doorberekening eenmalige investeringen	
Uitvoeren centrumvisie Heino naar 2022	-100.000
Opstellen plan van aanpak circulaire economie naar 2022	-10.000
Promotie en marketing naar 2022	-21.101
Human Capital Agenda naar 2022	-35.781
Agri & Food naar 2022	-20.600
Uitvoeren beleidsplan recreatie en toerisme naar 2022	-25.000
Actualiseren evenementenbeleid naar 2022	-14.020
Ondersteuning evenementen naar 2022	-50.000
Totaal	**-276.502**

Minder kosten openluchtrecreatie (voordeel € 20.500)
Over het 4e kwartaal is € 1.370 in rekening gebracht voor schoonmaak toiletten Kulturhus, waarvoor in de zomernota € 12.000 structureel beschikbaar is gesteld. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 10.630. In 2022 wordt gekeken of het budget schoonmaak toiletten kan worden verlaagd.

Minder kosten economie (voordeel € 30.000)
In 2021 hebben diverse activiteiten, waaronder Ondernemer van morgen, niet plaats kunnen vinden. Ook is project promotie en marketing niet volledig uitgevoerd. Bedrag van € 30.000 wordt overgebracht naar 2022 om alsnog hieraan uitvoering te kunnen geven.

Verschillen in de reservemutaties	
Lagere beschikking door lagere doorberekening M8	160.979
* Gemeentelijke bijdrage herontwikkeling spoorzone € 95.852 naar 2022	
* Aanpak centrum Heino € 20.000 naar 2022	
* Regiodeal agrofoodcluster € 45.127 naar 2022	
Lagere beschikking door lagere doorbelasting M8 niet naar 2022	7.140
Totaal	**168.119**

Programma 7

Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Gemeente Raalte

2.1.7 Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder: Wethouders D. Melenhorst, F. Niens, W. Wagenmans en G. Toeter
Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

2.1.7.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- Door de coronamaatregelen was de sport- en cultuursector in 2021 beperkt in de uitvoering van hun activiteiten. Door de compensatiegelden is de cultuursector in de gemeente waar nodig financieel gecompenseerd voor het wegvallen van inkomsten door de coronamaatregelen.

- In 2021 zijn gezamenlijke subsidievoorschriften 'Raalte Sportief en Gezond' gemaakt voor activiteiten die verband houden met de uitvoering van het programma Raalte Gezond, het Preventieakkoord en/of het Roalter Sportakkoord. Deze komen in de plaats van de subsidievoorschriften 'Raalte gezond'.

2.1.7.2 Doelstellingen 2021

1. Sporten en voldoende bewegen zien wij als 'must' voor een gezonde leefstijl. Wij zetten ons daarom in dat iedere inwoner met plezier en zonder belemmering kan bewegen en sporten.

2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting.

3. We zetten in op een zichtbaar en samenhangend cultureel aanbod dat Raalte aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld; waarin iedereen meedoet en waarin cultuur een belangrijke verbindingsfactor is.

4. Om tegemoet te komen aan de wens uit de samenleving wordt het aanvraagproces voor subsidies vereenvoudigd.

2.1.7.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 Het Behoefte-onderzoek is uitgevoerd. Dit heeft inzicht gegeven welke faciliteiten en ondersteuning inwoners vooral helpen en uitnodigen naar een gezondere leefstijl met voldoende sport en bewegen. Ruim tachtig inwoners hebben zich aangemeld voor een sportpanel. Een communicatieplan is gemaakt met als doel dat inwoners bekend raken met de initiatieven vanuit het Roalter Sportakkoord en zich willen inzetten voor plannen in hun dorp.

1.2 Er is één subsidieregeling gemaakt voor de gezamenlijke uitvoering van het Roalter sportakkoord, Preventie akkoord en Raalte gezond.

1.3 De coronabeperkingen hebben in de dorpskernen hun weerslag gehad op het oppakken van lokale initiatieven. Er zijn afspraken gemaakt om in de dorpskernen hier een nieuwe impuls aan te geven.

1.4 De evaluatie van de inzet van de buurtsportcoaches is afgerond en heeft geleid tot drie nieuwe rollen: de Buurtsportcoach Dorpskernen, de Verenigingsadviseur en de Buurtsportcoach volwassenen/ouderen. De nieuwe rollen zijn met ingang van seizoen 21/22 gestart. De totale formatie is gelijk gebleven.

1.5 Het meerjarenonderhoudsplan voor de sportvelden is in 2021 geactualiseerd.

1.6 Het sportbedrijf heeft in basis conform de exploitatieovereenkomst en prestatieafspraken de gemeentelijke sportaccommodaties en velden verhuurd en geëxploiteerd. Exploitatieverliezen als gevolg van de coronamaatregelen, zijn tijdig door het Sportbedrijf gerapporteerd en verwerkt in de raadsrapportages over de gevolgen van corona in onze gemeente.

1.7 In 2021 is een Stimuleringslening verstrekt van € 200.000 aan Stichting Sporthal Heeten.

1.8 In overleg met Stichting Sportbelangen Heino is besloten om voor de start van het scenario onderzoek, eerst inzicht te krijgen in de actuele onderhoudsstaat van de sporthal. Eind 2021 is dit technisch onderzoek uitgevoerd.

2.1 Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs is door de raad vastgesteld. De uitvoering zal de komende jaren plaatsvinden.

2.2 Conform begroting is het meerjarenonderhoudsplan in 2021 uitgevoerd. Basisschool De Linderte is in 2021 uitgebreid met 4 semipermanente lokalen.

2.3 HEMM heeft de scenario's voor een invulling van Boerderij Strunk die vanuit de raad zijn aangedragen beoordeeld. De resultaten worden in 2022 voorgelegd aan het college en aan de raad.

3.1 en 3.2 De meeste actiepunten uit het cultuurbeleidsplan Cultuur verbindt de samenleving zijn uitgevoerd. De looptijd van het cultuurbeleidsplan is met een jaar verlengd tot eind 2022.

3.3 Er is een nieuw cultuureducatieplan 2021-2024 opgesteld naar aanleiding van gesprekken met alle basisschooldirecteuren.

3.4 Kerkenvisie: De subsidieregeling Toekomst Kerkgebouwen is opgesteld. Die is in 2021 een keer toegekend voor een haalbaarheidsonderzoek. Zeker in drie dorpen zijn initiatieven om te komen tot een nieuwe invulling van het kerkgebouw.

3.5 De plannen voor een creatieve broedplaats op het MBI-terrein zijn verder uitgewerkt. De omgevingsvergunning is aangevraagd. Dat proces loopt door in 2022.

2.1.7.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Herijking subsidiebeleid

Vanwege onderbezetting in de organisatie is het vervolgproces voor de herijking van subsidiebeleid gedeeltelijk in gang gezet. We zijn een pilot gestart met de Bibliotheek Salland, Wijz Welzijn en Maatschappelijk Werk De Kern om invulling te geven aan een slimme en effectievere manier van subsidiëren.

Onderwijshuisvesting

Er is deskundigheid ingehuurd voor projectleiding 'semipermanente huisvesting De Linderte'. Tevens is deskundigheid ingevlogen voor vraagstukken rondom onderhoud en onderwijshuisvesting.

Muzieklessen
Muzieknetwerk Salland (MNS) heeft uitvoering gegeven aan haar beleidsplan 'Kinderen maken muziek op school en daarbuiten 2021-2024', voor zover de coronamaatregelen dat toelieten.

Rijksbudget uitvoering Sportakkoord
Het rijksbudget voor het Sportakkoord is ingezet als dekkingsmiddel voor de nieuwe gezamenlijke subsidieregeling Raalte Sportief en gezond.

2.1.7.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 7	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
% Niet sporters Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet. *Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen) GGD*	2020	46,9%		46,9%	43,2%	-
% Beweegt voldoende Het percentage van de bevolking van 19 jaar en ouder dat voldoet aan de Nederlandse Norm voor Gezondbewegen. Deze is voor de leeftijdsgroep 18 tot 55 jaar minimaal 5x per week een half uur matig intensieve activiteit zoals stevig wandelen of fietsen. *Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen) GGD*	2016	67,4%			67,4%	-
% Overgewicht Uitleg (percentage, leeftijd) Bron: Waat staat je gemeente (diverse bronnen 2016)	2016	50,7%			50,0%	-

Legenda:
Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.7.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-1.074.929	-1.560.505	-485.576
Lasten	7.097.960	7.400.900	302.940
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**6.023.031**	**5.840.396**	**-182.635**
Mutaties in reserves	-211.788	-197.695	14.093
Gerealiseerd resultaat	**5.811.243**	**5.642.701**	**-168.542**

2.1.7.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in €	- is voordeel
Omschrijving verklaring	**Verschil**
Minder kosten cultuur	-50.000
Krediet Strunk dekking Svn	60.000
Minder uitgaven sport	-36.000
Onderzoeksbudget sporthal Hoogerheyne	-25.000
Eenmalig budget beeldende kunst niet ingezet	-19.800
Meer doorberekening diverse domeinen	9.000
Minder doorberekening van M8 kredieten ten gunste van de exploitatie	-14.089
Overige verschillen	-92.653
Totaal verschil	**-168.542**

Minder doorberekening eenmalige investeringen	
Uitvoering Roalter sportakkoord naar 2022	-20.000
Bijdragen kerkenvisie naar 2022	-20.000
Locatie onderzoek Hoogerheyne naar 2022	-23.000
Integraal huisvestingsplan t.l.v. 2022	692
Renovatie boerderij Strunk t.l.v. 2022	48.219
Totaal	**-14.089**

Minder uitgaven cultuur (voordeel € 50.000)
Door de coronamaatregelen konden veel activiteiten niet doorgaan. Daardoor is geen gebruik gemaakt van de projectsubsidie cultuur en culturele evenementen. Ook zijn er minder kosten gemaakt doordat de bijdrage voor Erfgoed advies niet is aangevraagd.

Minder uitgaven sport (voordeel € 36.000)
In 2021 zijn minder uitgaven gedaan voor gymvergoedingen aan de sporthallen.

Sporthal Hoogerheyne (voordeel € 25.000)
Het budget van € 25.000 voor ondersteunend onderzoek voor scenariokeuze van de sporthal zijn in 2021 niet ingezet. Bedrag wordt overgebracht naar 2022.

Budget beeldende kunst (voordeel € 19.800)
Het eenmalig beschikbare bedrag van € 19.800 voor beeldende kunst is in 2021 niet ingezet. Bedrag wordt overgebracht naar 2022.

Externe kosten Strunk/ SVn bijdrage Strunk (Nadeel € 110.000)

Omdat het project Strunk in een ander vaarwater is terecht gekomen kunnen uitgaven van €50.000 die zijn gedaan voor projectleiding, calculatiekosten, ontwerpkosten en subsidieaanvragen níet ten laste van het beschikbare krediet worden gebracht. Deze kosten moeten op grond van de BBV eenmalig ten laste van de jaarrekening worden gebracht. Daarnaast was in het krediet rekening gehouden met een bijdrage van €60.000 uit het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Dit bedrag blijkt al eerder te zijn overgemaakt naar de gemeente en als onderdeel van het rekeningresultaat te zijn toegevoegd aan de algemene reserve van de gemeente. Het oorspronkelijk beschikbaar gestelde krediet van € 676.154 is daarmee nog beschikbaar in afwachting van nadere besluitvorming rondom Strunk.

Verschillen in de reservemutaties	
Lagere beschikking door lagere doorberekening M8 door naar 2022	9.000
* Onderzoekskosten tennisvereniging Heino € 4.000	
* Vervangen klok en kloktoren Stevenskamp € 5.000	
Lagere beschikking door lagere doorbelasting M8 niet naar 2022	5.093
Totaal	**14.093**

Programma 8

Openbare orde en veiligheid

Gemeente Raalte

2.1.8 Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Programmacoördinator: Domeinmanager E. Steen

2.1.8.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- Ook in 2021 heeft de coronacrisis grote impact gehad op de werkzaamheden op het gebied van openbare orde en veiligheid en handhaving. Dit heeft ertoe geleid dat er prioriteiten gesteld zijn in de uitvoering van dit programma.

- In 2021 was het landelijk onrustig vanwege weerstand tegen de coronamaatregelen. Dit heeft geleid tot verschillende protesten. Lokaal bleef het rustig. De gevolgen zijn indirect wel merkbaar door de druk op de politiecapaciteit, waardoor ook lokaal keuzes gemaakt moeten worden in de politieplanning. Daarnaast zien we eens stijging in meldingen van (geluids)overlast, die te relateren is aan de lockdowns. In de Raalter samenleving heerst over het algemeen gelatenheid rondom de coronamaatregelen. Wel was er meer handhavingscapaciteit nodig dan voorzien, door de aanhoudende coronamaatregelen.

- Verder zien we ook mede door de coronacrisis de criminaliteit veranderen. De klassieke vormen van criminaliteit zijn de laatste jaren sterk gedaald. Gemeenten, het Openbaar Ministerie en de Politie zijn het afgelopen jaar onder andere door de opkomende digitale criminaliteit voor andere uitdagingen komen te staan.

2.1.8.2 Doelstellingen 2021

1. Wij willen het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau (rapportcijfer 7.7) houden.

2. Als gemeenschap zijn we weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit. We hebben inzicht in wat er op het gebied van ondermijning speelt in onze gemeente en richten ons hierbij in 2021 specifiek op het buitengebied.

3. Onze inwoners krijgen de juiste hulp doordat we een soepele samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketen hebben.

4. We vinden het belangrijk dat de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente worden nageleefd.

5. Als gemeentelijke organisatie en inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.

2.1.8.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.1 De acties genoemd in het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2021 zijn grotendeels in gang gezet en afgerond. Zo zijn er bewustwording sessies georganiseerd om de weerbaarheid in de samenleving tegen ondermijnende criminaliteit te vergroten. Ook is in samenwerking met de horeca en politie, het convenant Veilig Uitgaan vastgesteld. Het totaal aantal misdrijven is in 2021 gedaald van 790 misdrijven in 2020 naar 752 misdrijven in 2021.

1.2 De reguliere samenwerking met politie is goed, zowel beleidsmatig als op uitvoeringsniveau. Het politieteam beschikt nu over interventieteams, die snel en gericht ingezet kunnen worden op onder andere drugscriminaliteit. Zo wordt de heterdaadkracht vergroot. Ook in onze gemeente zorgde dit voor succes in de aanpak van drugshandel. Door de integrale samenwerking hierin kon naast strafrechtelijk, ook bestuurlijk worden opgetreden. In een aantal gevallen is een last onder dwangsom voor het dealen van drugs en de aanwezigheid van Illegaal vuurwerk opgelegd.

Daarnaast is een start gemaakt met het actualiseren van het interne evenementenproces om onder andere de integrale advisering te verbeteren. Verschillende disciplines, zoals de politie en de veiligheidsregio zijn hierbij betrokken.

1.3 In de Driehoek IJsselland Zuid zijn afspraken gemaakt tussen de drie gemeenten (Deventer, Olst-Wijhe en Raalte), het politieteam IJsselland Zuid en het Openbaar Ministerie over een gezamenlijke aanpak van onder andere de thema's digitale criminaliteit, ondermijning en zorg & veiligheid.

1.4 Bestuurlijk wordt via de begrotingscyclus van de Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) gestuurd op de uitwerking van de beleidsagenda. Een uitgebreide verantwoording volgt via de paragraaf verbonden partijen.

1.5/ 1.7 De Ontruimingsoefening en de fysieke voorlichtingen rondom 'Veilig Wonen' konden vanwege de coronamaatregelen niet doorgaan. Daarnaast zien we het aantal woninginbraken afnemen, waardoor ook andere prioriteiten zijn gesteld. We zien sinds de coronapandemie een verschuiving van inbraken naar digitale criminaliteit. Afgelopen jaar zijn, na tips van inwoners, door het lokale politieteam een aantal succesvolle acties rondom spoofing (pinpasfraude) uitgevoerd. Voorlichting hieromtrent blijkt effect te hebben op de alertheid van inwoners.

Het onderzoek van de Landelijke Politie over de uitbreiding/ vervanging en verplaatsing van ANPR-camera's (Automatic NumberPlate Recognition) is afgerond. Uit dit onderzoek is gebleken, dat het gebied rondom Raalte in aanmerking komt voor het plaatsen van ANPR-cameratoezicht via de politielijn. Dit betekent, dat de kosten ook voor rekening van de politie komen en het beschikbaar gestelde krediet mogelijk niet ingezet hoeft te worden. Over de kosten en de termijn van plaatsing volgt in 2022 duidelijkheid.

1.6 Er zijn geen concrete verzoeken gekomen vanuit de samenleving om veiligheidsinitiatieven te ondersteunen. Vanwege de prioriteiten rondom corona is er niet actief opgehaald in de samenleving. Wel zijn door meldingen van alerte inwoners het afgelopen jaar een aantal acties ingezet, waarbij verdachten van digitale criminaliteit konden worden opgepakt.

1.8 Buurtbemiddeling is ook in 2021 doorgezet. Buurtbemiddeling is gestart met het creëren van meer bekendheid, zodat het aantal verwijzingen verder stijgt en er minder escalatie plaatsvindt. Het doorverwijzen naar Buurtbemiddeling en het adequaat oppakken van meldingen blijft een punt van aandacht. Het aantal afgeronde zaken met een positief resultaat is 64%. Hiermee is de doelstelling van 69% niet behaald. Met Buurtbemiddeling zijn gesprekken gevoerd en worden afspraken gemaakt over verbetering.

2.1/ 2.2 In 2021 hebben we het Keurmerk Veilig Buitengebied behaald. Dit houdt in dat er een goede organisatorische basis is gelegd met de verschillende partners, inwoners en ondernemers om verder te werken aan het veilig houden van het buitengebied. Vanuit dit project zijn in de week van Veilig IJsselland actiedagen georganiseerd, waarbij verschillende adressen in het buitengebied zijn bezocht om bewustwording rondom de gevolgen van ondermijning te creëren. Dit werd door de bewoners positief ontvangen. Bij de bezoeken is ook aandacht besteed aan het melden van verdachte situaties. Er is intern een digitaal meldpunt opgezet om de coördinatie van signalen van ondermijning te verbeteren.

Daarnaast is het Lokaal Ondermijningsoverleg van start gegaan, waar medewerkers van gemeente en politie signalen van ondermijning kunnen inbrengen en een integrale afweging gemaakt wordt over de aanpak van de mogelijk ondermijnende activiteiten. Zo hebben we voor een aantal adressen op het industrieterrein signalen samengebracht, waardoor we gerichter hebben kunnen optreden op het gebied van uitkeringen, vergunningen en toezicht/ handhaving.

3.1 Door het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) is een jaaragenda ontwikkeld. Om de samenwerking te verbeteren is een Factsheet opgemaakt, waarin de rol en het inschakelen van het Veiligheidshuis wordt verduidelijkt voor de gemeenten. In Raalte is geïnvesteerd in de samenwerking met de nieuwe veiligheidsmakelaar. Landelijk en regionaal lijkt de ernst en zwaarte van de zorg- en veiligheidsproblematiek toe te nemen. De goed georganiseerde lokale zorg- en veiligheidsstructuur en de samenwerking hierin met het veiligheidshuis zorgt ervoor dat casussen snel en goed worden opgepakt. We zien dat dit de kans op escalatie verkleind. In 2021 zijn stappen gezet om te komen tot een gezamenlijke regionale bestuurlijke agenda zorg en veiligheid, waarbinnen projecten gezamenlijk opgepakt worden. Het doel hiervan is versterking van de totale keten.

4.1 In 2021 is het VTH-Uitvoeringsbeleid vastgesteld. Hierin is het ambitieniveau voor de prioritering van de uitvoering van de handhavingstaken opgenomen. Gemeenten hebben van het Rijk extra middelen gekregen voor handhaving op de controle van coronatoegangsbewijzen. Raalte heeft alle organisaties die coronatoegangsbewijzen moeten controleren, zoals culturele instellingen, horeca en sportorganisaties, 1.000 euro gegeven.

In 2021 is een groot deel van de inzet gegaan naar de controle op de naleving van de coronamaatregelen. In het jaarprogramma was de inzet hierop alleen voorzien voor het eerste half jaar. De werkwijze en inzet van de boa's was vooral gericht op het zoeken naar verbinding met inwoners en ondernemers en stimulering van naleving van de regels. Hierdoor was daadwerkelijk handhaven beperkt nodig. Er zijn vier dwangsombeschikkingen afgegeven. Doordat de maatregelen voornamelijk in de avonduren impact hadden is er verminderde inzet geweest op meldingen in de dagperiode. Met de inzet van een coördinator op de MOR-meldingen, sinds september 2021, is er meer tijd en focus op de afhandeling van de meldingen.

5.1 Het nieuwe Crisisplan is ingevoerd. De trainingen en oefeningen voor functionarissen in de crisisorganisatie zijn deels fysiek en deels digitaal doorgegaan. De tussenevaluatie van het crisisplan is in gang gezet. De resultaten volgen in 2022.

2.1.8.4 Verantwoording nieuw beleid 2021
Integrale veiligheidsstrategie 2019 - 2022

Veiligheidshuis
In 2021 is de structurele verhoging van de jaarlijkse bijdrage aan het Veiligheidshuis ook daadwerkelijk doorgevoerd. Hiermee is een kwaliteitsslag binnen het Veiligheidshuis gerealiseerd. Daarnaast is de niet doorgevoerde indexatie over de afgelopen jaren recht getrokken. De structurele uitgaven zijn nu gedekt met structurele inkomsten.

Exploitatievergunning/Bibob
Het Bibobbeleid is in concept gereed. Voordat besluitvorming plaatsvindt, wordt onderzocht hoe de uitvoering van het Bibobbeleid en de inhaalslag exploitatievergunningen intern belegd kan worden. Dit is eind 2021 in gang gezet.

I-Uitvoeringsplan Openbare Orde en Veiligheid
Er waren in 2021 middelen geraamd om aan te sluiten bij gewenste ontwikkelingen op ICT-gebied. Echter wordt nu eerst onderzocht of aangesloten kan worden op een bestaand intern systeem.

2.1.8.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 8	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2020	0,7	0,4	0,7	0,4	0,5
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2020	0,9	1,3	0,9	1,4	0,5
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2020	1,5		1,5	1,9	1,7
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners *Bron: CBS- Geregistreerd criminaliteit & diefstallen*	2020	2,4		2,4	2,1	3,0
Verwijzingen Halt *Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12 tot 17 jaar* *Bron: Bureau Halt*	2020	6	13	6	13	16
Het aantal geregistreerde misdrijven *Bron: gebiedsscan/ cijfers politie*	2020	790	699	790	630	752
Het rapportcijfer veiligheid in de eigen buurt / woonomgeving *Bron: veiligheidsmonitor*	2016	7,7	-	-	≥7,7	-
Het aantal geregistreerde gevallen burengerucht *Bron: gebiedsscan/ cijfers politie*	2020	75	63	75	55	113
Het percentage succesvol afgeronde buurtbemiddelingen *Bron: rapportage buurtbemiddeling*	2020	76%	68%	76%	69%	64%
Het aantal overlastmeldingen *Bron: gebiedsscan/cijfers politie*	2020	508	495	508	480	667
Score: de gemeente ondersteunt buurtinitiatieven op het gebied van leefbaarheid en veiligheid voldoende *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	34%	-	27%	-	-
Score: de gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels *Bron: Waar staat je gemeente*	2018	39%	-	43%	-	-

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

Cijfer onderzoeksmeting is gebaseerd op een 1-5 schaal; hoe hoger, hoe meer burgers eens zijn met deze stelling.

2.1.8.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-202.441	-206.886	-4.445
Lasten	3.488.502	3.290.619	-197.883
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**3.286.061**	**3.083.732**	**-202.328**
Mutaties in reserves	-138.341	-19.093	119.248
Gerealiseerd resultaat	**3.147.720**	**3.064.640**	**-83.080**

2.1.8.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Minder kosten integrale veiligheid	-56.300
Minder doorberekening diverse eenheden	-29.300
Overige verschillen	2.520
Totaal verschil	**-83.080**

Integrale veiligheid (voordeel € 56.300)

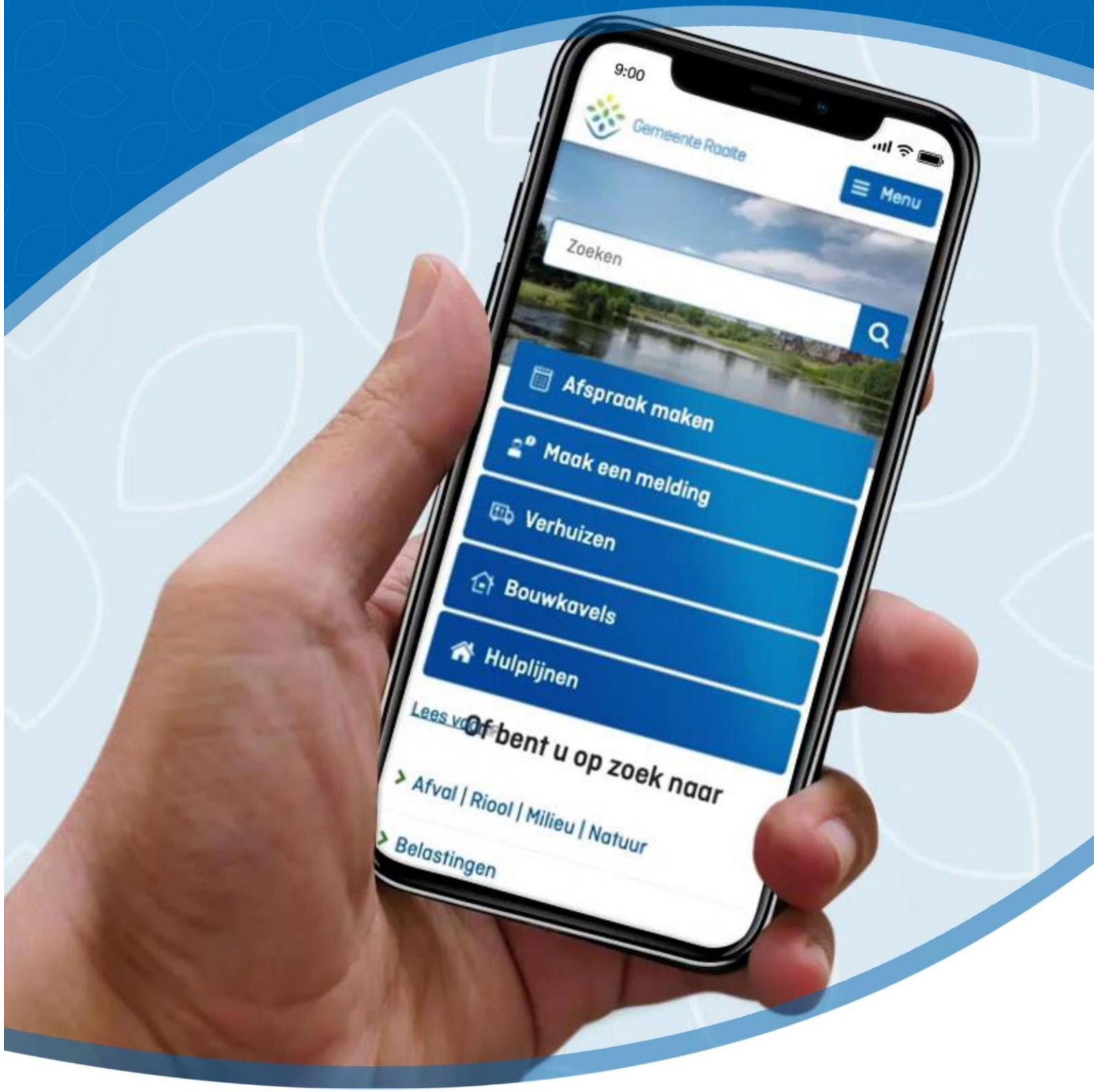
In 2021 hebben we financieel gezien een fors voordeel. Dit is te verklaren doordat:

- Het uitvoeren van de Veiligheidsmonitor dubbel is opgenomen in de ramingen en daarnaast is door prioritering van werkzaamheden (onder andere door extra werkzaamheden in verband met corona) de uitvoering uitgesteld naar 2022.
- De resultaten van het onderzoek van politie, naar de mogelijkheid voor plaatsen van ANPR camera-toezicht, pas eind 2021 kwamen. Als de politie investeert in ANPR-camera's hoeven wij dit als gemeente niet te doen. Hierdoor is het plaatsen van de camera's door de gemeente voorlopig uitgesteld. De kans is groot dat de politie deze camera's gaat plaatsen.
- Nadat de begroting is vastgesteld, is in 2021 besloten om de beheerstaken voor Burgernet, waar we als gemeenten de bijdrage voor leverden, structureel onder te brengen bij politie.
- In 2021 vanuit het I-uitvoeringsplan middelen waren geraamd om aan te sluiten bij gewenste ontwikkelingen op ICT-gebied. Echter wordt nu eerst onderzocht of aangesloten kan worden op een bestaand intern systeem.

Verschillen in de reservemutaties	
Lagere beschikking voor onderhoud brandweerkazerne naar 2022	100.242
Lagere beschikking voor uitvoeringsplannen i.v.m. doorschuiven naar 2022	9.900
Lagere beschikking voor veiligheidsmonitor niet naar 2022	9.106
Totaal	**119.248**

Programma 9

Bestuur en dienstverlening

Gemeente Raalte

2.1.9 Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema en wethouder J. van Loevezijn
Programmacoördinator: Domeinmanager W. A. Overweg

2.1.9.1 Welke ontwikkelingen zijn er in 2021 geweest?

- Het coronavirus heeft in 2021 gevolgen gehad voor onze fysieke dienstverlening. Waar voorheen het gemeentehuis open was op afspraak en inloop, hebben we afgelopen jaar alleen gewerkt op afspraak. De openingstijden van het gemeentehuis zijn aangepast. Zo zijn we dagelijks in de ochtend geopend en is er een avondopenstelling. De voordeur van het gemeentehuis is vanaf september 2021 tot 17.00 uur geopend, waarbij de balie bij de receptie is bezet.

2.1.9.2 Doelstellingen 2021

1. Wij zijn voor onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en mede-overheden een gewaardeerd partner.

2. De raad en het college hanteren een open bestuursstijl, zijn transparant in de besluitvorming en staan open voor initiatieven vanuit de bevolking. We hebben daarbij de ambitie ook inwoners te betrekken die minder actief zijn of achterblijven. Dit moet leiden tot meer vertrouwen van onze inwoners in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.

3. Inwoners, ondernemers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente, zowel over het aanbod van diensten als het contact met medewerkers.

4. We werken aan maatschappelijke opgaven op de schaal die passend is bij die opgave.

2.1.9.3 Wat hebben we ervoor gedaan en wat hebben we ermee bereikt?

1.0 In het landelijke benchmarkingsonderzoek Waar Staat Je Gemeente (WSJG) zijn 3000 inwoners gevraagd naar maatschappelijke thema's als het woon- en leefklimaat, de relatie burger – gemeente, de gemeentelijke dienstverlening en het thema zorg en welzijn. Uit het onderzoek (maart 2021) wordt duidelijk dat de gemeente Raalte op veel thema's beter scoort dan in voorgaande jaren en in vergelijking met gemeenten met hetzelfde inwoneraantal. We zijn blij met deze positieve tendens, zeker in deze bijzondere periode waarin de coronacrises flinke impact heeft gehad. Het totaaloordeel voor de gemeente is een 7,3 tegenover een 7,0 in 2018 en een 6,6 in 2016. Vergelijkbare gemeenten scoren in 2020 gemiddeld een 6,6. Het totaaloordeel voor het onderdeel relatie inwoner gemeente is met een 7,0 significant gestegen ten opzichte van 2018 (6,6). Het totaaloordeel voor het onderdeel gemeentelijke dienstverlening is met een 7,2 significant gestegen ten opzichte van 2018 (7,0). De communicatie en voorlichting, de wijze waarop de gemeente inwoners en organisaties betrekt en de samenwerking aangaat en de dienstverlening via digitale faciliteiten zijn significant beter beoordeeld dan in 2018 en liggen een half tot een heel punt hoger dan in gemeenten met een vergelijkbaar inwoneraantal.

1.1 Evenals in 2020 heeft ook in 2021 corona een grote invloed gehad op de contacten met onze inwoners, Plaatselijke belangen, MFA's en andere verenigingen. Jaarvergaderingen zijn nagenoeg allemaal geannuleerd. Vooral verenigingen met maatschappelijk vastgoed zijn bezig geweest om hun vastgoed in stand te houden. Een aantal verenigingen die het door corona financieel moeilijk hebben gehad, zijn ondersteund.

Verder gingen de initiatieven gewoon door, dat is een mooie ontwikkeling en zorgt voor veel samenhang in de verschillende buurten c.q. dorpen. Contacten hebben op een enkele uitzondering na, vooral plaatsgevonden via teams of telefonisch.

1.2 De medewerkers van de gemeente Raalte stellen zichzelf steeds vaker bij alles wat ze voor de inwoner doen de vragen: voor wie doen we dit, wat is er nodig en op welke manier informeren of betrekken we de inwoner? Bijvoorbeeld de verschillende manieren waarop we tijdens de coronaperiode organisatiebreed in contact zijn gebleven met onze inwoners. Denk hierbij aan het contact met ondernemers/horeca, evenementenorganisatoren, jongeren, ouderen, onderwijs, zorg, sport, kinderopvang en dorpshuizen. Ook al kunnen wij geen oplossing bieden voor de ontstane problemen, we doen wat wel kan. Zoals een luisterend oor bieden, verwijzen naar financiële regelingen en andere mogelijkheden die er zijn om de nood te verlichten.

1.3 We hebben bijgedragen aan maatschappelijke opgaven. Zo is de Regionale Energiestrategie 1.0 vastgesteld, heeft de transformatie van het sociaal domein plaatsgevonden en is de nota klimaatadaptatie vastgesteld. Daarnaast is een aanzet gedaan in samenwerking met inwoners, energie coöperaties en betrokkenen om tot een beleidskader te komen voor windenergie.

1.4 Door corona konden afgelopen jaar de wijksafari's niet plaats vinden. Samen met inwoners en betrokken partners hebben we een start gemaakt met de wijkaanpak in de Wilgensingel. Op basis van gesprekken met inwoners is er een beeld geschetst van de vraagstukken die leven in de Wilgensingel. De eerste stappen zijn gezet om deze vraagstukken samen met bewoners aan te pakken. Helaas hebben wij daar het afgelopen jaar niet of nauwelijks invulling aan kunnen geven omdat fysieke bijeenkomsten niet mogelijk zijn.

1.5 We zijn gestart met het ophalen van richting bij inwoners en raadsleden voor het ambitiedocument Participatie op z'n Roalters, het denkraam participatie is hier onderdeel van. De resultaten van de Quick Scan Lokale Democratie en rapportage van Berenschot 'Verstandig verder met participatie' worden hierin geborgd.

1.6 We hebben onze samenwerking met basisscholen, Carmel College Salland en Landstede op gebied van actief burgerschap verder opgepakt. Zo is er in dat kader voorlichting gegeven over de politiek en het wethouderschap bij een basisschool en is er een 4 vwo-debat georganiseerd in samenwerking met het Carmel College. Het jaarlijkse vmbo-debat heeft in verband met corona niet plaatsgevonden.

2.1 We hebben verdere ervaring opgedaan met een aangepaste vergaderstructuur (rond-de-tafel gesprekken). Tussentijdse aanpassingen, bijvoorbeeld digitaal vergaderen, zijn in overleg met de agendacommissie gedaan. De 'raad op pad' heeft digitaal plaatsgevonden in Broekland en Heino.

2.2 We werken in DOWR verband aan de implementatie van de wet open Overheid (Woo) We bereiden ons verder voor op verplichte nieuwe wetgeving onder andere: Wet Elektronische Publicaties (WEP), Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid (TBDT), Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV) en de Archiefwet 2021 (AW). De lokale vertaling richting Raalte vindt plaats in 2022.

2.4 We zijn gestart met Digipanel; een digitaal Burgerpanel. Dit panel, bestaande uit inwoners van gemeente Raalte, beantwoord op regelmatige basis online vragenlijsten. De antwoorden van de vragenlijsten zijn gebruikt om een nieuw fietsbeleidsplan op te stellen, de bekendheid van Melding Openbare Ruimte (MOR) te meten, de opvattingen over de duurzaamheidskrant 'Gewoon' op te halen en de mening over de afvalinzameling te peilen.

2.5 De eerste ronde van de burgerbegroting Heeten Durft heeft plaats gevonden waarbij er gesproken is over de initiatieven en de schuifruimte in de begroting. Dit is een voorbeeld van bestuurlijke vernieuwing waarbij inwoners een aanzet doen voor de invulling van de begroting ten behoeve van Heeten. Helaas heeft corona ook hier voor vertraging gezorgd. Er zijn mooie eerste stappen gezet, maar dit moet nog een vervolg krijgen en nader uitgewerkt worden.

3.1 In 2021 is een pilot live chat gestart. Inwoners kunnen via de website tijdens kantooruren voor alle producten contact opnemen met de gemeente. Onze eerste ervaringen zijn positief.

3.2 Het is voor steeds meer producten mogelijk om deze digitaal aan te vragen. In de komende jaren wordt het aantal en soort digitaal aan te vragen producten steeds verder uitgebreid.

3.3. De Tweede Kamerverkiezingen hebben plaatsgevonden op 15, 16 en 17 maart 2021. Deze verkiezing is over het algemeen goed verlopen, mede door de spreiding op meerdere dagen en locaties. De resultaten van de analyse over deze verkiezing is geborgd in de stuurgroep verkiezingen en worden meegenomen richting de Gemeenteraadsverkiezingen.

4.1/4.2 We hebben actief deelgenomen aan regionale en landelijke samenwerkingen om onze maatschappelijke opgaven te realiseren, zoals de Vereniging Nederlandse Gemeenten, Regio Zwolle en het Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland. Voor zowel de Regio Zwolle als de Regionale Energiestrategie hebben raadsleden een positie gekregen in een overleggroep Regio Zwolle en de werkgroep RSAB.

2.1.9.4 Verantwoording nieuw beleid 2021

Digitaal Informatiebeheer

Om te voorzien in de behoefte van de samenleving maar ook te voldoen aan de wettelijke vereisten, moet de gemeente zich verder ontwikkelen om de digitale basis op orde te hebben. Dat vraagt meer structurele capaciteit binnen de gemeente op zowel operationeel als tactisch/strategisch niveau met andere inhoudelijke competenties dan voorheen.

Tussen 2020 en 2022 wordt veel verschillende nieuwe wetgeving van kracht. (Denk aan Wet Open Overheid (WOO), Wet Elektronische Publicaties (WEP), Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en Archiefwet 2021). De impact van deze wetgeving is domein overstijgend. Het gaat erom dat bij de creatie van data of documenten al nagedacht (en ingericht) moet worden over vindbaarheid, openbaarheid, anonimiseren, toegankelijkheid, archivering en vernietiging. In 2021 zijn belangrijke stappen gezet in de implementatie van de wetten in 2021 en is op werkprocesniveau bepaald, welke maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de nieuwe wetten.

Door de structurele inzet van extra capaciteit op zowel operationeel informatiebeheer als tactisch/strategisch informatiebeheer is in 2021 een kwaliteitsslag gemaakt in het op orde brengen van onze digitale basis.

Dienstverlening Publiek

Ook in 2021 hebben we gemerkt dat steeds meer inhoudelijke expertise op complexe vraagstukken nodig is. Als voorbeeld worden ook de naturalisaties vanaf 2021 weer door de gemeenten zelf opgepakt, voorheen werd dit uitbesteed aan de gemeente Deventer. We stellen onze dienstverlening steeds beter af op de externe behoefte, zo zijn vanaf 2021 meer producten digitaal aan te vragen. Deze lijn zal in 2022 voortgezet worden.

In 2021 is zijn de legesinkomsten eenmalig met € 60.000 verlaagd. Bij de jaarrekening bleek de daling aan legesopbrengsten op het onderdeel reisdocumenten mee te vallen, hierover wordt verderop in dit programma uitgebreider gerapporteerd.

2.1.9.5 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren programma 9	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Demografische druk De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar *Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek*	2021	79,1%	78,0%		78,0%	79,1%
Hoeveel vertrouwen heeft een inwoner in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd *Bron: Waar staat je gemeente*	2020	69%		69%		-
De gemeente doet wat ze zegt *Bron: waar staat je gemeente*	2020	43%		43%		-
De gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is *Bron: Waar staat je gemeente*	2020	41%		41%		-
De gemeente luistert voldoende naar de mening van haar burgers *Bron: Waar staat je gemeente*	2020	45%		45%		-
De gemeente betrekt inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen *Bron: Waar staat je gemeente*	2020	49%		49%		-
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren *Bron: Waar staat je gemeente*	2020	51%		51%		-
De medewerker verraste mij aangenaam met de service die hij/zij verleende *Bron: Waar staat je gemeente*	2020	44%		44%		-

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.1.9.6 Gerealiseerde baten en lasten

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-605.812	-760.324	-154.512
Lasten	3.152.210	3.287.799	135.589
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**2.546.398**	**2.527.475**	**-18.923**
Mutaties in reserves	-57.184	-41.684	15.500
Gerealiseerd resultaat	**2.489.214**	**2.485.791**	**-3.423**

2.1.9.7 Analyse verschillen

Verklaring verschil uitgaven en inkomsten

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving verklaring	Verschil
Meer leges reisdocumenten	-34.000
Meer leges en minder kosten burgerlijke stand	-27.000
Vrijval deel voorziening pensioenen wethouders	-66.000
Meer kosten doorberekening diverse eenheden	177.400
Overige verschillen	-53.823
Totaal verschil	**-3.423**

Leges reisdocumenten (voordeel € 34.000)

Voor de reisdocumenten is binnen onze registratie inzichtelijk welke reisdocumenten verlopen. Daarnaast weten we wie de leeftijd bereikt dat identificatie verplicht is. Die data gebruiken we om de begroting op te stellen. Wat we niet in beeld hebben is het aantal eerste aanvragen. We zien in 2021 minder aanvragen Nederlandse Identiteitskaart voor meerderjarigen en meer paspoort aanvragen. Eén verklaring hiervoor is de Brexit: om naar het Verenigd Koninkrijk te reizen volstaat niet langer een Nederlandse Identiteitskaart. Daarnaast hebben méér mensen er kennelijk voor gekozen om een paspoort aan te vragen, aanvullend op of ter vervanging van een verlopen NIK.

Voorgesteld wordt deze meeropbrengst over te brengen naar 2022 en aan te wenden voor de doorontwikkeling van het domein publiek c.q. de inzet van benodigde tijdelijke extra capaciteit om het dienstverleningsniveau op een adequaat niveau te kunnen houden.

Bevolkingsadministratie en burgerlijke stand (voordeel € 27.000)

Sinds 2021 worden de werkzaamheden voor de naturalisatie weer door de gemeente Raalte uitgevoerd. De legesinkomsten voor dit onderdeel waren niet begroot, maar zijn door de uitvoering in eigen beheer wel ontvangen binnen onze gemeente. Dit resulteert voor een voordeel van € 15.000. Bij de zomernota 2022 zal de begroting op dit onderdeel bijgesteld worden. Daarnaast zien we, dat sinds we de mogelijkheid bieden voor een eenvoudige huwelijksceremonie, het aantal kosteloze huwelijken is gedaald. Hier heeft dus een verschuiving plaatsgevonden. Tenslotte zijn minder externe kosten gerealiseerd. Gezamenlijk resulteert dit in een voordeel van € 27.000.

Voorgesteld wordt deze meeropbrengst over te brengen naar 2022 en aan te wenden voor de doorontwikkeling van het domein publiek c.q. de inzet van benodigde tijdelijke extra capaciteit om het dienstverleningsniveau op een adequaat niveau te kunnen houden.

Vrijval uit voorziening pensioenen wethouders (voordeel € 66.000)
De vrijval uit de voorziening pensioenen wethouders wordt veroorzaakt door de verhoging van de rekenrente, waardoor de voorziening lager wordt.

Verschillen in de reservemutaties	
Lagere beschikking t.b.v. evalueren om te leren naar 2022	15.500
Totaal	**15.500**

Hoofdstuk 2.2

Overzichten

Gemeente Raalte

Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Gemeente Raalte

2.2.1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Coördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.2.1.1 Verantwoording nieuw beleid 2021

Implementatie E-HRM

Voor de implementatie van het E-HRM systeem is in 2021 eenmalig € 24.000 beschikbaar gesteld. De implementatie is gefaseerd uitgevoerd. Het laatste onderdeel wordt in maart 2022 opgeleverd. Hiermee is de totale applicatie vernieuwd.

Aanbesteding financieel systeem

Voor de aanbesteding en implementatie van het financiële systeem is in 2021 € 24.000 beschikbaar gesteld. Er is een aanbestedingsstrategie vastgesteld. De daadwerkelijke aanbesteding wordt in 2022 uitgevoerd.

2.2.1.2 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren algemene dekkingsmiddelen	Referentie jaar	Referentie cijfer	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Werkelijk 2021
Woonlasten éénpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten. *Bron: COELO*	2021	725	699			725
Woonlasten meerpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. *Bron: COELO*	2021	763	736			763
WOZ-waarde woningen De gemiddelde WOZ-waarde van woningen x € 1.000. *Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken*	2021	288	245	270		288

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

2.2.1.3 Gerealiseerde baten en lasten programma algemene dekkingsmiddelen

Bedragen in €

Omschrijving	Begroting na wijziging 2021	Realisatie 2021	Verschil 2021
Baten	-69.581.080	-72.232.455	-2.651.375
Lasten	15.391.920	13.751.515	-1.640.405
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	**-54.189.160**	**-58.480.940**	**-4.291.780**
Mutaties in reserves	-5.211.152	-2.029.916	3.181.236
Gerealiseerd resultaat	**-59.400.312**	**-61.217.902**	**-1.817.590**

2.2.1.4 Overzicht algemene dekkingsmiddelen saldo baten en lasten

Bedragen in € - is voordeel

Algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging
1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	-9.113.292	-9.040.300	-9.143.819
2. Overhead	10.524.373	11.415.614	9.756.991
3. Vennootschapsbelasting	608.818	0	0
4. Algemene uitkeringen	-54.887.855	-53.082.822	-50.665.590
5. Dividend	-312.654	-300.450	-339.450
6. Saldo van de financieringsfunctie	1.718.850	1.845.520	1.840.992
7. Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.475.388	-563.134	-1.581
8. Onvoorzien	0	224.531	90.000
Totaal	**-52.937.148**	**-49.501.041**	**-48.462.457**

De in bovenstaande tabel gepresenteerde bedragen zijn de gesaldeerde baten en lasten, exclusief mutaties in reserves.

2.2.1.5 Lokale middelen

Bedragen in € - is voordeel

Lokale middelen die niet bestedingsgebonden zijn	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging	Incidenteel gerealiseerd in 2021
1. Onroerendezaakbelasting	-8.541.149	-8.536.153	-8.536.153	0
2. Baat- en bouwgrondbelasting	-	-194	-194	0
3. Toeristenbelasting	-360.052	-295.938	-295.938	0
4. Forensenbelasting	-133.356	-129.534	-129.534	0
5. Precariorechten	-19.003	-11.481	-40.000	0
6. Reclamebelasting	-59.732	-67.000	-142.000	0
Totaal	**-9.113.292**	**-9.040.300**	**-9.143.819**	**0**

Bovenstaande tabel bevat enkel de baten van de betreffende belastingen.

2.2.1.6 Heffing vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging
Verschuldigde belasting over boekjaar	608.818	0	0
Verrekend recht verliescompensatie	0	0	0
Totaal	**608.818**	**0**	**0**

2.2.1.7 Algemene uitkering

In de onderstaande tabel is het resultaat van de rijksinkomsten via de algemene uitkering weergegeven. Er is na verwerking van de september- en decembercirculaire € 1.805.000 aan extra middelen beschikbaar gekomen. Hiervan is € 924.000 beschikbaar gesteld voor het realiseren van een bepaald doel (taakmutatie) danwel compensatie voor extra corona gerelateerde kosten. Na aftrek van stelposten is er een netto positief resultaat van € 881.000.

Resultaat algemene uitkering exclusief integratie-uitkering (IU) sociaal domein

Bedragen in € (afgerond op 1.000) - is voordeel

Omschrijving	Begroot na zomernota 2021	Rekening 2021	Resultaat
Algemene uitkering exclusief IU sociaal domein	-52.905.000	-54.488.000	-1.583.000
Ruimte onder plafond van BTW-compensatiefonds	-178.000	-400.000	-222.000
Brutoresultaat algemene uitkering	**-53.083.000**	**-54.888.000**	**-1.805.000**
Stelposten septembercirculaire 2021			
Aanpak problematiek jeugd		97.000	
Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz		-35.000	
Centrale stemopneming		19.000	
Uitvoering en implementatie breed offensief vergroten arbeidsmarktkansen mensen met arbeidsbeperking		17.000	
Tonk (Coronacompensatie)		289.000	
Cultuur (Coronacompensatie)		92.000	
Buurt- en dorpshuizen (Coronacompensatie)		15.000	
Stelposten decembercirculaire 2021			
Versterking dienstverlening gemeenten		174.000	
Jeugdhulp		36.000	
Kwaliteitsborging bouw en woontoezicht		22.000	
Inburgering		23.000	
Meerkosten Wmo en jeugd (Coronacompensatie)		98.000	
Cultuur (Coronacompensatie)		77.000	
Totaal taakmutaties		**924.000**	
Nettoresultaat algemene uitkering			**-881.000**

In de volgende tabel wordt een toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat van de algemene uitkering.

Toelichting algemene uitkering

Bedragen in € (afgerond op 1.000) - is voordeel

Resultaat veroorzaakt door:	Saldo	Toelichting
Ruimte onder plafond BTW-compensatiefonds	222.000	In begroting € 178.000, werkelijk € 400.000 in algemene uitkering o.b.v. inschatting rijk bij najaarsnota. Bij meicirculaire 2022 volgt definitieve afrekening.
Bijstelling maatstaven en uitkeringsfactor	574.000	Positieve bijstelling maatstaven gemeenten en het gewicht per maatstaf op basis van actualisatie cijfers CBS. Daarnaast is de uitkeringsfactor gewijzigd.
Uitname Algemene uitkering	-11.000	Landelijke uitname onder andere voor ICT-projecten.
Corona-compensatie inkomstenderving 2020	30.000	Lagere inkomsten in 2020 ten laste van resultaat, daarom voordeel corona ten gunste van resultaat.
Mutaties voorgaande jaren	66.000	Bijstelling saldo voorgaande uitkeringsjaren.
Totaal	**881.000**	

Vanaf 2019 zijn de Wmo-taken vanaf 2015 en de jeugd (met uitzondering van deel voogdij/18+) overgeheveld van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering. De integratie-uitkering Sociaal domein bestaan nog uit de volgende onderdelen:

- Integratie-uitkering participatie (Sociale Werkvoorziening en nieuwe begeleiding)
- Integratie uitkering jeugd voogdij/ 18+.

Integratie-uitkering Sociaal domein

Bedragen in € (afgerond op 1.000) - is voordeel

Omschrijving	Begroting na zomernota 2021	Rekening 2021	Saldo
Jeugdhulp (voogdij 18+)	-772.000	-772.000	0
Participatie (SW/ re-integratie)	-4.241.000	-4.336.000	-95.000
Brutoresultaat IU Sociaal	**-5.013.000**	**-5.108.000**	**-95.000**
Stelposten september/decembercirculaire 2021			
Re-integratie (correctie no riskpolis)		-7.000	
Compensatie corona SW		102.000	
Nettoresultaat IU Sociaal		**95.000**	**0**

2.2.1.8 Dividend

Overzicht dividend

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Realisatie 2021	Raming 2021 na wijziging	Raming 2021 voor wijziging excl. nieuw beleid	Incidenteel gerealiseerd in 2021
Bank Nederlandse Gemeenten	-59.479	-47.036	-30.450	-29.029
Vitens	0	0	-77.000	77.000
Enexis	-32.505	-32.744	-45.000	12.495
Rova	-220.670	-220.670	-187.000	-33.670
Totaal	**-312.654**	**-300.450**	**-339.450**	**26.796**

2.2.1.9 Saldo financieringsfunctie

Bedragen in € - is voordeel

Financieringsfunctie	Realisatie 2021	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2021 voor wijziging	Realisatie 2020
Betaalde en ontvangen rente	1.718.850	1.845.520	1.840.992	1.949.969

2.2.1.10 Onvoorzien

Onvoorzien structureel en eenmalig

Bedragen in €

Wijz. nr.	Onderwerp	Vastgesteld d.d.	Bedrag
Post onvoorzien/structureel			50.000
Bezuiniging inboeken			-10.000
Stand 31-12-2021			**40.000**
Post onvoorzien/eenmalige uitgaven			50.000
Geen claims in 2021			0
Stand 31-12-2021			**50.000**

Overzicht overhead

Gemeente Raalte

2.2.2 Overzicht overhead

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Coördinator: Directeur M. Duijtshoff

2.2.2.1 Waar meten we ons succes aan af?

Indicatoren overzicht overhead	Referentie		2019	2020	2021	2021
	jaar	cijfer	Werkelijk	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Formatie Fte per 1.000 inwoners *Bron: kerngegevens rekening 2021 gemeente Raalte*	2020	5,73	5,70	5,73	5,72	5,83
Bezetting *) Fte per 1.000 inwoners *Bron: personeelsadministratie gemeente Raalte*	2020	6,05	6,04	6,05	5,72	5,83
Apparaatskosten Kosten per inwoner *Bron: begroting 2021/rekening 2021 gemeente Raalte*	2020	538	€ 491	€ 538	€ 565	€ 585
Externe inhuur Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen *Bron: Bijlage M Inzicht in Loonkosten / begroting 2021*	2020	14%	14%	14%	10%	17%
Overhead % van totale lasten *Bron: rekening 2021*	2020	8%	8%	8%	9%	8%

*) Bezetting jaarrekening 2021 op basis van (werkelijk) bezetting per 1 januari 2022.

Legenda:

Verplichte beleidsindicatoren op basis van vernieuwing BBV

De stijging in apparaatskosten per inwoner ten opzichte van vorig jaar komt met name door een aanzienlijke stijging in loonkosten en inhuur personeel. Deze stijgingen waren een stuk hoger dan de stijging van het inwoneraantal.

2.2.2.2 Overzicht overhead

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Rekening 2021	Afwijking 2021
Saldo van baten en lasten taakveld 004 (incl. res.)	**9.002.153**	**9.347.645**	**8.629.183**	**-718.462**
Specificatie baten en lasten (excl. reserves):				
Bedrijfsvoering	3.054.953	3.715.706	3.734.184	18.478
Bedrijfsvoeringsraad	0	0	9.805	9.805
Bestuursondersteuning	97.597	98.239	96.729	-1.510
DOWR FA	315.395	315.395	316.983	1.588
DOWR ICT *	3.581.773	3.703.300	3.421.629	-281.671
DOWR Inkoop	55.303	55.303	55.867	564
DOWR Personeels- en salarisadministratie	136.913	142.192	147.203	5.011
Eenmalige domeinbudgetten **	154.148	958.684	723.082	-235.602
Facilitair ***	1.736.664	1.916.632	1.581.920	-334.712
Gebouwenbeheer	32.466	33.916	34.901	985
Management	1.242.003	1.176.646	1.153.936	-22.710
Overige	132.801	140.886	99.420	-41.466
Receptie en KCC	868.033	960.978	937.382	-23.596
Waarvan dekking:				
Bouwgrondexploitaties/ investeringsprojecten/ lokale heffingen	-1.651.058	-1.802.263	-1.788.668	13.595
Totaal (excl. reserves)	**9.756.991**	**11.415.614**	**10.524.373**	**-891.241**
Reservemutaties	-754.838	-2.067.969	-1.895.190	172.779
Totaal (incl. reserves)	**9.002.153**	**9.347.645**	**8.629.183**	**-718.462**

Toelichting op de bovengenoemde posten:

** DOWR ICT: Dit betreft het positieve resultaat op dit perceel. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.3.5.6 DOWR.*

*** Eenmalige domeinbudgetten: Dit voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door meer uren die zijn doorbelast aan projecten.*

**** Facilitair: Dit betreft het positieve resultaat op dit perceel. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.3.5.6 DOWR.*

Hoofdstuk 2.3

Paragrafen

Gemeente Raalte

2.3 Paragrafen

Conform art. 26 van de BBV zijn in dit hoofdstuk de paragrafen opgenomen, waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot de beheersmatige aspecten en de lokale heffingen.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de jaarstukken bezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is ook hun politieke betekenis groot of zijn ze van belang voor de realisaties van programma's. Gegeven het belang van de betrokken onderwerpen en vanwege het feit dat de gemeenteraad in een dualistisch stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de gemeenteraad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en voor die onderwerpen een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren, daartoe dienen de paragrafen.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de volgende paragrafen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Sociaal domein
9. Corona

2.3.1 Lokale heffingen

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.1.1 Inleiding

Algemeen

In deze paragraaf is de uitvoering in 2021 van het beleid ten aanzien van de lokale heffingen weergegeven.

Indeling paragraaf

Eerst geven we informatie in algemene zin over de lokale heffingen en welke in de gemeente Raalte zijn geheven in 2021. Daarna geven we per lokale heffing de beleidsuitgangspunten aan, een nadere toelichting over de heffing en hoe de werkelijke inkomsten in 2021 zich verhouden tot de begroting 2021. Ook geven we informatie over het kwijtscheldingsbeleid.

Herziening beleid

In 2021 heeft de raad besloten om de reclamebelasting met betrekking tot betaald parkeren kwijt te schelden. De reden hiervoor is de gemiste omzet van de ondernemers door de coronacrisis.

2.3.1.2 Beleidskader

Lokale heffingen in de gemeente Raalte

Onze gemeente kent de volgende heffingen:

- Belastingen
- Bestemmingsheffingen
- Rechten
- Leges

Algemeen beleid

Om dekking te geven aan het deel van de gemeentelijke uitgaven dat niet door de rijksuitkeringen en overige inkomsten kan worden afgedekt, dient de gemeente eigen inkomsten te verwerven. Deze eigen inkomsten kunnen worden verkregen uit gemeentelijke belastingen, heffingen, rechten en leges, oftewel lokale heffingen, voor algemene voorzieningen of concreet geleverde diensten. In de beleidsnota lokale heffingen zijn de kaders vastgelegd voor deze eigen inkomsten.

2.3.1.3 Belastingen

Bij de belastingen staat de budgettaire functie voorop. De meeste inkomsten uit belastingen worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Er hoeft geen relatie te zijn tussen de opbrengsten van deze belastingen en de dienstverlening vanuit de gemeente.

In 2021 heeft de gemeente Raalte de volgende gemeentelijke belastingen geheven:

- Onroerendezaakbelasting
- Baatbelastingen
- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Precariobelastingen
- Reclamebelasting

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelasting is een belasting die wordt geheven over de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken. Voor woningen wordt de OZB alleen opgelegd aan de eigenaren. Voor de niet-woningen, zoals winkels en bedrijven, wordt de OZB geheven van zowel de eigenaar als de gebruiker van de onroerende zaak. De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde.

Ook in 2021 zijn de aanslagen onroerendezaakbelasting gecombineerd met de WOZ-beschikkingen, de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de baatbelasting.

De totale OZB-opbrengst is in 2021 geraamd op € 8.536.153. Op basis van de vastgestelde tarieven is een totale OZB-opbrengst gerealiseerd van € 8.541.149. Dit bedrag is als volgt verdeeld:

Onroerendezaakbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil in €	Verschil in %
OZB-opbrengst eigenaren	-5.316.270	-5.362.730	-46.460	-0,87%
OZB-opbrengst eigenaren niet woningen	-1.929.295	-1.935.723	-6.428	-0,33%
OZB-opbrengst gebruikers	-1.290.588	-1.242.696	47.892	3,71%
Totaal	**-8.536.153**	**-8.541.149**	**-4.996**	**-0,06%**

Per saldo is over 2021 €4.996 meer ontvangen dan begroot. De totale opbrengst heeft een (geringe positieve) afwijking van gemiddeld 0,06% ten opzichte van de raming.

Baatbelasting

De gemeente heeft wettelijk de mogelijkheid tot het heffen van een baatbelasting, wanneer onroerende zaken door het aanbrengen van gemeentelijke voorzieningen zijn ‘gebaat’. De belasting wordt geheven van de eigenaar van de onroerende zaak.

Baatbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Baten baat- en bouwgrondbelasting	-194	0	194	100,00%

De baatbelasting is overeenkomstig de begroting nihil. Ook voor het jaar 2022 en verder is geen bedrag meer begroot en wordt deze belasting afgeraamd.

Toeristenbelasting

Met de toeristenbelasting kan de gemeente haar inkomsten uit belastingen vergroten. Er is geen rechtstreekse koppeling tussen de opbrengst van de toeristenbelasting en de uitgaven in het kader van toeristisch beleid. Een verblijfsaanbieder is toeristenbelasting verschuldigd als er gelegenheid wordt geboden tot verblijf met overnachting tegen een vergoeding aan personen die niet staan ingeschreven in de basisregistratie personen (BRP) van de gemeente.

Het tarief toeristenbelasting bedroeg voor 2021 € 0,90 per persoon per overnachting. Voor 2021 werd oorspronkelijk uitgegaan van een opbrengst van € 295.938 (uitgaande van 328.821 overnachtingen).

De toeristenbelasting wordt bij wege van aangifte opgelegd na afloop van het kalenderjaar. Zo gaat de heffing van 2021 over het toeristenjaar 2020. Met de toeristenbelasting in 2021 wordt een positief rekeningresultaat behaald van afgerond € 65.000. Dit werd veroorzaakt door het negatieve reisadvies naar het buitenland, waardoor veel mensen voor vakantie in Nederland bleven.

Toeristenbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Baten Toeristenbelasting	-295.938	-360.052	-64.114	-21,66%

Er zijn uitschieters in het aantal overnachtingen, zowel positief als negatief. Bij de grote campings is een stijging te zien in de aantallen. De vakantieparken zijn wisselend. Er is een vakantiepark dat het beter doet, maar ook een vakantiepark dat sterk achterblijft.

In 2022 wordt een controle uitgevoerd op de toeristenbelasting. Dan zal hier ook aandacht aan worden besteed.

Forensenbelasting

Personen die, zonder dat ze hun hoofdverblijf in de gemeente hebben, meer dan negentig dagen per jaar een gemeubileerde woning tot hun beschikking hebben voor zichzelf of voor hun gezin, betalen forensenbelasting. De forensenbelasting dient ertoe om mensen die relatief veel in een gemeente verblijven, maar geen ingezetene zijn van de gemeente, mee te laten betalen aan voorzieningen in die gemeente. De forensenbelasting wordt geheven op basis van een percentage van de WOZ-waarde. Daarmee volgt de belastingopbrengst de waardeontwikkeling van het onroerend goed.

De forensenbelasting is een algemene belasting en kan dus zonder bestedingsdoel geheven worden. Voor 2021 is de forensenbelasting bepaald op 0,60% van de heffingsmaatstaf, met een maximum van € 735 per woning.

Forensenbelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Baten Forensenbelasting	-129.534	-133.356	-3.822	-2,95%

De forensenbelasting wordt opgelegd na afloop van het kalenderjaar. De opbrengst in het jaar 2021 (belastingjaar 2020) bedraagt € 133.356. De opbrengst ligt in lijn met de begroting.

Precariobelasting

Deze belastingen worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder of boven, voor openbaar gebruik bestemde, gemeentegrond. De gemeente Raalte kent precariotarieven voor terrassen en uitstallingen en overige voorwerpen.

De gemeente is vrij in het vaststellen van de hoogte van de tarieven, onafhankelijk van eventuele kosten. Hierbij gelden wel de eisen van redelijkheid.

Onderstaande tarieven waren in 2021 van toepassing op de standplaatsen buiten de reguliere markt om. Voor de reguliere markt is een aparte verordening marktgelden.

- Terras per m2 € 2,18 per week
- Terras per m2 € 21,86 per seizoen
- Standplaats per m2 zonder stroom € 0,73 per dag
- Standplaats per m2 met stroom € 0,82 per dag

Precariobelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Baten precariobelasting	-11.481	-19.003	-7.522	-65,52%

Vanwege de coronamaatregelen die de horecasector hard heeft getroffen, is over 2021 geen precariobelasting in rekening gebracht met betrekking tot de terrassen. De raming in 2021 bedroeg oorspronkelijk € 40.000, maar is door dit besluit verlaagd met € 28.519, dit is gedekt vanuit de stelpost corona.

Met betrekking tot standplaatsvergunningen is er in 2021 een positief resultaat behaald van € 7.522.

Reclamebelasting

De gemeente Raalte heft reclamebelasting, via een gedifferentieerd tarief op basis van waardeklassen, gekoppeld aan de WOZ-waarde. De belasting is van toepassing op het centrumgebied van Raalte. De reclamebelasting wordt geheven van de gebruiker van de vestiging waarop, waaraan, waarin of waarbij één of meer reclameobjecten zijn aangebracht dan wel zijn geplaatst.

De gemeente gebruikt de opbrengst voor twee doelen:

1. Om het ondernemersfonds, onder aftrek van perceptiekosten, te financieren. Dit ondernemersfonds is bedoeld voor collectieve en publieksgerichte activiteiten voor het promoten en versterken van het ondernemersklimaat in het gebied waarin de reclamebelasting wordt opgelegd.
2. In verband met afschaffen betaald parkeren dragen de ondernemers € 750.000 bij in de kosten daarvan. Dit wordt gerealiseerd door 10 jaar lang de tarieven reclamebelasting te verhogen (ingangsdatum 2017).

De oorspronkelijke begroting 2021 bedroeg € 142.000. Er is besloten om vanwege corona in 2021 eenmalig de tegemoetkoming betaald parkeren van € 75.000 niet in rekening te brengen en het tarief reclamebelasting hierop aan te passen. De gemiste inkomsten zijn gedekt vanuit de gemeentelijke stelpost corona 2021. Het volledige budget heeft dus betrekking op doel 1.

Reclamebelasting

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Baten reclamebelasting (taakv 64)	-67.000	-59.732	7.268	10,85%

In afstemming met de ondernemers zal tot een afrekening worden gekomen. Dit nader te bepalen bedrag is beschikbaar voor subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Raalte en vorming van een egalisatiereserve binnen het ROV. Dit om stabiliteit te waarborgen voor de uitvoering van het jaarprogramma gedurende de looptijd van tien jaar, of om eerder de totale bijdrage van € 750.000 te voldoen.

Door leegstand in het centrumgebied van Raalte blijft de opbrengst van de reclamebelasting ligt achter ten opzichte van de begroting.

2.3.1.4 Bestemmingsheffingen

Door het karakter van de bestemmingsheffing is er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeentelijke overheid te leveren tegenprestatie. Beleidsuitgangspunt is om die reden de kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie c.q. het overheidsproduct. De kostendekkendheid bepaalt in principe het in rekening te brengen tarief aan de burger. Algemeen beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn.

Hieronder vallen de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval. De afvalstoffenheffing wordt geheven voor verhaal van de kosten van het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen. De afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn.
Door gescheiden in te zamelen wordt de verwerkingsmogelijkheid tot nieuwe grondstoffen vergroot. Dit past binnen de visie van een circulaire economie.

De volgende uitgangspunten zijn voor 2021 van toepassing geweest:

- Er zijn 2 basistarieven. De huishoudens van de hoogbouwlocaties en het buitengebied kunnen geen gft (groente- fruit- en tuinafval) gescheiden aanbieden. Per 1 januari 2018 is het aanbieden van gft tegen nultarief ingevoerd, waardoor deze huishoudens een lagere dienstverlening ontvangen. Hiervoor ontvangen ze een korting op het basistarief van € 10 per huishouden.
- Het basistarief is voor de hoogbouw en het buitengebied vastgesteld op € 109,68 en voor de huishoudens in de kernen op € 119,88.
- Een huishouden biedt gemiddeld 6 keer (€ 10,60 per lediging) per jaar de restafvalcontainer aan.
- Naast het tegen nultarief aanbieden van de gft-container is ook het aanbieden van de pmd-container (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons) tegen nultarief.

Bedragen in €

Volume container	Rest-fractie			Gft-fractie		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Containers						
240 liter	9,21	10,00	10,60	0,00	0,00	0,00
140 liter	5,63	6,05	6,50	0,00	0,00	0,00
Ondergrondse systeem						
40 liter huisvuilzak	1,11	1,50	1,80	0,00	0,00	0,00

Opbrengst 2021

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is dat er sprake is van 100% dekking van de kosten. Meer of minder opbrengsten en kosten worden verrekend met de voorziening en/of reserve afvalverwijdering.

Rekening houdend met het werkelijk aantal aanbiedingen is in 2021 in totaal € 2.861.929 ontvangen aan afvalstoffenheffing. De in de begroting opgenomen opbrengst (€ 3.032.158 - € 160.000) is € 2.872.158. Per saldo is in 2021 € 10.229 minder ontvangen. De oorzaak is meer aansluitingen en minder ledigingen dan begroot.

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil 2021	Verschil %
Basistarief afvalstoffenheffing	1.860.218	1.863.367	3.149	0,17%
Restafval aanbiedingen	1.011.940	998.562	-13.378	-1,32%
Totaal	**2.872.158**	**2.861.929**	**-10.229**	**-0,36%**

Egalisatiereserve afvalverwijdering

De egalisatiereserve afvalverwijdering laat in 2021 het volgende verloop zien:

Bedragen in €	- is voordeel
Stand van reserve afvalverwijdering	
Stand per 1 januari 2021	-312.743
Mutaties in reserve	0
Stand per 31 december 2021	**-312.743**

Egalisatievoorziening afvalverwijdering

De egalisatievoorziening afvalverwijdering laat in 2021 het volgende verloop zien:

Bedragen in €	- is voordeel
Stand van voorziening afvalverwijdering	
Stand per 1 januari 2021	-100.000
Mutaties in voorziening	-81.196
Stand per 31 december 2021	**-181.196**

Het college heeft in het uiteindelijke besluitvormingsproces van de begroting 2021 besloten om een korting van € 10 te verlenen op het basistarief van de afvalstoffenheffing. Er is een bedrag van € 160.000 toegevoegd als dekking voor de lagere opbrengst afvalstoffenheffing ten laste van de algemene bestemmingsreserve.

Per saldo is op rekeningbasis € 81.196 gestort in de voorziening afvalverwijdering (€ 100.000 is minimale buffer). Er zijn geen mutaties in de reserve afvalverwijdering.

Omschrijving	Bedrag
Toevoeging vanuit de algemene bestemmingsreserve	-160.000
Verlaging inkomsten afvalstoffenheffing	160.000
Lagere opbrengst afvalstoffenheffing	10.000
Toevoeging coronamiddelen rijk	-58.000
Meer opbrengsten oud papier	-151.000
Minder uitgaven zwerfafval/snipperroute	-28.000
Minder uitgaven inzameling kleding	-34.000
Kosten glascontainers en kosten scenariostudie afval	20.000
Kosten sorteren en vermarkten afrekeningen 2018 en 2019	40.000
Extra kosten Rova 2021inclusief extra kosten corona, grof tuinafval en gft	173.000
Meer inkomsten Nedvang	-91.000
Btw	43.000
Overige kosten/afronding	-5.196
Totaal	**-81.196**

Rioolheffing

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Gemeenten mogen daarvoor een rioolheffing invoeren. In onze gemeente is de rioolheffing 100% kostendekkend. Afgelopen jaar is het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) voor de periode 2021-2030 vastgesteld. De thema's daarin zijn: waterrobuust, omgevingsbewust, participatief, datagedreven en doelmatig. Een onderdeel van het GRP is het kostendekkingsmodel waarin de baten tegen de lasten afgezet worden. Het tarief voor de rioolheffing wat hierin opgenomen is bedroeg in 2021 € 232,92.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil in €	Verschil in %
Rioolrecht op niet-woningen	-50.000	-56.028	-6.028	-12,06%
Rioolrecht op woningen	-3.591.937	-3.667.423	-75.486	-2,10%
Totaal	**-3.641.937**	**-3.723.451**	**-81.514**	**-2,24%**

In het GRP 2021 is ook gekeken naar de totaal te ontvangen rioolheffing. Achteraf is het aantal werkelijk te innen rioolaansluitingen te laag ingeschat en is met te veel niet te innen aansluitingen rekening gehouden. Ook zijn in 2021 meer nieuwbouwobjecten gerealiseerd dan bij de begroting 2021 was ingeschat. Hierdoor zijn de gerealiseerde inkomsten hoger dan begroot.

Bedragen in €	- is voordeel
Stand van voorziening riolering	
Stand per 1 januari 2021	-1.524.437
Mutaties in voorziening	-554.740
Stand per 31 december 2021	**-2.079.177**

2.3.1.5 Rechten

De rechten die in onze gemeente worden geheven zijn de marktgelden en de lijkbezorgingsrechten. In principe hanteren we hier ook 100% kostendekkendheid.

In een aantal gevallen is dat structureel niet mogelijk. Voor de begraafplaatsen geldt dat de inkomsten de uitgaven niet geheel dekken. Voor de marktgelden is ook incidenteel van de 100% kosten dekkende situatie afgestapt.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven van degene die een standplaats inneemt. Het is een recht, geheven voor het gebruik van de openbare grond op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. Tussen Raalte dorp en buurtdorpen is er geen verschil. Het uitgangspunt voor de heffing van marktgelden is 100% kostendekkendheid. Het tarief is een bedrag per vierkante meter, per dag of een gedeelte daarvan inclusief een basisbedrag voor stroomkosten. Het marktgeld wordt verhoogd voor de diensten van de gemeentelijke marktcommissie, reclamedoeleinden en promotieactiviteiten.

We zien in het afgelopen jaar een terugloop in de bezetting van de markten. Het bezettingspercentage (verhouding; beschikbare m2 ten opzichte van bezette m2) is gedaald van 74% in 2018 naar 60% in 2021, waardoor dezelfde kosten over minder marktlieden verdeeld moeten worden. Naar aanleiding van deze terugloop heeft in 2020 en 2021 een onderzoek plaatsgevonden naar de toekomst van de warenmarkten. Tijdens de raadsvergadering van 9 september 2021 zijn de uitkomsten van het onderzoek en de vervolgstappen met de raad gedeeld. De voorgestelde adviezen in het onderzoek om de warenmarkten te versterken worden nader verkend. Zo lang de verkenning loopt, wordt de 100% kostendekkendheid tijdelijk losgelaten en alleen de indexering toegepast.

In verband met corona zijn de markten niet het hele jaar doorgegaan. In de periode dat de markten geen doorgang hebben kunnen vinden zijn de marktgelden niet in rekening gebracht, hierop is ook de raming aangepast.

Bedragen in €				- is voordeel
Recht	**Begroting 2021**	**Rekening 2021**	**Verschil in €**	**Verschil in %**
Marktgelden	-48.299	-44.586	3.713	7,69%

Lijkbezorgingsrechten/begraafplaatsen

Lijkbezorgingsrechten, ook wel grafrechten genoemd, worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en het gebruik van de diensten die door de gemeente worden verleend.

Het algemene beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn. Dit is voor de begraafplaatsen over een lange termijn gemiddeld gezien niet mogelijk.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Grafrechten	-232.906	-287.727	-54.821	-23,54%

De werkelijke opbrengst bedraagt € 287.727, hiermee is de opbrengt € 54.821 hoger dan begroot. De werkelijke inkomsten zijn daarmee hoger dan in 2019 (€ 210.000) en 2020 (€ 212.000). De meeropbrengst is veroorzaakt door een stijging van de verlenging grafrechten.

2.3.1.6 Leges

Uitgangspunt bij de leges is 100% kostendekkend. Uit sociaal maatschappelijke motieven wordt op onderdelen daarvan afgeweken. Echter bezien over de hele legesverordening is sprake van lagere opbrengsten dan kosten.

Leges algemene dienstverlening

De legesinkomsten onder titel 1 vallen € 128.636 hoger uit dan begroot. Eén van de oorzaken hiervan zijn de hogere leges voor werkzaamheden in verhardingen en gronden in de openbare ruimte voor ondergrondse kabels en leidingen. Daarnaast zijn meer leges burgerlijke stand ontvangen, omdat naturalisatieleges voorheen door DOWR geïnd werden en omdat het aantal kosteloze huwelijken is gedaald. Bij de reisdocumenten zijn meer leges ontvangen. Er is een daling in aanvragen Nederlandse identiteitskaarten en een stijging in paspoorten. Een verklaring hiervoor is de Brexit. Zie voor meer informatie paragraaf 2.1.9.7.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
1. Burgerlijke stand	-65.741	-101.715	-35.974	-54,72%
2. Reisdocumenten	-112.570	-154.942	-42.372	-37,64%
3. Rijbewijzen	-192.501	-193.925	-1.424	-0,74%
4. Overige	-82.360	-131.226	-48.866	-59,33%
Totaal	**-453.172**	**-581.808**	**-128.636**	**-28,39%**

Leges fysiek

Leges omgevingsvergunning

In 2021 is er ten opzichte van de begroting € 493.632 meer aan bouwleges ontvangen dan begroot. De hogere leges zijn veroorzaakt door de aangetrokken economie en hogere bouwkosten. Zie voor meer informatie paragraaf 2.1.1.7.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Bestemmingsplannen	-22.000	-15.184	6.816	30,98%
Omgevingsvergunningen	-900.000	-1.400.448	-500.448	-55,61%
Totaal	**-922.000**	**-1.415.632**	**-493.632**	**-53,54%**

Leges Europese dienstenrichtlijn
Met betrekking tot evenementen en leefmilieuverordening was oorspronkelijk € 41.500 geraamd, maar dit is in verband met de coronapandemie verlaagd met € 36.000.

De opbrengsten voor kinderopvang zijn bij de primitieve begroting 2021 structureel verhoogd met € 3.602. Er is een hogere realisatie dan begroot, dus dit levert een positief resultaat op van € 1.060.

Bedragen in € - is voordeel

Recht	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Evenementen en leefmilieuverordening	-5.500	-5.778	-278	-5,05%
Kinderopvang	-6.662	-7.722	-1.060	-15,91%
Totaal	**-12.162**	**-13.500**	**-1.338**	**-11,00%**

2.3.1.7 Kwijtscheldingsbeleid
Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Leidraad invordering. De hierin gestelde criteria zijn afgeleid van de rijksregelgeving. De kwijtschelding betreft vooral de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De genormeerde kosten van bestaan zijn door het Rijk bepaald op 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente vrij dit percentage te verhogen tot 100%. De gemeente Raalte hanteert de norm van 100%. Een hoger percentage is niet toegestaan.

De volgende gemeentelijke heffingen komen voor een eventuele kwijtschelding in aanmerking:
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

Omdat de kosten van kwijtscheldingsbeleid een onderdeel zijn van de tariefberekening van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, wordt deze kostenstijging afgewikkeld binnen de beide tarieven en daarmee bij de jaarrekening verrekend met de desbetreffende egalisatievoorziening.

Bedragen in € - is voordeel

Belasting	Begroting 2021	Rekening 2021	Verschil in €	Verschil in %
Kwijtscheldingsbeleid	183.855	170.864	-12.991	-7,07%

Bij de begroting 2021 is voor uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid € 183.855 geraamd. Totaal is in 2021 € 170.864 verantwoord. Een verschil van € 12.991 ten opzichte van de begroting, doordat er voor minder aanslagen gemeentelijke belastingen kwijtschelding is verleend en voor een lager bedrag aan ledigingen is kwijtgescholden in vergelijking met 2020.

2.3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.2.1 Inleiding

De gemeente loopt risico's op allerlei manieren en op allerlei terreinen. Risico's zijn niet altijd concreet te benoemen. Voor een deel van de risico's kan een gemeente zich verzekeren of een voorziening vormen; voor risico's waarbij dat niet kan hebben we weerstandscapaciteit nodig.
Van een gemeente wordt verwacht dat ze risico's in afdoende mate beheerst, dat zij dit bewaakt en dat zij er over rapporteert. Goed risicomanagement zorgt ervoor dat zowel de kans als de impact van de risico's lager worden, zodat mogelijke tegenvallers die ten laste komen van het weerstandsvermogen worden voorkomen en/of beperkt.

In deze paragraaf gaan we in op:

- De weerstandscapaciteit
- De risico's
- Ratio weerstandsvermogen
- Kengetallen

De weerstandscapaciteit

Dit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. Het gaat om de mate van weerbaarheid.

De risico's

Deze brengen we in beeld en deze worden indien mogelijk gekwantificeerd. Onder risico verstaan we de kans op het optreden van een gebeurtenis, die een negatief gevolg voor een organisatie met zich mee kan brengen. Dat hoeft niet altijd alleen om financiële risico's te gaan. Het kan bijvoorbeeld ook imagoschade zijn. We hanteren de volgende methodiek:

- Inschatten van het risico bijvoorbeeld op basis van het financieel belang van de gemeente in een verbonden partij, uitval van systemen of projecten binnen de grondexploitatie.
- De waarschijnlijkheid bepalen dat het risico zich voordoet: laag (25%), midden (50%), hoog (75%).
- Het risico loslaten op de waarschijnlijkheid; dat geeft het risicobedrag.
- Aan de hand van het risicobedrag bepalen welke maatregelen de gemeente moet nemen om de risico's zoveel mogelijk te kunnen beheersen.

Ratio weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te relateren aan de risico's bepalen we daarmee deze ratio.

Kengetallen

Door het opnemen van vijf kengetallen wordt het inzicht in de financiële wendbaarheid en weerbaarheid verhoogd en daarmee in onze (meerjarige) financiële positie. De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in zijn beoordeling van de financiële positie moet betrekken om daar een verantwoord oordeel over te kunnen geven.

We hanteren de kengetallen als een signaleringskader; ze ondersteunen bij het vormen van een oordeel over de financiële wendbaarheid en weerbaarheid.

2.3.2.2 Beleidskader

De gemeente Raalte wil zo min mogelijk risico lopen en -mits financieel verantwoord- zoveel mogelijk risico's afdekken. Enerzijds willen we daarbij niet te veel beslag leggen op financiële middelen, anderzijds moet er wel een zekere mate van weerstandsvermogen zijn. Uitgaande hiervan hanteren we het volgende beleid:

- We streven een ratio na van tenminste voldoende. Dit vereist een ratio weerstandsvermogen dat gelijk of hoger is dan 1. Met deze ratio kunnen we weliswaar net alle risico's afdekken, maar we achten dit voldoende omdat de risico's zich nooit gelijktijdig en in hun maximale omvang voordoen.
- Indien de ratio onder de 1 uitkomt, dan wordt het weerstandsvermogen aangepast naar het wenselijk geachte niveau. Hiertoe bestaan twee mogelijkheden:
    - Het aanpassen van de beschikbare weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld verhogen reserve weerstandsvermogen);
    - Het aanpassen van de benodigde weerstandscapaciteit (via het treffen van meer beheersingsmaatregelen).
- Indien de ratio weerstandsvermogen uitstekend is, dus boven de 2,0, komt het college met het voorstel of het geoorloofd is de reserve af te romen en zo ja, tot welke hoogte.
- Indien de ratio tussen 1,4 en 2 zit, gaan we, na een analyse van de toekomstige verwachtingen, bezien of we de hoogte van het weerstandsvermogen in stand houden of kunnen afromen. Hierbij nemen we de (meerjarige) financiële positie van de gemeente in beschouwing.

2.3.2.3 Weerstandscapaciteit

Bij bepaling van de weerstandscapaciteit benoemen we de volgende elementen waarmee we tegenvallers op kunnen vangen.

1. **Reserve weerstandsvermogen**
   De stand van de reserve weerstandsvermogen bedraagt per 31 december 2021 € 9,4 mln. In het dekkingsplan 2020-2023 is opgenomen de reserve weerstandsvermogen deels af te romen en in te zetten als (eenmalig) dekkingsmiddel. Het gaat hierbij om een bedrag van € 2,24 mln. ofwel jaarlijks € 560.000 in de periode 2020-2023. Daarmee ligt er per 31-12-2021 nog een claim op deze reserve van € 1,12 mln. Daarnaast is bij de begroting 2022 een gekoppelde reserve aangemaakt voor de Schoonhetenseweg ter grootte van 3,155 mln.

2. **Algemene reserve bouwgrondexploitatie**
   Binnen de grondexploitatie kennen we de reserve grondexploitatie algemeen als buffer om tegenvallers op te vangen. De stand van deze reserve is per 31 december 2021 € 8,4 mln. In de Nota Grondbeleid is voor deze reserve een ondergrens van € 1 mln. en een bovengrens van € 5 mln. bepaald. Op basis hiervan is de reserve afgeroomd tot € 5 mln. en € 3,4 mln. gestort in de algemene bestemmingsreserve. Zie verder de paragraaf grondbeleid.

3. **Onvoorzien**
   Voor het opvangen van niet uitstelbare, onvoorzienbare en onontkoombare tegenvallers doen we gedurende het jaar een beroep op de post onvoorzien structureel en onvoorzien eenmalig.

Voor zowel onvoorzien structureel als voor onvoorzien eenmalig is daarvoor een bedrag opgenomen van € 50.000 in totaal dus € 100.000. Aan het eind van 2021 is hiervan € 90.000 over.

4. **Onbenutte belastingcapaciteit**

   De onbenutte belastingcapaciteit is de financiële ruimte die de gemeente nog kan benutten door verhoging van de onroerendezaakbelasting (OZB), voordat een beroep gedaan kan worden op aanvullende middelen uit het gemeentefonds in het kader van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet (FVW). Voor toelating tot artikel 12 Fvw moeten gemeenten onder andere voldoen aan het redelijke peil van het zogenoemde belastingpakket.

   De geraamde OZB-opbrengst 2021 is € 8,54 mln. Dit is exact het bedrag dat ook daadwerkelijk is gerealiseerd. De berekening van de maximale OZB-opbrengst geeft een bedrag van € 11,1 mln. De onbenutte belastingcapaciteit komt daarmee uit op € 2,5 mln. (was in 2020 € 1,9 mln.).

5. **Stille reserves**

   Niet zichtbare reserves, de zogenaamde stille reserves zijn er, omdat niet alle eigendommen van de gemeente op een werkelijke waarde zijn gewaardeerd in de administratie. Omdat de omvang van de stille reserves sterk wordt bepaald door marktontwikkeling, worden deze niet meegerekend voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Daarom is de omvang van de stille reserves bepaald op € 0. De weerstandscapaciteit zetten we af tegen de risico's om zodoende te bepalen of ons weerstandsvermogen toereikend is.

2.3.2.4 Inventarisatie risico's

De gemeente Raalte heeft als uitgangspunt dat geprobeerd wordt risico's zoveel mogelijk af te dekken. Dit kan door het aangaan van een verzekering of door het vormen van een voorziening. In de praktijk blijkt dat niet alle risico's af te dekken zijn.
Hieronder hebben we de belangrijkste risico's op een rij gezet, een zo actueel mogelijk risicobedrag aangegeven en vervolgens de beheersingsmaatregelen vermeld om de risico's zo veel mogelijk te beperken.

Ontwikkeling sociaal domein

Gelet op de stand van de reserve Sociaal domein zijn de risico's binnen het sociaal domein op dit moment voldoende afgedekt en hoeft hiervoor geen risicobedrag ten laste van het weerstandsvermogen opgenomen te worden. In de paragraaf Sociaal domein vind je een verdere toelichting op de resultaten.

Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden

De risico's binnen verbonden partijen en de overige samenwerkingsverbanden zijn uitgebreid ingeschat. Voor toelichting hiervan verwijzen wij naar de paragraaf 2.3.6. 'Verbonden partijen'. We schatten de risico's in op structureel € 148.572 en eenmalig op € 373.919. In benoemde paragraaf zijn per verbonden partij de beheersingsmaatregelen benoemd.

Gegarandeerde geldleningen

Woningbouw

Voor wat de woningbouw betreft, houdt het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) toezicht op de garantstellingen. Als de woningcorporatie niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, vangt de WSW dit op. Daarna heeft het rijk nog een rol, de gemeente kan pas in derde instantie worden aangesproken voor 50%. Daarom houden we een risicobedrag van € 0 aan. Het gaat hierbij om bruto € 138 mln. aan leningen. Om meer zekerheid te creëren, is het WSW een relatie gaan leggen tussen de WOZ-waarde en de verstrekte geldleningen en garanties die worden uitgedrukt in een % van de waarde.

De gemeente heeft in het verleden buiten de WSW, gegarandeerde geldleningen voor woningbouw, zorginstellingen en bejaardencentra afgesloten; deze leningen zijn per 31-12-21 geheel afgelost.

Sport

Bij garantstelling voor (sport)verenigingen en instellingen is de gemeente in sommige gevallen volledig aansprakelijk; in andere gevallen delen we het risico met Stichting Waarborgfonds Sport (50/50).

Het saldo van bovengenoemde geldleningen, waar de gemeente aansprakelijk voor is, was oorspronkelijk € 1,3 mln. De restant hoofdsom is in 2021 € 109.000 waarvoor we 100% aansprakelijk zijn en € 10.000 waarvoor we 50% garant staan.

We gaan daarbij uit van een risico met de kans van 25%; eenmalig € 28.500 en structureel € 2.850. Bij het niet na kunnen komen van hun financiële verplichtingen en het op moeten heffen van de (sport)vereniging/instelling zal de maatschappelijke impact vele malen groter zijn, maar dat is lastig financieel uit te drukken.

We hebben het beheer van de garantstellingen geborgd in de organisatie. Er is geregeld overleg dan wel informatie-uitwisseling met Stichting Waarborgfonds Sport. We ontvangen jaarlijks de jaarrekeningen van de verenigingen/instellingen, waardoor we op de hoogte blijven van hun (financiële) situatie en indien nodig actie kunnen ondernemen.

Grondexploitatie

In de jaarrekening 2021 is het risico binnen de grondexploitatie berekend op € 1,4 mln. Dit is inclusief het risico herontwikkeling Fransiscushof. Voor verdere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf grondbeleid. Daarin staan de meest risicovolle projecten beschreven.

Fiscale positie van de gemeente

Btw

Per 1 januari 2019 is de btw-vrijstelling voor het gelegenheid geven van sport van kracht geworden. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Aan gemeenten gelieerde sportbedrijven leiden nadeel door de verruiming van de sportvrijstelling in de Wet omzetbelasting. Gemeenten krijgen de mogelijkheid dit btw-nadeel te compenseren via de Specifieke uitkering sport (SPUK). Deze regeling heeft een subsidieplafond dat inmiddels is overschreden door het grote aantal aanvragen. Hierdoor wordt een korting op de aangevraagde subsidie toegepast. De aanvraag over 2021 is € 355.000. Inmiddels hebben we een beschikking ontvangen van € 252.000. Daarom is een risico van € 103.000 reëel.

Wegenonderhoud

De gemeente Raalte is als eigenaar verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de wegen. Een veilig gebruik is hierbij een belangrijke pijler.

Het in de IVOR vastgestelde onderhoudsniveau heeft tot gevolg dat de kwaliteit van de wegen langzaam achteruitgaat.

Een direct gevolg hiervan is dat de borging voor een veilig gebruik van de wegen afneemt. Doordat afgelopen jaren ingezet is op het voorkomen van kapitaalvernietiging (welke het snelst optreedt bij asfaltwegen), is er meer aandacht geweest voor de asfaltwegen en minder voor de elementenverharding. Hierdoor is het achterstallig onderhoud van elementenverhardingen toegenomen. In het afgelopen jaar is meer inzicht gekregen wat de werkelijke situatie van de wegen is. Wegen die ernstige gebreken vertonen en waarvan de technische levensduur is verstreken, zijn in de MIP-OR opgenomen als vervangingsopgaven. De MIP-OR (Meerjaren Investeringen Programma Openbare Ruimte) is in 2021 verder uitgewerkt en in de kadernota 2022 opgenomen. Structurele financiering voor deze vervangingsinvesteringen is echter nog niet geregeld, dus hier lopen we enig risico. Het uitvoeren van deze projecten draagt bij om verwijtbare aansprakelijkheid te verkleinen. Zie verder de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen. Als risico houden we p.m. aan.

Renterisico's

Net als in 2020 is het ook in 2021 niet noodzakelijk geweest om langlopende financiering aan te trekken. Dit komt door het hoge coronavoorschot van het rijk en de hoge inkomsten uit de grondverkopen en de achterblijvende investeringen. Dit jaar is zelfs een lening afgelost zonder dat herfinanciering noodzakelijk was.
Er is dus sprake van uitgestelde financiering. Als het niet bestede deel van het coronavoorschot van het rijk terugbetaald wordt, komt het moment nader bij dat we weer lange financiering moeten aantrekken.
De lange financiering tot 20 jaar is de laatste maanden fors duurder geworden, de leningen van 25 jaar en langer zijn voordelig gebleven. Het lijkt erop dat de rente op de korte financiering (tot 1 jaar) nog geruime tijd laag zal blijven, waardoor het risico van een hogere rente bij herfinanciering momenteel niet aanwezig is. Hierdoor is het niet nodig om een risicobedrag op te nemen.

Door de gewijzigde BBV-regels is er sprake van een minimale rentebuffer in de vorm van een stelpost waarmee renteschommelingen kunnen worden opgevangen.

Continuïteit ICT-systemen

De organisatie van Raalte is sterk afhankelijk van ICT-systemen waardoor continuïteit hiervan een belangrijk aandachtspunt is. De beschikbaarheid van ICT-systemen voor Raalte is de afgelopen jaren structureel hoog gebleken. Daarmee is het risico op uitval van systemen weliswaar nog steeds aanwezig maar de kans daarop sterk gereduceerd.

Een risico dat steeds relevanter is geworden de afgelopen jaren, is onbevoegde toegang tot onze informatiesystemen. Informatieveiligheid heeft daarom topprioriteit in DOWR-verband. We houden ons aan de baseline informatiebeveiliging overheid (BIO) waardoor risico's rondom informatieveiligheid in beeld zijn en adequate maatregelen worden getroffen, als dit nodig is.

De ontwikkelingen op digitaal gebied gaan snel waardoor het risico op verouderde systemen zich voordoet. Om systemen actueel en up to date te houden vindt gedegen beheer van de bestaande systemen plaats door de DOWR-I werkorganisatie. Daarnaast spelen de DOWR-gemeenten in op actuele digitale ontwikkelingen door deze een plek te geven in de i-uitvoeringsplannen en te implementeren in de organisaties.

De medewerkers van onze organisatie maken steeds meer en intensiever gebruik van onze digitale systemen. Daardoor is de afhankelijkheid van deze systemen groot. Bovendien ligt het risico rondom informatieveiligheid niet alleen bij systemen maar ook bij de medewerkers. Daarnaast moet rekening gehouden worden met mogelijke claims, doordat we niet tijdig reageren op zaken. Dit alles maakt dat de impact van uitval van de systemen groter is geworden, waardoor een risicobedrag van € 600.000 realistisch is. Uitgaande van een lage waarschijnlijkheid van 25% is dat een risico van € 150.000.

Kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en kwaliteit dienstverlening
We willen onze organisatie laten meebewegen met de ontwikkelingen binnen de samenleving en adequaat equiperen op de veranderende opgave die op ons afkomen. In ons organisatie ontwikkelplan 'Ons Raalte' geven we dit vorm en inhoud. Daarbij versterken we het continue leren en verbeteren als uitgangspunt voor onze organisatie, omdat dat nodig is om te blijven aansluiten bij onze inwoners en de wereld daaromheen.

De krapte op de arbeidsmarkt neemt op dit moment toe, dat maakt dat we actiever in moeten zetten op werving en selectie van nieuwe instroom. Gelet op de spanning op de arbeidsmarkt lopen we risico op onvoldoende capaciteit en kwalitatieve instroom van nieuw personeel. Tevens zal dit invloed hebben op het bestaande personeel met onder andere het verhogen van werkdruk. Als we medewerkers tijdelijk moeten inhuren, is er geen opbouw en borging van eigen kennis. Bestaande medewerkers moeten blijven leren en helaas moeten we soms vervroegd afscheid nemen van medewerkers. We hebben in 2015 voor het opvangen van deze personele knelpunten en het stimuleren van de organisatieontwikkeling een reserve SPP gevormd.

We treffen verschillende maatregelen om de risico's zo laag mogelijk te houden, zie verder de paragraaf bedrijfsvoering.

Ondanks de maatregelen is het risico het afgelopen jaar toegenomen. Ten opzichte van de jaarrekening 2020 verhogen we de kans van laag (25%) naar midden (50%). Aangezien het risicobedrag wordt ingeschat op 10% van ons loonsomkader (€ 1,8 mln) betekent dit een risico van € 900.000.

Op dit moment zijn we in een vergevorderd stadium rondom onze strategische personeelsplanning, wat maakt dat we een scherp beeld krijgen van onze gewenste personeelsontwikkeling. Dit maakt dat we zowel kwantitatief alsook kwalitatief de behoefte voor de komende jaren in beeld brengen.

Glasvezel buitengebied
De aanleg van het glasvezelnetwerk in het buitengebied is in 2019 afgerond. Het risico op mogelijke vervolgschade aan wegen, bermen en bomen blijft onverminderd. De kans op toekomstige schade aan de gemeentelijke infrastructuur ten gevolge van de uitvoering blijft hoog. Gevolgen hiervan kunnen zich ook in de komende jaren openbaren.

De aanwezigheid van het glasvezelnetwerk heeft tot gevolg dat graafwerkzaamheden een groter risico lopen om schade te veroorzaken. De belangrijkste reden hiervoor is de beperkte diepteligging van het glasvezelnetwerk. Ook afgelopen jaar zijn weer een aantal schades aan het glasvezelnetwerk ontstaan door werkzaamheden die normaal gesproken geen risico's met zich meebrengen. Hierbij moet gedacht worden aan het maaien van sloten of handmatig graven.

Ondanks dat het aantal verkeersbewegingen als gevolg van coronamaatregelen is afgenomen, is het aantal door verkeersdeelnemers ingediende schadeclaims nagenoeg gelijk gebleven. Relatief gezien is het aantal schadeclaims als gevolg van verzakking in bermen toegenomen. Daarnaast is het onderhoud van de eerste meter berm naast de weg noodzakelijk geïntensiveerd. Vooralsnog wordt geadviseerd om het bestaande risicobedrag ter grootte 75% van €105.000 = € 78.750 te handhaven.

BTW-compensatiefonds
Via het BTW-compensatiefonds (BCF) worden gemeenten door het rijk gecompenseerd voor een deel van de door hen betaalde omzetbelasting (btw). In het BCF is hiervoor een macrobedrag (plafond BCF) begroot. Gemeenten dienen declaraties in om btw terug te vorderen via het BCF.

Het verschil tussen het plafond BCF en het totaal aan ingediende declaraties door gemeenten wordt de ruimte onder het plafond BCF genoemd. Elk jaar ontvangen gemeenten de ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds terug in de algemene uitkering van het gemeentefonds.

In de begroting 2021 heeft de gemeente Raalte een structurele stelpost van € 178.000 opgenomen voor de te verwachten ontvangst betreft de ruimte onder het plafond BCF. Dit is gebaseerd op 50% van de realisatie 2020 waar de ruimte onder het BCF-plafonds macro € 192,5 miljoen was. Vertaald naar Raalte is dit € 178.000 (50% van € 356.000). Bij de septembercirculaire 2021 is de ruimte onder het plafond BCF voor 2021 door de fondsbeheerder geraamd op € 216 miljoen voor alle gemeenten. Voor Raalte is dit een terugontvangst van € 400.000. Bij de meicirculaire 2022 wordt de definitieve ruimte onder het plafond BCF voor 2021 bekend. Gebaseerd op de prognose bij de septembercirculaire schatten we het risico van de opgenomen stelpost als laag in. We gaan uit van een lage waarschijnlijkheid van 25% van € 178.000 is € 44.500.

Herijking Gemeentefonds
Bij de begroting 2022 is dit risico vervallen.

Resumé

Risico onderwerp met toelichting

Bedragen in €

Omschrijving	Structureel	Eenmalig
A. Ontwikkeling sociaal domein		
Onderdeel Wmo	0	0
Onderdeel Jeugdzorg	0	0
Onderdeel Participatie	0	0
B. Verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden		
De risico's binnen de verbonden partijen en de overige samenwerkingsverbanden zijn ingeschat. Voor toelichting verwijzen wij naar de paragraaf verbonden partijen.	148.572	373.919
C. Gegarandeerde geldleningen		
Woningbouw		
Eventueel buiten de WSW gegarandeerde geldleningen voor woningbouw afgesloten.	0	0
Mariaoord		
Garantstelling (sport)verenigingen en instellingen.	2.850	28.500
Bij het niet na kunnen komen van hun financiële verplichten en het op moeten heffen van de (sport)vereniging/instelling zal de impact vele malen groter zijn, maar dat is lastig financieel uit te drukken.		
D. Grondexploitatie		
Zie paragraaf grondbeleid		1.400.000
E. Fiscale positie van de gemeente		
Btw	0	103.000
F. Wegenonderhoud		
Zie ook de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen		p.m.
G. Renterisico's		
We gaan ervan uit dat de stelpost in de begroting van € 230.000 voldoende is om renterisico's af te dekken.		0
H. Continuïteit ICT-systemen		
Financieel risico t.a.v. niet beschikbaarheid van systemen en mogelijke claims als gevolg van vertraging.		150.000
I. Kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting en kwaliteit dienstverlening		
Op basis van onze huidige salariskosten en rekening houdend met frictiekosten en scholingskosten, uitgaande van een lage waarschijnlijkheid, nemen we een risicobedrag op.		900.000
J. Glasvezel buitengebied		
Kans op toekomstige schade aan de gemeentelijke infrastructuur.		78.750
K. Btw-compensatiefonds		
Risico op vermindering van compensatie via Algemene uitkering.		44.500
L. Herijking gemeentefonds		
Herijking gemeentefonds		0
Totaal	**151.422**	**3.078.669**

2.3.2.5 Beleid en kengetal risico's

In onderstaande tabel berekenen we de ratio weerstandsvermogen voor Raalte.

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag
Beschikbare weerstandscapaciteit:	
Onbenutte belastingcapaciteit	2.545.000
Algemene reserve grondexploitatie	5.000.000
Reserve weerstandsvermogen	9.446.000
Af: claim kadernota 2020-2023	-1.120.000
Af: gekoppelde reserve Schoonhetenseweg	-3.155.000
Onvoorzien	90.000
Totaal	**12.806.000**
Benodigde weerstandscapaciteit:	
Risico's conform tabel	3.230.091
Verhouding beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit	**4,0**

Om de ratio te classificeren maken we gebruik van de volgende waarderingstabel, zoals opgenomen in de beleidsnota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Toelichting weerstandsratio

Bij de begroting 2020 is afgesproken, dat het verantwoord was om de reserve weerstandsvermogen (stand per 1-1-2020) met € 2,24 mln. af te romen in de periode 2020-2023. Dit om in deze periode dekkingsmiddelen vrij te spelen voor (eenmalig) nieuw beleid. Dit is dus € 0,56 mln. per jaar, waardoor er eind 2021 nog een claim kadernota 2020-2023 resteert van € 1,12 mln. Bij de begroting 2022 is besloten om een gekoppelde reserve aan te maken ter grootte van € 3,155 mln. voor de Schoonhetenseweg. Deze afromingen zijn in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit meegenomen.

Dit alles resulteert in een weerstandsratio van 4,0. Dit is fors hoger dan bij de jaarrekening 2020 (2,1). Oorzaak hiervan is volledig gelegen in de vermindering van het ingeschatte bedrag voor de risico's die de gemeente loopt.

Dit risicobedrag is namelijk afgenomen van € 7,3 mln. in 2020 naar 3,2 mln. in 2021. Belangrijkste componenten hierin zijn de totale afname van het risico 'Herijking Gemeentefonds' en de sterke afname van het risico 'Grondexploitatie'. De hoogte van het totale risicobedrag is een momentopname en kan door de jaren heen 'logischerwijs' fluctueren.

Bovenstaande resulteert in een bijzonder goede weerstandsratio, ondanks dat het weerstandsvermogen in 2021 is afgenomen van € 15,1 mln. in 2020 naar € 12,8 mln. in 2021.

Bij de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 wordt opnieuw een integrale beoordeling gemaakt van de te inventariseren risico's in relatie tot het beschikbare weerstandsvermogen en de hieruit voortvloeiende weerstandsratio. Hierbij is het met name van belang om de risico's van de grondexploitatie op langere termijn inzichtelijk te krijgen. Afhankelijk van deze herbeoordeling wordt bezien of het geoorloofd is de reserve af te romen en zo ja, tot welke hoogte.

Classificatie risico's en gevolgen

Tenslotte worden in de volgende tabel de beschreven risico's geclassificeerd naar kans en financieel gevolg. Er zijn drie categorieën waarschijnlijkheid (kans) benoemd met betrekking tot het zich voordoen van een risicovolle gebeurtenis: laag (25% kans), gemiddeld (50%) en hoog (75%). Daarnaast is het financiële gevolg van de risicovolle gebeurtenis geschat. Ook dit is in drie categorieën onderverdeeld: laag (tot € 100.000), midden (€ 100.000-€ 300.000) en hoog (> € 300.000). Deze grenzen sluiten aan bij hetgeen andere gemeenten ook gebruiken.

In deze tabel zijn de meest risicovolle onderwerpen met een groot financieel gevolg rechtsboven gesitueerd (rood). Van rechtsboven naar linksonder (groen) neemt voor de verschillende onderwerpen zowel de kans als het financieel gevolg van het risico steeds verder af.

Deze weergave is een momentopname. In de loop van de tijd kunnen de onderwerpen verschuiven naar een andere categorie. Deze manier van presenteren maakt monitoring in de tijd eenvoudiger.

Financieel gevolg	Kans: Laag	Kans: Gemiddeld	Kans: Hoog
Hoog		Verbonden partijen Overige grondexploitaties Personeel	Grondexploitaties: Zegge VII en Franciscushof
Midden	ICT-systemen	Fiscale positie gemeente	
Laag	Gegarandeerde geldleningen BTW-compensatiefonds		Glasvezel

Zoals hierboven aangegeven zijn de risico's ten opzichte van de jaarrekening 2020 met € 4,1 mln. afgenomen tot € 3,2 mln. Belangrijkste redenen hiervan zijn de afgenomen risico's op de grondexploitatie en het gereduceerde risico op de 'herijking gemeentefonds'.

Dit geeft aan dat de risico's per jaar behoorlijk kunnen fluctueren, waardoor dit ook gezien moet worden als een momentopname.

2.3.2.6 Ratio's en financiën

De BBV schrijft vijf kengetallen voor. Het doel van deze kengetallen is het inzicht verhogen in de financiële wendbaarheid en weerbaarheid. Financiële wendbaarheid heeft te maken met hoe flexibel de begroting en bedrijfsvoering is om snel te kunnen inspelen op de actualiteit. Financiële weerbaarheid is het vermogen om onverwachte financiële klappen op te vangen en bestand te zijn tegen de impact van bestaande risico's.

Financiële wendbaarheid	Financiële weerbaarheid
Netto schuldquote (BBV)	Solvabiliteit (BBV)
Belastingcapaciteit (BBV)	Grondexploitatie (BBV)
	Structurele exploitatieruimte (BBV)

Deze kengetallen kennen geen normering maar zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Omdat de kengetallen geen harde normering kennen, heeft de gemeente Raalte op basis van landelijke gegevens een eigen maatstaf ontwikkeld en gebruiken we deze als een signaleringskader.
Hieronder volgen de vijf kengetallen met een korte uitleg, de hoogte van de kengetallen in meerjarenperspectief en welke conclusie je daaraan kunt verbinden. Daarna volgt een resumé met een visuele weergave en een eindconclusie.

1. Netto schuldquote:

Dit kengetal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal draagt bij aan de financiële wendbaarheid van de gemeente. Bij een stijging van de inkomsten is het mogelijk om schulden af te lossen. Dit verhoogt de wendbaarheid van de gemeente. Hoe meer eigen middelen er beschikbaar zijn, hoe lager het percentage van de netto schuldquote is.
Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Netto schuldquote	69%	97%	58%
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)	62%	89%	53%

De netto schuldquote is in 2021 behoorlijk gedaald. Dit heeft een positief effect op de financiële wendbaarheid. Belangrijkste oorzaak is gelegen in het feit dat er in 2021 veel grondverkopen hebben plaatsgevonden, waarbij het de verwachting is dat dit de komende jaren (fors) minder zal zijn. Daarnaast zijn er ook investeringen uitgesteld naar 2022.

2. Solvabiliteitsratio:
Het kengetal solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. Er wordt gekeken in welke mate de gemeente in staat is haar financiële verplichtingen na te komen. Met deze ratio kan de financiële weerbaarheid gemeten worden.
Hoe hoger de solvabiliteitsratio, des te gunstiger voor de weerbaarheid. Hoe meer eigen vermogen een gemeente heeft, hoe beter de gemeente in staat is om financiële klappen en bestaande risico's op te vangen. Een ratio boven de 50% wordt als zeer positief beoordeeld en een ratio van lager dan 20% wordt als negatief beoordeeld.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Solvabiliteit	42%	31%	45%

De solvabiliteitsratio heeft zich afgelopen jaar positief ontwikkeld. Het eigen vermogen is behoorlijk toegenomen, wat voor een groot gedeelte te maken heeft met de grondverkoop en uitgestelde investeringen, waardoor ook de onttrekkingen uit de reserve zijn uitgesteld.

3. Grondexploitatie:
Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten.
Gemeenten sluiten vaak leningen af voor het kopen van grond om een nieuw woningbouwproject te starten. Dit zorgt voor een schuld bij de gemeente. Het is de bedoeling dat bij uitvoering van het bouwproject de kosten weer terugverdiend worden. Bij het berekenen van het kengetal grondexploitatie wordt er een schatting gemaakt van de baten van de bouwprojecten. Hoe lager de ratio, hoe gunstiger voor de financiële weerbaarheid. Een ratio lager dan 20% wordt als positief beoordeeld en een ratio hoger dan 35% wordt als negatief beoordeeld.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Grondexploitatie	16%	23%	16%

De grondexploitatie is gelijk gebleven aan 2020 en vertoond dus een stabiel positief beeld. Een ratio < 20% wordt immers als positief beoordeeld. Dit heeft naast de ratio grondexploitatie ook een positief effect op de solvabiliteitsratio.

4. Structurele exploitatieruimte:
Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Het is van belang om als gemeente te weten welke structurele ruimte er aanwezig is om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte valt hiermee onder de financiële weerbaarheid.
Een positieve uitkomst van dit kengetal houdt in dat de gemeente structurele lasten kan afdekken door structurele baten. Bij een ratio van 0 is de (meerjaren)begroting structureel sluitend.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Structurele exploitatieruimte	0,19%	0,77%	1,00%

De structurele exploitatieruimte is in vergelijking met de jaarrekening 2020 behoorlijk toegenomen. Een groot deel van de stijging was bij de begroting 2021 reeds voorzien, maar de ruimte tussen de structurele baten en lasten is toch iets groter geworden in positieve zin. Voor de komende jaren verwachten we wel een afvlakking door geplande uitgaven voor nieuw beleid.

5. Belastingcapaciteit:
Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Het kengetal belastingcapaciteit heeft invloed op de financiële wendbaarheid.

Het gaat hierbij niet om de onbenutte belastingcapaciteit, zoals aangegeven onder het hoofdstuk 'Inventarisatie weerstandscapaciteit' binnen deze paragraaf; dat is de theoretische financiële ruimte. Deze berekening van belastingcapaciteit geeft meer inzicht in de betekenis van de belastingcapaciteit voor de financiële positie, dan dat de theoretische onbenutte belastingcapaciteit dat doet.
De belastingcapaciteit wordt hier berekend door de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden van de gemeente Raalte af te zetten tegen het gemiddelde van alle gemeenten in Nederland.

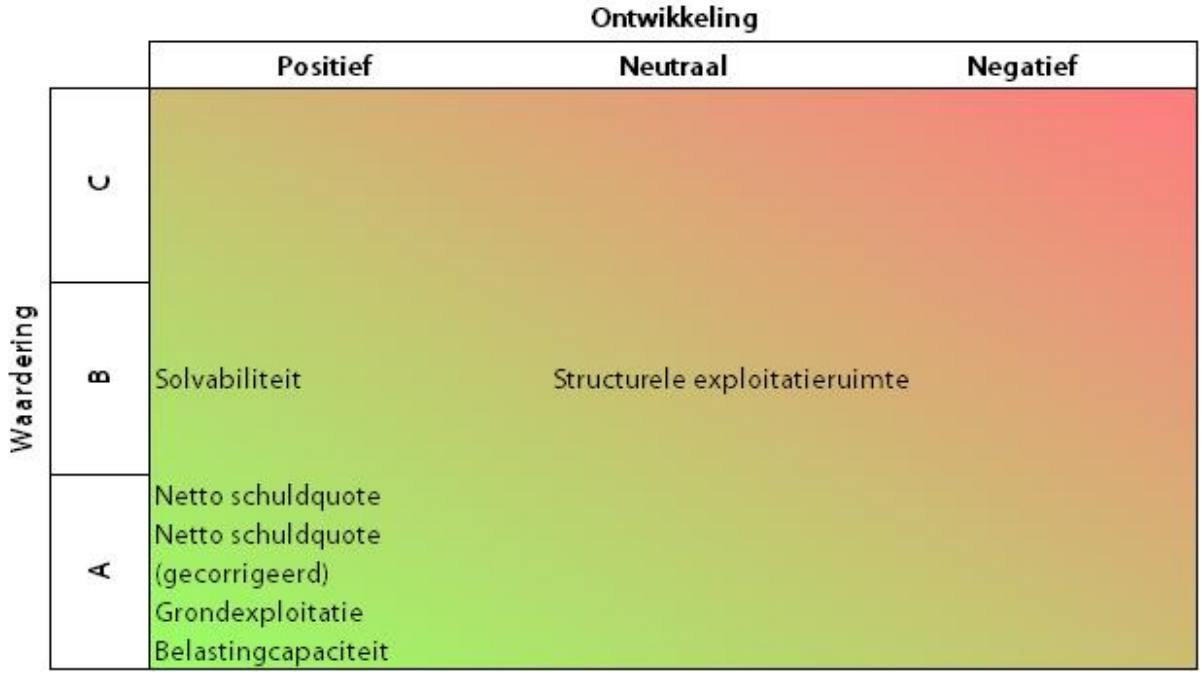
De ozb zijn voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. Naast de ozb wordt ook gekeken naar de rioolheffing en afvalstoffenheffing, omdat deze heffingen niet kostendekkend hoeven te zijn en dus ruimte kunnen geven voor nieuw beleid. In Raalte zijn beide heffingen al 100% kostendekkend.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Belastingcapaciteit	97%	98%	94%

Op basis van de uitgangspunten van het COELO bedragen voor Raalte in 2021 de gemiddelde woonlasten (gemiddeld betaalde ozb, rioolheffing, afvalstoffenheffing) voor een meerpersoonshuishouden € 763. Het gemiddelde van alle gemeenten bedraagt volgens COELO in 2021 € 811. De woonlasten liggen daarmee in Raalte € 48 onder het landelijk gemiddelde (in 2020 was dit verschil € 22,-). Uitgedrukt in een % is de belastingcapaciteit voor 2021 94%. Concreet betekent dit dat in 2021 in de gemeente Raalte de gemiddelde woonlasten voor de inwoners minder gestegen zijn dan de gemiddelde woonlasten in heel Nederland.

Classificatie kengetallen

In onderstaande tabel zijn de vijf kengetallen geclassificeerd. Links (verticaal) wordt de waardering van het kengetal weergegeven, waarbij A gunstig betekent, B is neutraal en C is ongunstig. Boven (horizontaal) geeft het verloop van het kengetal weer. Zo is te zien of het kengetal zich al dan niet goed ontwikkelt in meerjarenperspectief.

Conclusie

Bijna alle financiële kengetallen hebben zich in 2021 in positieve zin ontwikkeld. Alle kengetallen, met uitzondering van de structurele exploitatieruimte die op eenzelfde niveau als vorig jaar zit, bevinden zich nadrukkelijk aan de goede kant van de tabel.

Daarnaast hebben de belastingcapaciteit en de solvabiliteit zich ook in positieve zijn ontwikkeld. Wat betreft de solvabiliteit spelen de grondverkopen een rol en het feit dat enkele investeringen zijn uitgesteld. De oorzaak van de belastingcapaciteit heeft te maken met het feit dat de gemiddelde woonlasten in Raalte minder zijn gestegen dan in de rest van Nederland.

2.3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en W. Wagenmans
Paragraafcoördinator: Domeinmanager R. van Harten

2.3.3.1 Inleiding

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft inzicht in het onderhoud van onze gemeentelijke kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn investeringen die een gemeente doet en die daarna regelmatig onderhoud vergen. De gemeente Raalte heeft ca. 530 ha aan openbare voorzieningen in eigendom en beheer (wegen, groen, bermen, riolering enz.). Daarnaast kennen wij 23 gemeentelijke gebouwen. Het betreft de gebouwen die de gemeente zelf onderhoudt. Onderwijsgebouwen vallen hier niet onder, aangezien de onderwijsbesturen deze zelf onderhouden.

Het onderhouden van kapitaalgoederen is van belang om deze goederen in stand te houden voor aspecten als bereikbaarheid, toegankelijkheid, leefbaarheid en veiligheid. Uw raad heeft vastgesteld wat het onderhouds- en kwaliteitsniveau moet zijn; dit leest u verderop in de paragraaf.

Op basis van de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' wordt jaarlijks in het meerjareninvesteringsprogramma openbare ruimte aangegeven welke investeringen worden gedaan in de openbare ruimte (vervangingen en beleidsopgaven).

Voor tien kapitaalgoederen zijn assetsheets opgesteld (bijvoorbeeld voor wegen, riolering, groen en openbare verlichting). Dit is een samenvattende, beknopte weergave van de vertaling van de gemeentelijke ambities en ontwikkelingen naar uit te voeren beheeractiviteiten voor dagelijks- en groot onderhoud. Met deze assetsheets leggen wij een basis voor het opstellen en actualiseren van de beheerplannen.

Per onderdeel binnen deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het beleidskader, de uitvoering, relevante ontwikkelingen, financiën en de risico’s.

2.3.3.2 Integraal

In 2014 heeft uw raad de integrale visie op de openbare ruimte vastgesteld. Deze visie vormt het kader voor het ontwikkelen van beleid en het uitvoeren van het beheer en onderhoud en projecten. In de visie zetten wij het gebruik en de gebruiker centraal.

Met het vaststellen van de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' is de integrale aanpak op inhoud en proces nog eens bekrachtigd, waarbij ook doelen vanuit andere programma’s kunnen worden meegekoppeld (denk aan duurzaamheid, gezondheid, economie, klimaatadaptatie en de verkeersagenda). Daarnaast vindt inbreng plaats, vaak mede in het spoor van de bestuurlijke vernieuwing, waarbij gebruik wordt gemaakt van de lokale kennis en de aanwezige energie van onze inwoners en ondernemers. Kansen en initiatieven van derden willen wij daarbij zoveel mogelijk benutten.
Met het samenbrengen van opgaven werken wij toe tot het maken van prognoses voor de investeringen die moeten worden gedaan voor een toekomstbestendige openbare ruimte in bestaande dorpen en wijken. Hierbij streven wij naar structurele financiering van deze grote opgave.

Naast het technische beheer zetten wij de komende jaren in op het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen.

Door de aantrekkende economie en inflatie merken we prijzen voor materialen en onderdelen sterk stijgen. Ook is het door de krapte op de arbeidsmarkt steeds lastiger om goed (ingehuurd) personeel aan te trekken. De gemeentelijke ambitie en landelijke opgaven (bijvoorbeeld op gebied van participatie en klimaat) zijn hierdoor steeds lastiger te realiseren en komen soms moeilijk van de grond.

2.3.3.3 Beleidskader

De Omgevingsvisie 'Horizon gemeente Raalte 2040' ligt ten grondslag aan het beleid dat wij voeren binnen programma 2; integraal beheer openbare ruimte.

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is in 2021 geactualiseerd en vastgesteld. Het GRP heeft een looptijd tot 2030. In dit nieuwe GRP wordt ook invulling gegeven aan het voorkomen en beperken van schade als gevolg van hemelwateroverlast (klimaatadaptatie).

Tevens is in 2021 de nota Klimaatadaptatie vastgesteld. Dit vormt het beleidskader om invulling te geven aan het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering (hitte, droogte, wateroverlast en overstromingsgevaar.

In procesmatig opzicht is de nota 'Op weg naar een toekomstbestendige openbare ruimte' vastgesteld. Voor de vervangingsopgave ligt het accent op het borgen van de veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Dat doen wij op basis van risicosturing. Daarnaast investeren wij in integrale projecten in de openbare ruimte, zodat we deze toekomstbestendig kunnen maken en tevens duurzaam in stand kunnen houden. Beleidsopgaven als klimaatadaptatie, levensloopbestendigheid, duurzaamheid, circulariteit en biodiversiteit worden hierin zoveel mogelijk meegenomen.

Wij hanteren de kwaliteitsniveaus van de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR), deze zijn in onderstaande tabel weergegeven. Deze kwaliteitsniveaus zijn gebaseerd op de landelijke CROW-normen.

Kwaliteitsniveaus Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) op basis van CROW-normen

Deelgebied	Zeer laag D/R-	Laag C/R-	Basis B/R	Hoog A/R+	Zeer hoog A+/R++
Dorpen		X			
Buurten en wijken		X			
Centrumgebieden			X		
Bedrijventerreinen		X			
Entrees en toegangswegen			X		
Begraafplaatsen			X		
Buitengebied		X			

*) De kwaliteitsniveaus zoals hierboven benoemd zorgen voor de volgende technische kwaliteit en beeldniveau: A+: Nagenoeg ongeschonden. A: Mooi en comfortabel. B: Functioneel. C: Onrustig beeld. D: Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkheid en sociale onveiligheid.

Voor het planmatig uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden aan de kapitaalgoederen is het van belang dat hier een goed beleids- en beheerplan aan ten grondslag ligt. Daarnaast proberen wij dit zoveel mogelijk te baseren op actueel beleid en de juiste gegevens. Daarom zijn tevens de looptijden van de beleids- en beheerplannen inzichtelijk gemaakt. Zie hiervoor onderstaande tabel.

Looptijden beleids- en beheerplannen

Beleidsplan	Betreft periode*	Beheerplan	Betreft periode*
Integrale visie openbare ruimte (IVOR)	2014-2020	Wegen	2013-2017
Kadernotitie civieltechnische kunstwerken	2013	Civieltechnische kunstwerken	2015-2021
Licht in de openbare ruimte	2016	Openbare verlichting	2003-2009
Openbaar Groen	2004-2020	Openbaar groen	2004-2021
Groen samen doen!	2017-2021	Speelterreinen	2007
Begraafplaatsen	2009-2024	Begraafplaatsen	2009-2024
Kadernotitie bomen	2017-2021	Beheerplan bomen	2021-2029
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	2021-2030	Beheerplan Riolering	
Kadernotitie gebouwen	2013	Meerjarenonderhoudspro-gramma gebouwen (MJOP)	2020-2022
		Beheerplan Buitensport	2015

*) De looptijd van een aantal plannen is inmiddels verstreken. Hieruit vloeien geen consequenties voort. De 'oude' plannen zijn nog toepasbaar en worden (waar nodig) binnen afzienbare tijd geactualiseerd. Bij een aantal plannen is geen concrete looptijd genoemd, hier is alleen het jaar van vaststelling benoemd.

Zoals in bovenstaande tabel te zien is, zijn van een aantal beheerplannen de looptijden verstreken. Dit heeft onze aandacht, vandaar ook dat we in samenwerking met een externe partij bezig zijn met het opstellen van assetsheets. Hierover heeft u in het begin van de paragraaf meer kunnen lezen. Als vervolg hierop worden de beheerplannen geactualiseerd. In de afgelopen jaren hebben we ook niet stil gestaan. Zo zijn inmiddels het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het beheerplan bomen vastgesteld. De beheerplannen die de komende jaren geactualiseerd worden zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Planning actualisatie beleids- en beheerplannen

Beleids- en beheersplan	Jaar
Beheerplan toekomstbestendig openbaar groen	2022-2026
Beheerplan buitensport	2022-2026
Beheerplan speelplaatsen	2022-2027
Beheerplan bermen en sloten	2022-2027
Beheerplan wegen	2022-2027
Beheerplan openbare verlichting	2022-2027
Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) gebouwen	2022-2024
Beheerplan begraafplaatsen	2023-2028

2.3.3.4 Financiën

In onderstaande tabellen zijn begrote en gerealiseerde onderhoudskosten, kapitaallasten en investeringen weergegeven. In programma 2 is, waar nodig, de verantwoording over de verschillende beleidsterreinen beschreven.

Exploitatiekosten en investeringen kapitaalgoederen

Bedragen in €

Vakgebied	Onderhoudskosten		Kapitaallasten		Investeringen	
	Begroting 2021	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2021	Begroting 2021	Rekening 2021
Wegen	1.926.034	1.606.410	224.574	220.215	936.820	515.237
Civieltechnische kunstwerken	141.468	103.865	65.828	57.722	234.085	54.900
Openbare verlichting	111.057	108.961	125.855	122.514	307.778	217.590
Riolering en water	607.737	516.845	966.323	1.051.761	859.774	546.483
Groen	1.330.577	1.366.220	108.450	88.633	n.v.t.	n.v.t.
Speeltoestellen	38.329	38.092	65.856	70.536	n.v.t.	n.v.t.
Begraafplaatsen	143.895	123.628	3.653	3.652	n.v.t.	n.v.t.
Gebouwen	886.107	537.167	3.158.520	3.147.574	803.338	225.990
Totaal	**5.185.204**	**4.401.189**	**4.719.059**	**4.762.605**	**3.141.795**	**1.560.200**

2.3.3.5 Wegen, civieltechnische kunstwerken en openbare verlichting

Uitvoering

Wegen straten en pleinen

Het grondgebied van de gemeente Raalte beslaat ca. 172km2. Het verhardingsareaal dat in beheer bij de gemeente is bedraagt 3.056.130 m2. Het grootste deel van dit areaal bestaat uit elementenverhardingen (1.608.887m2) gevolgd door asfaltverharding (1.245.972m2), betonverharding (42.351 m2) en half- of onverharde wegen en paden (158.920m2). Periodiek wordt het verhardingsareaal geïnspecteerd op schadebeelden waarna deze worden verwerkt in het beheersysteem. Op de wegen waarvan het beheersysteem aangeeft dat er onderhoud nodig is, wordt een toets uitgevoerd; de zogenaamde 'maatregeltoets'. Op deze wijze wordt de omvang van de onderhoudsbehoefte voor de eerste vijf planjaren inzichtelijk gemaakt. De prioritering van uitkomsten van de maatregeltoets wordt enerzijds bepaald door criteria in de kadernota (en daarmee richtlijnen/regels qua veiligheid), anderzijds wordt conform de 'Integrale Visie op de Openbare Ruimte' ook nadrukkelijk rekening gehouden met behoeften en opgaven. Dit resulteert in een groslijst voor onderhoud wegen.

Civieltechnische kunstwerken
In de gemeente Raalte hebben we 54 bruggen, variërend van beton, staal en hout, in beheer. Daarnaast zorgen we dat de ruim 90 stuks grotere duikerbruggen en ruim 400 stuks duikers in goede staat blijven om de waterafvoer te borgen, het verkeer doorgang kan vinden en percelen toegankelijke zijn. In het afgelopen jaar zijn naast het jaarlijks onderhoud ook de voorbereidingen getroffen om de vervanging van een zestal duikerbruggen in de komende jaren te realiseren.

Openbare verlichting
Het areaal van de openbare verlichting dat de gemeente Raalte in beheer heeft bedraagt ca. 8.300 openbare verlichtingsbronnen en vertegenwoordigd een vervangingsareaal van ca. € 7.5 mln. Gemeente Raalte is (als eigenaar van de openbare verlichting) verantwoordelijk voor de bedrijfszekerheid van de installatie. Dit betreft het vervangen van verouderde materialen en oplossen van storingen. Wij zijn (op het gebied van openbare verlichting) deels een uitvoeringsorganisatie en deels een regiegemeente. Aanleg en renovatie wordt projectmatig aanbesteed. Het veiligstellen en vervangen van (aanrijd-)schade is op basis van een raamovereenkomst uitbesteed. We lossen zelf de lampstoringen op.

Relevante ontwikkelingen
Wegen, straten en pleinen
Het onderhoud aan de asfalt- en klinkerwegen wordt uitgevoerd aan de hand van de twee raamovereenkomsten, onderhoud asfaltwegen en onderhoud elementenverhardingen.

De grotere betrokkenheid van inwoners over de invulling van hun omgeving vraagt om meer overleg en afstemming zodra onderhoud aan wegen moet plaatsvinden. Hierdoor is er meer inzet nodig voor de voorbereiding en tijdens de uitvoering. Om kapitaalvernietiging te voorkomen was in voorgaande jaren de aandacht van het onderhoud vooral op het in standhouden van asfaltwegen gericht. Daarbij is het onderhoud van elementenverhardingen achteropgeraakt. Afgelopen jaar is de aandacht voor elementenverhardingen hersteld en zijn daar de nodige werkzaamheden uitgevoerd.

Bermonderhoud
Om de wegen op de vastgestelde onderhoudskwaliteit te houden, is goed beheer van de bermen onontbeerlijk. De bermen langs de gemeentelijke wegen in het buitengebied hebben meerdere functies. De belangrijkste functie is de verkeerskundige, waarbij de berm dienst doet als veilige uitwijkmogelijkheid. Daarnaast heeft de berm een belangrijke belevingswaarde, waarbij de bewustwording groeit om bermen zodanig in te richten dat deze een wezenlijke bijdrage geven aan het verhogen van de biodiversiteit in ons grondgebied. In het afgelopen jaar zijn diverse momenten geweest waarbij initiatieven gecombineerd zijn met het onderhoud aan de bermen. Daarnaast vraagt het aanbrengen van biodiversiteitsstroken in bermen om een ander beheeraanpak.

Openbare verlichting
Ook in het afgelopen jaar hebben we weer een stap gezet om de openbare verlichtingsinstallatie verder te verduurzamen. De beheertaken en het vervangen van armaturen naar led-armaturen zijn gecombineerd en door onze eigen dienst uitgevoerd. In het afgelopen jaren is het percentage led-armaturen verhoogd van 23% in 2016 naar 48% eind 2021.

Half- en onverharde wegen

Gemeente Raalte heeft een relatief groot areaal aan half- en onverharde wegen. Deze wegen zijn een wezenlijk onderdeel van het landschappelijk karakter van het buitengebied van de gemeente. Dit landschappelijk karakter is ook zo vastgelegd in de bestemmingsplannen. Tijdens lange periodes van droogte, is de stofoverlast welke veroorzaakt wordt door het verkeer, een groot nadeel. In het afgelopen jaar zijn op een aantal locaties half- en onverharde wegen voorzien van een ander soort half-verharding. Dit materiaal ondersteunt wel het landschappelijke karakter van het buitengebied, maar beperkt de stofoverlast. Afhankelijk van de ervaringen en eventuele effecten op verkeersgedragingen, kunnen in de toekomst meer wegen worden voorzien van deze soorten half-verhardingen.

Risico's

Wegen, straten en pleinen

De raad heeft in 2014 voor een groot deel van de openbare ruimte een laag onderhoudsniveau vastgesteld. De raad en het college hebben met het Roalter Akkoord de intentie uitgesproken om de openbare ruimte meer levensloop- en toekomstbestendig te maken. Om kapitaalvernietiging te voorkomen is in de afgelopen jaren voorrang gegeven aan het onderhoud van de asfaltwegen ten opzichte van elementenverhardingen. Hierdoor is in de straten en wegen met elementenverhardingen het onderhoudsniveau achteruit gegaan. Dit is terug te vinden in de zeer lokale maar grote gebreken. Onze inwoners lopen door deze toename van lokale gebreken eerder de kans om bijvoorbeeld te struikelen of schade op te lopen. Dit is terug te zien in de toename van het aantal claims waarbij de gemeente aansprakelijk wordt gesteld.

Bermonderhoud

De verkeersintensiteit op de wegen in het buitengebied is de laatste decennia toegenomen. Hierdoor worden onze wegen meer en zwaarder belast dan ten tijde van de aanleg. Deze toename van het verkeer heeft tot gevolg dat onze bermen ook vaker worden bereden, met schade aan de bermen tot gevolg. Hier is het een zoektocht naar de juiste verhouding tussen de breedte van de verharding, de eventuele bermverharding, de hoeveelheid verkeer en de beleving van de wegen. Een brede weg nodigt uit tot een hoge snelheid van het verkeer. Een smallere verharding leidt tot een lagere snelheid van het verkeer en meer bewegingen in de berm om elkaar te passeren. Door de toename van het verkeer dat door de berm rijdt ontstaan er ook meer schades aan de berm met een verhoging van het aantal aansprakelijkheidsstellingen richting de gemeente, als gevolg van schade rijden door automobilisten.

Openbare verlichting

Een goed werkende installatie van de openbare verlichting draagt in grote mate bij aan de openbare veiligheid en de beleving van de openbare ruimte bij donkerte. Een verouderde installatie verhoogt het risico op storingen in de openbare verlichting. Door de vervanging van bestaande verlichting naar duurzame verlichting wordt het gedeelte verouderde verlichting steeds kleiner.

2.3.3.6 Riolering, water

Uitvoering

Het GRP 2021-2022 is vastgesteld. De thema's daarin zijn: waterrobuust, omgevingsbewust, participatief, datagedreven en doelmatig.

Waterrobuust
In het programma van eisen van de openbare ruimte zijn de normen voor waterberging aangepast naar 90 mm. In het uitvoeringsprogramma van RIVUS is opgenomen, dat regionale criteria voor nieuwbouw worden opgesteld. De onderzoeksfase van de projecten Zwolseweg-Dorpsstraat en Tennet-tracé zijn gestart.

Omgevingsbewust
Integrale voorbereidingssessies zijn gehouden voor De Zegge, Vorsterhof-Karreweide en Langkamp. De samenwerking met SallandWonen is geïntensiveerd: wateropgaven zijn gedeeld, mogelijkheden voor afstemmen van planningen zijn geïnventariseerd (deze zijn op korte termijn vooralsnog beperkt), Voor samenwerking in de uitvoering zijn pilots gestart: Gerrit Norpplein en Wilgensingel. Een bewustwordingscampagne is gehouden ter voorbereiding voor afkoppelsubsidie (Groen Samen Doen weken; 15.825 tegels verwijderd, 4480 bomen/struiken geplant).

Participatief
Verplicht afkoppelen is meegenomen in de projectopdracht Zwolseweg-Dorpsstraat. Afkoppelsubsidie is geïntegreerd in subsidie klimaatadaptatie (implementatie 2022).

Datagedreven
Eerste versie MIP-kaart is ontwikkeld. Eerste versie GRP-kaart is ontwikkeld. Kaart van de kwaliteit van vrijvervalriolering is gemaakt. Informatie over huisaansluitingen is geactualiseerd. Digitaal beheersysteem drukriolering (SAM) is geactualiseerd.

Doelmatig
Een vast kernteam 'Water' is geformeerd. Rollen en taken zijn globaal vastgesteld. Het jaarplan is opgesteld en een afstemmings- en monitoringscyclus is geïntroduceerd. GRP-projecten zijn opgenomen in de MIP 2022-2025 en in de MIP-kaart (doorkijk tot 2030). Strategie voor optimaliseren drukriolering is bepaald; voor kleine drukrioolunits gaan we over op het rode lamp systeem. Renovatie opvoergemalen (fase 2a) is aanbesteed. In samenwerking met de WDOD is een monitoringsplan opgesteld (raakvlak waterketen-watersysteem). In het RIVUS-uitvoeringsprogramma is een onderzoek naar gemalenbeheer in de regio opgenomen.

Relevante ontwikkelingen
De Nota Klimaatadaptatie is vastgesteld. Daarbij is bepaald dat de afkoppelsubsidie zal worden geïntegreerd in een bredere subsidie klimaatadaptatie. Hiervoor is een subsidieregeling opgesteld (besluitvorming en start uitvoering februari 2022).

In regionaal samenwerkingsverband RIVUS is voor klimaatadaptatie een regionale strategie en -uitvoeringsprogramma vastgesteld. Ook is een nieuw bestuursakkoord voor regionale samenwerking water en klimaat opgesteld. In 2022 wordt met de oude RIVUS-begroting gewerkt, in de eerste helft 2022 wordt een aangepaste begroting opgesteld voor 2023 en verder.

Risico's
Doordat er grote opgaven zijn in de openbare ruimte, die deels domein- en zelfs organisatie overstijgend zijn, staan de medewerkers onder druk. Dit leidt tot een hoog ziekteverzuim. De doorlooptijd van water- en rioleringsprojecten kan daardoor toenemen.

2.3.3.7 Groen, speeltoestellen en begraafplaatsen

Uitvoering

Openbaar groen

De gemeente Raalte onderhoudt en beheert 166 ha openbaar groen en ruim 47.000 bomen (waarvan 12.000 binnen de kom). Het onderhoud en beheer van openbaar groen is vastgelegd in het beheerplan openbaar groen (2004). Het afgelopen jaar is gewerkt aan een nieuw beheerplan toekomstbestendig openbaar groen dat binnenkort wordt vastgesteld. Het onderhoud en beheer van bomen is vastgelegd in het beheerplan bomen dat begin 2021 is vastgesteld. In het groenbeleid 'Groen, samen doen!' vragen we de inwoners om mee te denken over de inrichting en (mee te doen met) het beheer van het openbaar groen (bosplantsoen, heesters en gras). Dit leidt tot gezamenlijk draagvlak om kansen die zich voordoen te benutten en om voor knelpunten een oplossing te vinden waar de meerderheid zich in kan vinden. De activiteiten die de groene organisaties en de gemeente Raalte ondernemen, worden jaarlijks opgenomen in de 'Groene agenda'. In de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) is voor de winkelgebieden en invalswegen de beeldkwaliteit B vastgesteld, voor de overige gebieden is beeldkwaliteit C vastgesteld. De beeldkwaliteit is in 2021 twee keer gemonitord op basis van CROW-beeldmeetlatten. Het beoogde resultaat is behaald.

Speelvoorzieningen

In het beheerplan speelplaatsen is het onderhoud en beheer van 155 speelplaatsen geregeld. Vervanging van speeltoestellen en herinrichting/renovatie van speelplaatsen is samen met inwoners opgepakt. Helaas was dat dit jaar door de pandemie veel lastiger te organiseren. Daardoor zijn een aantal renovaties doorgeschoven naar 2022. De speeltoestellen zijn afgelopen jaar weer geïnspecteerd op het gebied van veiligheid.

Begraafplaatsen

De gemeente Raalte beheert en onderhoudt vier begraafplaatsen. Het onderhoud is vastgelegd in het beheerplan begraafplaatsen (2009). Het onderhoud is conform de afgesproken beeldkwaliteit uitgevoerd.

Relevante ontwikkelingen

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Door ontwikkelingen zoals klimaatverandering, vergrijzende samenleving maar ook participatie liggen er uitdagende opgaven voor de openbare ruimte. Dit vraagt om een andere inrichting en beheer van de (groene) openbare ruimte. Hierbij is het belangrijk aandacht te schenken welke rol het groen kan vervullen bij klimaatadaptatie, maar ook aandacht voor biodiversiteit en een levensloopbestendige openbare ruimte is nodig. Het is belangrijk om in de beheerplannen (openbaar groen en speelvoorzieningen) in te spelen op deze ontwikkelingen/thema's. In het bomenbeheerplan is rekening gehouden met bovengenoemde ontwikkelingen. Het afgelopen jaar zijn wij gestart met de actualisatie van het beheerplan voor openbaar groen. Het opstellen van het plan zit in de afrondende fase. Naast verschillende beheerscenario's (waarbij een afweging gemaakt moet worden tussen kwaliteit en inrichtings- en onderhoudsbudget) hebben ook bovengenoemde ontwikkelthema's een belangrijke plaats binnen dit beheerplan. Ook worden hierin scenario's geschetst voor de (toekomstige) bedrijfsvoering van het openbaar groen.

Risico's

Openbaar groen en speelvoorzieningen

De klimaatverandering en de vergrijzende bevolking vraagt om noodzakelijke investeringen hierdoor zal de openbare ruimte (her)ingericht moeten worden. Ook de veranderende samenleving vraagt om een andere aanpak op gebied van communicatie/participatie.

De coronamaatregelen hebben onder meer gevolgen voor participatie van inwoners bij het planproces rondom herinrichting van speelplaatsen. Dit geeft vertraging in de planning en uitvoering van renovatiewerkzaamheden van groen en speelplaatsen.

2.3.3.8 Gebouwen

Uitvoering

Het MJOP (meerjarenonderhoudsplan) dat in 2019 is opgemaakt, was de leidraad voor het gebouwenonderhoud in 2021. Een aantal geplande maatregelen die een relatie met het project 'Verduurzamen Gemeentelijke Gebouwen' hebben zijn in 2021 niet volledig uitgevoerd. Dit komt omdat de uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen na de zomervakantie pas zijn gestart.

Relevante ontwikkelingen

Voor het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen is een eerste stap met kosteneffectieve maatregelen genomen. Daarmee wordt in deze 1e fase ca. 60% aan energie bespaard en wordt 69% aan CO_2-reductie gerealiseerd. Vanuit een aanbesteding is er na de zomervakantie een start gemaakt met de uitvoering om de hiervoor geselecteerde gebouwen te verduurzamen.

De doelstelling is om geheel energieneutraal te worden voor de gemeentelijke gebouwen in 2024/2025. Realisatie is erg afhankelijk van technologische ontwikkelingen enerzijds en de beschikbaarheid van gemeentelijke middelen anderzijds. Dit jaar is er daarom al wel vooruitgekeken naar de mogelijke opzet voor fase 2.

Risico's

Door middel van een aanbesteding is er in 2021 een samenwerking tot stand gekomen met een aannemer die, binnen een vastgesteld budget, de uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen voor zijn rekening wil nemen. Door corona en de overspannen markt (enorme stijging van materiaalkosten en krapte op de arbeidsmarkt) is en blijft er een risico voor wat betreft de planning en overschrijden van kosten.

De budgetten voor het reguliere onderhoud zijn weliswaar niet geheel toereikend, maar gezien de goede stand van de onderhoudsreserves komt het onderhoud de komende 7 jaren niet onder druk te staan. Dit jaar is er een start gemaakt om risico's te voorkomen dat de kwaliteit van het gebouwonderhoud na 7 jaar wel onder druk komt te staan.

2.3.4 Financiering

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.4.1 Inleiding

De paragraaf financiering is een verplicht onderdeel van de rekening. Deze verplichting hangt samen met de invoering van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden). Deze wet beoogt een solide financiering bij openbare lichamen. Doel hierbij is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente en het handhaven van een uitstekende kredietwaardigheid.

De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte termijn financiering en regels voor lange termijn financiering. Het onderscheid is gelegd bij een termijn van 1 jaar waarbij een maximum norm wordt voorgeschreven voor de vlottende (korte) schuld: de zogenaamde kasgeldlimiet. Daarnaast wordt met het stellen van een norm voor renterisico's bewerkstelligd dat tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille wordt gekomen dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt.

Treasurystatuut

De financieringsparagraaf vormt, in samenhang met het in artikel 212 van de Gemeentewet voorgeschreven treasurystatuut en de overeenkomstig vastgestelde verordeningen, een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen, verantwoorden van en toezicht houden op de financieringsfunctie. Het treasurystatuut is eind 2012 geactualiseerd en vastgesteld. Naar verwachting wordt dit in 2022 opnieuw geactualiseerd.

Hierin staan de doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie rond het beheer van liquiditeiten van de gemeente op lange en korte termijn.

Daarnaast zijn kredietwaardigheidsnormen voor tegenpartijen bij uitzettingen voor een periode van 1 jaar en langer opgenomen. De bepalingen in het treasurystatuut waarborgen een risicomijdend financieringsprofiel.

Financieringsbeleid

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. De gemeente moet soms geld lenen om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. Ook moeten investeringen gefinancierd worden. In korte tijd worden uitgaven gedaan, die over een veel langere periode worden afgeschreven.

Uitgangspunt voor het financieringsbeleid is om de rentekosten van de financiering zo laag mogelijk te houden, de renteopbrengsten zo hoog mogelijk te doen zijn en daarbij zo weinig mogelijk risico's te lopen.

De gemeente baseert zich daarbij op de uitgangspunten van het treasurystatuut en de algemene verwachtingen van de financiële sector.

Totaalfinanciering

In de gemeente Raalte wordt het principe van totaalfinanciering toegepast. Dit houdt in dat niet voor iedere investering een afzonderlijke lening wordt afgesloten. Investeringen worden gefinancierd vanuit het totale eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (aangetrokken leningen). Er is dus geen directe relatie tussen een bepaalde investering (actief) en de rentelasten voor een afgesloten lening c.q. vergoeding voor het eigen vermogen.

De rentelasten op de boekwaarden van de investeringen worden daarom toegerekend op basis van een vooraf gecalculeerd rentepercentage. Dit noemen we het renteomslagpercentage. Dit percentage mag maximaal 0,5% naar boven worden afgerond.

Aan taakvelden toegerekende rente

Bedragen in €

Rub.	Omschrijving		Bedrag
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		1.776.552
b.	De externe rentebaten		-71.433
	Totaal door te rekenen externe rente		**1.705.119**
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend (1,25%)	-245.764	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: Grondbedrijf)	-214.200	
	Totale rente grondbeleid		**-459.964**
	Saldo door te rekenen externe rente		**1.245.155**
d1.	Rente over eigen vermogen		1.390.588
d2.	Rente over voorziening verwachte verliezen grondexploitatie (gewaardeerd op contante waarde)		92.813
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente		**2.728.556**
e.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-2.728.556
f.	**Renteresultaat op het taakveld treasury**		**0**

2.3.4.2 Ontwikkelingen

Renteontwikkelingen en leningenportefeuille

De rente op de geld- en kapitaalmarkt is de laatste jaren laag. Hoewel de rente op de kapitaalmarkt sinds 2021 niet meer negatief is voor de meest gangbare looptijden. Een aantal jaren heeft de gemeente vooral leningen met een lange looptijd aangetrokken. De komende jaren worden vooral leningen met een kortere looptijd aangetrokken, als dit noodzakelijk is. Met de verwachte inkomsten en uitgaven van de grondexploitaties wordt ook rekening gehouden.

Overzicht leningenportefeuille

Bedragen in € 1.000.000

Omschrijving	Bedrag	Bedrag
Stand leningenportefeuille per 31-12-2020		72,3
Rentelast	1,8	
Aangetrokken leningen in 2021		0,0
Aflossingen in 2021		4,5
Stand leningenportefeuille per 31-12-2021		**67,8**

2.3.4.3 Risico's

Renterisicobeheer

Zoals al aangegeven is het financieringsbeleid erop gericht, om met zo min mogelijk risico zo maximaal mogelijk gebruik te maken van de huidige lage rente. Om die reden wordt voor de afdekking van het financieringstekort gebruik gemaakt van kortlopende leningen (kasgeldleningen en leverancierskrediet). Voor 2021 was een financieringstekort geraamd van € 16,4 mln. Ter dekking van het financieringstekort is rekening gehouden met de aantrekking van langlopende leningen van € 15 miljoen. Het werkelijke financieringstekort en het daarmee samenhangende liquiditeitstekort pakt veel lager uit dan geraamd als gevolg van uitgestelde investeringen, grondverkopen en het hoge voorschot van het rijk voor de verwachte corona gerelateerde uitgaven. Hierdoor zijn in 2021 geen langlopende leningen aangetrokken.

Renterisico

Bedragen in € 1.000

Rub.	Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verschil	Analyse
Omvang kasgeldlimiet:					
1.	**Toegestane kasgeldlimiet**				
a.	In procenten van de grondslag	8,50%	8,50%		
b.	In een bedrag	8.448	8.448		
2.	**Omvang vlottende korte schuld**	**8.507**	**0**	**8.507**	**0**
a.	Opgenomen gelden korter dan 1 jaar	5.000			
b.	Schuld in rekening-courant	3			
c.	Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar	3.504			
d.	Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld				
3.	**Vlottende middelen**	**9.847**	**10.173**	**-326**	**0**
a.	Contanten in kas	6	7		
b.	Tegoeden in rekening-courant	3	3		
c.	Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar	9.838	10.163		
4.	**Toets kasgeldlimiet**				
a.	Totaal netto-vlottende schuld (2-3)	-1.340	-10.173	8.833	
b.	Toegestane kasgeldlimiet	8.448	8.448		
c.	**Ruimte (+) c.q. overschrijving (-)**	**9.788**	**18.621**	**-8.833**	**1)**
Basisgegevens renterisiconorm:					
5	Renteherzieningen op leningen o/g	0			
6	Betaalde aflossingen	4.497	4.493	4	
7	**Renterisico (5+6)**	**4.497**	**4.493**	**4**	**0**
8a	Begrotingtotaal jaar T	99.391	99.391		
8b	Het bij Min. regeling vastgestelde %	20%	20%		
	Regeling				
9	**Renterisiconorm (8a*8b/100)**	**19.878**	**19.878**		
Toets renterisiconorm:					
10	**Ruimte (+) c.q. overschrijving (-) (11-7)**	**15.381**	**15.385**	**-4**	**0**

Renteresultaat

Voor 2021 werd een voorcalculatorische renteomslagpercentage vastgesteld van 2,1%. Als gevolg van het gevoerde financieringsbeleid, de huidige extreem lage rentevergoeding en negatieve rentevergoeding op kortlopende leningen, is er minder geld uitgegeven aan financieringslasten. In de zomernota is reeds een voorschot op dit rentevoordeel van € 235.000 genomen. Het werkelijke resultaat valt ca. € 60.000 hoger uit, dit komt in hoofdzaak doordat een aantal geplande investeringen (nog) niet gerealiseerd zijn. Hierdoor ontstaat er meer bespaarde rente over de reserves.

Als gevolg van de BBV-wijzigingen is het niet meer toegestaan dat het werkelijke omslagpercentage meer dan 0,5% afwijkt ten opzichte van het begrote percentage. Deze afwijking blijkt 0,21% te zijn en blijft daarmee ruim binnen de normen.

2.3.4.4 Financieringsbehoefte

Kasgeldlimiet- en behoefte

In het kader van verantwoord treasurybeleid wordt een kasgeldlimiet gehanteerd om te voorkomen dat gemeenten een te groot risico nemen met het aantrekken van te grote sommen kort geld. Immers kort geld houdt een groot risico van renteschommelingen in. De kasgeldlimiet is bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage. De basis voor 2021 is 8,5% van € 99,4 mln. is € 8,4 mln.

Het kwartaalgemiddelde van de werkelijk aangetrokken kasgeldleningen dient in beginsel onder de limiet van enig jaar te blijven. De toezichthouder staat toe maximaal voor een periode van twee kwartalen de kasgeldlimiet te overschrijden. In 2021 is geen sprake geweest van een overschrijding.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer. De renterisiconorm is ingesteld om de herfinanciering van af te lossen leningen zo goed mogelijk in de tijd te spreiden. Daarmee wordt voorkomen dat renteschommelingen op de kapitaalmarkt grote invloed hebben op de totale rentelast van de gemeente. De norm geeft dus het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag blootstellen aan renterisico.

De norm voor gemeenten is vastgesteld op 20%. De gemeente Raalte heeft per 1 januari 2021 een begrotingstotaal van € 99,4 mln. Het maximale bedrag voor herfinanciering is dan € 19,9 mln.

2.3.5 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: Burgemeester M. Dadema
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.5.1 Inleiding

Binnen de programmabegroting geeft de paragraaf bedrijfsvoering inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

Ook in 2021 heeft corona nog een grote invloed gehad, zowel op de werkomstandigheden als de werkzaamheden. Thuis werken is voor een groot deel van de organisatie nog de basis geweest. Daarnaast is zo veel mogelijk de ruimte gecreëerd om op een veilige manier ook het werken op kantoor mogelijk te maken.

Hoewel we ons als organisatie goed hebben aangepast aan de nieuwe situatie, vraagt het soepel laten verlopen van alle werkzaamheden en processen in deze bijzondere tijd een enorme inspanning. Op veel plekken heeft dit extra inzet gevraagd van de medewerkers. Gecombineerd met het blijven realiseren van het beste resultaat voor onze samenleving levert dit een enorme druk op de organisatie op.

2.3.5.2 Organisatieontwikkeling

Vanuit het organisatieplan hebben we het afgelopen jaar ingezet op resultaatgerichte, zelf organiserende en lerende clusters die maximaal zijn aangesloten op wat 'buiten' nodig is. We hebben ingezet op planmatig werken, goed opdrachtgeverschap en evalueren om te leren binnen de clusters. De digitale transitie is daarnaast een belangrijk speerpunt geweest.

2.3.5.3 Medewerkers

Als organisatie willen we een goede werkgever zijn met een aantrekkelijke positie op de arbeidsmarkt. De resultaten van het gehouden medewerkersonderzoek laten zien dat de sociale veiligheid is toegenomen. Ook wordt de ingezette clusterontwikkeling positief gewaardeerd. Werkdruk is al jaren op rij een aandachtspunt en laat, ondanks de inzet hierop, nog geen verbetering zien. Als gevolg van de krappe arbeidsmarkt is het bovendien niet gelukt om alle vacatures in te vullen. Gecombineerd met de druk die de coronapandemie met zich meebrengt, vertaalt dit zich helaas ook in een sterke stijging van het ziekteverzuim van 3,46 % in januari naar 6,3 % eind december. Dit is een zorgelijke ontwikkeling. Het is cruciaal dat maatregelen worden genomen om de druk op de organisatie te verlagen. Dit heeft onze volle aandacht.

Dit jaar is organisatiebreed gestart met het uitvoeren van een strategische personeelsplanning. Als eerste stap is uitgewerkt welke cruciale kwaliteiten binnen de organisatie nodig zijn om de ambities van Raalte te kunnen realiseren. Vervolgens is een aanpak opgesteld voor het vergroten van deze cruciale kwaliteiten, het behouden en ontwikkelen van medewerkers en het stimuleren van doorstroommogelijkheden. Om nieuwe medewerkers goed te laten landen binnen onze organisatie is een modern onboarding programma ontwikkeld.

Vanuit de zorg voor een veilig werkklimaat is het agressieprotocol geactualiseerd. Alle medewerkers zijn opnieuw getraind. Ook is een nieuwe registratietool geïntroduceerd, zodat incidenten eenvoudiger gemeld kunnen worden. Er zijn dit jaar drie meldingen van telefonische agressie gedaan. In één geval is een waarschuwingsbrief verstuurd.

Op initiatief van de OR is een leasefietsregeling ingevoerd. Deze is in december gelanceerd. Inmiddels hebben 21 medewerkers zich al aangemeld. Daarnaast is in het kader van het harmoniseren van de arbeidsvoorwaarden DOWR ook budget vrijgemaakt om een persoonlijk budget van € 550 bruto per fte voor de jaren 2021, 2022 en 2023 mogelijk te maken. Ook deze is eind van het jaar nog uitgekeerd over 2021.

2.3.5.4 Loonsomkader en egalisatiereserve SPP

Omvang loonsomkader 2021

Als raad stuurt u op de loonsom. Het resultaat op de loonsom 2021 is bij de jaarrekening becijferd op € 70.600 voordelig. Dit is circa 0,3 % van de loonsom. In dit bedrag is rekening gehouden met de uit de nieuwe cao-gemeenten 2021-2022 voortvloeiende verplichtingen 2021 welke door het bestuur van de VNG op 27 januari 2022 is bekrachtigd.

Reserve Strategische Personeelsplanning (SPP)

De reserve SPP is in 2021 met name ingezet voor:

- Uitvoering geven aan het organisatieplan 2018-2022;
- Het uitvoeren van de generatiepact regeling;
- Mobiliteitsbevorderende maatregelen;
- Aflossing van eerder beschikbaar gestelde middelen.

Het saldo van de reserve SPP komt hiermee per 31 december 2021 uit op € 660.000. Dit is ruimschoots beneden het door uw raad ingestelde plafond van € 800.000.

De reserve is destijds gevoed met door uw raad beschikbaar gestelde voorfinancieringen van € 500.000 en € 450.000. De laatste terugbetaling van € 50.000 hiervoor vindt plaats in 2022. Daarmee zijn beide voorfinancieringen volledig afgelost. Door deze voorfinanciering hebben we de ingezette organisatieontwikkeling verder door kunnen zetten. In bijlage M wordt nader inzicht gegeven in de ontwikkeling van de loonkosten en de egalisatiereserve SPP.

Vorming voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Aan het eind van het kalenderjaar worden nog niet genoten verlofuren overgeheveld naar het nieuwe jaar. Tot en met 2019 gaf dit, afgezien van beperkte schommelingen tussen de jaren, een redelijk stabiel beeld.

In 2020 en 2021 is een verlofstuwmeer ontstaan. Het gaat hierbij organisatie breed om een surplus van 9.000 uren ten opzichte van de reguliere verlofsaldi over de jaren heen.

De belangrijkste oorzaken voor het ontstaan van dit verlofstuwmeer zijn in twee hoofdcategorieën samen te vatten te weten:
1. veel ambtelijke inzet nodig geweest voor corona gerelateerde vraagstukken
2. het hoge ambitieniveau dat de gemeente Raalte nastreeft in relatie tot de beschikbare capaciteit.

De gemeentelijke boekhoudvoorschriften (BBV) geven aan dat bij een overmatig verlof/spaarsaldo een voorziening voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen moet worden gevormd. Dit betekent, dat in de jaarrekening 2021 een dergelijke voorziening is opgenomen tot een bedrag van € 450.000 (9.000 uren x een gemiddeld loonbedrag van € 50 per uur).

2.3.5.5 Toekomstgericht werken

De coronacrisis heeft de wereld veranderd. Het heeft geleid tot andere inzichten over de manier van werken en het gebruik van het gebouw. Ook heeft de digitalisering een vlucht genomen waardoor werken op afstand mogelijk is geworden

Daarom is in DOWR-verband een visie op toekomstgericht (samen)werken opgesteld en doorvertaald naar scenario's vanuit de gedachte de goede elementen van deze nieuwe werkelijkheid te behouden. Hierin is uitgewerkt wat het effect is op werkomgeving, de digitale voorzieningen, en wat dit vraagt van de manier van werken (houding en gedrag). Ook zijn de benodigde investeringen hieraan gekoppeld.

De keuze is gemaakt om het scenario 'Opgavegericht werken' te omarmen. Dit scenario is in 2021 voor de gemeente Raalte verder uitgewerkt waarbij een integrale aanpak is gekozen van huisvesting, digitaal werken en de wijze waarop we met elkaar samenwerken. De gemaakte keuzes sluiten aan op ontwikkelingen die al gaande waren voor de uitbraak van de pandemie zoals project huisvesting en de reeds in gang gezette organisatieontwikkeling. Besluitvorming door de raad hierover heeft in januari 2022 plaats gevonden.

2.3.5.6 DOWR

Over 2021 is een positief resultaat behaald van € 285.000. Van dit bedrag is voor ongeveer een derde veroorzaakt door minder uitgaven als gevolg van corona. Hierbij valt te denken aan minder koffie en thee en lagere printkosten. Verder bestaat het voordeel uit lagere ICT-kosten voor softwareapplicaties, telefonie en het netwerk. Het voordeel wordt gestort in de egalisatiereserve DOWR. In 2020 heeft de raad het plafond van de reserve opgehoogd naar € 500.000. Het saldo per 31-12-2021 is € 287.570. Met de storting van dit voordeel komt de stand van de reserve op € 572.570.

Voorgesteld wordt om het plafond van de reserve eenmalig op te hogen naar € 575.000.

De komende jaren staan namelijk verschillende noodzakelijke vervangingen van grote ICT-systemen gepland. Onder meer het financieel systeem en het zaaksysteem worden in 2022 en 2023 vervangen. Met het vaststellen van de programmabegroting 2022-2024 heeft de raad besloten dit in ieder geval voor € 245.000 te dekken uit de reserve DOWR. Daarnaast is besloten de kosten voor toekomstgericht werken voor € 75.000 te dekken uit de reserve DOWR (raadsbesluit januari 2022). Met aftrek van deze claims blijft het saldo van de reserve ruim onder het vastgestelde plafond.

Kosten DOWR

Bedragen in €

Omschrijving	Begr. 2019	Rek. 2019	Begr. 2020	Rek. 2020	Begr. 2021	Rek. 2021
FA	308.780	306.590	310.983	309.590	315.395	312.251
FZ (pers. L)	409.119	383.322	431.223	419.151	432.466	401.222
FZ-gebouw	463.555	351.142	475.608	379.809	489.389	389.399
Belastingen	480.798	442.362	535.935	511.092	513.408	492.984
Inkoop	52.403	52.840	54.337	54.214	55.303	55.867
PSA-aandeel Raalte	169.245	176.288	167.322	157.801	180.045	168.521
ICT I	2.828.502	2.773.591	3.083.327	3.006.697	3.239.727	3.120.053
ICT Abonnementen *)	150.592	98.354	154.467	129.320	131.792	131.792
Totaal	**4.862.994**	**4.584.489**	**5.213.202**	**4.967.674**	**5.357.525**	**5.072.089**

*) ICT Abonnementen: dit budget is in 2021 overgeheveld naar de gemeente Raalte en is verantwoord onder organisatie budgetten.

2.3.5.7 Digitale transitie

In 2021 is het programma digitale transitie vastgesteld en zijn de eerste stappen gezet. In zowel de betekenis van de verdergaande digitalisering als hoe de organisatie kan anticiperen op de digitale transitie. Zo heeft onder meer een verkenning plaatsgevonden op wat Common Ground voor de gemeente Raalte betekent (ofwel de impact van de landelijk ingezette hervorming van de gemeentelijke informatievoorziening door onder meer data los te koppelen van werkprocessen en applicaties). Een aantal pilots is uitgevoerd om ervaring op te doen met datagedreven werken. Denk daarbij aan het ontwikkelen van een dashboard voor financiële stuurinformatie, een dashboard dat inzicht geeft in de processen die wij afhandelen met ons zaaksysteem en een dashboard dat de VTH-processen in beeld brengt. Tot slot zijn gesprekken gevoerd in de domeinen over welke digitale behoefte gevoeld wordt en hoe hierin voorzien kan worden.

2.3.5.8 Bescherming persoonsgegevens en informatieveiligheid

Bescherming van persoonsgegevens heeft onze continue aandacht. Organisatorische maatregelen en waarborgen om persoonsgegevens te beschermen en te voldoen aan de documentatie- en verantwoordingsplicht worden geborgd. Het verwerkingenregister is ingericht en gevuld en er zijn verwerkersovereenkomsten gesloten met externe leveranciers en andere partijen. Het melden van mogelijke datalekken is gebruikelijk en wordt gebruikt om van te leren en onze processen te verbeteren. In 2021 zijn in totaal 6 potentiële datalekken gemeld. Daarvan is geen enkele gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), omdat de ernst en omvang te beperkt waren.

Gezamenlijk met de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe is een Functionaris Gegevensbescherming en een Privacy Officer aangesteld. Hiermee is kennis en expertise dichtbij georganiseerd en zijn in 2021 stappen gezet in het verder professionaliseren van de privacyaanpak en de aandacht voor en borging van de bescherming van persoonsgegevens binnen onze processen. Het hanteren van een jaarlijks uitvoeringsplan draagt daarin bij. Belangrijk aandachtspunt was en is de bewustwording binnen de organisatie. Kennissessies bij zowel management als medewerkers hebben hieraan bijgedragen evenals nanolearning (een driewekelijkse ultrakorte onlinetraining privacy en informatieveiligheid voor alle medewerkers met een attendering per e-mail).

Naast bescherming van persoonsgegevens heeft informatieveiligheid hoge prioriteit. Ook in 2021 is bij verschillende voorbeelden van digitale aanvallen op organisaties in Nederland gebleken dat hier alertheid is geboden. In december 2021 werd een enorm impactvolle kwetsbaarheid ontdekt in de software Apache Log4j. Daarbij ging het om software dat wereldwijd wordt gebruikt. De informatieveiligheidsspecialisten van DOWR-I hebben dit voortvarend opgepakt in samenwerking met leveranciers enerzijds en de inhoudelijke domeinen van de gemeente anderzijds. Deze voortvarende aanpak en de expertise die afgelopen jaren is opgebouwd, heeft ertoe geleid dat Apache Log4j niet heeft geleid tot uitval van de bedrijfsvoering en dienstverlening in de gemeente Raalte, in tegenstelling tot andere gemeenten in Nederland waar dit wel gebeurde. In 2021 zijn er veel verbeteringen doorgevoerd in de beveiliging van de websites van de DOWR-gemeenten. Op de site www.basisbeveiliging.nl is weergegeven, welke gemeenten in Nederland voldoen aan de beveiligingsstandaarden. In 2021 kleurde de website van de gemeente Raalte daar groen en voldoet daarmee, naast slechts 40 andere Nederlandse gemeenten, aan de beveiligingsstandaarden. Onze werkprocessen en dienstverlening worden steeds digitaler, maar daarmee ook kwetsbaarder voor aanvallen van buitenaf. Gezamenlijk met onze DOWR-partners houden we in de gaten, hoe wij onze informatie en die van onze inwoners en ondernemers beschermen en voeren we adequate maatregelen uit.

2.3.5.9 Interbestuurlijk toezicht

In het kader van het interbestuurlijk toezicht bepaalt de provincie jaarlijks het toezichtregime per gemeente. Het totaalbeeld is opgebouwd uit zes domeinen waarbij de provincie toezichthouder is (zie tabel).

Totaalbeeld Raalte 2021: Groen					
Financiën	Wabo	Wro	Archief	Huisvesting statushouders	Monumenten
Groen	Oranje	Groen	Groen	Groen	Groen

Het totaalbeeld 2021 kleurt groen. Op de toezichtdomeinen financiën, Wro, huisvesting statushouders en monumenten is in 2021 de kleur 'groen' toegekend, hetgeen betekent dat de gemeente op deze domeinen haar wettelijke taken goed op orde heeft. Het toezichtdomein Wabo kleurt in 2021 nog oranje. Het ontwikkeltraject voor deze taken is met de provincie afgestemd en in 2021 afgerond. Uw raad heeft in zijn vergadering van 25 november 2021 het VTH-ambitiedocument vastgesteld, waarna het college het VTH-uitvoeringsbeleid heeft vastgesteld. Dit is de basis om in 2022 de kleur 'groen' toegekend te krijgen op het toezichtdomein WABO.

2.3.5.10 Transformatie Planning- en controlcyclus

Tot nu toe is vooral ingezet op het interne proces omtrent digitalisering van de P&C cyclus. Inmiddels komen alle P&C producten met behulp van LIAS-software tot stand. Daarnaast is LIAS in 2021 verder ontwikkeld om vervolgstappen te zetten in de doorontwikkeling van stuur-/ managementinformatie.

2.3.5.11 Rechtmatigheidsverklaring college

Het college van B&W is verplicht zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Met ingang van 2021 is een intern controleplan 2021 opgesteld. Dit intern controleplan geeft inzicht in de belangrijkste financiële processen binnen onze organisatie en de interne controlewerkzaamheden die nodig zijn om het financieel rechtmatig handelen te toetsen en te borgen. Het intern controleplan 2021 is afgestemd met onze externe accountant en sluit naadloos aan op de minimale vereisten voor externe accountantscontrole. Het boekjaar 2021 is hierbij gebruikt als 'proefjaar' om vast te stellen in hoeverre het college voorbereid is op het afleggen van de rechtmatigheidsverantwoording over het boekjaar 2022. De uitvoering van de interne controles op de belangrijkste financiële processen over 2021 is uitbesteed aan Deloitte advisory en levert aanbevelingen op om de kwaliteit van de processen nog verder te verbeteren.

2.3.6 Verbonden partijen

Portefeuillehouder: Wethouder F. Niens
Paragraafcoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

2.3.6.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Elke gemeente heeft in haar dagelijkse praktijk voor de uitvoering van een deel van haar beleid te maken met verbonden partijen. Zo heeft Raalte zich in het verleden om verschillende redenen verbonden aan bijvoorbeeld gemeenschappelijke regelingen en stichtingen, maar ook voor de toekomst zoeken we de samenwerking op.

In deze paragraaf is inzicht gegeven in de verschillende belangen van de gemeente in verbonden partijen. Bij een bestuurlijk belang heeft de gemeente een zetel in het bestuur van een rechtspersoon of stemrecht. Bij een financieel belang is de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijt in geval van faillissement van de verbonden partij en/of kunnen financiële problemen bij de verbonden partij verhaald worden op de gemeente.

Voorbeelden van een financieel belang zijn een jaarlijkse bijdrage, een afgesloten lening, een garantstelling en aandelenbezit. Doordat van verschillende kanten steeds meer oog is voor deze vormen van samenwerking, is de afgelopen jaren de informatievoorziening verbeterd.

Indeling paragraaf

De indeling van deze paragraaf is voorgeschreven in het BBV. De verbonden partijen dienen te worden gesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Stichtingen/verenigingen
3. Coöperaties/vennootschappen
4. Overige

De te benoemen onderdelen per verbonden partij zijn voorgeschreven in het BBV. Per verbonden partij is onder andere in beeld gebracht wat het financieel belang van de gemeente is: de jaarlijkse dividendopbrengst, de gemeentelijke bijdrage of de te behalen bezuinigingstaakstelling en een inschatting van het mogelijke risico. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet: laag (25%), gemiddeld (50%) of hoog (75%). Dit mogelijke risico in verhouding tot de waarschijnlijkheid, leidt tot het risicobedrag per verbonden partij. De totale risicobedragen zijn vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De BBV schrijft sinds 2017 voor dat de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma moet worden opgenomen in het betreffende programma.

Dat betekent dat het ‘openbaar belang’ en de ‘bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen’, nu opgenomen is in het betreffende programma, en niet meer in de formats per verbonden partij.

Ten opzichte van de begroting 2021 hebben we de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Overijssels Ombudsman niet meer opgenomen in deze paragraaf. Dit met als reden dat we geen financieel belang hebben in deze partijen.

2.3.6.2 Beleidskaders

De huidige beleidskaders waarop deze paragraaf is gebaseerd, zijn afkomstig uit de nota verbonden partijen. In de beleidsnota is onderkend dat het deelnemen aan een verbonden partij een middel is om gemeentelijke doelen te bereiken en taken uit te voeren. Aan verbonden partijen zitten voor- en nadelen. Voordelen zoals benoemd in de beleidsnota zijn kostenbesparing, vermindering van de kwetsbaarheid en verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering. Het aangaan van de samenwerking met een verbonden partij brengt echter ook een aantal belangrijke risico's met zich mee. Er is vaak veel gemeentelijk geld mee gemoeid. Daarnaast is de invloed en controle op de uitvoering van de activiteiten minder direct en moet die worden gedeeld met andere partijen (gemeenten). Dit leidt tot onder andere bestuurlijke en financiële risico's.

Het vastgestelde beleidskader in deze is: verbonden partijen worden slechts ingezet als de balans tussen de voor- en nadelen substantieel gunstiger uitvalt dan bij andere mogelijke instrumenten, zoals zelf doen of uitbesteden.

Om een goede afweging te kunnen maken wanneer tot samenwerking over wordt gegaan en welke vorm daar het beste bij past, is een stappenplan beschikbaar.

Op grond van de nota verbonden partijen heeft de gemeenteraad het college de opdracht gegeven te besluiten tot het wel of niet indienen van zienswijzen rondom verbonden partijen. Het collegebesluit wordt hierbij ter kennisname aan de raad aangeboden. De zienswijze wordt voorzien van een memo voor de gemeenteraad. Deze memo bevat een beleidssamenvatting ten aanzien van het voorliggende document en extra beleidsinformatie ter onderbouwing van de zienswijze. Ook organiseert een aantal verbonden partijen jaarlijks drie regionale bijeenkomsten voor gemeenteraden binnen de omgeving IJsselland. Dit om gemeenteraden meer inzicht in de begrotingsprocessen te geven, achtergrondinformatie te bieden en vragen te beantwoorden. Daarmee wordt de raad meer betrokken bij de inhoud en komt zijn rol beter tot zijn recht.

2.3.6.3 Verbonden partijen

1. Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland Zwolle			
Programma	**4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp**			
Bestuurlijk belang	Het gaat om een Gemeenschappelijke Regeling (GR) en het betreft een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het algemeen bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid. Het bestuur besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen. Het dagelijks bestuur bestaat uit dezelfde personen.			
Financieel belang	De begrote apparaatskosten zijn € 99.560 en deze zijn uitbetaald aan het Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2020**	**Rek. 2021**	**Begr. 2022**
	Eigen vermogen	0	0	0
	Vreemd vermogen	2.713.042	2.064.733	0
	Fin. resultaat	0	0	0
Ontwikkelingen	In 2021 is de aanbesteding voor de inkoop van specialistische jeugdhulp stopgezet nadat aanbieders bezwaren hebben gemaakt op de tarieven en voorwaarden. De bezwaren zijn geïnventariseerd en in 2022 wordt de aanbesteding opnieuw gestart. De huidige overeenkomsten zijn met een jaar verlengd om zorgcontinuïteit te kunnen bieden. In het najaar van 2021 is de Regionale visie jeugdhulp IJsselland 2021-2025 vastgesteld.			
Risico's verbonden partij	In het totaal aan apparaatskosten voor de uitvoeringsorganisatie 2021 is gerapporteerd dat de werkelijke apparaatskosten naar verwachting binnen de begroting blijven. De werkelijke afrekening 2021 volgt na vaststelling jaarrekening 2021 van het RSJ.			
Risico's gemeente	We schatten het risico op extra uitgaven van de uitvoeringsorganisatie op 10% van de exploitatie. Gebaseerd op ons gemeentelijk aandeel zou dat voor 2021 € 9.956 zijn. Bij een lage waarschijnlijkheid dat de GR uit elkaar valt, bedraagt het risicobedrag gezien de korte looptijd en gerelateerd aan ons gemeentelijk aandeel van € 2.489 eenmalig (25% van €9.956). De risico's voor de gemeenten op ons uitvoeringsbudget jeugdzorg worden benoemd bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing en paragraaf Sociaal Domein in combinatie met overige decentralisaties in het sociaal domein.			
Beheersmaatregelen gemeente	Er is geregeld overleg op ambtelijk-, management- en bestuurlijk niveau. Daarnaast is er sprake van inhoudelijke monitoring. Daarover zijn afspraken gemaakt in de dienstverleningsovereenkomst. De gemeente Raalte werkt lokaal aan de transformatie van de jeugdhulp door het CJG te versterken met extra expertise en activiteiten.			

Verbonden partij	GGD IJsselland Zwolle					
Programma	**4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp**					
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid. Iedere gemeente heeft 1 stem.					
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage 2021 aan GGD is begroot op € 1.299.000. De werkelijke bijdrage 2021 is € 1.308.887. De hogere bijdrage is een gevolg een uitbreiding van het vaccinatieprogramma, waarvoor we ook extra rijksmiddelen hebben ontvangen.					
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2020**		**Rek. 2021**		**Begr. 2022**
	Eigen vermogen	2.916.000		2.546.000		1.500.000
	Vreemd vermogen	16.906.000		18.302.000		7.669.000
	Fin. resultaat	V	293.000	N	368.000	V 0
Ontwikkelingen	Ook het jaar 2021 stond voor de GGD in het teken van de Coronacrisis. De GGD is actief in het beheersen en bestrijden van COVID-19 in de regio, door het uitvoeren van bron-en contactonderzoek, het afnemen van Coronatesten en het uitvoeren van de vaccinnaties.					
Risico's verbonden partij	Het ministerie van VWS heeft toegezegd de meerkosten van de GGD voor de bestrijding van COVID-19 ook in 2021 volledig te vergoeden. De GGD voert een actief risicobeleid. Bij de begroting 2022 is de beschikbare weerstandscapaciteit € 635.340 (peildatum 1-1-2021) als voldoende beoordeeld om de geïnventariseerde risico's in 2022 op te vangen. Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland en beheersmaatregelen is het risico voor deelnemende gemeenten klein.					
Risico's gemeente	We schatten het gemeentelijke risico laag in, vanwege het actief gevoerde risicobeleid bij de GGD. Het gemeentelijke risico is 32.722 op basis van € 10% van de gemeentelijke bijdrage over 2021 van € 1.308.887 met een lagere waarschijnlijkheid van 25%.					
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar) stukken is geborgd in de organisatie.					

Verbonden partij	Veiligheidsregio IJsselland Zwolle			
Programma	**8. Openbare orde en veiligheid**			
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit de burgemeesters van elf deelnemende gemeenten. Elk lid van het AB heeft één stem.			
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage voor de gemeente Raalte was in 2021 begroot op € 2.427.500. Het positieve resultaat van € 90.661 uit 2020, is terugbetaald in 2021. Dit is verwerkt in de zomernota 2021, hierdoor is de begroting verlaagd naar € 2.336.839. Hetzelfde bedrag is in dit jaar betaald aan de Veiligheidsregio.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2020**	**Rek. 2021**	**Begr. 2022**
	Eigen vermogen	7.324.428	8.957.762	5.090.000
	Vreemd vermogen	32.544.539	34.691.806	32.623.000
	Fin. resultaat	V 1.864.080	V 3.070.558	V 0
Ontwikkelingen	Financieel: Conform afspraak is in de gemeentelijke bijdrage 2021 een incidentele korting van € 516.000 verwerkt. Het resultaat 2021 wordt op basis van de nu beschikbare informatie geprognotiseerd op een positief saldo van € 1.787.761. Volgens de vastgestelde verdeelsleutel betekent dit voor de gemeente Raalte een teruggave van € 118.886. Bij vaststelling van de Jaarrekening 2021 wordt het saldo definitief vastgesteld. In 2021 is besloten om de gemeenteraden voor te stellen de financiële verdeelsleutel aan te passen naar een nieuwe verdeelsleutel van 50% historie en 50% gemeentefonds met ingang van 2023. De gemeentelijke bijdrage na herverdeling en besparing komt dan op € 2.482.772, wat een positief herverdeeleffect oplevert van € 5.439. Hierbij wordt wel de kanttekening geplaatst dat (landelijke) ontwikkelingen een financieel effect kunnen hebben voor de gemeentelijke bijdragen. Beleid: in 2021 is gewerkt vanuit de Strategische Beleidsagenda 2019-2023. Qua risico's ligt het accent onder andere op digitale verstoring, klimaatverandering, maatschappelijke onrust en terrorisme. Bestuurlijk wordt via de begrotingscyclus gestuurd op de uitwerking van de beleidsagenda. De gevolgen voor de Veiligheidsregio van de coronacrisis worden verantwoord in de Jaarrekening 2021 van de Veiligheidsregio.			
Risico's verbonden partij	Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. De risico's met de meeste invloed op de weerstandscapaciteit zijn: Grootschalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek en transitie meldkamer. Op basis van alle risico's moet het weerstandsvermogen met een zekerheidspercentage van 85%, € 1,18 miljoen bedragen. Het weerstandsvermogen is bij de begroting 2021 (meest actuele situatie) ingeschat één miljoen euro. Dit betekent dat de Veiligheidsregio bij een dergelijk weerstandscapaciteit naar verwachting eenmaal in de zes à zeven jaar niet in staat zal zijn zonder aanvullende financiering een positief eigen vermogen te houden.			

Risico's gemeente	Gelet op de beschreven risico's binnen de Veiligheidsregio en de mogelijke financiële gevolgen van de verdeelmethodiek handhaven we het risico op 10% van de bijdrage van € 2.427.500 in 2021. Dat is een bedrag van € 242.750, met een gemiddelde waarschijnlijkheid van 50% resulteert in een risicobedrag van € 121.375. We handhaven het percentage van 50%, aangezien we de weerstandscapaciteit met € 1 mln. gelijk is gebleven.
Beheersmaatregelen gemeente	We vinden een goede verstandhouding en nauwe contacten tussen de Veiligheidsregio en gemeente van groot belang. Daarom is er contact op verschillende niveaus via ambtelijk (financieel/ inhoudelijk) overleg en bestuurlijk overleg. Beiden onderschrijven het belang van versterking van de lokale verbinding. We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken daarmee geborgd in de organisatie.

Verbonden partij	Omgevingsdienst IJsselland Zwolle (Provincie Overijssel en elf Overijsselse gemeenten binnen IJsselland)				
Programma	**1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving**				
Bestuurlijk belang	Het uitvoeren van de taken vergunning, toezicht en handhaving op het gebied van milieu. De portefeuillehouder belast met de fysieke leefomgeving heeft namens de gemeente zitting in het Algemeen Bestuur.				
Financieel belang	De gemeente draagt bij aan de gemeenschappelijke regeling. Dit zijn zowel de loonkosten voor het primaire proces, maar ook de kosten voor de overhead. De lasten voor de gemeente Raalte zijn voor 2021 begroot op € 798.172.				
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**		**Rek. 2020**	**Begr. 2021**
	Eigen vermogen	400.000		640.000	320.000
	Vreemd vermogen	2.180.000		2.600.000	2.500.000
	Fin. resultaat	0	V	310.000	0
Ontwikkelingen	Aan onderzoeksbureau Seinstra en Partners, dat veel expertise heeft op het gebied van Omgevingsdiensten, is gevraagd de organisatie van de OD door te lichten en met aanbevelingen tot verbetering en een plan van aanpak te komen. Het hieruit voortgekomen 'Plan van Aanpak Doorontwikkeling OD IJsselland' is in samenwerking met de deelnemers in de OD uitgewerkt langs 5 sporen: 1. Bedrijfsvoering op orde samen toekomstbestendig; 2. Naar een duurzame begroting; 3. Herijking uitgangspunten en grondslagen financiering; 4. Interne en externe efficiencyverbeteringen; 5. Meer rendement uit de programmering. Op 2 december 2021 zijn de kosten van de sporen 1 t/m 4 in beeld gebracht in de vorm van een voorstel voor een begrotingswijziging over 2021 en 2022. De besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden in het eerste kwartaal van 2022.				
Risico's verbonden partij	Het weerstandsvermogen is op het gewenst niveau van € 311.000. De Omgevingsdienst heeft in de begroting 2021 geen budget 'onvoorzien' opgenomen. Dit betekent dat er bij tegenvallers of onvoorziene kosten in overleg met het Dagelijks Bestuur direct aanspraak gemaakt moet worden op de algemene reserve.				
Risico's gemeente	Er is in 2021 en er wordt in 2022 zowel ambtelijk als bestuurlijk veel gedaan om de bedrijfsvoering binnen de OD te verbeteren. Ondanks deze ontwikkeling en gelet op het gegeven dat de OD zijn weerstandsvermogen op het gewenste niveau heeft handhaven we het huidige risiconiveau. Het risico kan worden vastgesteld op 10% met een gemiddelde waarschijnlijkheid van 25% dat het risico zich voordoet. Omgerekend maakt dit een reservering noodzakelijk van € 798.172 x 10% x 25% = € 19.954.				
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie en er is overleg met de wethouder. De aangekondigde begrotingswijziging zal zowel ambtelijk als bestuurlijk worden besproken. Voorafgaand aan de besluitvorming in het AB van de OD IJsselland zal de gemeenteraad hierover worden gehoord en bestaat de mogelijkheid om hierover zienswijzen in te brengen.				

2. Verenigingen, stichtingen en overige

Verbonden partij	Vereniging Dimpact Enschede			
Programma	**Algemene dekkingsmiddelen**			
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de vereniging door het betalen van contributie. Elke lidgemeente heeft een gelijke stem, ongeacht inwoneraantal. Vertegenwoordiging ligt niet vast.			
Financieel belang	De algemene contributie bedroeg in 2021 € 3.000 per gemeente. Daarnaast betalen we een jaarlijkse bijdrage van € 4.500 (€ 0,12 per inwoner) voor innovatieve doeleinden.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Begr. 2021**
	Eigen vermogen	2.179.480	2.351.395	2.118.948
	Vreemd vermogen	2.022.448	1.981.163	0
	Fin. resultaat	V 499.953	V 171.915	V 253.052
Ontwikkelingen	De vereniging Dimpact ondersteunt gemeenten bij de best mogelijke koppeling tussen (digitale) dienstverlening en optimale bedrijfsvoering. Dimpact levert diensten aan het samenwerkingsverband DOWR-ICT. De kosten voor verplichte afname van het basispakket beheer en ondersteuning, hosting, nieuwe ontwikkelingen e.d. vallen binnen het onderdeel DOWR. In 2020 is het 'Strategiedocument 2020-2025 Dimpact' door de Dimpactleden vastgesteld. In dit document is de strategie verwoord van Dimpact voor de komende jaren waarin zowel aandacht is voor continuïteit als voor vernieuwing en innovatie. Het gaat daarbij om continuïteit en vernieuwing in bestaande applicaties en om innovativiteit in nieuwe digitale mogelijkheden. Voor deze vernieuwing en innovatie zijn in 2021 investeringen gedaan die een negatieve invloed op het financieel resultaat van de vereniging hebben. Publicatie van de jaarrekening 2021 vindt later in het jaar plaats.			
Risico's verbonden partij	Bij de afweging wel of geen lid te worden van deze vereniging zijn verschillende risico's onderkend zoals discontinuïteit en onvoldoende kwaliteit, maar daar staan verschillende beheersingsmaatregelen tegenover. Dimpact is financieel gezond. Door de groei van het aantal producten en leden (gemeenten) zal de bedrijfsvoeringreserve de komende jaren groeien. Daarnaast dient er een buffer in de algemene reserves te worden gecreëerd waarmee toekomstige aanbestedingen kunnen worden gefinancierd.			
Risico's gemeente	Mogelijk risico schatten we in op 10% van het lidmaatschap van Dimpact (€ 3.000 + € 4.500), is € 750. We gaan uit van een waarschijnlijkheid van 25%, dit resulteert in een risico van € 188.			
Beheersmaatregelen gemeente	Deelname aan overleggen met andere Dimpact-leden op strategisch, tactisch en operationeel niveau en vervolgens de verbinding met de gemeente Raalte en DOWR-I.			

3. Coöperaties of vennootschappen

Verbonden partij	Rova NV Zwolle						
Programma	**5. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en energietrans.**						
Bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 6,3%.						
Financieel belang	Raalte bezit 534 aandelen A tegen nominaal € 113,45. Totaal is € 53.886 op de balans vermeld. Daarover ontvangen we jaarlijks dividend. Het begrote bedrag aan dividend is jaarlijks € 187.000. Het werkelijke dividend bedroeg in 2021 € 220.670. Het eenmalig voordeel 2021 groot € 33.670 is verantwoord in de zomernota 2021.						
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**		**Rek. 2020**		**Begr. 2021**	
	Eigen vermogen		33.800.000		35.100.000		38.100.000
	Vreemd vermogen		43.400.000		44.700.000		51.400.000
	Fin. resultaat	V	5.700.000	V	5.100.000	V	4.100.000
Ontwikkelingen	We zitten in de transitie van een lineaire naar een circulaire economie. In 2050 zijn we circulair, waarbij we de komende periode gaan werken aan het verminderen van restafval. Restafval is niet geschikt voor hergebruik, draagt niet bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen en wordt een steeds duurdere afvalfractie. Procentueel gezien worden nog te veel grondstoffen in de restafvalcontainer aangeboden. In 2021 is een scenario-onderzoek uitgevoerd door een externe partij om inzichtelijk te maken welke invloed het aanpassen van inzamelfrequenties en het serviceniveau (op de verschillende fracties) van invloed zijn op hergebruikspercentages en de kosten. De rapportage is inmiddels ter informatie aangeboden aan uw raad. Naast dit scenario-onderzoek is eind 2021 een bewoners enquête uitgezet om de ervaringen en mogelijke wijzigingen in inzamelingssystematiek te onderzoeken. De enquêtegegevens en het scenario onderzoek worden in 2022 verder meegenomen in het traject om de inzameling te optimaliseren. Ook blijven we inzetten op communicatie om de grondstoffen uit de restafvalcontainer te krijgen.						
Risico's verbonden partij	Rova loopt financiële risico's, ondernemersrisico's en juridische risico's. Voor de beheersing van de risico's treft Rova verschillende maatregelen: monitoring van de budgetten, periodieke plannen opstellen, controles uitvoeren, waar mogelijk een verzekering afsluiten, een voorziening treffen en pas in het laatste stadium aanpassing van de tarieven.						

Risico's gemeente	Jaarlijkse renteopbrengst achtergestelde lening € 74.603. We schatten de kans laag in dat Rova de geldlening gaat aflossen. Er zijn daar geen signalen voor. De kapitaallasten van de lening bedragen € 19.583. De renteopbrengst minus de kapitaallasten is € 55.020. Een lage risicokans hierbij van 25% is dan € 13.755. Dienstverleningsovereenkomst (DVO): we schatten de kans dat de overeenkomst stijgt met meer dan gemiddeld laag in. 10% van de overeenkomst (€ 2.441.382) met een kans van 25% is afgerond € 61.035. Aangezien de dienstverleningsovereenkomst in de afvalstoffenheffing verwerkt wordt, is het voor de gemeente geen direct risico. We hebben geregeld ambtelijk en bestuurlijk overleg. We hebben in de beoordeling van de (jaar)stukken en kwartaaloverzichten belegd in de organisatie. We hebben oog voor de lastendruk van de burger. We benoemen hier als risico 10% daling van de dividendopbrengst, is € 18.700. Gezien voorgaande jaren hanteren we een lage waarschijnlijkheid van 25%, het risico komt daarmee op € 4.675 structureel.
Beheersmaatregelen gemeente	Jaarlijks bestuurlijk overleg. Daarnaast is er ook tweemaal per jaar portefeuillehouders overleg en ambtelijk overleg over de ontwikkelingen.

Verbonden partij	Vitens NV Zwolle			
Programma	**6. Economie**			
Bestuurlijk belang	De gemeente Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,72%. Via het aandeelhouderschap hebben we stemrecht. De wethouder financiën vertegenwoordigt Raalte in de aandeelhoudersvergadering.			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 41.696 stuks. Dit betreft een balanswaarde van € 10.210. Normaal gaan we uit van een jaarlijkse dividendopbrengst van € 100.000, maar er waren al signalen dat Vitens minder dividend zou uitkeren. Over 2020 is in 2021 helemaal geen dividend uitgekeerd (zie ontwikkelingen hieronder). In de meerjarenraming (tot en met 2025) gaan we er van uit dat we jaarlijks geen dividenduitkering van Vitens ontvangen.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Rek. 2021**
	Eigen vermogen	533.000.000	559.200.000	600.300.000
	Vreemd vermogen	1.293.000.000	1.340.100.000	1.387.800
	Fin. resultaat	V 11.100.000	V 23.900.000	V 19.400.000
Ontwikkelingen	De winst (na belastingen) over 2021 (€19,4 mln.) is enigszins afgenomen ten opzichte van 2020 (€ 23,9 mln.). Dit wordt veroorzaakt door de lage marktrente. Het watersysteem staat onder druk, stelt Vitens; 'Voor het derde jaar op rij hebben we in Nederland te maken gehad met droogte. Deze heeft grote impact op de kwaliteit en kwantiteit van onze bronnen en de productie en levering van drinkwater. De kosten van winning en productie lopen op en er zijn extra investeringen nodig in kwaliteit en capaciteit. In het verlengde hiervan heeft Vitens richting aandeelhouders een 'dividendwaarschuwing' gegeven. Dit betekent dat het niet in de verwachting ligt dat er de komende jaren een dividenduitkering richting aandeelhouders plaatsvindt.			
Risico's verbonden partij	In het jaarverslag 2021 heeft Vitens meerdere 'topbedrijfsrisico's' geïdentificeerd en beschreven, namelijk: Maakbaarheid van de infrastructuur, Cybersecurity, Fraude, Financierbaarheid, drukte in de ondergrond, adaptief vermogen en beschikbaarheid productiecapaciteit en bronnen. Op al deze bedrijfsrisico's heeft Vitens beheersingsmaatregelen genomen, welke geborgd zijn in de organisatie.			
Risico's gemeente	Door de ontwikkelingen binnen Vitens wordt het risicoprofiel anders. We gingen jaarlijks uit van een dividendopbrengst van € 77.000 in 2021, maar door deze ontwikkelingen zijn de dividendverwachtingen bijgesteld naar € 0 voor de komende jaren. Aangezien het risicobedrag altijd gerelateerd is aan de dividendopbrengsten is voor de jaarrekening 2021 geen risicobedrag opgenomen. Ook voor 2022 is dit het geval.			
Beheersmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de wethouder.			

Verbonden partij	Wadinko NV Zwolle					
Programma	**6. Economie**					
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 3,77%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Wadinko via het stemrecht in de AVA.					
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 90 stuks tegen € 100 nominaal per stuk (balanswaarde dus € 9.000). Over 2019 is € 45.000 dividend geraamd. Dit is ook daadwerkelijk in 2020 ontvangen (gelijk aan 2018). Voor de jaren 2021 tot en met 2024 was geen dividend begroot, aangezien het dividendbeleid van Wadinko begin 2021 geëvalueerd zou worden en geactualiseerd (zie hieronder). Inmiddels is duidelijk dat er in 2021 (over 2020) geen dividend is uitgekeerd. Dit heeft niets te maken met de evaluatie van het dividendbeleid, maar met de coronacrisis. Enkele partijen waarin geparticipeerd is hebben coronasteun (NOW) aangevraagd, waardoor het niet mogelijk was om dividend uit te keren.					
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**		**Rek. 2020**		**Rek. 2021**
	Eigen vermogen	68.900.000		70.000.000		0
	Vreemd vermogen	1.600.000		5.500.000		0
	Fin. resultaat	V 2.100.000		N 3.400.000		V 0
Ontwikkelingen	Wadinko leed over 2020 een verlies van € 3,4 mln. Het resultaat is in 2020 net als in voorgaande jaren beïnvloed door transactieresultaten op desinvesteringen en afwaarderingen. Een en ander is van nature verbonden met de doelstellingen van Wadinko, namelijk het verstrekken van risicokapitaal. De coronacrisis heeft logischerwijs een behoorlijke impact gehad op het resultaat. Goede nieuws is wel dat de stille reserves in 2020 met € 7,4 mln. zijn gestegen (op basis van een intern waarderingsonderzoek). De coronapandemie heeft in 2021 uiteraard ook de nodige negatieve gevolgen gehad, maar de exacte impact is op dit moment nog niet bekend. Additionele financieringen bij bestaande participaties zullen nodig zijn geweest, maar er zullen ook zeker nieuwe aanvragen voor risicodragend kapitaal voorbij gekomen zijn. De onderliggende waarden van Wadinko zijn echter positief, zodat voor de lange termijn goede verwachtingen bestaan. Over 2020 is in 2021 geen dividend uitgekeerd. Belangrijkste reden is dat bedrijven waarin Wadinko participeert NOW hebben aangevraagd gedurende de coronapandemie. Dit betekent dat het de verwachting is dat dit ook voor 2021 (uitkering in 2022) het geval zal zijn. Het dividendbeleid is inmiddels geëvalueerd en op het moment dat de coronapandemie geen directe invloed meer heeft op de bedrijven waarin geparticipeerd wordt zal er weer gewoon dividend worden uitgekeerd.					
Risico's verbonden partij	Bij het beschikbaar stellen van risicokapitaal behoort het bewust aangaan van ondernemingsrisico's. Dit is ook nauw verbonden met de opdracht, doelstellingen en activiteiten van Wadinko. Bij de participaties van Wadinko zijn de directies van de participaties primair verantwoordelijk voor een adequate beheersing van risico's op strategisch, operationeel en financieel gebied. Wadinko houdt daar toezicht op, onder andere middels periodieke rapportages van de participaties.					

Risico's gemeente	Wadinko is een winstgevend bedrijf en kent in de basis een gezonde financiële positie. Het neemt bewust ondernemersrisico's door het beschikbaar stellen van risicokapitaal, maar dit risicokapitaal is inmiddels over zoveel verschillende bedrijven verspreid dat het concentratierisico voor een groot deel ondervangen is. De coronapandemie heeft uiteraard zijn impact op de risico's, maar de onderliggende waarden geven vooralsnog aan dat Wadinko een financieel stabiele organisatie is. Qua risico wordt normaal gesproken altijd uitgegaan van een percentage van de (begrote) dividenduitkering. Hoewel er in 2021 in verband met de coronacrisis geen dividend is uitgekeerd, is het de verwachting dat dit vanaf 2023 wel weer (normaal) plaatsvindt. Als risico geldt 10% daling van de 'normale' dividendopbrengst (€ 45.000), zijnde € 4.500. Door de coronacrisis verhogen we de waarschijnlijkheid van laag naar midden, derhalve waarschijnlijkheid van 50%. Dit in verband met de goede financiële positie van Wadinko. Daarmee komt het risico op € 2.250. Dit is een structureel risico.
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie.

Verbonden partij	Sportbedrijf Raalte						
Programma	**7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed**						
Bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder met een belang van 100%.						
Financieel belang	Het sportbedrijf ontvangt een jaarlijkse bijdrage van de gemeente voor de exploitatie van de sportaccommodaties. Voor 2020 bedroeg deze bijdrage ongeveer € 1,7 mln. en voor 2021 was dit ongeveer € 1,6 mln. Dit is inclusief de huurprijsvergoeding (€ 530.000) die gelijk is aan de huursom.						
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**		**Rek. 2020**		**Rek. 2021**	
	Eigen vermogen	440.000		374.000		453.000	
	Vreemd vermogen	1.650.000		2.005.000		2.646.000	
	Fin. resultaat	N	320.000	N	390.000	N	79.000
Ontwikkelingen	Het jaar 2021 was, net als 2020, door corona een bijzonder jaar. Veel sportaccommodaties, inclusief de zwembaden, zijn een groot deel van het jaar gesloten geweest. De inkomstenderving was logischerwijs substantieel. Van de door het Rijk opgezette compensatieregelingen is maximaal gebruik gemaakt. De belangrijkste zijn de SPUK IJZ, die met name voor zwembaden (en ijsbanen) bedoeld is. De SPUK IJZ uitkeringen, welke voorschotten zijn over de jaren 2020 en eerste halfjaar 2021, zijn in 2021 ontvangen en bedroegen ongeveer € 740.000. Verwachting is dat dit voorschot definitief wordt toegewezen, hoewel garanties uiteraard niet gegeven worden. Door deze tegemoetkomingen heeft het SBR een positief resultaat behaald van € 79.000. Dit is echter een 'boekhoudkundig resultaat'. Zouden deze SPUK IJZ uitkeringen er niet zijn, dan zou het resultaat over 2021 een verlies betreffen van € 515.000. Hierbij is overigens ook rekening gehouden met en afboeking van het horeca gedeelte ter grootte van € 150.000.						
Risico's verbonden partij	Net als in 2020 is in 2021 een aanzienlijk verlies gemaakt door corona. Door de regelingen van het Rijk is dit verlies geheel gecompenseerd. Van deze regelingen wordt uiteraard volledig gebruik gemaakt, maar het zijn voorschotten. Pas in 2022 zal de daadwerkelijke afrekening plaatsvinden.						
Risico's gemeente	Los van corona was het, op basis van het Synarchis-rapport, de verwachting dat het Sportbedrijf Raalte een sluitende exploitatie zou kunnen realiseren. Dit is voor 2021 niet gelukt, maar de reeds genoemde compensatieregelingen geven een behoorlijke verlichting. Voor 2022 wordt weer een 'normaal' jaar verwacht. Voor de risicobepaling wordt aansluiting gezocht bij de exploitatiebijdrage voor dat jaar. Dit is begroot op € 1.524.000. Het risico wordt ingeschat op 10% (€ 152.400) met een kans van 25% = € 38.100.						
Beheersmaatregelen gemeente	Borging in de organisatie van beoordeling (jaar)stukken. Dit vertaalt zich in veelvuldig ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarnaast blijft de raad het (sport)beleid, zoals het maatschappelijk tarievenbeleid en de financiële kaders bepalen.						

Verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten NV Den Haag			
Programma	**Algemene dekkingsmiddelen**			
Bestuurlijk belang	Raalte is aandeelhouder met een belang van 0,0465%.			
Financieel belang	Raalte heeft een aandelenbezit van 25.987 stuks tegen € 2,50 nominaal (balans 31-12-2020 € 64.968). Voor 2020 is een dividenduitkering van € 30.450 in de begroting opgenomen, in werkelijkheid is in 2021 over 2020 € 47.036 aan dividend ontvangen. Door de coronacrisis loopt BNG het risico om meer dan voorheen voorzieningen te treffen om vorderingen af te boeken. De ECB is bang dat er nog een bankencrisis achteraan komt. Ze willen dat de banken alle middelen vasthouden en dividend behoort daarbij. De BNG heeft aangegeven dat, zodra het weer mag, ze dividend gaan uitkeren.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Rek. 2021**
	Eigen vermogen	4.887.000.000	5.097.000.000	5.062.000.000
	Vreemd vermogen	144.802.000.000	155.262.000.000	143.995.000.000
	Fin. resultaat	V 163.000.000	V 221.000.000	V 236.000.000
Ontwikkelingen	Het resultaat in 2021is ten opzichte van 2020 enigszins gestegen, maar dit had meer kunnen zijn. Het is in 2021 namelijk met € 70 miljoen gedaald ten opzichte van 2020. Deze daling is voor € 57 mln. toe te schrijven aan het feit dat BNG Bank als gevolg van een procesmatige fout niet tijdig heeft voldaan aan de rapportageverplichting om in aanmerking te komen voor een extra rentekorting van 0,5%).			
Risico's verbonden partij	Naast de lage rentestand wat een nadelig effect heeft op het rendement speelt de coronacrisis ook een hoofdrol. Hoewel er in 2021 een duidelijke verbetering in resultaten is waar te nemen ten opzichte van 2021 is de BNG nog steeds genoodzaakt om voorzieningen te treffen om potentiële verliesrisico's op te kunnen vangen. De BNG heeft daarvoor wel een methodiek van het onderkennen van risico's (kredietrisico, marktrisico, operationeel risico, liquiditeitsrisico, frauderisico) en beheersing daarvan via een monitoringssysteem.			
Risico's gemeente	Voor de risicobepaling gaan we uit van een koppeling aan (het verwachte) dividend. Hierbij sluiten we aan bij de normale dividendverwachting (€30.450). Dit betekent een risico van 10% van de dividendopbrengst, zijnde € 3.045. De verwachte ontwikkelingen van het resultaat van de bank zijn mede door de coronacrisis enigszins onzeker geworden, maar de halfjaarcijfers over 2021 geven weer een duidelijke verbetering. Daarom handhaven we de gemiddelde waarschijnlijkheid op 50% en komt het risico afgerond uit op € 1.523.			
Beheersmaatregelen gemeente	De beoordeling van de (jaar)stukken is geborgd in de organisatie, wat zich uit door advisering aan de wethouder.			

Verbonden partij	Enexis Holding 's Hertogenbosch			
Programma	**6. Economie**			
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder met een belang van 0,0432%. De gemeente heeft als aandeelhouder zeggenschap in Enexis Holding via het stemrecht op de aandelen die zij bezit. De wethouder van financiën vertegenwoordigt Raalte in de AVA.			
Financieel belang	Raalte bezit 64.662 aandelen en deze staan voor € 4.536 op de balans. In 2021 hebben we een dividend geraamd van € 45.000 en is € 32.504 over 2020 ontvangen terwijl in 2020 over 2019 nog € 45.321 is ontvangen. Voor de komende jaren gaan we uit van een dividendopbrengst van € 35.000.			
Financiële informatie verbonden partij		**Rek. 2019**	**Rek. 2020**	**Rek. 2021**
	Eigen vermogen	4.112.000.000	4.116.000.000	4.241.000.000
	Vreemd vermogen	4.146.000.000	4.635.000.000	5.154.000.000
	Fin. resultaat	V 210.000.000	V 108.000.000	V 199.000.000
Ontwikkelingen	Gelet op informatie van Enexis zal ons aandelenpakket ongeveer € 1,9 mln. waard zijn. Het college hecht meer waarde aan een jaarlijks rendement dan aan eenmalige middelen en heeft daarom niet het voornemen de aandelen te verkopen. De nettowinst is in 2020 behoorlijk gedaald. Redenen hiervoor zijn de stijging van de inkoopkosten TenneT en een toename van de latente belastingverplichtingen van € 42 mln. vanwege het terugdraaien van een aangekondigde tariefverlaging van de vennootschapsbelasting per 2021. In 2021 is de nettowinst weer behoorlijk gestegen, namelijk naar € 199 mln. Financieel een prima ontwikkeling, maar is ook nodig om de uitdagingen met de noodzakelijke investeringen te kunnen realiseren. De rol van Enexis is bepalend voor tijdige realisatie van de energietransitie, Om deze transitie te realiseren moet Enexis van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem naar een meer decentraal, duurzaam energiesysteem en op duurzame energiebronnen. Dit vraagt forse aanpassingen in energienetwerk en -dienstverlening. Bovengenoemde doelstellingen en strategieën van Enexis zijn hierop gericht. Dit gaat logischerwijs gepaard met een forse investeringsdruk.			
Risico's verbonden partij	Enexis onderkent risico's op vele gebieden, zoals schaarste personeel, ongeautoriseerd gebruik van data en/of systemen, omvangrijke en langdurige onderbrekingen van de energievoorziening ten gevolge van natuurrampen, externe oorzaken of falende bedrijfsmiddelen/assets door onder andere natuurrampen, zoals overstromingen. Enexis actualiseert twee keer per jaar de risicoanalyse en in het verlengde daarvan worden beheersmaatregelen genomen (gecontinueerd).			
Risico's gemeente	Risico voor de gemeente zit in de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen. Dit risico is zeer gering, gezien het feit dat Enexis een cruciale speler is in de energiemarkt en onder toezicht staat van de energiekamer. Conclusie: laag risico. Op basis hiervan stellen we het risico op € 4.500 (10% van de verwachte dividendopbrengst) met een lage waarschijnlijkheid van 25%. Daarmee komt het risico uit op € 875 structureel.			
Beheersmaatregelen gemeente	We hebben de beoordeling van de (jaar)stukken geborgd in de organisatie.			

CSV Amsterdam BV

CSV Amsterdam BV		31-12-2020	31-12-2021
Eigen vermogen	0	392.593	292.593
waarvan reserves	0	292.593	192.593
Vreemd vermogen	0	27.162	25.000
waarvan voorzieningen	0	0	0
Resultaat na belasting	0	-100.000	0
Agio/dividend (incl. 15% belasting)	0	0	0

Doelstelling
Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. (CSV). De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;
b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);
c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Beleidsvoornemens
CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.

Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's
Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap. Derhalve wordt geen risicobedrag opgenomen.

Publiek belang Elektriciteitsproductie BV

Publiek belang Elektriciteitsproductie BV		31-12-2020	31-12-2021
Eigen vermogen	0	1.569.395	1.499.395
waarvan reserves	0	72.573	2.573
Vreemd vermogen	0	19.533	5.000
waarvan voorzieningen	0	0	0
Resultaat na belasting	0	-70.000	0
Agio/dividend (incl. 15% belasting)	0	0	0

Doelstelling

Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), onder andere eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ('PBE').

In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.

In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid.

Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met onder andere Verkoop Vennootschap B.V.

Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend met betrekking tot verkoop van het 50% belang in EPZ.

Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Beleidsvoornemens

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.

Het doel is dat de vennootschap in 2022 (of eerder indien mogelijk) zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financiële risico's

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap. Derhalve wordt geen risicobedrag opgenomen.

2.3.6.4 Samenvatting

Per verbonden partij is een inschatting gemaakt van de mogelijke risico's en de kans dat het zich voordoet. Door beheersingsmaatregelen worden risico's zoveel mogelijk beperkt. Als zich substantiële tegenvallers voordoen, kan een beroep worden gedaan op het weerstandsvermogen. Het geactualiseerde beeld is:

Totaaloverzicht risico's per verbonden partij

Organisatie	Bedrag (in €)	Risico (in %)	Risico eenmalig	Risicobedrag structureel
Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland	9.956	25%	2.489	0
Gemeentelijke Gezondheidsdienst IJsselland	130.889	25%	0	32.722
Veiligheidsregio IJsselland	242.750	50%	0	121.375
Omgevingsdienst IJsselland	79.817	25%	0	19.954
Vereniging Dimpact	0	0%	0	0
Rova NV	320.381	25%	0	80.095
Vitens NV	0	0%	0	0
Wadinko NV	4.500	50%	0	2.250
Sportbedrijf BV	152.400	25%	0	38.100
Bank Nederlandse Gemeenten	3.045	50%	0	1.523
Enexis Holding NV	4.500	25%	0	1.125
Totaal	**948.238**		**2.489**	**297.144**

Uit bovenstaande tabel blijkt, dat in de meeste gevallen de risico's een structureel effect hebben op de exploitatie, waarbij een deel van de extra uitgaven slechts deels te beïnvloeden is.

De structurele risico's blijven nagenoeg gelijk ten opzichte van de begroting 2021. Wel zijn de eenmalige risico's gedaald. Dit komt doordat het risico bij Vitens is verlaagd van € 57.750 naar € 0. Het risicobedrag van Vitens was begroot op basis van de dividendontvangst, deze dividendontvangst is bijgesteld naar € 0, waardoor er dus ook geen risico op het niet te ontvangen dividend meer aanwezig is.

Als de structurele risico's in werkelijkheid leiden tot de getoonde nadelen en als een deel daarvan (50%) structureel binnen 4 jaar geleidelijk is op te lossen, dan zullen ten koste van het weerstandsvermogen de volgende bedragen opgenomen worden voor de verbonden partijen:

Risicobedragen in relatie tot het weerstandsvermogen

Bedragen in €

Jaar	Eenmalig	Afbouw structureel (50%) in 4 jaar omgezet naar eenmalig risico	Structureel
2020	2.489	148.572	148.572
2021	0	111.429	0
2022	0	74.286	0
2023	0	37.143	0
Subtotaal	**2.489**	**371.430**	**148.572**
Eenmalig	0	2.489	0
Totaal	**2.489**	**373.919**	**148.572**

Een totaaloverzicht van alle risico's is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

2.3.7 Grondbeleid

Portefeuillehouder: Wethouder W. Wagenmans
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

2.3.7.1 Inleiding

In de paragraaf grondbeleid komt elk jaar aan bod hoe de gemeente het grondbeleid inzet om de bestuurlijke doelen te bereiken. De toelichting van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt de volgende onderdelen verplicht (art. 16):

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

2.3.7.2 Grondbeleid

In november 2020 is de Omgevingsvisie door uw raad vastgesteld. Hierin zijn de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vastgelegd. Als uitwerkingsprogramma van de Omgevingsvisie is het programma Wonen opgesteld waarin de ambitie is opgenomen dat jong en oud, arm en rijk, een passende woning kunnen vinden in een toekomstbestendige woonomgeving, waarbij ruimte wordt gegeven aan eigenzinnig (samen)wonen voor onze huidige en nieuwe inwoners.

Om hier uitvoering aan te geven:

- Wordt de bouwopgave versneld en verhoogd om het woningtekort het hoofd te kunnen bieden;
- Wordt blijvend ingezet op de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en wordt een tandje bijgezet voor het levensloopbestendig maken van deze woningvoorraad en de woonomgeving;
- Wordt de starterslening weer ingevoerd en aanvullende instrumenten ter verbetering van de positie van de starter op de woningmarkt onderzocht.

De beleidsmatige kaders over de wijze waarop de gemeente Raalte opereert op de grondmarkt en welke instrumenten daarvoor ingezet worden, zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid.

In de Nota Grondbeleid zijn de volgende doelstellingen van het grondbeleid geformuleerd:

- Het bevorderen van een maatschappelijk gewenst ruimtegebruik en
- Het voeren van regie op gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Dit alles tegen een zo gunstig mogelijk financieel resultaat door (afspraken over) grondposities.

Het grondbeleid is facilitair aan het realiseren van de ruimtelijke, economische en sociale doelen.

Gebleken is, dat marktontwikkelingen onvoorspelbaar zijn en de rol van de gemeente verandert in de participatieve samenleving. De huidige maatschappij vraagt om maatwerk en pragmatisch handelen.

Om hierop in te kunnen spelen is bv. in de geactualiseerde nota grondbeleid gekozen voor situationeel grondbeleid. Hierbij wordt per opgave/initiatief bepaald welke mate van sturing nodig is, welk type grondbeleid passend is en welke risico's er zijn.

2.3.7.3 Doelstellingen

Het grondbeleid staat ten dienste van het realiseren van onze doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en economische ontwikkeling. Grondbeleid is nodig om te zorgen voor voldoende aanbod van gronden voor woningen, bedrijven, groen en andere publieke/maatschappelijke voorzieningen en is daarmee ondersteunend aan beleidsdoelstellingen vanuit andere begrotingsprogramma's. Per opgave/initiatief wordt bepaald welke mate van sturing nodig is, welk type grondbeleid passend is en welke risico's acceptabel om de doelstelling te realiseren.

Ontwikkelingen woningmarkt

We zien onverminderd krapte op de woningmarkt. De verkoop van kavels en nieuwbouwwoningen verloopt nog gestaag. In de bestaande markt zien we verder toenemende prijsstijgingen. Ook in de huurwoningmarkt zien we dat de druk hoog blijft. Een gestage stroom van nieuwbouw en uitgiftes blijft gewenst om aan de vraag te kunnen voldoen. Op grond hiervan zijn in 2021 nieuwe bestemmingsplannen vastgesteld voor de woningbouwlocaties:

- Marissink Nieuw Heeten;
- Locatie Luttenbergerweg Luttenberg;
- Molenwijk Heino.

De kaveluitgifte van de eerste fase binnen de complexen Marissink (18 kavels) en Luttenbergerweg (20 kavels) heeft inmiddels plaatsgevonden, waarbij alle kavels in optie/verkocht zijn. De kaveluitgifte van de eerste fase binnen het plan Molenwijk Heino vindt naar verwachting in het 2e kwartaal van 2022 plaats.

Woningbouwprogrammering

Op 25 maart 2021 tekenden de gemeenten in West-Overijssel en de provincie nieuwe woonafspraken in de vorm van de woonagenda.

In de nieuwe afspraken heeft er een grote verschuiving plaatsgevonden ten opzichte van de huidige afspraken. Van sturen op aantallen en beperkingen van de nieuwbouw gaan we nu naar sturen op kwaliteiten en het aanjagen van (meer) nieuwbouw en het oplossen van woningschaarste.

De woonagenda onderscheidt een aantal woonmilieus: stads wonen, centraal wonen en ontspannen wonen. Elk woonmilieu heeft eigen kwaliteiten. Uitgangspunt is niet alle woningbouw naar de steden Deventer en Zwolle maar ook woningbouw ter versterking van de goed bereikbare kernen met voorzieningen, zoals Raalte-dorp en Heino (centraal wonen) of ter versterking van de vitaliteit in de kleine kernen (ontspannen wonen). Met het regionale woningbouwprogramma wordt ruim baan gegeven aan de lokale behoefte én extra ingezet op het toevoegen van meer woningen in de grote kernen rondom mobiliteitsknooppunten (in ons geval Raalte en Heino). Dit vooral middels inbreiding, maar uitbreiding kan ook als dat nodig is.

De uitgangspunten van de woonagenda sluiten goed aan bij het, in mei 2021 door uw raad vastgestelde, programma Wonen.

Daarin hebben we onder andere vastgesteld dat, om het woningtekort het hoofd te bieden en onze ambitie waar te maken, we onze bouwopgave versnellen en verhogen. Voor de planningsperiode van 2020-2030 gaan we uit van het realiseren van 1500-2000 woningen. We benutten deze groei om gericht woningtypen toe te voegen welke nu nog missen in zowel de koop als de huur om zodoende de diversiteit en aantrekkelijkheid van de woningvoorraad te vergroten.

Daarnaast draagt Raalte actief bij aan de opgaven van de Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle. Met name door in te zetten op de uit te werken opgaven verdichting rondom OV knooppunten in middelgrote kernen en versterking van de leefbaarheid in kleine kernen.

Bedrijventerreinen programmering
In 2021 heeft het regionaal overleg bedrijventerreinenprogrammering West-Overijssel het strategisch plan van de gemeente Raalte vastgesteld. Uitbreiding van de terreinen Blankenfoort in Heino (3,5 ha netto) en de Telgen in Heeten (3 ha netto) worden hiermee mogelijk gemaakt.

In 2022 wordt onder leiding van de provincie Overijssel een herziening van de programmeringsafspraken voorbereid. Hiervoor wordt een nieuw vraag- en prognoseonderzoek uitgevoerd.

De interesse voor een bedrijfskavel blijft. Met verschillende geïnteresseerde ondernemers worden gesprekken gevoerd over de aankoop van een bedrijfskavel. De gronden binnen het bestemmingsplan Blankenfoort in Heino zijn inmiddels aangekocht. Het bouwrijp maken en de uitgifte van de bedrijfskavels zal in 2022 zijn beslag krijgen.

2.3.7.4 Overige onderwerpen

Omgevingswet

De Omgevingswet is wederom uitgesteld. Naar alle waarschijnlijkheid zal deze nu per 1 januari 2023 in werking treden. Doel van deze wet is onder andere het bestaande omgevingsrecht te vereenvoudigen door dit op te nemen in één integrale Omgevingswet. Het instrumentarium voor het grondbeleid zal door deze nieuwe wet veranderen. Een voorbeeld hiervan is de Aanvullingswet grondeigendom.

Met de Aanvullingswet worden de regels rondom grondverwerving in de Omgevingswet geïntegreerd en waar mogelijk geüniformeerd, zodat deze beter op elkaar zijn afgestemd en het gebruik daarvan inzichtelijker wordt.

Deze wet bevat regels over het ingrijpen door de overheid in het eigendom van de grond en over kostenverhaal, als de overheid kosten maakt bij de ontwikkeling van een initiatief van burgers of bedrijven. In de Aanvullingswet wordt een deel van de bestaande instrumenten voor grondbeleid samengebracht, vereenvoudigd, geharmoniseerd en geïntegreerd in het stelsel van het omgevingsrecht. Het gaat om de instrumenten die ingrijpen in het eigendomsrecht van de grond: voorkeursrecht, onteigening, herverkaveling en kavelruil in landelijk gebied.

Verder wordt via de Aanvullingswet een aantal wijzigingen aangebracht in de bestaande regeling voor het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling. Deze regeling is al in de Omgevingswet opgenomen. Het doel van de wijzigingen is om het kostenverhaal te vereenvoudigen, te verbeteren en flexibeler te maken.

2.3.7.5 Financiële positie

Algemeen

Het saldo van de lasten (grondaankopen, kosten bouwrijp maken, rente etc.), baten (grondverkopen, subsidies etc.) en mutaties in reserves en voorzieningen (onder andere winstnemingen) wordt bijgeschreven op de boekwaarden van de gronden. In totaal is de (bruto) boekwaarde onderhanden werk per 1-1-2022 berekend op 19,1 mln. (1-1-2021: € 23,7 mln.).

Van de totale boekwaarde nemen de Zegge VII (€ 10,3 mln.) en het complex Franciscushof (€ 5,2 mln.) het grootste deel voor hun rekening. De overige complexen (in exploitatie genomen) kennen een gezamenlijke boekwaarde van € 3,6 mln. Bij de exploitaties die een negatief eindresultaat kennen is het te verwachten tekort afgedekt door de Voorziening te verwachten verliezen. Deze voorziening kent per 31-12-2021 een stand van € 3,0 mln. Hiermee rekening houdende is de netto boekwaarde € 16,1 mln. (zie ook onderdeel Onderhanden werk).

Aan- en verkoop

In 2021 zijn geen gronden aangekocht. In totaal is 4,8 ha. (2020: 6,1 ha.) bouwgrond verkocht (27.024 m2 voor woningbouw, 18.757 m2 bedrijventerrein de Zegge VII en VI en 1.819 m2 kantoorbouw).
Dit vertaalde zich in een totale grondopbrengst in 2021 van € 9,3 mln. (2020: 9,6 mln.).

Verkoop kavels

Onderstaand overzicht geeft de raming en werkelijke verkoop van bouwkavels in 2021 ten opzichte van de begroting 2021 en de laatste actualisatie (Projectenrapportage 2021), weer.

Kavelafzet onderhanden werk woningbouw
Bedragen in €

Naam complex	GREX 2021 JR 2020	Raming 2021 bedrag	Verkocht 2021	Werkelijk 2021 bedrag
Onderhanden werk woningbouw				
17- Franciscushof / de Terpen	2	4	4	816.600
17- Franciscushof / Singel	4	6	6	1.120.698
17- Franciscushof / Zuidrand	14	0	0	0
50- Sallland II fase 3 / Hoenlo	5	5	0	0
50- Sallland II fase 3 / Hogenhof	0	17	17	1.206.305
65- Timmermanshuis	0	1	1	148.410
74- Borgwijk Luttenberg	0	1	1	157.535
78- De Veldegge Heeten	5	13	18	1.593.358
79- 't Broeck Broekland	4	10	11	999.225
85- De Kleine Hagen Laag Zuthem fase 2	7	8	8	642.635
87- Lierderholthuis fase 2	2	8	7	590.455
93- Hartkampschool	0	0	0	975
Totaal	**43**	**73**	**73**	**7.276.196**

Kavelafzet onderhanden werk kantoren en bedrijventerrein

Bedragen in €

Naam complex	GREX 2021 JR 2020	Raming 2021 bedrag	Verkocht 2021	Werkelijk 2021 bedrag
Onderhanden werk kantoren				
46- Sallandse Poort kantoren	1	1	1	363800
Totaal kantoren	**1**	**1**	**1**	**363.800**
Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)				
72- De Zegge VI / ontwikkeling derden	0,2	1	0,75	414.177
77- De Zegge VII	1,3	2	1,1	1.224.863
Totaal bedrijventerrein (ha)	**1,5**	**3**	**1,9**	**1.639.040**

Resultaat rekening van baten en lasten 2021 grondexploitatie

In 2021 is binnen de grondexploitatie € 3,4 mln. uitgegeven en € 9,7 mln. ontvangen.

Als volgt verdeeld:

Overzicht baten en lasten

Bedragen in €

Uitgaven	Bedrag	Inkomsten	Bedrag
Interne kosten	1.394.841	Ontvangen rente	27.715
Personeel van derden	162.655	Huur / pacht e.d.	3.773
Grondverwerving	0	Overige bijdragen	71.115
Bouw- en woonrijp maken	1.030.971	Grondverkopen	9.279.034
Overige kosten diensten derden	198.340	Schadevergoeding	308.000
Belastingen / verzekeringen	71.595		
Externe adviezen	123.146		
Rente	430.560		
Totaal	**3.412.107**	**Totaal**	**9.689.637**

Door doorberekening van deze bedragen in de betreffende grondexploitaties sluit 2021 met een **positief bedrijfsresultaat** van **€ 3,5** mln. (2020: € 3,08 mln.).

Het bedrijfsresultaat is als volgt opgebouwd:

Opbouw bedrijfsresultaat

Bedragen in € + is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Tussentijdse winstneming	2.470.761
Rente belegde reserve/voorziening	92.813
Mutaties voorziening verwachte verliezen	958.146
Totaal	**3.521.720**

Winstneming diverse complexen

Conform de BBV-voorschriften is in 2021 de tussentijdse winstneming berekend en genomen volgens de percentage of completion methode. Hierbij wordt de winstname bepaald naar rato van voortgang van de grondexploitatie.

In 2021 is in totaal een tussentijdse winst genomen van € 2,4 mln. Deze winstneming vinden we terug binnen de volgende complexen:

Tussentijdse winstneming complexen

Bedragen in €

Nr.	Complex	Definitieve winstneming
17	Franciscushof	0
47	Salland II fase 2	58.333
50	Salland II fase 3	1.101.875
65	Locatie Timmermanshuis	2.603
71	De Zegge VI	15.208
74	Borgwijk Luttenberg	71.309
76	Wörmink Mariënheem	73.453
78	Veldegge Heeten	351.419
79	't Broeck Broekland	405.116
85	Kleine Hagen fase 2	263.269
87	Liederholthuis fase 2	128.176
	Totaal	**2.470.763**

Mutaties voorziening verwachte verliezen

De voorziening verwachte verliezen is na de actualisatie van de grondexploitaties aangepast. De verliesgevende complexen zijn Sallandse Poort, de Zegge VII en de Kleine Hagen Laag Zuthem fase 1. De complexen Lierderholthuis fase 1 en locatie Hartkampschool zijn in deze jaarrekening afgesloten. De boekwaarde is ten laste van de voorziening verwachte verliezen gebracht.

Na (concept) actualisatie van de GREXen 2022 zijn de volgende mutaties doorgevoerd:

Voorziening te verwachten verliezen

Bedragen in €

Negatieve exploitatieresultaat	Jaarrekening 2020	Projectenrapp. 2021	Jaarrekening 2021	Mutatie t.o.v. jaarrek. 2020
46 Sallandse Poort	-583.088	-561.133	-562.848	-20.240
77 De Zegge VII	-3.256.593	-3.178.040	-2.353.888	-902.705
84 Kleine Hagen Laag Zuthem	-113.008	-107.436	-113.341	333
88 Lierderholthuis	-217.336	-217.336	0	-12.554
93 Hartkampschool	-470.649	-470.162	0	-22.980
Totaal neg. GREX	**-4.640.674**	**-4.534.107**	**-3.030.077**	**-958.146**

De onttrekking uit de voorziening verwachte verliezen bedraagt € 958.146 en komt ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie.

Toelichting

88-Lierderholthuis fase 1 en 93-locatie Hartkampschool

In deze jaarrekening zijn beide complexen financieel afgerond. De nog aanwezige boekwaarde is afgeboekt door een beschikking over de voorziening verwachte verliezen. Het teveel gereserveerd in de voorziening (respectievelijk € 12.554 en € 22.980) is gestort in de algemene reserve grondexploitaties.

77- De Zegge VII

De boekwaarde van complex de Zegge VII bedraagt per 31-12-2021 ruim € 10.3 mln. De verlaging van het rentepercentage van 1,25% naar 1,1 % in combinatie met een vermindering van de looptijd met twee jaar, heeft een groot financieel voordeel tot gevolg (€ 405.000).

In tegenstelling tot voorgaande jaren is wordt, gezien de marktontwikkelingen, nu in de grondexploitatie rekening gehouden met een jaarlijkse opbrengstenstijging van 2 %. Omdat nog ruim 10 ha. bedrijventerrein beschikbaar is, heeft deze opbrengstenstijging een behoorlijk positief effect op het exploitatieresultaat.

2.3.7.6 Uitgaven/inkomsten

Boekwaarde 2021

De bruto boekwaarde onderhanden werk is op 31 december 2021 berekend op

€ 19,1 mln. Voor een vijftal complexen waarvan het exploitatieresultaat negatief is, is een voorziening getroffen. Rekening houdend met deze voorziening van in totaal € 3,0 mln. bedraagt de netto boekwaarde per 31-12-2021 € 16,1 mln.

Van bruto boekwaarde nemen Franciscushof en Zegge VII in totaal ruim € 15,5 mln. (80,3 %) voor hun rekening.

De boekwaarde is als volgt opgebouwd:

Onderhanden werk (grondexploitatie)

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Mutatie 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening verwachte verliezen	Netto boekwaarde 31-12-2021
17	Franciscushof	6.926.137	-1.683.856	5.242.281		5.242.281
46	Sallandse Poort	841.848	-336.784	505.064	562.848	-57.784
47	Salland II fase 2	-216.199	112.418	-103.781		-103.781
50	Salland II fase 3	-1.309.510	356.229	-953.281		-953.281
65	Timmermanshuis Nw Heeten	240.542	-6.847	233.695		233.695
66	Molenwijk Heino	2.167.701	201.167	2.368.868		2.368.868
67	Luttenbergerweg Luttenberg	933.775	252.525	1.186.300		1.186.300
68	Marissink Nieuw Heeten	209.322	344.932	554.254		554.254
71	De Zegge VI	486.773	-388.769	98.004		98.004
74	Borgwijk Luttenberg	43.174	-72.578	-29.404		-29.404
76	Wörmink Mariënheem	-183.222	183.222	0		0
77	De Zegge VII	11.218.029	-905.317	10.312.712	2.353.888	7.958.824
78	Veldegge Heeten	795.409	-1.049.649	-254.240		-254.240
79	't Broeck Broekland	482.563	-530.617	-48.054		-48.054
84	Kleine Hagen fase 1	-20.796	20.039	-757	113.341	-114.098
85	Kleine Hagen fase 2	124.127	-312.684	-188.557		-188.557
87	Lierderholthuis fase 2	290.867	-420.949	-130.082		-130.082
88	Lierderholthuis fase 1	191.711	-191.711	0		0
90	Blankenfoort III Heino	133.358	244.146	377.504		377.504
93	Hartkampschool	340.644	-340.644	0		0
Totaal		**23.696.253**	**-4.525.727**	**19.170.526**	**3.030.077**	**16.140.449**

Ten opzichte van de jaarrekening 2020 is de bruto boekwaarde onderhanden werk bruto met ruim € 4,5 mln. afgenomen. Door de winstname van € 2,5 mln. bedraagt de netto vermindering van de boekwaarde € 2 mln.

Materiële vaste activa / nog niet in exploitatie genomen en overige gronden

De volgende locaties/percelen worden op basis van de BBV-voorschriften verantwoord onder de materiële vaste activa binnen de algemene dienst.

Overzicht MVA verantwoording binnen algemene dienst

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	m2	Per m2
71	De Zegge VI, restgronden	42.585	8.517	5
79	't Broeck, restgronden	62.500	12.500	5
84	Laag Zuthem, fase 3	0	0	
99	Overige terreinen			
	Gronden 150 m zone Raan	100.426	50.000	2
	Grond Wechelerweg	99.800	19.960	5
	Ruilverkaveling Raarhoek-Veldhoek	26.691	21.245	1
	Overhoek rondweg Heeten	71.150	14.230	5
	Omgeving Drostenkamp / Tijenraan	295.431	59.674	5
	Perceel grond nabij Veldhoen spoorzone	1.830	1.210	2
	Grond hoek rotonde Veldeggerweg	139.135	27.827	5
	Restgronden Sallandse Poort - N35	236.525	47.305	5
	Totaal	**1.076.073**	**262.468**	

Mogelijk toekomstige bouwgrond in exploitatie

Locaties die in aanmerking komen voor mogelijke toekomstige ontwikkelingen zijn:

Toekomstige bouwgrond in exploitatie

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	m2
294	voorm. obs Gouden Emmer	59.498	2.995
278	De Veldegge Heeten, restgronden	388.383	51.641
	De Veldegge Heeten, zonnepark	0	44.590
285	Laag Zuthem, fase 3	21.722	4.255
287	Lierderholthuis, fase 3	40.406	7.915
201	Locatie Brink 2 Raalte	62.178	3.721
	Subtotaal	**572.187**	**115.117**

Prognose verwachte resultaten van de complexen in exploitatie

Rekening houdend met de ultimo 2021 vermoedelijk nog te besteden en nog te ontvangen bedragen worden de verwachte positieve exploitatie-uitkomsten van de in uitvoering zijnde complexen becijferd op netto € 4,7 mln. (startwaarde 1-1-2022). Op eindwaarde is het nettoresultaat eveneens berekend op € 5,1 mln.

Voor de negatieve exploitaties is een voorziening getroffen van in totaal € 3,0 mln.

Onderhanden werken en prognose

Bedragen in € - is nadeel

Nr.	Omschrijving	Boekw. 31-12-2021	Winst-name 2021	Boekw. 1-1-2022	Prognose Lasten	Prognose baten	Nominaal	Rente + kosten-/opbr. stijg.	Expl. resultaat (EW)	Expl. resultaat (CW)
17	Franciscushof	5.242.281	0	5.242.281	9.996.969	16.032.644	793.394	265.501	527.893	450.551
46	Sallandse Poort	505.064	0	505.064	84.928	22.500	-567.492	12.928	-580.420	-562.848
	Af: voorziening								*580.420*	*562.848*
47	Salland II fase 2	-162.114	58.333	-103.781	47.750	0	56.031	-1.142	57.173	56.052
50	Salland II fase 3	-2.055.156	1.101.875	-953.281	455.857	451.770	949.194	-19.542	968.736	931.119
65	Timmermanshuis	231.092	2.603	233.695	101.598	347.250	11.957	3.568	8.389	8.063
66	Molenwijk Heino	2.368.868	0	2.368.868	3.462.186	6.694.125	863.071	-46.677	909.748	807.831
67	Luttenbergerweg Luttenberg	1.186.300	0	1.186.300	1.068.124	2.706.395	451.971	-4.776	456.747	413.689
68	Marissink Nieuw Heeten	554.254	0	554.254	968.877	2.028.990	505.859	-7.918	513.777	465.343
71	De Zegge VI	82.796	15.208	98.004	10.925	112.624	3.695	1.078	2.617	2.566
74	Borgwijk Luttenberg	-100.713	71.309	-29.404	19.175	0	10.229	*-323*	*10.552*	*10.345*
77	De Zegge VII	10.312.712	0	10.312.712	3.619.629	11.393.725	-2.538.616	180.300	-2.718.916	-2.320.569
	Af: voorziening								2.718.916	2.320.569
78	Veldegge Heeten	-605.659	351.419	-254.240	287.637	103.740	70.343	704	69.639	66.936
79	't Broeck Broekland	-453.170	405.116	-48.054	551.750	1.056.950	553.254	5.377	547.877	516.276
84	Kl. Hagen Laag Zuthem, fase 1	-757	0	-757	116.437	0	-115.680	2.241	-117.921	-113.341
									117.921	113.341
85	Kl. Hagen Laag Zuthem, fase 2	-451.826	263.269	-188.557	205.696	558.355	541.216	-8.879	550.095	518.367
87	Lierderholthuis fase 2	-258.258	128.176	-130.082	380.091	718.680	468.671	-2469	471.140	443.966
90	Blankenfoort III Heino	377.504	0	377.504	3.698.568	4.090.630	14.558	-34.582	49.140	43.635
	Totaal	**16.773.218**	**2.397.308**	**19.170.526**	**25.076.197**	**46.318.378**	**2.071.655**	**345.389**	**5.143.523**	**4.734.739**

2.3.7.7 Reserves en risico's

De reservepositie

De grondexploitatie kent een reservepositie van in totaal € 12,8 mln.
Deze is als volgt opgebouwd:

Reservepositie bouwgrondexploitatie

Bedragen in €

Overzicht reserves bouwgrondexploitatie	31-12-2021
Algemene reserve grondexploitatie	8.410.210
Reserve bovenwijkse voorzieningen	1.258.285
Reserve claims grondexploitatie	150.000
Subtotaal	9.818.495
Voorzieningen (contante waarde)	3.030.077
Totaal belegde reserves en voorzieningen	**12.848.572**

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 31-12-2021 een stand van € 8,4 mln.

In de Nota Grondbeleid is voor de algemene reserve grondexploitatie een ondergrens van € 1 mln. en een bovengrens van € 5 mln. bepaald. Op basis hiervan is er derhalve sprake van een surplus van € 3,4 mln. die conform de Nota Grondbeleid gestort wordt in de algemene bestemmingsreserve.

Op basis van onder andere de geactualiseerde grondexploitaties ziet het verwachte (meerjaren) verloop van de algemene reserve grondexploitatie er als volgt uit:

Algemene reserve grondexploitatie

Bedragen in €

Alg res grondexploitatie	2021	2022	2023	2024
Stand per 1-1	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Stortingen	3.626.720	2.047.409	1.328.456	936.203
Onttrekkingen	-216.510	-1.622.762	-317.000	-317.000
Afroming reserve	3.410.210	424.647	1.011.456	619.203
Stand per 31-12	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**	**5.000.000**

Door gewijzigde regelgeving kan in een eerder stadium tussentijds winst worden genomen. Dit heeft een positief effect op de stand van de algemene reserve grondexploitatie. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de beoogde winstname voor de jaren 2022 t/m 2025 gebaseerd is op verwachte kosten en (grond) opbrengsten. Mochten deze afwijken dan heeft dit gevolgen voor de winstname en daaropvolgend de afroming van de algemene reserve grondexploitaties.

De algemene reserve grondexploitatie maakt onderdeel uit van het totale weerstandsvermogen van de gemeente. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen.

Bestemmingsreserves
Naast de algemene reserve kennen we de bestemmingsreserves:

De reserve bovenwijkse voorzieningen heeft op 31-12-2021 een stand van € 1,26 mln. Deze reserve wordt ingezet wanneer er sprake is van een bovenwijkse voorziening. In de Nota Bovenwijkse Voorzieningen is aangegeven wat hieronder valt.

In 2021 zijn de volgende mutaties binnen de reserve bovenwijkse voorzieningen doorgevoerd:

Mutaties reserves Bovenwijkse voorzieningen
Bedragen in €

Reserve bovenwijkse voorzieningen		
Stand per 01-01-2021		1.218.872
Rente 2,1%		25.596
		1.244.468
Beschikkingen 2021		
- Ontsluiting Raalte Noord	-1.672	
- Aanpassing Westdorplaan	-95.896	
- Herinrichting Stationsstraat	-36.322	
- Primitieve begroting	-2.294	
Totaal beschikkingen 2021		-136.184
Stortingen 2021		
- T.l.v. algemene reserve grondexploitatie	150.000	
Totaal stortingen 2021		150.000
Stand per 31-12-2021		**1.258.284**

Door de gewijzigde BBV-voorschriften is voeding van de reserve bovenwijkse voorzieningen vanuit de complexen niet meer toegestaan. Omdat dit een voordelig effect heeft op de GREX van de betreffende complexen, wordt jaarlijks vanuit de algemene reserve grondexploitatie een storting van € 150.000 gedaan in de reserve bovenwijkse voorzieningen. De claims die op de algemene reserve grondexploitatie rusten zijn ondergebracht in de reserve claims Grondexploitatie. Aan deze claims ligt een bestuurlijk besluit ten grondslag. Per 31-12-2021 is er € 150.000 beschikbaar voor de te verwachten toekomstige uitgaven. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Claims reserve grondexploitatie
Bedragen in €

Reserve claims grondexploitatie	31-12-2021
Bijdrage vanuit Veldegge fase 1	150.000
Totaal aan te verwachten claims	**150.000**

Betreft een in het verleden ontvangen rijksbijdrage die nog ingezet kan worden binnen het complex de Veldegge.

Voorziening verwachte verliezen

Naast de algemene reserve grondexploitatie is er een voorziening voor verwachte verliezen. Deze voorziening heeft als doel de te verwachten verliezen binnen de grondexploitatie af te dekken.

De voorziening heeft een stand per 31-12-2021 van € 3.030.077en is gelijk aan het totaal van de negatieve exploitatieresultaten van de in exploitatie zijnde complexen.

Voorziening verwachte verliezen

Bedragen in €

Specificatie voorzieningen	31-12-2021
Sallandse Poort	562.848
De Zegge VII	2.353.888
Kleine Hagen Laag Zuthem fase 1	113.341
Totaal	**3.030.077**

Risico's

Binnen de huidige woningmarkt is de vraag naar woningen en bouwkavels groot. Gezien dit en de huidige exploitatieresultaten is er sprake van een zeer beperkt risico voor de meeste complexen. De complexen met een negatief exploitatieresultaat en/of een hoge boekwaarde lopen het grootste risico. Een verslechtering van het negatieve exploitatieresultaat heeft bijvoorbeeld direct gevolg voor de algemene reserve grondexploitatie, door een extra uitname ten gunste van de voorziening verwachte verliezen.

Vennootschapsbelasting

Overheidsondernemingen (gemeenten, provincies en waterschappen) zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

De resultaatverwachtingen zijn ten opzichte van de inschattingen die zijn gemaakt ten behoeve van de fiscale openingsbalans per 1-1-2016, gestegen. Dit kan leiden tot een hogere fiscale winst voor de vennootschapsbelasting in de komende jaren dan voorzien was.

Risicovolle projecten

Herontwikkeling Franciscushof Zuidrand

Het risico voor de ontwikkeling van het complex Franciscushof ligt volledig bij de gemeente. Op 31-12-2021 is er echter nog een boekwaarde van € 5,2 mln.

Onder andere door de toekomstige aanpassing van de N35 is voor de zuidrand (gebied ten zuiden van Hoftheater) een nieuw bestemmingsplan opgesteld. De grondexploitatie laat een negatief exploitatieresultaat zien. Ten opzichte van het oude bestemmingsplan wordt dit o.a. veroorzaakt door minder grondopbrengsten en extra kosten voor geluidwerende voorzieningen.

Wanneer de parameters (rente, kostenstijging e.d.) of het afzettempo veranderen heeft dit grote negatieve gevolgen voor de exploitatie.

De Zegge VII

Het bedrijventerrein de Zegge VII kent per 1-1-2022 nog een uitgeefbare oppervlakte van 10,9 ha. De grondexploitatie laat een negatief resultaat zien op contante waarde van ruim € 2,7 mln., waarvoor conform de voorschriften een voorziening getroffen is.

Omdat de (bruto) boekwaarde per 31-12-2021 € 10,3 mln. bedraagt, heeft het niet realiseren van de geraamde verkoop in de GREX negatieve gevolgen voor de exploitatie.

Dit betekent dan een hoger exploitatietekort, waardoor een extra beroep gedaan moet worden op de algemene reserve grondexploitatie door storting in de voorziening verwachte verliezen.

Risicobedrag
In de jaarrekening 2021 is het risico binnen de grondexploitatie berekend op € 1,1 mln.

Bij de berekening van het risicobedrag is gekeken naar het financieel effect op het exploitatieresultaat bij:
- verhoging van het rentepercentage met 1%
- verhoging van de kostenstijging met 1%
- verlaging van de opbrengsten met 5%
- verlenging van de looptijd met 2 jaar.

Indien de aanpassing niet opgevangen kan worden binnen de exploitatie van het complex, wordt het meegenomen in het risicobedrag. Met name bij de verliesgevende complexen Sallandse Poort, de Zegge VII en Franciscushof 'nieuw' is hiervan sprake. Een verandering in de parameters heeft een hoger nadelig exploitatieresultaat tot gevolg. Daarnaast is er binnen de complexen Franciscushof en de Zegge VII sprake van een risico door een hoge boekwaarde in combinatie met een groot uitgeefbaar gebied en een lange looptijd.

Het totaal berekende risicobedrag van afgerond € 1,1 mln. is als volgt opgebouwd:

Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	212.807
Kantoren	1.750
Bedrijventerrein	900.471
Totaal	**1.115.028**
Afgerond	**1.100.000**

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in het risicobedrag het risico binnen de grondexploitatie van complex Franciscushof na herontwikkeling, niet is meegenomen.
Wanneer wel rekening gehouden wordt met dit risico, zou het risicobedrag uitkomen op 1,4 mln.

De algemene reserve grondexploitatie kent een stand, na afroming, van € 5 mln. Het berekende risicobedrag is derhalve volledig afgedekt. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale risico van de gemeente Raalte. Zie hiervoor de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing.

2.3.8 Sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouders J. van Loevezijn en G. Toeter
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

2.3.8.1 Inleiding

Vanaf 2015 zijn de taken vanuit de voormalige AWBZ-taken, de uitvoering van de Jeugdwet en de Participatiewet/WSW gedecentraliseerd.

De beleidsonderdelen van de drie gedecentraliseerde overheidstaken in het sociaal domein zijn opgenomen in de programma's 3 Onderwijs, werk en inkomen en 4 Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. Programma 8 openbare orde en veiligheid heeft raakvlakken met deze paragraaf.

In deze paragraaf gaan wij met name in op de financiële stand van zaken. U treft eerst een 'overall' stand van zaken 2021 aan van het sociaal domein 'breed'. Aansluitend zoomen we nader in op de Wmo, Jeugdzorg en Participatie.

De opbouw van deze paragraaf ziet er als volgt uit:

- Stand van zaken Sociaal Domein breed
- Stand van zaken Wmo
- Stand van zaken Jeugd
- Stand van zaken Participatie
- Ontwikkeling reserve Sociaal Domein
- Resumé

2.3.8.2 Beleidskader

In onderstaand tabel zijn de gerealiseerde inkomsten en uitgaven over 2021 voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken (AWBZ, Jeugdzorg, Participatiewet) weergegeven. De Wmo-taken vanaf 2015 blijven ruimschoots binnen de begroting. Op de jeugd is een fors tekort en op participatie (WSW en re-integratie) is een klein overschot. Per saldo is er een voordelig resultaat van € 183.000 op de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein.

Middelen sociaal domein taken vanaf 2015

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Inkomsten 2021	Uitgaven 2021	Saldo
Wmo	5.949.000	4.932.000	-1.017.000
Jeugd	9.150.000	10.032.000	882.000
Participatie	4.763.000	4.715.000	-48.000
Totaal	**19.862.000**	**19.679.000**	**-183.000**

Verder is op de 'oude' taken Wmo (Individuele hulpmiddelen, huishoudelijke hulp, vervoer) een voordelig resultaat van € 339.000. Op de overige middelen Participatie (Bijstand, Bijzondere bijstand en schulddienstverlening) is een positief resultaat van € 566.000 behaald. In het vervolg van deze paragraaf wordt nader op de resultaten ingegaan.

2.3.8.3 Wmo

Binnen de Wmo worden 'oude' en 'nieuwe' taken onderscheiden. De 'oude' Wmo-taken bestaan uit de individuele hulpvoorzieningen, inclusief huishoudelijke hulp en de overige prestatievelden, zoals we deze kennen uit de oorspronkelijke WMO 2007-2014. De 'nieuwe' Wmo-taken bestaan uit de vanaf 2015 overgehevelde taken vanuit de voormalige AWBZ. In de onderstaande tabel zijn de resultaten van de Wmo weergegeven.

Analyse resultaat Wmo

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Resultaat 'Wmo-taken vanaf 2015' (naar reserve Sociaal)	-1.017.000
Resultaat 'Wmo oud maatwerk' (naar reserve Sociaal)	-339.000
Totaal resultaat Wmo	**-1.356.000**

Budgetneutraliteit is bij de gedecentraliseerde taken vanaf 2015 het uitgangspunt. Echter, net als in voorgaande jaren zijn de werkelijke uitgaven 2021 voor de Wmo-taken vanaf 2015 aanzienlijk lager dan de middelen die we van het Rijk ontvangen. Er is een positief resultaat van € 1.017.000. Het saldo wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal Domein.

Wmo-taken vanaf 2015

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting zomernota 2021	Realisatie 2021	Saldo
Middelen Wmo	5.984.000	5.949.000	35.000
Totaal inkomsten Wmo 'nieuwe taken'	**5.984.000**	**5.949.000**	**35.000**
Formatie en algemene kosten	723.000	723.000	0
Algemene voorzieningen	717.000	695.000	-22.000
Individuele voorzieningen	3.675.000	3.514.000	-161.000
Totaal uitgaven Wmo 'nieuwe taken'	**5.115.000**	**4.932.000**	**-183.000**
Resultaat	**-869.000**	**-1.017.000**	**-148.000**

Het werkelijk overschot is € 1.017.000, waar bij de zomernota een overschot van € 869.000 is gemeld. Het hogere resultaat van € 148.000 is met name een gevolg van lagere kosten op de Wmo begeleiding.

Overzicht Maatwerk voorzieningen (Wmo 'oude taken')

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting 2021	Realisatie 2021	Saldo
Wmo-hulpvoorzieningen (rolstoel, vervoer en woonvoorzieningen	1.095.000	1.072.000	-23.000
Huishoudelijke Hulp (ZIN en PGB) en thuisbegeleiding	2.925.000	2.855.000	-70.000
Wmo-vervoer	701.000	457.000	-244.000
Eerstelijnsvoorziening Wmo	50.000	48.000	-2.000
Totaal	**4.771.000**	**4.432.000**	**-339.000**

In de bovenstaande tabel zijn de resultaten weergegeven met betrekking tot de Wmo 'oude' maatwerkvoorziening. Per saldo is er een voordelig resultaat van € 339.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de reserve Sociaal domein. Het resultaat wordt met name veroorzaakt doordat de kosten van Wmo-vervoer lager zijn dan begroot. Mede door de gevolgen van de Coronacrisis is er minder gebruik gemaakt van het Wmo servicevervoer.

2.3.8.4 Jeugd

Vanaf 2015 zijn de taken van de Jeugdhulp gedecentraliseerd naar de gemeenten. In onderstaand tabel zijn de resultaten over 2021 van de Jeugdhulp weergegeven.

Inkomsten en uitgaven Jeugdhulp

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting zomernota 2021	Realisatie 2021	Saldo
Middelen jeugd	8.951.000	9.150.000	-199.000
Totaal inkomsten Jeugdhulp	**8.951.000**	**9.150.000**	**-199.000**
Formatie en algemene kosten	625.000	643.000	18.000
1e lijns jeugdhulpkosten	740.000	705.000	-35.000
Specialistische jeugdhulpkosten (2e lijn)	8.542.000	8.684.000	142.000
Totaal kosten Jeugdhulp	**9.907.000**	**10.032.000**	**125.000**
Resultaat	**956.000**	**882.000**	**-74.000**

Budgetneutraliteit is het uitgangspunt. Echter, net als in voorgaande jaren, zijn de middelen Jeugd niet toereikend gebleken om de jeugdhulp in Raalte uit te voeren. Het tekort over 2021 is € 882.000. Dit bedrag wordt onttrokken aan de reserve Sociaal Domein. Aan de inkomstenkant is er een aanvullende rijksbijdrage jeugd van € 133.000 uit de september- en decembercirculaire 2021 en er is € 66.000 vanuit de stelpost volumestijging aan de jeugdmiddelen toegevoegd. Aan de uitgavenkant zijn de kosten € 125.000 hoger dan begroot met name door een stijging van de specialistische jeugdhulpkosten.

2.3.8.5 Participatie

In de onderstaande tabel is de integratie-uitkering Participatie verantwoord. Sinds de uitvoering van de Participatiewet ontvangt de gemeente Raalte rijksmiddelen voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de re-integratie naar werk.

Bij de zomernota is een tekort van € 413.000 op de Sociale Werkvoorziening (SW) gemeld. Het werkelijke tekort SW bedraagt € 5.000. Per saldo € 408.000 voordelig resultaat. Dit wordt veroorzaakt doordat aan de inkomstenkant € 102.000 is ontvangen van het rijk ter compensatie van exploitatieverliezen SW door Corona. Daarnaast heeft de Stichting Werk Raalte (SWR) circa € 250.000 aan hogere omzet gegenereerd, met name op detachering en beschut. Tot slot zijn de overige inkomsten van SWR circa € 20.000 hoger en zijn de uitvoeringskosten circa € 36.000 lager dan begroot.

Inkomsten en uitgaven Participatie (Re-integratie en WSW)

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Zomernota 2021	Realisatie 2021	Saldo
Reguliere rijksmiddelen SW	4.028.000	4.028.000	0
Corona compensatie SW	0	102.000	-102.000
Aanvullende beschikbaar gesteld Raad SW	200.000	200.000	0
Re-integratiemiddelen	441.000	433.000	8.000
Totaal inkomsten Participatie	**4.669.000**	**4.763.000**	**-94.000**
Uitgaven wet Sociaal Werkvoorziening	4.641.000	4.335.000	-306.000
Re-integratie uitgaven	367.000	380.000	13.000
Totaal kosten Participatie	**5.008.000**	**4.715.000**	**-293.000**
Resultaat SW	**413.000**	**5.000**	**-408.000**
Resultaat re-integratie	**-74.000**	**-53.000**	**21.000**
Resultaat	**339.000**	**-48.000**	**-387.000**

In de onderstaande tabel zijn de resultaten voor het bijstandsdeel en schulddienstverlening weergegeven. Vooral op het bijstandsdeel houden we middelen over. De rijksmiddelen die we ontvangen vanuit de BUIG-gelden zijn hoger dan de werkelijke kosten aan uitkeringen. Per saldo houden we € 386.000 over. De Tozo-gelden, worden verantwoord in de paragraaf corona en zijn niet in onderstaand overzicht opgenomen. In totaal is er een positief saldo van € 566.000 die toegevoegd wordt aan de reserve Sociaal domein.

Overzicht overige Participatiemiddelen

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Begroting zomernota 2021	Realisatie 2021	Saldo
Resultaat bijstand	-192.000	-386.000	-194.000
Resultaat bijzondere bijstand inclusief minima	-110.000	-84.000	26.000
Resultaat schulddienstverlening	0	-96.000	-96.000
Totaal	**-302.000**	**-566.000**	**-264.000**

2.3.8.6 Reserve Sociaal domein

In de onderstaande tabel zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve Sociaal domein weergegeven. Begin 2021 was er een saldo van € 5,58 miljoen. Per 31 december 2021 is de stand toegenomen naar € 5,99 miljoen. Er staan voor 2022 en verder nog € 0,95 miljoen aan claims ten laste van de reserve sociaal domein. Na aftrek van deze claims is er een saldo van € 5,05 miljoen om de risico's binnen het sociaal domein op te vangen.

Reserve Sociaal domein

Bedragen in €

Omschrijving	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2021			**5.577.000**
Resultaat Wmo-taken vanaf 2015	1.017.000		
Resultaat Wmo 'oud'	339.000		
Resultaat Jeugd		882.000	
Resultaat bijstandverlening (PW)	386.000		
Resultaat bijzonder bijstand	84.000		
Resultaat schulddienstverlening	96.000		
Resultaat WSW		5.000	
Resultaat re-integratie	53.000		
Totaal	**1.975.000**	**887.000**	
Subtotaal			**6.665.000**
Overige onttrekkingen 2021			
Transformatiebudget		603.000	
Gebiedscoördinator buitengebied		65.000	
Totaal		**668.000**	
Stand per 31-12-2021			**5.997.000**
Restant claims 2022 en verder			
Transformatiebudget sociaal domein		550.000	
CJG 2022-2023 (kadernota 2022)		400.000	
Totaal claims		**950.000**	
Stand reserve na aftrek claims			**5.047.000**

2.3.8.7 Ontwikkelingen

We zien een aantal ontwikkelingen en risico's binnen het sociaal domein, die de komende jaren invloed kunnen hebben op het resultaat van het sociaal domein, namelijk:

- De volumestijging binnen de Wmo en Jeugd door enerzijds vergrijzing en anderzijds een toename van complexiteit van hulpvragen.
- De kosten in de huishoudelijke hulp nemen nog steeds toe vanwege de invoering van het Wmo abonnementstarief.
- Het aantal aanvragen en complexiteit van vraagstukken in het voorveld Jeugd (Toegang/ Centrum jeugd en gezin) neemt toe, waardoor de capaciteit onder druk staat.
- De kosten in de specialistische jeugdhulp zijn in 2021 toegenomen. Vanaf 2022 ontvangen we extra rijksmiddelen jeugd om de tekorten jeugd op te vangen en invulling te geven aan de hervormingsagenda jeugd. In de hervormingsagenda jeugd staan te nemen maatregelen die nog uitgewerkt moeten worden en waarmee de jeugdkosten moeten afnemen. De extra rijksbijdrage jeugd is daarom aflopend van landelijk € 1,3 miljard in 2022 naar € 0,81 miljard in 2027. Hier bovenop is in het regeerakkoord een bezuiniging jeugd van landelijk € 100 miljoen in 2024 oplopend tot € 500 miljoen vanaf 2025 opgenomen.
- De teruglopende rijksbudgetten voor de Sociale Werkvoorziening en de verwachte tekorten SW voor de komende jaren.

2.3.8.8 Resumé

Op de in 2015 door het Rijk overgehevelde taken in het Sociaal domein naar de gemeente hebben we in 2021 een positief resultaat van € 183.000. Dit wordt met name veroorzaakt doordat het overschot op de Wmo-taken vanaf 2015 hoger is dan het tekort op de jeugd. Daarnaast is er een positief resultaat van € 299.000 op de middelen Wmo 'oud' en een positief resultaat van € 566.000 op overige middelen participatie (bijstandsdeel). De resultaten zijn toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein.

De stand van de reserve Sociaal domein per 31-12-2021 is € 5,99 miljoen. Echter op de reserve Sociaal domein rusten per 1-1-2022 nog claims van € 0,95 miljoen (op basis van eerder genomen besluiten). Hiermee rekening houdend komt het saldo van de reserve Sociaal domein op circa € 5,05 miljoen, hetgeen onder het bij de begroting 2022 vastgestelde plafond van € 6,5 miljoen ligt. Met de reserve is er een buffer om de financiële risico's binnen het sociaal domein op te vangen.

2.3.9 Corona

Portefeuillehouder: Wethouders F. Niens en G. Toeter
Paragraafcoördinator: Directeur A. Nijman

2.3.9.1 Inleiding

In het najaar van 2020 heeft de gemeenteraad het Koersdocument Coronacrisis vastgesteld. Het koersdocument geeft richting hoe we willen omgaan met sociale, maatschappelijke, economische en financiële gevolgen van de coronacrisis. De toelichting van de inhoudelijke/beleidsmatige gevolgen van de coronacrisis zijn verantwoord in de verschillende programma's. In deze paragraaf gaan we in op de financiële stand van zaken 2021 rond de gevolgen van de coronacrisis.

De coronacrisis heeft een grote impact op de financiën van de gemeente Raalte. Het rijk heeft ook in 2021 steunpakketten beschikbaar gesteld ter compensatie van enerzijds de inkomstenderving en anderzijds de extra kosten die de gemeente heeft gemaakt op diverse beleidsterreinen als gevolg van corona. Daarnaast heeft de Raad aanvullend op de rijkscompensatiegelden voor het jaar 2021 een gemeentelijke stelpost van € 500.000 beschikbaar gesteld.

2.3.9.2 Financiële stand van zaken

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de rijkscompensaties per pijler en het beroep dat hierop is gedaan in 2021. Er is conform het raadsvoorstel inzake het Koersdocument Coronacrisis gekeken of meerkosten/inkomstenderving die een gevolg zijn van de coronacrisis binnen de reguliere middelen op te vangen zijn. Zo niet, dan is er een beroep gedaan op de rijkscompensatie. In totaal is er in 2021 circa € 2,18 miljoen aan middelen beschikbaar. Hiervan is € 0,95 miljoen besteed. Hierbij is de lijn aangehouden om de rijksmiddelen daar in te zetten, waarvoor de middelen bestemd zijn. Per saldo is er nog € 1,23 miljoen aan coronamiddelen beschikbaar. Er is € 0,54 miljoen aan claims voor het jaar 2022.

Overzicht verantwoording 2021 Rijkscompensaties Corona (via gemeentefonds)

Bedragen in €

Corona-gerelateerde Compensatie vanuit Rijk	Rijks-compensatie Raalte 2021 + restant 2020	Bestedingen 2021	Saldo 2021	Claims 2022	Toelichting
Schrappen opschalingkorting	373.000	165.000	208.000	208.000	Diverse extra corona gerelateerde organisatiekosten, zoals personele inzet, communicatie, ICT en accountant. Voor 2022 € 208.000 aan claims voor personele inzet.
Afval	58.000	58.000	-		Compensatie afvalverwerking
Sociale werkvoorziening	102.000	102.000	-		Compensatie exploitatieverlies SW-bedrijf als gevolg van corona.
Tonk	384.000	139.000	245.000		TONK-verstrekkingen en uitvoerkingskosten van de regeling.
Cultuur	336.000	119.000	217.000		Compensatie aan diverse culturele instellingen.
Meerkosten Wmo- en jeugdzorgaanbieders	130.000	124.000	6.000		Ingeschatte meerkosten Wmo- en jeugdaanbieders 2021
Steunpakket Sociaal en mentaal welzijn en leefstijl	317.000	49.000	268.000	268.000	Compensatie voor o.a. perspectief voor jeugd, bestrijding eenzaamheid en ondersteuning kwetsbare groepen.
Sociaaleconomisch steunpakket	177.000	-	177.000	53.000	Extra middelen t.b.v. re-integratie, bijzondere bijstand en schulddienstverlening
Toezicht en handhaving	60.000	41.000	19.000		Corona-gerelateerde kosten/ inkomstenderving toezicht en handhaving.
Verkiezingen	120.000	120.000	-		Kosten coronaproof organiseren 2e kamerverkiezingen
Kinderopvang	57.000	10.000	47.000		Extra kosten organisatie noodopvang, compensatie eigen bijdrage ouders
Buurt- en dorpshuizen	41.000	26.000	15.000	15.000	Bijdrage aan buurt-en dorpshuizen
Compensatie inkomstenderving 2020	30.000	-	30.000		Compensatie inkomstenderving 2020
Totaal	**2.185.000**	**953.000**	**1.232.000**	**544.000**	

De coronacrisis zal naar verwachting ook in 2022 nog een grote impact hebben op de Raalter samenleving. Vanwege de oprukkende omikronvariant is er begin 2022 opnieuw sprake geweest van een lockdown en is het onzeker hoe het coronavirus zich gedurende het jaar gaat ontwikkelen. Daarnaast worden de effecten van het coronavirus steeds zichtbaarder. Maatschappelijke organisaties krijgen steeds beter in beeld wat het effect is. Bijvoorbeeld bij de doelgroep jongeren en kwetsbare groepen, waardoor er in 2022 door maatschappelijke instellingen claims ingediend zijn om hier gericht interventies op in te zetten. Tot slot wordt de jaarrekening 2021 van maatschappelijke organisaties medio 2022 vastgesteld en kan het zijn dat er bij exploitatietekorten een beroep wordt gedaan op de gemeente.

Daarom wordt voorgesteld om € 1,20 miljoen van de resterende corona gerelateerde rijksmiddelen over te hevelen naar 2022 en de compensatie inkomstenderving 2020 terug te laten vloeien in het resultaat.

In de onderstaande tabel is de gemeentelijke stelpost Corona weergegeven en het beroep dat hierop is gedaan in 2021. In totaal is er per 31 december 2021 nog € 0,89 miljoen beschikbaar.

Voorgesteld wordt om deze middelen over te hevelen naar 2022 om de risico's van de coronacrisis op te vangen. Mede ook aangezien het onzeker is of het Rijk in 2022 extra corona gerelateerde kosten/ inkomstenderving blijft compenseren. Bij de zomernota 2022 zal opnieuw beoordeeld worden in hoeverre de gemeentelijke stelpost noodzakelijk is.

Overzicht verantwoording 2021 gemeentelijke stelpost Corona

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag
Gemeentelijke stelpost 2020	500.000
Gemeentelijke stelpost 2021	500.000
Totaal stelposten	**1.000.000**
Omschrijving bestedingen	
Niet in rekening brengen reclamebelasting 2021	75.000
Niet in rekening brengen marktgelden non-food marktondernemers	6.220
Niet in rekening brengen precariobelasting 2021	28.519
Totaal bestedingen	**109.739**
Saldo jaarrekening 2021	**890.261**

Specifieke uitkering

Het rijk heeft naast middelen via het gemeentefonds ook een aantal specifieke uitkeringen beschikbaar gesteld in 2021 om gevolgen van coronacrisis op te vangen. Over de specifieke uitkering moet verantwoording aan het Rijk afgelegd worden. Op basis van de werkelijke kosten volgt een afrekening. De belangrijkste regelingen zijn:

Tozo

De gemeente heeft in 2021 € 1,77 miljoen aan voorschot Tozo ontvangen, waarvan € 82.500 ter compensatie van de uitvoeringskosten Tozo. In 2021 zijn er 162 aanvragen levensonderhoud en 12 aanvragen kredieten kapitaal behandeld.

Er is € 0,78 miljoen aan verstrekkingen Tozo en € 82.500 aan uitvoeringskosten Tozo gerealiseerd. De uitvoeringskosten Tozo zijn opgevangen binnen de loonsom Sociaal. Per saldo zal er nog € 0,91 miljoen over 2021 moeten worden terugbetaald aan het rijk.

Compensatie IJsbanen en Zwembaden (SPUK IJZ)

Het rijk heeft voor de eerste helft van 2021 landelijk € 80 miljoen beschikbaar gesteld ter compensatie van exploitatieverliezen van zwembaden en ijsbanen. Raalte heeft een aanvraag van € 354.764 gedaan op basis van de exploitatiecijfers Sportbedrijf 1e helft 2021.

Dit bedrag is door het rijk voorlopig toegekend. De definitieve vaststelling SPUK IJZ volgt nog. Het exploitatieresultaat Sportbedrijf over heel 2021 is op een nadeel van € 448.509 geprognosticeerd. Dit resultaat is exclusief de tegemoetkoming SPUK IJZ. Voor de periode november/december 2021 komt er een nieuwe ronde SPUK IJZ ter compensatie van het exploitatieverlies zwembaden door Corona.

Het is nog niet bekend wat het definitieve exploitatieresultaat van het Sportbedrijf over 2021 is en voor welk bedrag Raalte over november/december 2021 wordt gecompenseerd.

Tijdelijke ondersteuning Toezicht en Handhaving
Het rijk heeft voor 2021 € 136.548 beschikbaar gesteld voor tijdelijke extra toezicht en handhaving. Dit om alle extra maatregelen als gevolg van de Coronacrisis te handhaven. De middelen zijn volledig ingezet.

Regeling inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen
In totaal wordt door het rijk over periode augustus 2021 t/m 31 juli 2023 circa € 700.000 beschikbaar gesteld door het rijk voor het inhalen van onderwijsachterstanden door Corona. In 2021 is een voorschot van € 174.000 verstrekt. In samenwerking met onderwijsinstellingen wordt aan een plan gewerkt om invulling te geven aan deze middelen. Het resterende bedrag wordt overgeheveld naar 2022.

2.3.9.3 Resumé
Vanwege de coronacrisis heeft het rijk middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van extra kosten en inkomstenderving bij gemeenten. Over 2021 is deze rijkscompensatie ook voldoende gebleken om de gevolgen van corona op te vangen. In 2022 blijven we de ontwikkelingen monitoren. Bij de zomernota 2022 willen we, naar de dan actuele situatie, de (tussen)balans opmaken van alle rijkscompensatiemiddelen Corona en de inzet van de gemeentelijke stelpost Corona.

Hoofdstuk 3

Balans met toelichting

Gemeente Raalte

Hoofdstuk 3 Balans met toelichting

3.1 Balans

Activa

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	31-12-2021		31-12-2020	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		**408**		**428**
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	408		428	
Materiële vaste activa		**112.182**		**116.133**
Investeringen met een economisch nut	85.359		89.662	
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.240		18.594	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	8.341		7.618	
Gronden uitgegeven in erfpacht	242		259	
Financiële vaste activa		**6.034**		**7.239**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	299		299	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	807		1.301	
- deelnemingen	1.216		1.331	
Overige langlopende leningen u/g	3.712		4.308	
Totaal vaste activa		**118.624**		**123.800**
Vlottende activa				
Voorraden		**16.141**		**15.371**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	16.141		15.371	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		**12.444**		**8.071**
Vorderingen op openbare lichamen	90		129	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	10.563		6.893	
Overige vorderingen	1.791		1.049	
Liquide middelen		**10**		**2.302**
Kassaldi	7		7	
Banksaldi	3		2.295	

Omschrijving	31-12-2021	31-12-2020
Overlopende activa	**10.052**	**8.720**
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	627	321
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.257	926
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	8.168	7.473
Totaal vlottende activa	**38.647**	**34.464**
Totaal - generaal	**157.271**	**158.264**

Passiva

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	31-12-2021		31-12-2020	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		**69.889**		**66.218**
Algemene reserve	30.256		27.588	
Bestemmingsreserves	37.220		36.437	
Gerealiseerd resultaat	2.413		2.193	
Voorzieningen		**6.367**		**5.471**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.107		3.847	
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	2.260		1.624	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		**67.813**		**72.307**
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	5.000		5.000	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	47.807		52.301	
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	5.000		5.000	
- overige binnenlandse sectoren	-		-	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	10.000		10.000	
Door derden belegde gelden	-		-	
Waarborgsommen	6		6	
Totaal vaste passiva		**144.069**		**143.996**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar		**3.767**		**3.694**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-		-	
Overige kasgeldleningen	-		-	
Banksaldi	3		-	
Overige schulden	3.764		3.694	

Omschrijving	31-12-2021	31-12-2020
Overlopende passiva	**9.435**	**10.574**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.500	5.986
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	1.664	4.021
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.070	348
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	201	219
Totaal vlottende passiva	**13.202**	**14.268**
Totaal - generaal	**157.271**	**158.264**
Gewaarborgde geldleningen	131.467	128.324
Garantstellingen	1.418	1.200

3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 21-12-2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

In de jaarrekening 2021 wordt het bedrag verantwoord dat in het verantwoordingsjaar van het CAK aan afdrachten is ontvangen (= kasstelsel). De reden hiervan is dat bij het CAK sprake is van achterstanden in het verwerken van de opgelegde en nog op te leggen eigen bijdragen waardoor geen betrouwbare schatting is te maken van de ultimo 2021 nog op te leggen en door gemeenten te ontvangen eigen bijdragen.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten, zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV).

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

2. Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd. Materiële vaste activa worden geactiveerd bij een aanschafwaarde groter dan € 10.000 en een minimale gebruiksduur van 5 jaar. Uitzondering zijn Gronden en terreinen, deze worden altijd geactiveerd.

Afschrijvingen

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijving van een activum start op de eerste dag van het jaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt of verworven wordt.

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Bij de waardering is waar nodig rekening gehouden met een (verwachte) duurzame waardevermindering.
Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

-	Gronden en terreinen	n.v.t.
-	Woonruimten	40
-	Bedrijfsgebouwen	10-40
-	Grond, weg- en waterbouwkundige werken	5-80
-	Vervoermiddelen	7-15
-	Machines, apparaten en installaties	7-25
-	Overige materiële vaste activa	10

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2020 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

3. Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn, tenzij hierna anders is vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtends artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

1. Voorraden
Grond- en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
Voor winstneming geldt de percentage of completion methode; baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:
- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie 'grondbeleid in begroting en jaarstukken (2020)' van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren te veel winst is genomen, dan neemt de gemeente de eerder te veel genomen winst terug.

Subsidiebaten en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitatie maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt voor dit verlies een voorziening gevormd ten laste van het resultaat en vervolgens via de resultaatbestemming ten laste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht. De voorzieningen worden in mindering gebracht op de voorraden.

2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

3. Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

1. Eigen vermogen

Reserves zijn vermogensbestanddelen die zijn aan te merken als eigen vermogen en die bedrijfseconomisch gezien vrij te besteden zijn. Het in bedrijfseconomische zin vrij besteedbaar zijn van de reserve wil zeggen dat tot het moment van daadwerkelijke aanwending er altijd voor gekozen kan worden om op basis van een politieke heroverweging de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.

De reserves kunnen onverdeeld worden in:

Algemene reserves

Dit zijn reserves met een algemeen karakter en daardoor vrij aanwendbaar, oftewel er is een vrij grote beleidsruimte. De rente wordt niet toegevoegd aan de reserves, maar wordt als rentebate opgenomen in de exploitatie. Uitzondering hierop is de rente van het weerstandsdeel van de algemene bestemmingsreserve en de rente van het weerstandsdeel van de bouwgrondexploitatie.

De algemene reserves worden veelal gevormd uit de exploitatiesaldi en ontvangsten met een incidenteel karakter.

Bestemmingsreserves

Deze reserves zijn ingesteld voor de realisering van vooraf bepaalde doelen. De beleidsruimte van deze reserves is beperkt, omdat er al sprake is van een bestemming (geoormerkt). Slechts bij heroverweging van beleid kan de bestemming van de reserve gewijzigd worden c.q. kan bepaald worden dat de reserve een algemeen karakter krijgt (algemene reserve).

2. Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

3. Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de overlopende passiva zijn in een overzicht opgenomen de van overheidslichamen (vooruit) ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente geborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

3.3 Toelichting op de balans

3.3.1 Vaste activa

In 2019 is de nota Activa en afschrijvingsbeleid vastgesteld. De afschrijvingen in de hierna volgende verloopstaten vaste activa zijn conform deze nota.

3.3.1.1 Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	408	428
Totaal	408	428

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2021
Bijdragen aan activa aan derden	428	1	-	21	-	-	408
Totaal	428	1	-	21	-	-	408

Dit betreffen investeringen in eigendommen van derden. Hierbij gaat het onder andere om boerderij Strunk, MFA's en kleedkamers van sportverenigingen. Het grootste deel van de afschrijving betreft het Horsthuis in Broekland.

3.3.1.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020	
Investeringen met een economisch nut	85.359	89.662	1)
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.240	18.594	2)
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	8.341	7.618	3)
Gronden uitgegeven in erfpacht	242	259	
Totaal	**112.182**	**116.133**	

1) De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onverdeeld:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020	
Gronden en terreinen	9.184	12.699	
Waarvan gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling	885	4.120	
Bedrijfsgebouwen	63.964	64.628	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	592	373	
Vervoermiddelen	1.102	642	
Machines, apparaten en installaties	5.979	6.468	4)
Overige materiële vaste activa	4.538	4.852	
Totaal	**85.359**	**89.662**	

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen, met ingang van 2019, gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling afzonderlijk te worden gepresenteerd.

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:
Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Herrubricering	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	12.699	-3.997	482	-	-	-	-	9.184
Waarvan gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling	4.120	-3.304	69	-	-	-	-	885
Bedrijfsgebouwen	64.628	-	1.145	19	1.790	-	-	63.964
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	373	-	234	-	15	-	-	592
Vervoermiddelen	642	-	583	-	115	8	-	1.102
Machines, apparaten en installaties	6.468	-	65	-	554	-	-	5.979
Overige materiële vaste activa	4.852	-	242	-	552	4	-	4.538
Totaal	**89.662**	**-3.997**	**2.751**	**19**	**3.026**	**12**	**-**	**85.359**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.
Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.
De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.
Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
Toekomstige woningbouw Luttenberg	-	312	-
Semipermanente uitbreiding De Linderte	788	794	794
Brandweerkazerne Heeten ondergrond	101	101	101
Nieuwbouw brandweerkazerne Heeten	334	334	334
Vervangen armaturen openbare verlichting	432	199	199
Verduurzaming gem. sportaccommodaties	-	189	189
Totaal	**1.655**	**1.929**	**1.617**

Voor de toekomstige woningbouw in Luttenberg is een perceel aan de Luttenbergerweg aangekocht. Een deel van dit perceel is (nog) niet bestemd voor woningbouw. De boekwaarde/aankoop van dit perceel is € 312 k.
De verduurzaming gemeentelijke sportaccommodaties is vanwege een andere fiscale behandeling van de btw afgesplitst van het krediet verduurzaming gemeentelijke gebouwen. De uitgaven moeten samen worden beoordeeld.

2) De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:
Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	34	77
Bedrijfsgebouwen	9	9
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	17.659	17.958
Vervoermiddelen	4	5
Machines, apparaten en installaties	12	14
Overige materiële vaste activa	522	531
Totaal	**18.240**	**18.594**

Het onderstaande overzicht geeft weer het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:
Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	77	-	43	-	-	-	34
Bedrijfsgebouwen	9	-	-	-	-	-	9
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	17.958	414	2	708	3	-	17.659
Vervoermiddelen	5	-	-	1	-	-	4
Machines, apparaten en installaties	14	-	-	2	-	-	12
Overige materiële vaste activa	531	1	-	10	-	-	522
Totaal	**18.594**	**415**	**45**	**721**	**3**	**-**	**18.240**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
Drukriolering 2021	210	199	197
Afkoppelen 2 HWA-Zwolseweg en Dorpsstr. Heino	51	45	45
Vrijverval riolering 2021	100	114	114
Gemalen 2021	71	41	41
Leefbaarheid en verkeersveiligheid Laag Zuthem riolering	51	16	16
Totaal	**483**	**415**	**413**

3) De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.958	7.217
Overige materiële vaste activa	383	401
Totaal	**8.341**	**7.618**

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2021
Maatschappelijk nut vóór 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.615	-	-	177	-	-	2.438
Overige materiële vaste activa	40	-	-	5	-	-	35
Subtotaal	*2.655*	-	-	*182*	-	-	*2.473*
Maatschappelijk nut vanaf 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.602	1.503	127	166	292	-	5.520
Overige materiële vaste activa	361	6	-	19	-	-	348
Subtotaal	*4.963*	*1.509*	*127*	*185*	*292*	-	*5.868*
Totaal	**7.618**	**1.509**	**127**	**367**	**292**	-	**8.341**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de in erfpacht uitgegeven gronden:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Herrubricering	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden uitgegeven in erfpacht	259	0	0	17	0	0	0	242
Totaal	**259**	**0**	**0**	**17**	**0**	**0**	**0**	**242**

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2021	Cumulatief besteed t/m 2021
Herinrichten kanaaldijk OZ	273	264	264
Vervangen wegcontructie Zompstraat	325	314	314
Uitvoerings- en plankosten grote Markt en de Plas	127	124	124
Kruising Bentinckstraat-Westdorplaan	25	86	86
Uitvoering verkeersagenda/meldingen	250	249	249
Almelosestraat reconstructie weg GRES	607	74	480
Reconstructie Almelosestraat riolering	1.058	131	131
Duikerbruggen Pruimersallee en Hogebroeksweg	234	55	55
Totaal	**2.899**	**1.297**	**1.703**

De overschrijding kruising Bentinckstraat-Westdorplaan kan verrekend worden met het krediet voor 2022.

3.3.1.3 Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Stand voorziening 31-12-2020	Balanswaarde 31-12-2020	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen/ Aflossingen / Afwaarderen	Boekwaarde 31-12-2021	Stand voorziening 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan:									
- deelnemingen 1)	699	400	299	-	-	-	699	400	299
Leningen aan:									
- woningbouwcorporaties	1.301	-	1.301	-	-	494	807	-	807
- deelnemingen 2)	1.678	347	1.331	68	-	183	1.563	347	1.216
Overige langlopende leningen u/g	4.308	-	4.308	198	5	789	3.712	-	3.712
Totaal	**7.986**	**747**	**7.239**	**266**	**5**	**1.466**	**6.781**	**747**	**6.034**

1) Specificatie kapitaalverstrekkingen deelnemingen

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2020	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen/ Aflossingen / Afwaarderen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2021
- Aandelen BNG (25.987 stuks)	64.968	-	64.968	-	-	-	-	64.968	-	64.968
- Aandelen NV ROVA	53.886	-	53.886	-	-	-	-	53.886	-	53.886
- Aandelen NV ROVA 2009	6.694	-	6.694	-	-	-	-	6.694	-	6.694
- Aandelen Enexis	4.536	-	4.536	-	-	-	-	4.536	-	4.536
- Vordering op Enexis B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9
- Verkoop Vennootschap B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9

- Publiek belang Elektriciteitsprod BV	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1
- CBL Vennootschap B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9
- Claim Staat Vennootschap B.V.	9	-	9	-	-	-	-	9	-	9
- Aandelen Vitens (vm. WMO)	10.210	-	10.210	-	-	-	-	10.210	-	10.210
- Deeln. in aandelenkap. verzelfst. Wezo	-0	-	-0	-	-	-	-	-0	-	-0
- Deeln. in aandelenkap. verzelfst. Sportbedrijf	550.000	400.000	150.000	-	-	-	-	550.000	400.000	150.000
- Aandelen Wadinko	9.000	-	9.000	-	-	-	-	9.000	-	9.000
Totaal	**699.329**	**400.000**	**299.329**	-	-	-	-	**699.329**	**400.000**	**299.329**

2) Specificatie langlopende leningen aan deelnemingen

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2020	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen/ aflossingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2021	Stand voorziening	Balanswaarde 31-12-2021
- Achtergestelde lening NV ROVA	932.534	-	932.534	-	-	-	-	932.534	-	932.534
- Achtergestelde lening Enexis energietransitie	215.998	-	215.998	-	-	-	-	215.998	-	215.998
- Achtergestelde lening Vitens	182.682	-	182.682	-	-	182.682	-	-	-	-
- Bijzonder Achtergestelde lening Larcom	347.198	347.198	-	-	-	-	-	347.198	347.198	-
- verstrekte lening via het Energiefonds	-	-	-	67.500	-	-	-	67.500	-	67.500
Totaal	**1.678.412**	**347.198**	**1.331.214**	**67.500**	**0**	**182.682**	**0**	**1.563.230**	**347.198**	**1.216.032**

Toelichting investering:

B&W heeft in 2020 besloten om deel te nemen in energiefonds Raalte om via deze weg projecten op het gebied van energiebesparing en duurzame energie mogelijk te maken.

3.3.2 Vlottende activa

3.3.2.1 Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplist naar de volgende categorieën:

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk: waaronder bouwgronden in exploitatie	19.171	20.012
Totaal	**19.171**	**20.012**
Afgedekt door voorziening verwacht verlies		
Onderhanden werk: waaronder bouwgronden in exploitatie	-3.030	-4.641
Totaal verliesvoorziening	**-3.030**	**-4.641**
Totaal	**16.141**	**15.371**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2021 het volgende overzicht worden weergegeven:
Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Stand voorz. 31-12-2020	Balanswaarde 31-12-2020	Herrubri-cering	Inves-teringen	Desinves-teringen	Mutatie voorz verlieslatend complex	Winst-uitname	Boek-waarde 31-12-2021	Stand voorz. 31-12-2021	Balans-waarde 31-12-2021	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
17 Franciscushof Nieuw	6.927	-	6.927	-	583	2.267	-	-	5.242	-	5.242	11.006	16.776	528	451
46 Sallandse Poort	842	584	258	-	27	364	-20	-	505	564	-59	98	23	-580	-563
47 Salland II fase 2	-216	-	-216	-	54	-	-	58	-104	-	-104	47	-	57	56
50 Salland II fase 3	-1.309	-	-1.309	-	461	1.207	-	1.102	-953	-	-953	436	452	969	931
65 Timmermanshuis	-	-	-	241	140	150	-	3	234	-	234	105	347	8	8
66 Molenwijk Heino	-	-	-	2.168	206	5	-	-	2.369	-	2.369	3.689	6.968	910	808
67 Luttenbergerweg	-	-	-	934	264	12	-	-	1.186	-	1.186	1.130	2.773	457	414
68 Marissink	-	-	-	209	354	9	-	-	554	-	554	1.002	2.070	514	465
71 De Zegge VI fase 1	487	-	487	-	10	414	-	15	98	-	98	12	113	3	3
74 Borgwijk Luttenberg	44	-	44	-	14	158	-	71	-29	-	-29	19	-	11	10
76 Het Wörmink Mariënheem	-183	-	-183	-	110	-	-	73	-	-	-	-	-	-0	-
77 De Zegge VII	11.217	3.255	7.962	-	332	1.237	-903	-	10.312	2.352	7.960	4.369	11.963	-2.719	-2.321
78 Uitbr Heeten Veldegge	794	-	794	-	200	1.601	-	352	-255	-	-255	288	104	70	67
79 Uitbr Broekland 't Broeck	483	-	483	-	66	1.002	-	405	-48	-	-48	557	1.057	548	516
84 Woningbouwlocatie Laag Zuthem fase 1	-21	113	-134	-	20	-	-	-	-1	113	-114	119	-	-118	-113
84 Woningbouwlocatie Laag Zuthem fase 2	124	-	124	-	66	642	-	263	-187	-	-187	197	558	550	518
87 Uitbreiding Lierderholthuis fase 2	291	-	291	-	44	593	-	128	-130	-	-130	378	719	471	444
88 Uitbreiding Lierderholthuis fase 1	192	218	-26	-	26	-	-217	-	-	1	-1	-	-	0	-
90 Bedrijventerrein Heino	-	-	-	133	245	-	-	-	378	-	378	3.784	4.210	49	44
93 Plan vm Hartkampschool	341	471	-130	-	131	1	-471	-	-	-	-	-	-	0	-
Totaal	**20.013**	**4.641**	**15.372**	**3.685**	**3.353**	**9.662**	**-1.611**	**2.470**	**19.171**	**3.030**	**16.141**	**27.235**	**48.132**	**1.726**	**1.738**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma/het jaarverslag en de paragraaf grondbeleid.

Het totale verwachte resultaat op eindwaarde is berekend op € 1,7 mln. Het totaal van de nog te maken kosten bedraagt € 27,2 mln. en het totaal van de nog te verwachten opbrengsten bedraagt € 48,1 mln.
Ten aanzien van de waardering van de grondexploitaties bestaat een schattingsonzekerheid. Hoewel de op dit moment meest waarschijnlijke inschatting is opgenomen in de jaarrekening, kan de realisatie in de toekomst aanzienlijk afwijken van deze inschatting. Deze schattingsonzekerheid ontstaat door de looptijd van de grondexploitaties alsmede dat bij het project Franciscushof (17).
De herziening wordt ter besluitvorming in het 2e kwartaal 2022 voorgelegd aan de raad.

Er is rekening gehouden met een kostenstijging van 3 % op GWW (grond-, weg en waterbouw) en op de plankosten voor de jaren 2023 en 2024. Voor de jaren 2025 en verder is een kostenstijging van 2% in de betreffende grondexploitaties doorberekend.
Voor de opbrengstenstijging is rekening gehouden met 2% op woningbouw en eveneens 2% op bedrijventerreinen voor de jaren 2023 en verder.
De disconteringsvoet voor 2022 e.v. is 2%.

De herrubricering betreft Timmermanshuis, Molenwijk Heino, Luttenbergerweg Luttenberg, plan Marissink Nieuw Heeten en plan Bedrijventerrein Heino van warme gronden naar voorraden.

3.3.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2021	Balanswaarde 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	90	-	90	129
Verstrekte kasgeldleningen	-	-	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	10.563	-	10.563	6.893
Overige vorderingen	2.535	744	1.791	1.049
Totaal	**13.188**	**744**	**12.444**	**8.071**

Drempelbedrag Schatkistbankieren (SKB)

Onderstaande tabel geeft het gemiddelde kwartaalsaldo van de liquide middelen ten opzichte van het drempelbedrag weer.

Bedragen in €

Omschrijving	1e kwartaal 2021	2e kwartaal 2021	3e kwartaal 2021	4e kwartaal 2021
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	107	42	15	21
Drempelbedrag	745	745	1.988	1.988
Gemiddeld saldo buiten 's Rijks schatkist	-	-	-	-
Ruimten binnen limiet (+), overschrijding (-)	**638**	**703**	**1.973**	**1.967**

3.3.2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
Kassaldi	7	7
Banksaldi	3	2.295
Totaal	**10**	**2.302**

3.3.2.4 Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Bedragen in €

Omschrijving	Boekwaarde per 31-12-2021	Boekwaarde per 31-12-2020
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	627	321
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.257	926
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	8.168	7.473
Totaal	**10.052**	**8.720**

De in de balans opgenomen van het Rijk nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2020	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021
Rijksdienst voor ondernemend Nederland; Leader	184	177	184	177
Rijkswaterstaat, N35	7	-	7	-
Rijksdienst voor ondernemend Nederland; SDE-subsidie Nieuw Tijenraam	-	-	-	-
Ministerie Binnenlandse Zaken; Gemeentefonds algemene uitkering	130	310	-	440
Ministerie Sport en cultuur SPUK sport 2020	-	10	-	10
Totaal	**321**	**497**	**191**	**627**

De in de balans opgenomen van overige Nederlandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2020	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021
Prov Overijssel; lokaal op maat 50%	11	-	11	-
Prov Overijssel; Verkeersveiligheid 2020 - 2021	19	123	-	142
Prov Overijssel; boerderij Strunk	15	-	15	-
Prov Overijssel; Kavelruil projecten	733	145	-	878
Prov Overijssel; Laag Zuthem voorbereiding	-	11	-	11
Prov Overijssel; Kavelruil N35	148	-	105	43
Prov Overijssel; stadsarrangement Raalte 2019-2021	-	47	-	47
Gemeente Zwolle RSJ subsidie	-	16	-	16
DOWR, afrekening DOWR-samenwerking	-	120	-	120
Totaal	**926**	**462**	**131**	**1.257**

3.3.3 Vaste passiva

3.3.3.1 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserves	30.256	27.588
Bestemmingsreserves	37.220	36.437
Gerealiseerd resultaat	2.413	2.193
Totaal	**69.889**	**66.218**

Het verloop in 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020 voor resultaatbestemming	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2020 na resultaatbestemming	Toevoegingen aan de exploitatie wegens rente	Toevoegingen vanuit andere reserve	Onttrekkingen aan de exploitatie	Toevoeging t.g.v. andere reserve	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Algemene reserves:									
Algemene bestemmingsreserve	17.588	1.948	19.536	2.424	3.092	318	-	-	20.522
Reserve weerstandsvermogen	9.800	-	9.800	560	-	206	-	-	9.446
Egalisatiereserve DOWR	200	245	445	157	-	-	-	-	288
Bestemmingsreserves:									
Pago-onderzoek	98	-	98	63	-	11	-	-	46
Strategische personeelsplanning	800	-	800	689	-	549	-	-	660
Opleidingen personeel	124	-	124	-	-	5	-	-	129
Gekoppelde reserve huisvesting	4.892	-	4.892	346	-	-	-	-	4.546
Gekoppelde reserve gemeentewerf	443	-	443	26	-	-	-	-	417
Herhuisvesting ambt apparaat 2009	400	-	400	40	-	-	-	-	360
Gekop. reserve binnenklimaat gem. huis	108	-	108	-	-	-	-	-	108
Uitvoering GVVP	52	-	52	48	-	-	-	-	4
Jaarbudget res wegen bui beb kom	494	-	494	32	-	60	-	-	522
Gekopp reserve Laag Zuthem	195	-	195	10	-	-	-	-	185

Gekopp reserve randweg Zegge VII	750	-	750	40	-	-	-	-	710
Gekoppelde reserve Almelosestraat	150	-	150	-	-	-	-	-	150
Gekopp.res Benkinckstr.-Westdorplaan	-	-	-	-	75	-	-	-	75
Gekopp.res. Herinrichten Kanaal OZ	-	-	-	-	-	60	-	-	60
Gekoppelde reserve infrastructuur RGS	36	-	36	3	-	-	-	-	33
Gekoppelde reserve parkeerkelder	741	-	741	67	-	-	-	-	674
Res econ. beleid, startende ondernemers	42	-	42	-	-	-	-	-	42
Onderh onderwijsgebouwen algem.	131	-	131	3	-	47	-	-	175
Gekoppelde reserve nieuwb CCS	2.371	-	2.371	93	-	-	-	-	2.278
Gekoppelde reserve nieuwb Horizon	374	-	374	15	-	-	-	-	359
Sportstimulering	216	-	216	75	-	-	-	-	141

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020 voor resultaatbestemming	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2020 na resultaatbestemming	Toevoegingen aan de exploitatie wegens rente	Toevoeging vanuit andere reserve	Onttrekkingen aan de exploitatie	Toevoeging t.g.v. andere reserve	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Renovatie sportvelden	310	-	310	-	-	190	-	-	500
gekoppelde reserve kpl. Nieuw Tijenraan	1.471	-	1.471	11	-	-	-	-	1.460
Reserve gekopp. res afschr. kunstgr SMHC	310	-	310	26	-	-	-	-	284
Kracht van Salland	130	-	130	60	-	148	-	-	218
Beheer Integrale Openbare Ruimte	282	-	282	47	-	449	-	-	684
burgerparticipatie in de openbare ruimte	54	-	54	-	-	-	-	-	54
Gekoppelde reserve Hoftheater	571	-	571	17	-	-	-	-	554
Gekopp.res.Verbouw Strunk 2021	-	-	-	-	501	70	-	-	571
Inwonersinitiatieven	64	-	64	-	-	-	-	-	64
in reserve sociale infrastructuur	5	-	5	-	-	-	-	-	5
Reserve beschermd wonen	764	-	764	-	-	-	764	-	-
Egal reserve sociaal domein	4.813	-	4.813	2.279	764	2.700	-	-	5.998
Egalisatie afvalverwijdering	312	-	312	-	-	-	-	-	312
Klimaatbeleid	382	-	382	93	-	100	-	-	389
Bovenwijkse voorzieningen (GB)	1.219	-	1.219	136	75	101	-	-	1.259
Grondexploitatie algemeen(GB)	5.000	-	5.000	3.627	-	7.187	3.560	-	5.000
Spoorse doorsnijding Raalte Noord	4.363	-	4.363	-	-	-	-	-	4.363

Claims bouwgrondexploitatie (GB)	150	-	150	-	-	-	-	-	150
res stedelijke vernieuwing	591	-	591	11	-	-	-	-	580
Onderh woonwagenstandplaatsen	30	-	30	30	-	-	-	-	-
Reserve ICT	112	-	112	8	-	-	-	-	104
Infrastructuur	10	-	10	-	-	-	-	-	10
Res onderh gem gebouwen	2.775	-	2.775	1.129	-	1.222	274	-	2.594
Egal reserve onderhoud geb Tijenraan	301	-	301	-	91	-	-	-	392
afrondingsverschil	1	-	1	-	-	-	-	-	1
Totaal	**64.025**	**2.193**	**66.218**	**12.165**	**4.598**	**13.423**	**4.598**	**0**	**67.476**
Algemene reserves	27.588	1.948	29.336	3.141	3.092	524	0	0	30.256
Bestemmingsreserves	36.437	0	36.437	9.024	1.506	12.899	4.598	0	37.220

Resultaat rekening 2021

Het resultaat 2021 na bestemming via reserves bedraagt € 2.413.079 voordelig. Door dit resultaat aan te passen met de over te hevelen budgetten ontstaat en de nog te verwerken mutaties een nadelig nettoresultaat van € 1.069.578. In het jaarverslag wordt in het 'Financieel verslag' een samenvattend overzicht en analyse weergegeven van het rekeningresultaat 2021.

De Algemene reserve dient als weerstandsvermogen voor onverwachte tegenvallers, exclusief grondexploitatie (waarvoor een afzonderlijke algemene reserve aanwezig is).
De Algemene reserve grondexploitatie dient als weerstandsvermogen voor het opvangen van onverwachte uitvoeringsrisico's inzake exploitatie. Dit weerstandsvermogen bedraagt ultimo 2021 € 5 miljoen (ultimo 2020 € 5 miljoen) of 31,0% (ultimo 2020 32,5%) van de boekwaarde van de voorraden grond.

Toelichting reserves

Weerstandsvermogen
Buffer voor niet te kwantificeren risico's. Reserve om beter weerstand te monitoren.

Egalisatiereserve DOWR
Deze reserve is gevormd om de voor- en nadelen en incidentele uitgaven van de DOWR-samenwerking af te wikkelen. Het plafond is bepaald op € 500.000.

Pago onderzoek
Gemiddeld vindt eenmaal per 4 jaar een Pago onderzoek in het kader van de Arbo plaats.

Strategisch personeelsbeleid
Deze reserve dient voor frictiekosten personeel en personele knelpunten, die voortvloeien uit de veranderingen voor het personeel zoals de decentralisaties en bezuinigingen. Via Strategische Personeelsplanning (SPP) bereiden we de organisatie voor op duurzame inzetbaarheid en de noodzakelijke flexibiliteit.

Opleidingen personeel
Reserve om overblijvende opleidingsbudget in enig jaar te reserveren voor een volgend jaar.

Gekoppelde reserve huisvesting
De verkoopopbrengst van het belastingkantoor Raalte en het gemeentehuis Heino is gebruikt om de kapitaallasten van het gemeentehuis te reduceren.

Gekoppelde reserve gemeentewerf
De verkoopopbrengst van de gemeentewerf Heino is gebruikt om de kapitaallasten van de gemeentewerf Raalte te reduceren.

Herhuisvesting ambtelijk apparaat
De reserve is gevormd om de aanpassing na nieuwbouw van huisvesting van het ambtelijk apparaat op te kunnen vangen.

Gekoppelde reserve binnenklimaat gemeentehuis
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten voor aanpassing binnenklimaat gemeentehuis op te kunnen vangen.

Uitvoering GVVP
Realiseren van GVVP-projecten, zoals genoemd in het door uw raad vastgestelde uitvoeringsprogramma, of verkeersveiligheidsprojecten in de lijn van het GVVP-beleid.

Jaarbudget wegen
Om schommelingen in de onderhoudskosten op te vangen is deze reserve gevormd (besluit raad december 2005). Hierbij is uitgegaan van 1 jaarbudget, zoals genoemd in het beheerplan.

Gekoppelde reserve Laag Zuthem
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering in de leefbaarheid en verkeersveiligheid in Laag Zuthem af te kunnen dekken.

Gekoppelde reserve randweg Zegge VII
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering van € 990.800 in de aanleg van de randweg af te kunnen dekken.

Gekoppelde reserve Almelosestraat
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering reconstructie Almelosestraat te kunnen dekken.

Gekoppelde reserve infrastructuur RGS
De reserve is gevormd om de afschrijvingskosten van de investeringen, die we overgedragen hebben gekregen van Recreatie Gemeenschap Salland te dekken. De bijdrage van RGS is gestort in de reserve.

Gekoppelde reserve Bentinckstraat-Westdorplaan
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering reconstructie Bentinckstraat-Westdorplaan te kunnen dekken.

Gekoppelde reserve Herinrichten Kanaaldijk OZ
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering herinrichten kanaal O.Z. te kunnen dekken.

Gekoppelde reserve parkeerkelder
Per 1-4-2017 is het betaald parkeren afgeschaft. Het is BBV technisch niet mogelijk om de boekwaarde van de parkeerkelder af te boeken. Om toch het beoogde effect in de exploitatie te bereiken is deze reserve gevormd om de kapitaallasten van de kelder te dekken.

Economisch beleid
De reserve ten goede laten komen aan en te bestemmen voor werkgelegenheid/economie, voor uitwerking van het economisch werkatelier. Daarbij is doelgroep 'startende ondernemers' vervallen.

Onderhoud onderwijsgebouwen algemeen
Reserve ter dekking van onderhoudskosten volgens de onderhoudsplanning.

Gekoppelde reserve nieuwbouw Carmel
De reserve is gevormd om de kosten van de nieuwbouw unielocatie Carmel af te kunnen dekken. De middelen die als dekking uit een reserve werden gehaald, zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt via een jaarlijkse annuïteit.

Gekoppelde reserve nieuwbouw Horizon
De reserve is gevormd om de kosten van de nieuwbouw Horizon af te kunnen dekken. De verkoopopbrengsten van gronden vm. Mavo zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt via een jaarlijkse annuïteit.

Sportstimulering
Deze reserve is gevormd om een fonds te hebben als werkbudget van de sportconsulenten, waarbij de gelden worden gebruikt voor sportstimuleringsprojecten en als cofinanciering bij aansluiting bij provinciale- en/of rijksregelingen. Tevens op verzoek van de Raad (uitvoeren motie).

Renovatie sportvelden
Omzetting van een voorziening naar reserve voor renovatie van sportvelden, omdat onderhoudsplan niet aansluit op de stand van de voorziening.

Gekoppelde reserve Nieuw Tijenraan
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering in het omgevingsgebied van het nieuwe Tijenraan af te dekken.

Gekoppelde reserve kunstgrasvelden
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investeringen aanleg kunstgrasvelden af te dekken.

Kracht van Salland
Reserve voor uitvoering van projecten kracht van Salland, gebaseerd op een uitvoeringsplan t/m 2022.

Beheer integrale Openbare ruimte
Reserve voor vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte. Voor- en nadelen van programma 4.2.1 worden hier mee verrekend.

Burgerparticipatie in de openbare ruimte
Reserve voor initiatieven van derden, afgesplitst van reserve 520. Voor projecten in het kader van 'meedoen in de openbare ruimte'. Oorspronkelijk bedoeld voor circa 15 projecten (schatting € 5.000 per project).

Gekoppelde reserve Hoftheater
De reserve is gevormd om de kosten van de ver-/nieuwbouw Hoftheater deels af te kunnen dekken. De middelen die als dekking uit een reserve werden gehaald zijn in deze gekoppelde reserve gestort. In het kader van de BBV mag dit niet meer in 1 keer worden afgeschreven van een economisch actief. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief nog loopt.

Gekoppelde reserve Verbouw Strunk 2021
De reserve is gevormd om een deel van de afschrijvingskosten van de investering van de verbouw van boerderij Strunk af te dekken.

Inwonersinitiatieven
Het ondersteunen van nieuwe initiatieven van de bevolking die erop gericht zijn de gemeente economisch en/of sociaal vitaler te maken.

Sociale infrastructuur
Het doen van investeringen in multifunctionele accommodaties in de kernen, waarbij de MFA's in Lierderholthuis en Nieuw Heeten als pilot dienen.

Beschermd wonen
De reserve is bestemd voor investeringen in de transformatie van het sociaal domein.

Egalisatiereserve sociaal domein
Deze reserve is het resultaat van de samenvoeging van de reserve Participatie en Zorg. Deze reserve heeft tot doel de egalisatie van alle onder de participatiewet, jeugdwet en Wet Maatschappelijke ondersteuning vallende inkomsten en uitgaven. Hieronder kunnen worden gerekend: alle bijstandsuitkeringsmiddelen, sociale kredietverlening, sociale werkvoorzieningen, participatiemiddelen, alle jeugdmiddelen, WMO-voorziening vanaf 2015, WMO-maatwerkvoorziening voor 2015 (huishoudelijke hulp, individuele gehandicaptenvoorziening, vervoersvoorzieningen, eigen bijdragen). Uitgangspunt is om de taken in het sociaal domein budgetneutraal uit te voeren. De reserve Sociaal domein is bedoeld om risico's in het sociaal domein op te vangen.

Egalisatie afvalverwijdering
Deze reserve is opgebouwd uit de dividendopbrengst van de aandelen ROVA boven de € 250.000 dan waarmee is gerekend bij de jaarlijkse bepaling van het basistarief. Deze middelen zijn nu een algemeen dekkingsmiddel. De middelen worden eventueel aangewend t.b.v. projecten in de sfeer van de afvalverwijdering (o.a. voor het uitzetten van kunststofcontainers).

Klimaatbeleid
Deze reserve is gevormd om klimaatprojecten te ontwikkelen naar aanleiding van amendement van de raad. De reserve is volledig bestemd voor al toegekende cofinanciering van duurzame leader projecten.

Bovenwijkse voorzieningen
De reserve is bestemd voor opvangen van kosten in verband met bovenwijkse (planoverschrijdende) voorzieningen (bv. bruggen, tunnels, ontsluitingswegen).

Grondexploitatie algemeen
Opvangen van tekorten binnen de grondexploitatie en onderdeel van het weerstandsvermogen.

Spoorse doorsnijding Raalte Noord
De reserve dient als dekking voor de kosten van de spoorse doorsnijding Raalte Noord.

Claims bouwgrondexploitatie
Met ingang van 2009 zijn de claims die op de algemene reserve grondexploitatie rusten, overgegaan naar deze reserve. Aan deze claims ligt een bestuurlijk besluit ten grondslag.

Stedelijke vernieuwingen
Het ondersteunen van herstructurering van woongebieden en het verminderen van de stagnatie in de woningbouw.

Onderhoud woonwagenstandplaatsen
De reserve is bestemd voor de kostendekking van groot onderhoud aan de voorzieningen op de diverse woonwagenstandplaatsen. De administratie en beheer van de woonwagens en de standplaatsen worden verzorgd door de woningbouwvereniging.

ICT-samenwerking
Een eenmalige storting bestaande uit het ICT-overschot bij de jaarrekeningen 2011 en 2012 inzake de niet bestede gereserveerde middelen, en wordt ingezet voor digitalisering.

Infrastructuur
De reserve is bestemd voor het doen van investeringen om het gebied van aanpassingen infrastructuur.

Reserve onderhoud gemeentelijke gebouwen
Deze reserve is het resultaat van de samenvoeging van de onderhoudsreserves gemeentelijke-, welzijns- en sportgebouwen. De reserve is bedoeld voor een planmatig onderhoud volgens het beheersplan van gemeentelijke gebouwen voor de periode van 30 jaar.

Egalisatiereserve onderhoud gebouwen Tijenraan
De reserve is gevormd om de kosten voor onderhoud van het gebouw Tijenraan op te kunnen vangen. De storting aan de reserve is jaarlijks het saldo van het beschikbare budget minus de geboekte lasten voor onderhoud. De reserve heeft een egaliserend karakter.

3.3.3.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2021 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Onderlinge overheveling	Boekwaarde 31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:						
Wachtgelden wethouders	9	3	-	12	-	-
Pensioenen wethouders	3.763	-	66	97	-	3.600
Sociaal plan personeel	20	-	-	15	-	5
SVN-lening TC-Heino	52	-	-	-	-	52
Transitievergoeding eigen personeel	3	-	3	-	-	-
Verplichting personeel (verlof)	-	450	-	-	-	450
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:						
Vervanging riolering	1.524	555	-	-	-	2.079
Afvalverwijdering	100	81	-	-	-	181
Totaal	**5.471**	**1.089**	**69**	**124**	-	**6.367**

In de kolom 'Vrijval' zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn gevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Toelichting voorzieningen

Wachtgelden wethouders

Deze voorziening is gevormd om de wachtgelden van voormalige wethouders op te kunnen vangen.

Pensioenen wethouders

De voorziening is gevormd om (toekomstige) pensioenverplichtingen te kunnen betalen.

Sociaal plan personeel

De voorziening is gevormd om de toekomstige uitgaven te kunnen betalen die voortvloeien uit het sociaal plan ten behoeve van de overgang van het gemeentelijke personeel naar het sportbedrijf per 1-1-2018.

SVN-lening TC-Heino

In 2018 is namens de gemeente door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) een onderhandse lening verstrekt van € 52.000 aan de tennisvereniging Heino.
Gezien de problemen die in 2019 in het kader van de nieuwbouw van de kantine zijn ontstaan, is in 2019 een voorziening voor hetzelfde bedrag gevormd.

Transitievergoeding eigen personeel

Vanaf 2020 krijgen (bijna) alle medewerkers die in dienst komen eerst een aanstelling voor een jaar of langer met de intentie dit om te zetten na afloop in een vast dienstverband.
Wordt het tijdelijk dienstverband niet omgezet in een vast dienstverband dan heeft de medewerker recht op een transitievergoeding van maximaal drie maand.
Voor dit risico is een voorziening gevormd. Inmiddels hebben we wel wat ervaring en weten dat bijna iedereen een dienstverband krijgt, daarom is de hoogte van het risico ingeschat op 10%.
Omdat het risico erg laag is, is besloten om vanaf 2021 de voorziening te laten vervallen.

Verplichting personeel (verlof)

De gemeentelijke boekhoudvoorschriften (BBV) geven aan dat bij een overmatig verlof/spaarsaldo een voorziening voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen moet worden gevormd. In 2020 en 2021 is een verlofstuwmeer ontstaan door hogere inzet door corona gerelateerde vraagstukken en hoge ambitieniveau in relatie tot de beschikbare capaciteit.

Voorziening vervanging riolering
De voorziening is gevormd om schommelingen in de kosten van vervanging/renovatie van riolering op te vangen; het moet gezien worden als een tariefsegalisatievoorziening.

Afvalverwijdering
De voorziening is gevormd om schommelingen in de uitgaven voor de afvalverwijdering op te vangen, en wordt betrokken bij de tariefberekening afvalstoffenheffing.

3.3.3.3 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:
Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	5.000	5.000
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	47.807	52.301
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	5.000	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	10.000	10.000
Totaal	**67.807**	**72.301**
- door derden belegde gelden (Stichting Beheer Goederen)	-	-
- waarborgsommen	6	6
Totaal	**67.813**	**72.307**

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2021:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2020	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2021
Onderhandse leningen				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	5.000	-	-	5.000
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.301	-	4.494	47.807
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	5.000	-	-	5.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	10.000	-	-	10.000
Door derden belegde gelden	-	-	-	-
Waarborgsommen	6	-	-	6
Totaal	**72.307**	-	**4.494**	**67.813**

De totale rentelast voor het boekjaar 2021 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar bedraagt € 1.776.552.

3.3.4 Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.767	3.694
Overlopende passiva	9.435	10.574
Totaal	**13.202**	**14.268**

3.3.4.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	3	-
Overige schulden	3.764	3.694
Totaal	**3.767**	**3.694**

3.3.4.2 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.500	5.986
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:	-	-
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	1.664	4.021
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.070	348
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	201	219
Totaal	**9.435**	**10.574**

De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren ontvangen van het Rijk, kunnen als volgt worden gespecificeerd:
Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2021
Min. van OCW, Onderwijsachterstandenbeleid	96	74	18	152
Min. van OCW, volwasseneducatie	8	-	8	-
Specifieke Uitkering Sport (SPUK) min. VWS	20	348	319	49
Specifieke uitkering verkeersagenda	42	7	-	49
RRE-subsidie rijk energieloket	88	1	88	1
Gedupeerden toeslagenproblematiek 2020	8	1	8	1
Voorlopige saldo Tozo 2020	3.759	1.226	3.835	1.150
Min. van VWS Roalter sportaccoord	-	57	-	57
Specifieke uitkering Onderwijsmiddelen	-	167	-	167
SPUK Rijk Preventie-akkoord	-	20	-	20
WEB middelen Volwasseneducatie	-	18	-	18
Totaal	**4.021**	**1.919**	**4.276**	**1.664**

De ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:
Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Saldo 31-12-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2021
Subs. proces en project bedrijvent Spoorz. Oost	13	20	23	10
Herstr. bedr. terrein Spoorzone Oost	250	-	-	250
Energieloket 2016	8	7	8	7
Kavelruil Laag-Zuthem	-	71	-	71
Verkeersveiligheid 2020	11	-	11	-
Project veilig buitengebied	9	4	9	4
2e crisis stadsarrangement	7	9	7	9
Intensivering energietoezicht OD	19	-	19	-
Energiescans promotiecamp	8	-	8	-
Onderzoek warenmarkt	-	134	-	134
Energie advies aan Huis	-	6	-	6
Inkoop energiemaatregelen OlstWijhe en Raalte	-	10	-	10
Bijdrage provinciale verkabeling	-	550	-	550
Regio Zwolle cluster vrijetijdseconomie	19	-	-	19
Stadsarrangement Raalte	4	-	4	-
Totaal	**348**	**811**	**89**	**1.070**

3.3.4.3 Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Aard/Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2020
Woningstichting Salland Wonen	bouw/renovatie	145.646	130.914	127.990
Stichting Zorggroep Raalte	bouw/renovatie	-	-	19
Vechtdal Wonen	bouw/renovatie	18.540	216	-
Habion	bouw/renovatie	15.471	103	-
Woonzorg Nederland	bouw/renovatie	2.166	234	315
Totaal		**181.823**	**131.467**	**128.324**

De gemeente Raalte staat voor een groot aantal leningen garant. Deze garantstellingen bestaan voor het grootste deel uit garantstellingen voor leningen van Salland Wonen.
Het toezicht op deze garantstellingen is ondergebracht bij het WSW. De gemeente heeft via een raadsbesluit vooraf toestemming gegeven aan het WSW om leningen te garanderen. Hierdoor komt er geen afzonderlijk raadsbesluit bij nieuwe garanties meer.

De WSW-garantstelling bestaat uit drie niveaus:
1. Het eigen vermogen van Salland Wonen.
2. Het vermogen van het WSW.
3. Achtervang door rijk en gemeenten ieder voor 50%. Deze achtervang bestaat uit het verstrekken van de renteloze leningen door het rijk en gemeenten.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:
Bedragen * € 1.000

Omschrijving		Garantiebedrag 31-12-2021	Garantiebedrag 31-12-2020
St. Sporthal Heeten	nieuwbouw	148	158
Rohda Raalte	bouw kleedkamer	28	33
TV Heino	Bouw Tenniskantine	16	-
Stichting Dorpshuis Liederholthuis	bouw MFA	180	189
Stichting Hoftheater	vernieuwbouw	40	57
Stichting De Colckhof	3 restauratiehypotheken	5	7
Stichting Voedselbank	nieuwbouw	325	-
Stichting Sportbelangen Luttenberg	bouw sporthal	20	50
Stichting het Horsthuis Broekland	nieuwbouw	65	76
Stichting Brede School Hoogerheyne	bouw brede school	448	480
Museum de Laarman	renovatie	143	150
Totaal		**1.418**	**1.200**

3.4 Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van het coronavirus eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van het coronavirus kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie en heeft gevolgen voor onze begroting 2021 gehad en heeft gevolgen voor de begroting 2022 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn, is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

De impact van de oorlog in Oekraïne op de wereldwijde economie en onze maatschappij zal zeer waarschijnlijk groot zijn. De omvang hiervan is op dit moment nog niet precies in te schatten. Directe gevolgen voor onze gemeente zijn bijvoorbeeld de opvang van Oekraïense vluchtelingen, de impact van economische sancties op burgers en ondernemers in de gemeente. Ook zijn er macro-economisch ingrediënten aanwezig voor een recessie (stijgende inflatie, tekort aan grondstoffen, tekort aan fossiele brandstoffen, verstoring van productielijnen en oplopende rente). Dit kan mogelijk impact hebben op de financiële positie van onze gemeente, maar ook effect hebben op het fysiek en het sociaal domein (onder andere uitkeringen, vluchtelingen, jeugdhulp).

Niet uit de balans blijkende rechten

Corona compensatiepakket rijksoverheid

Het rijk heeft voor gemeenten een pakket aan financiële maatregelen getroffen ter (gedeeltelijke) dekking van de coronakosten/-effecten die gemeenten ondervonden c.q. ondervinden vanaf 2020. In de decembercirculaire 2021 (inclusief de specificaties van het pakket aan maatregelen inzake de coronacrisis 1 t/m 6) is per gemeente gespecificeerd welke middelen voorlopig dan wel definitief zijn toegekend. In de jaarrekening 2021 hebben wij als onderdeel van de algemene uitkering geen bedragen verwerkt, omdat de toezeggingen nog niet concreet genoeg zijn. Mogelijk ontvangen wij in 2022 van het Rijk nog andere/aanvullende coronacompensatie over 2020 en/of 2021. Het ontbreken van een exacte verdeling/verdeelsleutel van de compensatie per gemeente betekent dat wij voor onze gemeente geen voldoende nauwkeurige en betrouwbare schatting/berekening kunnen maken van het bedrag waarop onze gemeente aanspraak kan maken.

Hoofdstuk 4

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Gemeente Raalte

4.1 Overzicht van baten en lasten 2021

Bedragen in €	Begroting cf programmabegroting			Begroting na wijziging			Realisatie		
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	-6.577.841	9.776.033	3.198.192	-6.945.300	11.557.676	4.612.376	-8.909.938	8.973.296	63.358
2	-4.437.101	15.262.934	10.825.833	-4.515.700	15.594.528	11.078.828	-4.637.055	14.460.248	9.823.193
3	-6.601.559	16.110.441	9.508.882	-9.144.069	18.404.223	9.260.154	-7.952.479	16.504.166	8.551.687
4	-473.805	23.443.009	22.969.204	-430.214	25.653.597	25.223.383	-454.838	24.666.590	24.211.752
5	-3.388.595	3.522.216	133.621	-3.716.892	3.766.483	49.591	-3.850.628	3.659.578	-191.050
6	-47.251	1.333.703	1.286.452	-128.193	1.475.899	1.347.706	-103.060	1.002.666	899.606
7	-733.842	6.509.615	5.775.773	-1.074.929	7.097.960	6.023.031	-1.560.505	7.400.900	5.840.396
8	-229.805	3.594.412	3.364.607	-202.441	3.488.502	3.286.061	-206.886	3.290.619	3.083.732
9	-598.712	3.131.836	2.533.124	-605.812	3.152.210	2.546.398	-760.324	3.287.799	2.527.475
OVZ	-5.039.183	-766.736	-5.805.919	-5.042.896	354.777	-4.688.119	-5.243.548	-300.245	-5.543.792
Totaal programma's	**-28.127.694**	**81.917.463**	**53.789.769**	**-31.806.446**	**90.545.854**	**58.739.408**	**-33.679.262**	**82.945.617**	**49.266.356**
Algemene dekkingsmiddelen									
1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	-9.143.819	0	-9.143.819	-9.040.300	0	-9.040.300	-9.113.292	0	-9.113.292
2. Overhead	-707.694	10.464.685	9.756.991	-936.458	12.352.072	11.415.614	-1.001.247	11.525.620	10.524.373
3. Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	608.818	608.818
4. Algemene uitkeringen	-50.665.590	0	-50.665.590	-53.082.822	0	-53.082.822	-54.887.855	0	-54.887.855
5. Dividend	-339.450	0	-339.450	-300.450	0	-300.450	-312.654	0	-312.654
6. Saldo van de financieringsfunctie	-151.005	1.991.997	1.840.992	-155.973	2.001.493	1.845.520	-154.088	1.872.938	1.718.850
7. Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.001.596	1.000.015	-1.581	-1.022.181	459.047	-563.134	-1.519.771	44.384	-1.475.388
8. Onvoorzien	0	90.000	90.000	0	224.531	224.531	0	0	0
Totaal alg. dekkingsmid.	**-62.009.154**	**13.546.697**	**-48.462.457**	**-64.538.184**	**15.037.143**	**-49.501.041**	**-66.988.908**	**14.051.760**	**-52.937.148**
Gerealiseerd totaal saldo	**-90.136.848**	**95.464.160**	**5.327.312**	**-96.344.630**	**105.582.997**	**9.238.367**	**-100.668.169**	**96.997.377**	**-3.670.792**

Bedragen in €	Begroting cf. programmabegroting			Begroting na wijziging			Realisatie		
Mutaties aan reserves	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	-202.000	1.269.293	1.067.293	-957.436	319.256	-638.180	-441.827	3.669.678	3.227.851
2	-1.836.619	943.639	-892.980	-2.065.594	992.639	-1.072.955	-1.370.313	1.767.283	396.970
3	-427.724	16.500	-411.224	-404.748	401.155	-3.593	-282.880	753.082	470.203
4	-1.302.390	689.702	-612.688	-2.625.943	1.326.537	-1.299.406	-2.177.862	1.946.441	-231.422
5	-142.729	100.000	-42.729	-390.883	100.000	-290.883	-270.735	100.000	-170.735
6	-267.959	0	-267.959	-314.886	0	-314.886	-146.767	0	-146.767
7	-200.185	132.770	-67.415	-348.558	136.770	-211.788	-334.465	136.770	-197.695
8	-112.933	0	-112.933	-138.341	0	-138.341	-19.093	0	-19.093
9	0	0	0	-57.184	0	-57.184	-41.684	0	-41.684
OVZ	-4.762.037	775.360	-3.986.677	-6.027.022	815.870	-5.211.152	-2.931.968	902.053	-2.029.916
Totaal mutaties reserves	**-9.254.576**	**3.927.264**	**-5.327.312**	**-13.330.594**	**4.092.227**	**-9.238.367**	**-8.017.594**	**9.275.307**	**1.257.714**
Gerealiseerd resultaat	**-99.391.424**	**99.391.424**		**-109.675.224**	**109.675.224**		**-108.685.763**	**106.272.684**	**-2.413.079**

4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

4.2.1 Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht

Resultaat jaarrekening 2021 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Bedrag	
Begrotingsresultaat 2021 primitief	**N**	**€ 3.247.199**
Resultaat zomernota 2021	V	€ -946.892
Begrotingsresultaat na zomernota 2021		**€ 2.300.307**
Resultaat jaarrekening 2021	**V** € -2.413.079	
Opnieuw beschikbaar te stellen middelen in 2022 in verband met 'overlopende posten' van 2021 naar 2022 (zie hfd.stuk 5 bijlage J)	**N** **€ 3.482.657**	
'Netto' rekeningsaldo 2021	**N**	**€ 1.069.578**
Resultaat jaarrekening 2021 ten opzichte van begrotingsresultaat na zomernota	**V**	**€ -1.230.729**

Bovenstaand overzicht laat zien dat het resultaat van de jaarrekening ruim € 2,41 mln. positief bedraagt, d.w.z. het verschil tussen baten en lasten. Van dit resultaat wordt voorgesteld € 3,48 mln. over te hevelen naar 2022 omdat de betreffende activiteiten niet (volledig) zijn afgerond in 2021 of worden doorgeschoven naar 2022. Het 'netto' rekeningsaldo komt hiermee op € 1,07 mln. nadelig. Dit is € 1,23 mln. positiever ten opzichte van het begrotingsresultaat dat na de zomernota 2021 werd verwacht.

Overzicht van baten en lasten in vogelvlucht

Bedragen in € - is voordeel

Omschrijving	Progr.	Specificatie	Bedrag
Inkomsten:			
Meer inkomsten begraafplaatsen	2	€ -50.000	
Meer inkomsten toeristenbelasting	Ovz. dek.	€ -65.000	
Hogere algemene uitkering	Ovz. dek.	€ -880.000	
Totaal inkomsten			**-995.000**
Uitgaven:			
Meer uitgaven onderhoud woonwagenstandplaatsen	1	€ 210.000	
Niet vergoede waterschade Tijenraan	2	€ 80.000	
Riolering btw-nadeel	2	€ 85.000	
Minder uitgaven leerlingenvervoer, Peuterspeelzaal en Kinderopvang	3	€ -225.000	
Minder uitgaven cultuurnota /cultuursubsidies	7	€ -50.000	
Overschrijding krediet en geen SVN-bijdrage Strunk	7	€ 110.000	
Minder uitgaven integrale veiligheid door uitstel van div. projecten	8	€ -55.000	
Vrijval uit voorziening pensioenen wethouders	9	€ -60.000	
Storting in voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	Ovz. dek.	€ 450.000	
Verkopen rest stukken grond en rente van de SVN	Ovz. dek.	€ -110.000	
Minder uitgaven organisatiebudgetten	Ovz. dek.	€ -145.000	
Minder uitgaven rente	Ovz. dek.	€ -100.000	
Incidentele bate en lasten	Ovz. dek.	€ 65.000	
Lagere kapitaallasten	Ovz. dek.	€ -150.000	
DOWR-resultaat	Ovz. dek.	€ -285.000	
Nog te betalen VPB 2021	Ovz. dek.	€ 610.000	
Niet bestede gereserveerde middelen algemene uitkering	Ovz. dek.	€ -130.000	
Saldo onvoorzien	Ovz. dek.	€ -90.000	
Diverse verschillen		€ -445.729	
Totaal uitgaven			**-235.729**
Saldo			**-1.230.729**

Meer inkomsten begraafplaatsen (voordeel € 50.000)

Hogere legesinkomsten voor het onderdeel begraven, resulteert in een eenmalig voordeel van € 50.000. In 2019 en 2020 zijn respectievelijk € 210.000 en € 212.000 ontvangen, terwijl de inkomsten in 2021 € 288.000 bedroegen. Hier stond een raming van € 233.000 tegenover.

Door onzekerheid over de duur van de verlengde grafrechten (10, 20 of 30 jaar) schommelen deze inkomsten per jaar aanzienlijk. Ook zijn meer nieuwe graven uitgegeven dan begroot, of dit een relatie heeft tot sterfgevallen door corona is lastig in te schatten.

Meer inkomsten toeristenbelasting (voordeel € 65.000)
De toeristenbelasting wordt bij wege van aangifte opgelegd na afloop van het kalenderjaar. Zo gaat de heffing van 2021 over het toeristenjaar 2020. Er is in 2021 € 360.000 gerealiseerd, maar er was rekening gehouden met €295.000, wat zorgt voor een positief rekeningresultaat in 2021 van afgerond € 65.000. Door coronamaatregelen zijn meer mensen in Nederland op vakantie gegaan, waardoor meer overnachtingen zijn geboekt dan verwacht.

Hogere algemene uitkering (voordeel € 880.000)
Er is in 2021 meer ruimte ontstaan onder het plafond BTW-compensatiefonds dan begroot. Dit komt, doordat er minder is geïnvesteerd door gemeenten en daarmee minder aan compensabele btw wordt uitgekeerd aan gemeenten. Hierdoor wordt naar verwachting een bedrag van € 220.000 meer teruggestort in de algemene uitkering dan is begroot. Bij de meicirculaire 2022 volgt de definitieve afrekening BTW-compensatiefonds over 2021. Verder zijn er positieve bijstellingen van circa € 660.000 geweest op diverse maatstaven en op de uitkeringsfactor die ten grondslag liggen aan de hoogte van de algemene uitkering.

Meer uitgaven onderhoud woonwagenstandplaatsen (nadeel € 210.000)
De gemeente is eigenaar van de woonwagenstandplaatsen Raalte-dorp en Heeten inclusief een gebouw voor sanitaire voorzieningen per standplaats. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud daarvan. Er was jarenlang geen groot onderhoud uitgevoerd en sommige voorzieningen waren 30-40 jaar oud. Het uitgevoerde groot onderhoud is fors hoger uitgevallen dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Het betreft onder andere het saneren van asbest, het vervangen van open verbrandingstoestellen (geisers) door cv-installaties in het kader van veiligheid en het vervangen van 30-40 jaar oud sanitair en tegelwerk.

Niet vergoede waterschade Tijenraan (nadeel € 80.000)
In 2020 is door lekkage waterschade ontstaan bij Tijenraan. Verwacht werd dat de schade vergoed zou worden door de verzekeraar. Na uitgebreid onderzoek bleek dat de schade niet vergoed of verhaald kon worden. Bij het opstellen van de zomernota was, gezien het lopende onderzoek, nog niet voorzien dat de schade niet vergoed werd.

Riolering btw-nadeel (nadeel € 85.000)
Jaarlijks wordt begroot dat € 200.000 aan btw over de investeringen aan de voorziening riolering wordt toegerekend. Het jaar 2021 stond in het teken van de actualisatie van het vastgestelde Gemeentelijk RioleringsPlan 2021-2030 (GRP), hierdoor zijn minder investeringen uitgevoerd dan gemiddeld het geval is. Als gevolg hierop is ook minder btw ten laste van de voorziening gebracht, wat een nadelig resultaat oplevert van € 85.000.

Minder uitgaven leerlingenvervoer, peuterspeelzaal en kinderopvang (voordeel € 225.000)
Door lockdowns in de coronacrisis zijn de scholen een aantal keer dicht gegaan. Hierdoor zijn er in een aantal periodes minder ritten leerlingenvervoer gereden. Daarnaast wordt zelfstandig vervoer gestimuleerd, wat een voordelig resultaat leerlingenvervoer geeft van € 85.000.

Het voordelig resultaat peuterwerk (€ 95.000) wordt veroorzaakt door een lagere realisatie peuterplekken dan beschikt en doordat meer ouders in aanmerking zijn gekomen voor kinderopvangtoeslag, waardoor een lagere bijdrage benodigd is. Het voordelig resultaat kinderopvang (€ 45.000) wordt veroorzaakt door een afrekening van de kinderopvangtoeslag uit voorgaande jaren en door lagere toezichtskosten op de kinderopvang, mede als gevolg van de coronamaatregelen en andere prioritering bij de GGD. Totaal voordeel van deze onderwerpen is € 225.000.

Minder uitgaven cultuurnota / cultuursubsidies (voordeel € 50.000)
Door de coronamaatregelen konden veel activiteiten niet doorgaan. Daardoor is geen gebruik gemaakt van de projectsubsidie cultuur en culturele evenementen. Ook zijn er minder kosten gemaakt doordat de bijdrage voor Erfgoed advies niet is aangevraagd.

Externe kosten Strunk/ SVn bijdrage Strunk (nadeel € 110.000)
Omdat het project Strunk in een ander vaarwater is terecht gekomen kunnen uitgaven van € 50.000 die zijn gedaan voor projectleiding, calculatiekosten, ontwerpkosten en subsidieaanvragen niet ten laste van het beschikbare krediet worden gebracht. Deze kosten moeten op grond van de BBV eenmalig ten laste van de jaarrekening worden gebracht. Daarnaast was in het krediet rekening gehouden met een bijdrage van € 60.000 uit het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Dit bedrag blijkt al eerder te zijn overgemaakt naar de gemeente en als onderdeel van het rekeningresultaat te zijn toegevoegd aan de algemene reserve van de gemeente. Het oorspronkelijk beschikbaar gestelde krediet van € 676.154 is daarmee nog beschikbaar in afwachting van nadere besluitvorming rondom Strunk.

Minder uitgaven integrale veiligheid (voordeel € 55.000)
In 2021 hebben we financieel gezien een fors voordeel. Dit is te verklaren door het uitstellen van werkzaamheden van de Veiligheidsmonitor en ANPR-cameratoezicht naar 2022. Verder zijn beheerstaken voor Burgernet structureel ondergebracht bij politie. Het uitstellen van werkzaamheden is enerzijds veroorzaakt door voorrang te geven aan coronagerelateerde werkzaamheden en anderszijds doordat de politie overweegt te investeren in ANPR-cameratoezicht.

Vrijval uit Voorziening pensioenen wethouders (voordeel € 60.000)
De vrijval uit de voorziening pensioenen wethouders wordt veroorzaakt door de verhoging van de rekenrente. Hierdoor wordt de voorziening juist lager.

Storting in voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen (nadeel € 450.000)
De gemeentelijke boekhoudvoorschriften (BBV) geven aan dat bij een overmatig verlof/spaarsaldo een voorziening voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen moet worden gevormd. In 2020 en 2021 is een verlofstuwmeer ontstaan door hogere inzet door corona gerelateerde vraagstukken en hoge ambitieniveau in relatie tot de beschikbare capaciteit. Dit betekent, dat in de jaarrekening 2021 een dergelijke voorziening is opgenomen tot een bedrag van € 450.000.

Verkopen rest stukken grond en rente van de SVN (voordeel € 110.000)
De helft van het voordeel bestaat uit verkochte rest stroken grond en rente-inkomsten van de door de SVN namens de gemeente verstrekte leningen.

Minder uitgaven organisatiebudgetten (voordeel € 145.000)
Overschrijding budget werving en selectie. De voornaamste reden voor overschrijding met € 85.000 is de krapte op de arbeidsmarkt. Daardoor is een aantal vacatures meerdere keren extern uitgezet, waarbij advisering en ondersteuning door externe partijen noodzakelijk was. Ook zijn verschillende recruiters ingeschakeld bij zeer moeilijk vervulbare vacatures en zijn de inhuurtarieven hoog. Er zijn meer uren op projecten geboekt dan begroot. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 55.000. Tevens zijn voordelen ontstaan op het budget abonnementen van € 40.000 en op de overhead van € 135.000. Gezamenlijk resulteert dit in een voordeel van € 145.000.

Minder uitgaven rente (voordeel € 100.000)
Ter dekking van het financieringstekort is rekening gehouden met de aantrekking van langlopende leningen van € 15 miljoen. Het werkelijke financieringstekort en het daarmee samenhangende liquiditeitstekort pakt veel lager uit dan geraamd als gevolg van uitgestelde investeringen, grondverkopen en het hoge voorschot van het rijk voor de verwachte corona gerelateerde uitgaven. Hierdoor zijn in 2021 geen langlopende leningen aangetrokken en is derhalve minder rente betaald.

Incidentele baten en lasten (nadeel € 65.000)
Het betreft hier een hogere afdracht loonheffing 2021 als gevolg van uitgaven boven het forfait van de WKR.

Lagere kapitaallasten (voordeel € 150.000)
De lagere kapitaallasten worden in hoofdzaak veroorzaakt door uitgestelde investeringen en lagere boekwaarden waardoor de kapitaallasten lager zijn.

DOWR-resultaat inclusief abonnementen (voordeel € 285.000)
Over 2021 is een positief resultaat behaald van € 285.000. Van dit bedrag is ongeveer een derde veroorzaakt door minder uitgaven als gevolg van corona. Hierbij valt te denken aan minder koffie en thee en lagere printkosten. Verder bestaat het voordeel uit lagere ICT kosten voor softwareapplicaties, telefonie en het netwerk.

Vennootschapsbelasting (nadeel € 820.000)
Bij het afsluiten van de jaarrekening was het nog niet mogelijk de vennootschapsbelasting te berekenen. Derhalve is een schatting gemaakt op basis van het resultaat van het grondbedrijf (€ 3,4 mln.) en het geldende tarief. De berekening wordt op dit moment opgemaakt door een extern adviseur en wordt in een later stadium verwerkt.

Niet bestede gereserveerde middelen algemene uitkering (voordeel € 130.000)
Vanuit de algemene uitkering zijn middelen ontvangen en gereserveerd welke uiteindelijk niet zijn besteed. Uitvoering van de betreffende taken kon binnen de reguliere budgetten worden opgevangen waardoor deze gelden terugvloeien naar de algemene middelen. Het betreft gereserveerde middelen voor de loon-en prijsindexatie 2021 bij verbonden partijen en middelen voor de invoering van wet verplichte GGZ (WvGGZ).

Restant stelpost onvoorzien (voordeel € 90.000)

Bij de begroting wordt jaarlijks een bedrag onvoorzien eenmalig € 50.000 en onvoorzien structureel € 50.000 opgenomen. De begrote post onvoorzien structureel is in 2021 afgeraamd met € 10.000. In 2021 zijn de budgetten onvoorzien, zowel structureel als incidenteel niet aangesproken. Per saldo resteert hierop een voordeel van € 90.000.

Recapitulatiestaat

Bedragen in €

Prog	Omschrijving programma	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
1	Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving	4.612.376	63.358	4.549.018
2	Integraal beheer openbare ruimte	11.078.828	9.823.193	1.255.635
3	Onderwijs, werk en inkomen	9.260.154	8.551.687	708.467
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	25.223.383	24.211.752	1.011.631
5	Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans	49.591	-191.050	240.641
6	Economie	1.347.706	899.606	448.100
7	Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed	6.023.031	5.840.396	182.635
8	Openbare orde en veiligheid	3.286.060	3.083.732	202.328
9	Bestuur en dienstverlening	2.546.398	2.527.475	18.923
	Algemene dekkingsmiddelen	-54.189.160	-58.480.942	4.291.782
	Mutaties in reserves	-6.938.059	1.257.713	-8.195.772
	Saldo begroting en jaarrekening	**2.300.307**	**-2.413.078**	**4.713.385**
	Begrotings-/rekeningsresultaat 2021	-2.300.307	2.413.079	4.713.386
	Totaal (afrondingsverschil)		**1**	**-1**

4.2.2 Wet normering topinkomens

Bedragen in €

Functiegegevens	K. Cornelissen Gemeentesecretaris	J.B. Zijlstra Griffier
Gegevens 2021		
Aanvang en einde functievervulling in 2021	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]	[ja]
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104.482	95.353
Beloningen betaalbaar op termijn	20.948	18.322
Subtotaal	**125.430**	**113.676**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**209.000**	**209.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**125.430**	**113.676**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020*		
Aanvang en einde functievervulling in 2020	[01/01] – [31/12]	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[1,0]	[1,0]
Dienstbetrekking?	[ja]	[ja]
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.778	93.752
Beloningen betaalbaar op termijn	19.762	17.305
Subtotaal	**128.540**	**111.056**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**201.000**	**201.000**

*) De vergelijkende cijfers 2020 in bovenstaande tabel wijken af van de cijfers uit de jaarrekening 2020. 'Bruto reiskosten' en 'Bruto keuzemodel' kunnen via de salarisadministratie uitgeruild worden (bruto = netto). De netto vergoedingen worden aangewezen als eindheffingsbestanddeel onder de werkkostenregeling, waarbij de kosten ten laste van de vrije ruimte worden gebracht of waarbij een gerichte vrijstelling wordt toegepast. Deze componenten zijn in 2020 ten onrechte niet in mindering gebracht op de WNT-bezoldiging (de bezoldiging wordt lager). Deze correctie leidt niet tot een onverschuldigde betaling.

Bijlagen

Gemeente Raalte

Bijlage A. Kerngegevens

Onderdeel		Werkelijk per 31-12-2020	Werkelijk per 31-12-2021
A. Sociale structuur			
Aantal inwoners totaal		37.911	38.138
	Van 0 t/m 3 jaar	1.459	1.493
	Van 4 t/m 16 jaar	5.295	5.271
	Van 17 t/m 64 jaar	22.614	22.587
	Van 65 jaar en ouder	8.543	8.787
Uitkeringsgerechtigden bijstand:			
	PW	372	367
	IOAW	23	17
	IOAZ	1	1
	BBZ	2	6
	TOZO	85	0
B. Fysieke structuur			
Ha oppervlakte gemeente		17.229	17.229
Aantal woningen totaal		15.992	16.170
Aantal woningen gericht op:			
	Raalte-dorp	8.645	8.726
	Heino	2.993	3.007
	Heeten	1.531	1.568
	Luttenberg	894	900
	Mariënheem	588	599
	Broekland	469	475
	Nieuw Heeten	462	469
	Laag Zuthem	240	251
	Lierderholthuis	170	175
Ha openbaar groen (excl. sportvelden)		177,5	177,1
C. Personele gegevens			
Aantal personeelsleden		260	279
Aantal fte's		217,20	222,28
D. Financiële structuur		**Totaal per 31-12-2021**	**Bedrag per inwoner**
Rekeningsomzet		106.272.684	2.787
Opbrengst belastingen		9.053.560	237
Algemene uitkering		54.888.000	1.439
Boekwaarde vanuit Staat C per 31-12		138.542.303	3.633
Vaste schuld Staat E		67.807.245	1.778
	waarvan voor woningbouw	807.245	21
Eigen financieringsmiddelen Staat D			
	Reserves	67.476.220	1.769
	Voorzieningen	10.888.385	285

Bijlage B. Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten

Bedragen in €

Incidentele baten	Realisatie 2021	Raming 2021 na wijziging	Verschil realisatie -/- raming	Nr. Toel.
1. Kavelruil Laag Zuthem uitvoering	-19.895	0	-19.895	*1*
1. Kavelruil Laag Zuthem voorbereiding	-11.438	0	-11.438	*2*
1. Kavelruil Boetelerveld	-36.175	0	-36.175	*3*
1. Kavelruil N35	-47.208	-42.162	-5.046	*4*
1. Realisatiefase Boetelerveld	-117.149	0	-117.149	*5*
1. SPUK Tijdelijke onderst. Handhaving en Toezicht	-136.841	-136.548	-293	*6*
1. Functionering en beheerskst LAG Leader	-50.687	-30.000	-20.687	*7*
1. LAG Salland functionerinskst 2021-2024	-47.647	-72.364	24.717	*8*
1. Invoering Woningwet	-1.540	0	-1.540	*9*
1. Intensivering energietoezicht OD	-19.380	-19.380	0	*10*
1. Meer opbtengst omgevingsvergunningen	-500.431	0	-500.431	*11*
2. Ontvangen degeneratiekosten	-59.730	0	-59.730	*12*
2. Meer baten begraafplaatsen	-99.787	-44.966	-54.821	*13*
2. Rijksbijdrage SPUK	-35.223	-32.690	-2.533	*14*
2. Haalb. onderzk. integrale aanpak Westdorp	-22.000	-22.000	0	*15*
2. Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	-6.508	0	-6.508	*16*
2. Herontwikkeling Stationsstraat Raalte	-16.404	-16.250	-154	*17*
2. Aanvullende maatregelen de Zegge	0	-125.000	125.000	*18*
2. Herstel schade Nieuw Tijenraan	23.238	-109.902	133.140	*19*
2. Groot onderhoud sportaccommodaties	-55.172	-52.963	-2.209	*20*
3. SPUK Nationaal onderwijsplan 2021	-7.136	-145.124	137.988	*21*
3. Besch over voorz. Oninbare vorderingen soza	-103.244	0	-103.244	*22*
3. Vergoeding TOZO gelden inzet personeel	-849.955	-1.999.944	1.149.989	*23*
3. WEB middelen via gem. Zwolle terugbetalen	17.657	0	17.657	*24*
4. Transformatiebudget sociaal domein	-58.536	-50.000	-8.536	*25*
5. Warmtetransitie	-20.660	-20.660	0	*26*
5. Energieloket 2016	-8.460	-13.000	4.540	*27*
5. RRE subsidie Rijk Energieloket activiteiten	-87.235	-88.039	804	*28*
5. Raalte duurzaam 2050 uitvoering	0	-10.000	10.000	*29*
5. Lokaal op Maat	-18.966	-38.967	20.001	*30*
5. Energieadvies aan huis via energieloket	-3.150	-9.000	5.850	*31*
6. Gem. bijdrage herontwikkeling spoorzone	-11.431	0	-11.431	*32*

6. Stadsarrangement Raalte 2019-2021	-51.753	-79.582	27.829	*33*
6. 2e crisis stadsarrangement	-7.625	-10.000	2.375	*34*
6. DPO onderzoek	-1.360	-1.360	0	*35*
6. Jeugd aan zet gemeente Raalte	0	-10.000	10.000	*36*
7. SPUK preventieakkoord naar balans	20.000	0	20.000	*37*
7. Besch over voorz sociaal plan sportbedrijf	-14.790	-14.790	0	*38*
7. Decentrale uitkering uitvoering lokaal sportakkoord	0	-20.000	20.000	*39*
7. Rijksbijdrage SPUK	-143.015	-139.546	-3.469	*40*
7. Uitvoering Roalter Sportakkoord	-28.019	-40.000	11.981	*41*
7. 75 jaar Vrijheid	5.000	0	5.000	*42*
7. Renovatie boerderij Strunk	-4.954	0	-4.954	*43*
7. SPUK IJZ tbv sportbedrijf	-744.299	0	-744.299	*44*
8. Corona lagere baten handhaving	35.722	36.000	-278	*45*
8. Project Veilig buitengebied	-5.000	-8.636	3.636	*46*
9. Deels vrijval voorziening pensioenen wethouders	-66.001	0	-66.001	*47*
9. Verlaging leges publiek	36.800	60.000	-23.200	*48*
Alg. Afstel precariobelasting 2021	20.997	28.519	-7.522	*49*
Alg. Betreft extra dividend ROVA	-33.670	-33.670	0	*50*
Alg. Dividend Vitens vervallen	100.000	100.000	0	*51*
Alg. Lagere dividend Enexis 2021	12.495	12.256	239	*52*
Alg. Hogere dividend BNG	-29.029	-16.586	-12.443	*53*
Alg. Verkopen openbaar groen en perceel Heesweg	-78.127	-18.585	-59.542	*54*
Alg. Bijstellen Algemene uitkering meicircuaire 2021	-4.006.265	-2.309.232	-1.697.033	*55*
Alg. Bijstellen BTW compensatiefonds	-108.000	-108.000	0	*56*
Alg. Ontvangen rente SVN	-45.673	0	-45.673	*57*
Alg. Korting VPB in 1 keer betalen	-8.052	0	-8.052	*58*
Div. Inruilwaarde tractiemiddelen beheer	-17.855	0	-17.855	*59*
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	**-7.573.564**	**-5.652.171**	**-1.921.393**	
Resultaat na bestemming:				
1. LAG Salland functionerinskst 2021-2024	-47.647	-72.364	24.717	*8*
1. Invoering Woningwet	-1.540	0	-1.540	*9*
2. Ontvangen degeneratiekosten	-59.730	0	-59.730	*12*
2. Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	-6.508		-6.508	*16*
3. Transformatiebudget sociaal domein	-58.536	-50.000	-8.536	*25*
4. Raalte duurzaam 2050 uitvoering	0	-10.000	10.000	*29*
4. Lokaal op Maat	-18.966	-38.967	20.001	*30*

5. Gem. bijdrage herontwikkeling spoorzone	-11.431	0	-11.431	*32*
Alg. Besch. ABR gemeentelijke coronamiddelen niet gebruikt	0	-390.261	390.261	*60*
Alg. Inzet deel weerstandsvermogen 2020-2023	-560.000	-560.000	0	*61*
Alg. Claim op reserve SPP	-170.000	-170.000	0	*62*
Gerealiseerd resultaat	**-6.748.123**	**-4.432.943**	**-2.315.180**	

Overzicht incidentele lasten

Bedragen in €

Incidentele lasten	Realisatie 2021	Raming 2021 na wijziging	Verschil realisatie -/- raming	Nr. Toel.
1. Voorber kr verkeersoplossing Raalte Noor	1.672	5.000	-3.328	*1*
1. N35 't Fiester Mariënheem	11.370	1.890	9.480	*2*
1. Kavelruil Laag Zuthem uitvoering	19.895	0	19.895	*3*
1. Kavelruil Laag Zuthem voorbereiding	11.438	0	11.438	*4*
1. Kavelruil Boetelerveld	36.175	0	36.175	*5*
1. Kavelruil N35	47.208	42.162	5.046	*6*
1. Realisatiefase Boetelerveld	117.149	0	117.149	*7*
1. Implementatie Digitaal Stelsel Omgevings	84.494	172.327	-87.833	*8*
1. Project locatie Slotman (Synchroon)	3.529	2.082	1.447	*9*
1. VTH beleid	9.952	10.000	-49	*10*
1. SPUK Tijdelijke onderst. Handhaving en Toezicht	136.841	136.548	293	*11*
1. Leader budget	13.357	7.736	5.621	*12*
1. Functionering en beheerskst LAG Leader	42.729	30.000	12.729	*13*
1. Leader projecten	31.625	59.948	-28.323	*14*
1. LAG Salland functionerinskst 2021-2024	50.823	77.188	-26.365	*15*
1. KVS: cofinanciering SKS Landschap 2.0	25.000	25.000	0	*16*
1. Implementatie Omgevingswet	169.402	288.107	-118.705	*17*
1. Implementatie omgevingswetexterne dienst	113.135	151.626	-38.491	*18*
1. Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle	39.550	50.000	-10.450	*19*
1. Visie op dorpsrand Heino - N35	53	75.000	-74.947	*20*
1. Opstellen basisontwerp verkabeling	25.492	20.941	4.551	*21*
1. Verkabeling hoogspanningsmast	403.709	409.340	-5.631	*22*
1. Invoering Woningwet	2.310	3.000	-690	*23*
1. Woningmarktonderzoek	0	25.000	-25.000	*24*
1. Beleid woonwagens / onderzoek locaties	1.630	15.000	-13.370	*25*
1. Groot onderhoud woonwagenstandplaatsen	38.900	38.900	0	*26*
1. I-uitvoeringsplan fysiek	0	92.606	-92.606	*27*
1. Begeleidingskosten bouwvergunningen	117.215	317.556	-200.341	*28*
1. ICT-kopp. omgevingsvergunning-zaaksystee	0	24.000	-24.000	*29*
1. Intensivering energietoezicht OD	27.567	19.380	8.187	*30*
1. Groot onderhoud woonwagenstandplaatsen	210.000	0	210.000	*31*
2. Onderhoud restauratie MOK werf	373.264	38.000	335.264	*32*
2. Voorbereiding Schoonhetenseweg	37.693	30.000	7.693	*33*

2. Verkeersveiligheidsprojecten afrekening subsidie prov	18.643	0	18.643	*34*
2. Storting in voorz afval coronamiddelen uitkering rijk	58.000	0	58.000	*35*
2. Voorbereiding toekomstbest. Woonomgeving G Norpplein	1.800	20.000	-18.200	*36*
2. Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	373.264	728.697	-355.433	*37*
2. Afstoten gem. gebouwen nav notitie	37.693	43.670	-5.977	*38*
2. Onderzoek wegbeheer	1.800	25.500	-23.700	*39*
2. Haalb. onderzk. integrale aanpak Westdorp	1.040	27.352	-26.312	*40*
2. Vervangingsstrategie Openbare ruimte	61.126	50.900	10.226	*41*
2. Rehabilitatie Schoonhetenseweg	76.478	76.563	-85	*42*
2. Aanbest. Informatievoorz. openbare ruimte	1.560	28.370	-26.810	*43*
2. Voorbereiden herinrichting Westdorplaan	20.896	21.598	-703	*44*
2. Herontwikkeling Stationsstraat Raalte	53.160	51.684	1.476	*45*
2. Verlichtingsplan Raalte Centrum	7.200	60.000	-52.800	*46*
2. Korenbloem Heino	0	5.000	-5.000	*47*
2. Renovatie Gerrit Norpplein	9.814	20.000	-10.186	*48*
2. Aanvullende maatregelen de Zegge	510	121.777	-121.267	*49*
2. Opstellen beheerplan OV	0	16.563	-16.563	*50*
2. Extra capac. knooppunt N35	64.472	107.119	-42.647	*51*
2. Marsroute N35	0	20.000	-20.000	*52*
2. Agenda verkeersveiligheid	48.376	52.000	-3.624	*53*
2. N35 kruispunt Bos	84.405	90.000	-5.596	*54*
2. Verbetermaatregelen parkeren centrum Raalte	0	3.000	-3.000	*55*
2. Groot onderhoud parkeergarage	56.837	51.995	4.842	*56*
2. Herinr. sportpark Ramele beperkte afmet	0	23.585	-23.585	*57*
2. Herstel schade Nieuw Tijenraan	57.395	109.902	-52.507	*58*
2. Groot onderhoud sportaccommodaties	413.177	519.325	-106.148	*59*
2. Groen, samen doen!	5.061	5.000	61	*60*
2. Opstellen groenbeheerplan	27.966	30.000	-2.034	*61*
2. Gedragscode Flora en Fauna	0	16.138	-16.138	*62*
2. Snoeiachterstand bomen	152.332	183.000	-30.668	*63*
2. Ontwikkelen beleid klimaatadaptie	49.637	65.000	-15.363	*64*
3. Gemeentelijk armoedebeleid	40.533	40.533	0	*65*
3. Vergoeding TOZO gelden inzet personeel	773.855	1.999.944	-1.226.089	*66*
3. SPUK Nationaal onderwijsplan 2021	7.136	145.124	-137.988	*67*
4. Ontwikkeling woonservicegebieden	70.000	100.000	-30.000	*68*
4. Transformatiebudget sociaal domein	701.486	950.000	-248.514	*69*
4. Herrijking subsidiebeleid	334	57.650	-57.316	*70*

4. Koploperprojectondersteuning	135.548	150.000	-14.452	*71*
4. Maatregelen Corona	38.301	40.000	-1.699	*72*
5. NB duurzaam raalte 2050 tlv res	100.000	100.000	0	*73*
5. Sanering asbestdaken en stortkosten	31.319	50.000	-18.681	*74*
5. Warmtetransitie	142.573	225.717	-83.144	*75*
5. Energieloket 2016	8.460	13.000	-4.540	*76*
5. RRE subsidie Rijk Energieloket activitei	87.235	88.039	-804	*77*
5. Rlte duurzaam 2050 uitvoering	40.699	145.609	-104.910	*78*
5. Lokaal op Maat	32.695	45.500	-12.805	*79*
5. Energieadvies aan huis via energieloket	3.150	9.000	-5.850	*80*
6. Uitvoeren centrumvisie Heino	0	100.000	-100.000	*81*
6. Gem. bijdrage herontwikkeling spoorzone M	11.431	95.852	-84.421	*82*
6. Cofinanciering economische projecten	0	632	-632	*83*
6. Stadsarrangement Raalte 2019-2021	51.753	79.582	-27.829	*84*
6. Startersapp	0	2.953	-2.953	*85*
6. Opstellen plan van aanpak circ economie	0	10.000	-10.000	*86*
6. Promotie en marketing	23.799	44.900	-21.101	*87*
6. Aanpak centrum Raalte	0	2.830	-2.830	*88*
6. Aanpak centrum Heino	0	20.000	-20.000	*89*
6. Human Capital Agenda	9.703	45.484	-35.781	*90*
6. Agri & Food	0	20.600	-20.600	*91*
6. Uitvoeren beleidsplan recreatie en toerisme	0	25.000	-25.000	*92*
6. Regiodeal agrofoodcluster	54.873	100.000	-45.127	*93*
6. 2e crisis stadsarrangement	7.625	10.000	-2.375	*94*
6. DPO onderzoek	1.360	1.360	0	*95*
6. Jeugd aan zet gemeente Raalte	0	10.000	-10.000	*96*
6. Contactpersoon buitengebied	66.154	65.004	1.150	*97*
6. Actualiseren evenementenbeleid	12.196	26.216	-14.020	*98*
6. Ondersteuning evenementen	0	50.000	-50.000	*99*
6. Beleid recreatie en toerisme	35.000	35.725	-725	*100*
7. Integraal onderwijshuisvestingsplan	25.692	25.000	692	*101*
7. Ondersteuning onderwijshuisvesting	0	3.685	-3.685	*102*
7. Groot onderhoud onderwijsgebouwen	2.897	0	2.897	*103*
7. De Linderte, verbouw en functionele aanp	13.466	17.425	-3.959	*104*
7. Locatieonderzoek Hoogerheyne	0	23.000	-23.000	*105*
7. Onderzoekskosten Tennisver. Heino	1.000	5.000	-4.000	*106*
7. Uitvoering Roalter Sportakkoord	28.019	60.000	-31.981	*107*
7. Evaluatie buurtsportcoaches/combifunctio	16.500	20.000	-3.500	*108*

7. Cofinanciering inzet buurtsportcoaches	22.966	22.966	0	*109*
7. 75 jaar Vrijheid	-2.235	15.583	-17.818	*110*
7. Renovatie boerderij Strunk	53.173	0	53.173	*111*
7. Bijdragen kerkenvisie	5.000	25.000	-20.000	*112*
7. Onderhoud Hoftheater (als ondernemer)	54.049	38.077	15.972	*113*
7. Rijksbijdrage SPUK tbv sportbedrijf	143.015	139.546	3.469	*114*
7. SPUK IJZ tbv sportbedrijf	744.299	0	744.299	*115*
7. Uitkering tlv voorziening sociaal plan Sportbedrijf	14.790	14.790	0	*116*
8. Groot onderhoud brandweerkazernes	19.093	119.334	-100.241	*117*
8. Project Veilig buitengebied	5.000	8.636	-3.636	*118*
9. Evalueren om te leren	0	28.460	-28.460	*119*
9. Extra dotatie voorz. wachtgelden wethouders	2.327	0	2.327	*120*
Alg. Uitvoering ambitie op dienstverlening	2.165	50.000	-47.835	*121*
Alg. Bestuurlijke vernieuwing/onderzoek publiek	3.000	25.659	-22.659	*122*
Alg. Modernisering archiefketen	0	27.505	-27.505	*123*
Alg. Digitalisering OD archief	150.884	100.000	50.884	*124*
Alg. Krediet onderzoek werkplekconcept	0	9.733	-9.733	*125*
Alg. Digitalisering P&C cyclus	0	20.752	-20.752	*126*
Alg. Informatievoorziening ICT (CIO)	7.699	19.194	-11.495	*127*
Alg. Organisatieontwikkeling 2021	38.420	75.000	-36.580	*128*
Div. Extra afschrijving ivm verkoop tractiemiddelen beheer	4.887	0	4.887	*129*
Alg. WKR aangifte 2021	52.844	0	52.844	*130*
Alg. VPB 2021	608.818	0	608.818	*131*
Div. Corona middelen 2021 (zie coronaparagraaf)	0	500.000	-500.000	*132*
Gerealiseerd totaal van saldo van baten en lasten	**8.390.802**	**11.042.674**	**-2.651.872**	
Resultaat na bestemming:				
1. Voorber kr verkeersoplossing Raalte Noord	1.672	5.000	-3.328	*1*
1. N35 't Fiester Mariënheem	11.370	1.890	9.480	*2*
1. Leader projecten	31.625	59.948	-28.323	*12*
1. LAG Salland functionerinskst 2021-2024	50.823	77.188	-26.365	*15*
1. Implementatie Digitaal Stelsel Omgevings	84.494	172.327	-87.833	*8*
1. Implementatie omgevingswetexterne dienst	113.135	151.626	-38.491	*18*
1. Invoering Woningwet	2.310	3.000	-690	*23*
1. Woningmarktonderzoek	0	25.000	-25.000	*24*
1. Beleid woonwagens / onderzoek locaties	1.630	15.000	-13.370	*25*

1. I-uitvoeringsplan fysiek	0	92.606	-92.606	*27*
1. Begeleidingskosten bouwvergunningen	117.215	317.556	-200.341	*28*
1. ICT-kopp. omgevingsvergunning-zaaksystee	0	24.000	-24.000	*29*
2. Voorbereiding Schoonhetenseweg	37.693	30.000	7.693	*33*
2. Voorbereiding toekomstbest. Woonomgeving G Norpplein	9.814	20.000	-10.186	*36*
2. Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	373.264	728.697	-355.433	*37*
2. Afstoten gem. gebouwen nav notitie	37.693	43.670	-5.977	*38*
2. Onderzoek wegbeheer	1.800	25.500	-23.700	*39*
2. Aanbest. Informatievoorz. openbare ruimte	1.560	28.370	-26.810	*43*
2. Verlichtingsplan Raalte Centrum	7.200	30.000	-22.800	*46*
2. Korenbloem Heino	0	20.000	-20.000	*47*
2. Renovatie Gerrit Norpplein	9.814	20.000	-10.186	*48*
2. Opstellen beheerplan OV	0	16.563	-16.563	*50*
2. Marsroute N35	0	20.000	-20.000	*52*
2. Agenda verkeersveiligheid	48.376	52.000	-3.624	*53*
2. Herinr. sportpark Ramele beperkte afmet	0	23.585	-23.585	*57*
2. Gedragscode Flora en Fauna	0	16.138	-16.138	*62*
2. Snoeiachterstand bomen	152.332	183.000	-30.668	*63*
4. Ontwikkeling woonservicegebieden	70.000	100.000	-30.000	*68*
4. Transformatiebudget sociaal domein	701.486	950.000	-248.514	*69*
4. Herrijking subsidiebeleid	334	57.650	-57.316	*70*
4. Koploperprojectondersteuning	135.548	150.000	-14.452	*71*
5. Raalte duurzaam 2050 uitvoering	40.699	145.609	-104.910	*78*
5. Lokaal op Maat	32.695	45.500	-12.805	*79*
6. Gem. bijdrage herontwikkeling spoorzone M	11.431	95.852	-84.421	*82*
6. Aanpak centrum Heino	0	20.000	-20.000	*89*
6. Regiodeal agrofoodcluster	54.873	100.000	-45.127	*93*
7. Onderzoekskosten Tennisver Heino	1.000	5.000	-4.000	*106*
8. Groot onderhoud brandweerkazernes	19.093	119.334	-100.241	*117*
8. Eenmalige verlaging bijdrage VRY	34.295	34.295	0	*133*
9. Evalueren om te leren	0	15.500	-15.500	*119*
Alg. Modernisering archiefketen	0	166	-166	*123*
Alg. krediet onderzoek werkplekconcept	0	9.733	-9.733	*125*
Alg. Digitalisering P&C cyclus	0	20.752	-20.752	*126*
Alg. Informatievoorziening ICT (CIO)	7.699	19.194	-11.495	*127*
Alg. Organisatieontwikkeling 2021	38.420	75.000	-36.580	*128*
Gerealiseerd resultaat	**6.149.409**	**6.876.425**	**-727.016**	

Bijlage C. Mutaties in de reserves

Overzicht toevoegingen aan de reserves

Bedragen in €

Programma	Raming 2021 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2021	Waarvan structureel
Programma 1	319.256	179.256	3.669.678	3.521.720
Programma 2	992.639	880.139	1.767.283	970.901
Programma 3	401.155	16.500	753.082	16.500
Programma 4	1.326.537	664.702	1.946.441	664.702
Programma 5	100.000	0	100.000	0
Programma 6	0	0	0	0
Programma 7	136.770	132.770	136.770	132.770
Programma 8	0	0	0	0
Programma 9	0	0	0	0
Ovz. Alg. dekkingsmiddelen	815.870	715.690	902.053	726.243
Totaal	**4.092.227**	**2.589.057**	**9.275.307**	**6.032.836**

Overzicht onttrekkingen aan de reserves

Bedragen in €

Programma	Raming 2021 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2021	Waarvan structureel
Programma 1	-957.436	-42.000	-441.827	-42.000
Programma 2	-2.065.597	-549.694	-1.370.313	-632.848
Programma 3	-404.748	-387.191	-282.880	-392.311
Programma 4	-2.625.943	-852.390	-2.177.862	-852.390
Programma 5	-390.883	0	-270.735	0
Programma 6	-314.886	-2.759	-146.767	-2.759
Programma 7	-348.558	-179.122	-334.465	-179.122
Programma 8	-138.341	-103.033	-19.093	-19.093
Programma 9	-57.184	0	-41.684	0
Ovz. Alg. dekkingsmiddelen	-6.027.022	860.258	-2.931.968	-429.129
Totaal	**-13.330.598**	**-1.255.931**	**-8.017.594**	**-2.549.652**

Bijlage D. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Hiervoor is al per programma en voor de algemene dekkingsmiddelen ingegaan op de verschillen tussen de realisaties en de begrotingscijfers voor en na de wijziging. Bij dit totaaloverzicht wordt geen verdere aanvulling gegeven.

De volgende soorten overschrijdingen worden onderscheiden:

Type	Onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel
1a	Overschrijding, gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten
1b	Overschrijding bij open einde (subsidie) regelingen
1c	Overschrijding door activiteiten als boetes, procedures en naheffingsaanslagen na het verantwoordingsjaar
1d	Overschrijding op investeringen met als gevolgen hogere kapitaallasten in jaren na investeren

	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
2a	Overschrijding, niet passend binnen beleid, tegen beter weten in niet gemeld
2b	Overschrijding, passen binnen beleid, tegen beter weten in niet gemeld
2c	Overschrijding, gecompenseerd door niet direct gerelateerde extra inkomsten waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over die extra inkomsten
2d	Overschrijding door activiteiten als boetes, procedures en naheffingsaanslagen tijdens het verantwoordingsjaar
2e	Overschrijding op investeringen met als gevolg hogere kapitaallasten in het jaar van investeren

In onderstaand overzicht ziet u per programma de begrotingsafwijking en de daarbij gegeven verklaring.

Analyse begrotingsrechtmatigheid programma's

Bedragen in €

Programma	Conclusie: onrechtmatig maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, telt wel mee	Motivering van de conclusie
7	-302.940	1A	uitbetaling SPUK IJZ gedekt door bijdrage van het rijk
9	-135.589	1A	meer interne uren, gedekt door interne verrekening uren uit programma 10

Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij de diverse programma's.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de toelichting op de jaarstukken moet volgens het BBV een analyse worden gegeven van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de rekening. De verplichte analyse is ook te gebruiken voor een analyse op het gebied van de begrotingsrechtmatigheid. Hiervoor wordt dan ook verwezen.

Op grond van artikel 189, lid 3 gemeentewet zijn in principe alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Ten aanzien hiervan wordt het volgende vermeld:

- De overschrijdingen van de lasten zijn beoordeeld op programmaniveau en daarbij zijn betrokken de bijbehorende baten van die programma's.
- Bij de totale afweging van de relevantie van de begrotingsoverschrijdingen is het oordeel dat die overschrijdingen alle door middel van vaststelling door de raad van de jaarstukken 2021 zijn geautoriseerd.
- Over het algemeen worden begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de beleidskaders van de raad niet meegenomen in het accountantsoordeel.

Analyse begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten

Wij hebben de investeringskredieten en de uitputting hiervan beoordeeld. De investeringen hebben plaatsgevonden binnen de door de raad geautoriseerde kredieten en zijn daarmee rechtmatig tot stand gekomen. Voor meer informatie en details verwijzen we naar de bijlage van de over te brengen kredieten.

De volgende kredieten kennen een overschrijding (hoger dan € 50.000) en hierop geven wij een nadere toelichting op de rechtmatigheid van de bestedingen:

- Krediet Verduurzaming gemeentelijke sportaccommodaties:
  Het krediet is in 2021 overschreden met € 189.000, maar moet in samenhang worden gezien met de onderschrijding van het krediet Verduurzaming gemeentelijke gebouwen. Op 31-12-2021 resteert per saldo bijna € 500.000.
- Krediet Kruising Bentinckstraat-Westdorplaan:
  Het krediet is in 2021 overschreden met € 61.000, maar moet in samenhang worden gezien met het budget van € 100.000 dat in 2022 hiervoor beschikbaar is gesteld.

Bedragen * € 1.000	Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Begrotingsafwijking 2021			Waarvan onrechtmatig		
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	-6.945	11.558	4.612	-8.910	8.973	63	1.965	2.584	4.549			
2	-4.516	15.595	11.079	-4.637	14.460	9.823	121	1.134	1.256			
3	-9.144	18.404	9.260	-7.952	16.504	8.552	-1.192	1.900	708			
4	-430	25.654	25.223	-455	24.667	24.212	25	987	1.012			
5	-3.717	3.766	50	-3.851	3.660	-191	134	107	241			
6	-128	1.476	1.348	-103	1.003	900	-25	473	448			
7	-1.075	7.098	6.023	-1.561	7.401	5.840	486	-303	183			
8	-202	3.489	3.286	-207	3.291	3.084	4	198	202			
9	-606	3.152	2.546	-760	3.288	2.527	155	-136	19			
OVZ	-5.043	355	-4.688	-5.244	-300	-5.544	201	655	856			
Totaal programma's	**-31.806**	**90.546**	**58.739**	**-33.679**	**82.946**	**49.266**	**1.873**	**7.600**	**9.473**	**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen												
1. Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	-9.040	0	-9.040	-9.113	0	-9.113	73	0	73			
2. Overhead	-936	12.352	11.416	-1.001	11.526	10.524	65	826	891			
3. Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	609	609	0	-609	-609			
4. Algemene uitkeringen	-53.083	0	-53.083	-54.888	0	-54.888	1.805	0	1.805			
5. Dividend	-300	0	-300	-313	0	-313	12	0	12			
6. Saldo van de financieringsfunctie	-156	2.001	1.846	-154	1.873	1.719	-2	129	127			
7. Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.022	459	-563	-1.520	44	-1.475	498	415	912			
8. Onvoorzien	0	225	225	0	0	0	0	225	225			
Totaal alg. dekkingsmid.	**-64.538**	**15.037**	**-49.501**	**-66.989**	**14.052**	**-52.937**	**2.451**	**985**	**3.436**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd totaal saldo	**-96.345**	**105.583**	**9.238**	**-100.668**	**96.997**	**-3.671**	**4.324**	**8.586**	**12.909**	**0**	**0**	**0**

Bedragen * € 1.000	Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Begrotingsafwijking 2021			Waarvan onrechtmatig		
Mutaties aan reserves	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	-957	319	-638	-442	3.670	3.228	-516	-3.350	-3.866			
2	-2.066	993	-1.073	-1.370	1.767	397	-695	-775	-1.470			
3	-405	401	-4	-283	753	470	-122	-352	-474			
4	-2.626	1.327	-1.299	-2.178	1.946	-231	-448	-620	-1.068			
5	-391	100	-291	-271	100	-171	-120	0	-120			
6	-315	0	-315	-147	0	-147	-168	0	-168			
7	-349	137	-212	-334	137	-198	-14	0	-14			
8	-138	0	-138	-19	0	-19	-119	0	-119			
9	-57	0	-57	-42	0	-42	-16	0	-16			
OVZ	-6.027	816	-5.211	-2.932	902	-2.030	-3.095	-86	-3.181			
Totaal mutaties reserves	**-13.331**	**4.092**	**-9.238**	**-8.018**	**9.275**	**1.258**	**-5.313**	**-5.183**	**-10.496**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-109.675**	**109.675**		**-108.686**	**106.273**	**-2.413**	**-989**	**3.403**	**2.413**	**0**	**0**	**0**

Bijlage E. Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 0	€ 136.841	Ja	Nee	Uitgaven o.b.v. definitieve beschikking 3187486	
JenV	A12B	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			IJsselland	€ 0	Ja	€ 0	Nee	
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	26	26	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*			
			Ja	Ja	Nee			

			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			€ 9.880	€ 9.880	€ 3.468	€ 3.468	€ 0	€ 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*				
			€ 0	€ 0				

BZK	C1	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	
			Ja	1.055	915	
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/04*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/05*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie *Aard controle R* *Indicator: C1/07*
		1	Specifieke uitkering Reductie energiegebruik	€ 87.235	Ja	
		2				
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Toelichting op afwijkingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*
		1	*Specifieke uitkering Reductie energiegebruik*	€ 125.196		Ja
		2				

BZK	C41B	**Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/01*	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: C41B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/03*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C41B/04*	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/05*	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/06*
		1	030004 Provincie Overijssel	€ 65.000	€ 65.000	€ 164.211	4	4
		2						
			Kopie provinciecode *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/07*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C41B/09*			
		1	030004 Provincie Overijssel	220	Ja			
		2						
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
			9	€ 1.350	€ 2.920	Nee		

OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	
			€ 283.933	€ 0	€ 0	€ 96.110	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
			1				
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	
			€ 7.136	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma *Aard controle R* *Indicator: D14/08*	
			1				

IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 52.681	€ 33.496	Ja		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg | aantal in st	Ja	1			
		2	102 Het aanbrengen van attentieverhogende markeringen | aantal in meters	Ja	36	Afgerond in 2020.		
		3	118 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats | aantal in st	Ja	1			
		4	122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Ja	1			
		5	124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen | aantal in meters	Ja	0	Vervallen.		
		6						
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
		1	EAW-20-01178879	€ 20.660	€ 20.660	Ja		
		2						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/06*					
			Ja					

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 5.169.306	€ 276.853	€ 271.312	€ 463	€ 16.085	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortMoeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 46.362	€ 9.384	€ 0	€ 252.856	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 57	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 15.643	€ 8.301	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 4.858	€ 3.480	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 395.202	€ 54.821	€ 4.172	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 244.847	€ 10.515	€ 2.487	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 156.753	€ 5.120	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	52	8	Ja
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	68	3	Ja
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	42	1	Ja

Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*
€ 0	€ 0	€ 0

				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
				€ 0	€ 0	0			

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 252.912	€ 205.079				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
	1	1.2 - Onroerende zaken - Renovatie	€ 4.847	€ 4.847				
	2	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 30.331	€ 30.331				
	3	2.1 - Roerende zaken - Aankoop	€ 10.058		€ 10.058			
	4	2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 11.751		€ 11.751			
	5	2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 5.077		€ 5.077			
	6	3.2. Verbonden lichamen	€ 143.015	€ 143.015			€ 143.015	
	7							

VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
	1		1034946-1014407	€ 35.000	€ 0	€ 0	€ 25.121	€ 20.000
	2		1060281-1033567	€ 85.142	€ 0	€ 28.019	€ 0	€ 28.019
	3							
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
	1		1034946-1014407	Ja				
	2		1060281-1033567	Nee				
	3							

VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*
			€ 0	Ja	Nee

VWS	H16	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**	Betreft jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R* *Indicator: H16/03*		
		1	2020	SPUKIJZ21062	€ 389.535		
		2	2021	SPUKIJZ21R2098	€ 354.764		
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/04*	Totale toezegging per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/05*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/06*	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	Betreft jaar? *Aard controle R* *Indicator: H16/08*
		1	Sportbedrijf Raalte	€ 389.535	€ 389.535	€ 0	2020
		2	Sportbedrijf Raalte	€ 354.764	€ 354.764	€ 0	2021
		3					
LNV	**L5B**	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/01*	Kenmerk/beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/02*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/03*	Besteding per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/04*	Cofinanciering per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/05*
		1	030004 Provincie Overijssel	2021/0037192	Impactgenerator AF	€ 51.373	€ 25.686
		2					
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/06*	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/07*	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/09*	
		1	*030004 Provincie Overijssel*	€ 51.373	€ 25.686		
		2					
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/12*		
			€ 3.500	€ 10.788	Nee		

Bijlage F. Jaarrekening per taakveld

Bedragen in €

		Primitieve begroting 2021			Begroting na wijziging 2021			Realisatie 2021		
Taakveld		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	**BESTUUR EN ONDERSTEUNING**									
0.1	Bestuur	2.318.805	-235.000	2.083.805	2.342.649	-235.000	2.107.649	2.344.208	-309.462	2.034.746
0.2	Burgerzaken	800.471	-363.712	436.759	797.001	-370.812	426.189	925.794	-450.862	474.931
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	112.579	-17.902	94.677	835.281	-17.902	817.379	458.772	-49.005	409.767
0.4	Overhead	10.464.685	-707.694	9.756.991	12.352.072	-936.458	11.415.614	11.525.620	-1.001.247	10.524.373
0.5	Treasury	233.545	-1.492.051	-1.258.506	-1.455	-1.458.019	-1.459.474	280.089	-1.857.330	-1.577.241
0.61	OZB woningen	181.806	-5.316.270	-5.134.464	181.806	-5.316.270	-5.134.464	177.640	-5.362.730	-5.185.090
0.62	OZB niet-woningen	172.186	-3.219.883	-3.047.697	172.186	-3.219.883	-3.047.697	166.972	-3.178.419	-3.011.447
0.63	Parkeerbelasting	2.000	0	2.000	2.000	0	2.000	2.000	0	2.000
0.64	Belastingen overig	33.542	-40.194	-6.652	33.542	-78.675	-45.133	32.526	-78.735	-46.208
0.7	Algem.uitkering en ov. Uitk. gemeentfnds	0	-55.674.773	-55.674.773	0	-58.095.718	-58.095.718	0	-59.995.260	-59.995.260
0.8	Overige baten en lasten	1.670.658	-30.000	1.640.658	2.625.780	-50.585	2.575.195	935.005	-265.326	669.679
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	608.818	0	608.818
0.10	Mut.reserves	3.927.264	-9.254.576	-5.327.312	4.092.227	-13.330.594	-9.238.367	9.275.307	-8.017.594	1.257.714
0.11	Res. van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	3.120.125	-707.047	2.413.078
	Totaal taakveld 0	19.917.541	-76.352.055	-56.434.514	23.433.089	-83.109.916	-59.676.827	29.852.876	-81.273.017	-51.420.140
1	**VEILIGHEID**									
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.675.203	-188.305	2.486.898	2.594.594	-188.305	2.406.289	2.486.831	-191.997	2.294.834
1.2	Openbare orde en veiligheid	919.209	-41.500	877.709	893.908	-14.136	879.772	803.788	-14.890	788.898
	Totaal taakveld 1	3.594.412	-229.805	3.364.607	3.488.502	-202.441	3.286.061	3.290.619	-206.886	3.083.732

2	**VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT**									
2.1	Verkeer en vervoer	6.032.470	-307.486	5.724.984	5.203.104	-263.736	4.939.368	4.610.408	-334.416	4.275.993
2.2	Parkeren	152.383	-4.000	148.383	195.247	-4.000	191.247	203.848	-4.572	199.276
	Totaal taakveld 2	6.184.853	-311.486	5.873.367	5.398.351	-267.736	5.130.615	4.814.256	-338.988	4.475.268
3	**ECONOMIE**									
3.1	Economische ontwikkeling	1.037.359	-20.000	1.017.359	1.208.867	-100.942	1.107.925	837.551	-72.169	765.382
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	684.086	-684.086	0	903.620	-903.620	0	349.750	-1.267.663	-917.913
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	96.521	-204.367	-107.846	96.521	-56.147	40.374	92.959	-47.727	45.232
3.4	Economische promotie	12.075	-425.472	-413.397	12.075	-425.472	-413.397	11.709	-493.408	-481.699
	Totaal taakveld 3	1.830.041	-1.333.925	496.116	2.221.083	-1.486.181	734.902	1.291.969	-1.880.967	-588.998
4	**ONDERWIJS**									
4.1	Openbaar basisonderwijs	2.355	0	2.355	2.355	0	2.355	1.815	0	1.815
4.2	Onderwijshuisvesting	2.789.527	-6.751	2.782.776	2.843.121	-6.751	2.836.370	2.808.298	-5.301	2.802.996
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.912.062	-465.757	1.446.305	2.011.632	-645.327	1.366.305	1.586.038	-440.735	1.145.303
	Totaal taakveld 4	4.703.944	-472.508	4.231.436	4.857.108	-652.078	4.205.030	4.396.150	-446.036	3.950.114
5	**SPORT, CULTUUR EN RECREATIE**									
5.1	Sportbeleid en activering	1.754.010	-609.558	1.144.452	2.094.579	-922.333	1.172.246	2.603.888	-1.459.909	1.143.979
5.2	Sportaccommodaties	2.366.312	-21.472	2.344.840	2.817.387	-235.066	2.582.321	2.445.213	-157.190	2.288.023
5.3	Cultuurpres., cultuurprd.en cultuurpart.	825.224	-113.865	711.359	996.206	-142.177	854.029	921.773	-92.776	828.996
5.4	Musea	9.901	0	9.901	9.901	0	9.901	8.524	0	8.524
5.6	Media	892.300	0	892.300	892.300	0	892.300	877.669	0	877.669
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.347.320	-37.754	3.309.566	3.351.165	-37.754	3.313.411	3.195.640	-53.792	3.141.848
	Totaal taakveld 5	9.195.067	-782.649	8.412.418	10.161.538	-1.337.330	8.824.208	10.052.707	-1.763.668	8.289.039
6	**SOCIAAL DOMEIN**									
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.621.445	-7.252	3.614.193	4.301.171	-57.252	4.243.919	3.832.756	-91.007	3.741.748
6.2	Wijkteams	1.434.750	0	1.434.750	1.615.003	-5.409	1.609.594	1.584.451	-18.757	1.565.694

6.3	Inkomensregelingen	8.488.552	-6.129.140	2.359.412	10.648.154	-8.487.080	2.161.074	9.450.487	-7.474.076	1.976.411
6.4	Begeleide participatie	4.644.587	0	4.644.587	4.531.110	0	4.531.110	4.360.671	0	4.360.671
6.5	Arbeidsparticipatie	918.290	0	918.290	1.048.377	-5.000	1.043.377	952.366	-5.197	947.169
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.398.687	-38.805	1.359.882	1.471.187	-78.805	1.392.382	1.437.483	-81.399	1.356.085
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.874.908	-435.000	7.439.908	7.472.017	-296.000	7.176.017	7.438.432	-296.146	7.142.285
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.684.890	0	6.684.890	8.349.097	0	8.349.097	8.008.751	0	8.008.751
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	150.000	0	150.000	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	952.780	0	952.780	1.076.933	0	1.076.933	1.034.172	0	1.034.172
	Totaal taakveld 6	36.168.889	-6.610.197	29.558.692	40.513.049	-8.929.546	31.583.503	38.099.569	-7.966.582	30.132.986
7	**VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU**									
7.1	Volksgezondheid	1.577.720	0	1.577.720	1.638.560	0	1.638.560	1.580.873	0	1.580.873
7.2	Riolering	3.298.587	-3.784.943	-486.357	3.213.562	-3.699.918	-486.357	3.377.788	-3.760.814	-383.026
7.3	Afval	2.764.935	-3.379.576	-614.641	2.982.935	-3.379.576	-396.641	3.269.223	-3.703.769	-434.547
7.4	Milieubeheer	2.096.719	-9.019	2.087.700	2.108.928	-356.696	1.752.232	1.540.900	-166.239	1.374.661
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	374.328	-232.906	141.422	369.229	-232.906	136.323	354.342	-287.727	66.615
	Totaal taakveld 7	10.112.289	-7.406.444	2.705.845	10.313.214	-7.669.096	2.644.118	10.123.126	-7.918.550	2.204.576
8	**VOLKSHUISV., RO EN STEDELIJKE VERNIEUW.**									
8.1	Ruimtelijke ordening	1.962.688	-52.000	1.910.688	2.484.145	-303.074	2.181.071	2.288.190	-493.929	1.794.260
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	3.890.509	-4.902.803	-1.012.294	4.663.918	-4.780.275	-116.357	3.131.798	-5.669.095	-2.537.298
8.3	Wonen en bouwen	1.831.192	-937.552	893.640	2.141.230	-937.552	1.203.678	2.051.549	-1.435.090	616.458
	Totaal taakveld 8	7.684.389	-5.892.355	1.792.034	9.289.293	-6.020.901	3.268.392	7.471.536	-7.598.115	-126.579
	Totaal	**99.391.425**	**-99.391.424**	**1**	**109.675.227**	**-109.675.225**	**2**	**109.392.808**	**-109.392.809**	**-2**

Bijlage G. Taakveld per programma

Bedragen in €

		Primitieve begroting 2021			Begroting na wijziging 2021			Realisatie 2021		
Taakveld		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1		**Ruimt. ontwikkeling, woon-& werkomgeving**								
0.3	Beheer ov gebouw en gronden (voormNNIEG)	34.844	-1.400	33.444	35.194	-1.400	33.794	32.990	-24.781	8.209
0.10	Mut. reserves	1.269.293	-202.000	1.067.293	319.256	-957.436	-638.180	3.669.678	-441.827	3.227.851
2.1	Verkeer en vervoer	64.300	0	64.300	69.190	0	69.190	18.112	0	18.112
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	684.086	-684.086	0	903.620	-903.620	0	349.750	-1.267.663	-917.913
7.4	Milieubeheer	1.308.414	0	1.308.414	1.260.380	-19.380	1.241.000	1.100.908	-19.380	1.081.528
8.1	Ruimtelijke ordening	1.962.688	-52.000	1.910.688	2.484.145	-303.074	2.181.071	2.288.190	-493.929	1.794.260
8.2	Grondexploitatie	3.890.509	-4.902.803	-1.012.294	4.663.918	-4.780.275	-116.357	3.131.798	-5.669.095	-2.537.298
8.3	Wonen en bouwen	1.831.192	-937.552	893.640	2.141.230	-937.552	1.203.678	2.051.549	-1.435.090	616.458
	Totaal programma 1	11.045.326	-6.779.841	4.265.485	11.876.933	-7.902.737	3.974.196	12.642.975	-9.351.765	3.291.207
Programma 2		**Integraal beheer openbare ruimte**								
0.2	Burgerzaken	493	0	493	493	0	493	722	0	722
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	77.735	-16.502	61.233	800.087	-16.502	783.585	425.783	-24.225	401.558
0.10	Mut. reserves	943.639	-1.836.619	-892.980	992.639	-2.065.594	-1.072.955	1.767.283	-1.370.313	396.970
2.1	Verkeer en vervoer (wegbeheer)	5.958.706	-307.486	5.651.220	5.120.000	-263.736	4.856.264	4.581.162	-334.416	4.246.746
2.2	Parkeren	152.383	-4.000	148.383	195.247	-4.000	191.247	203.848	-4.572	199.276
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	96.521	-62.367	34.154	96.521	-56.147	40.374	92.959	-47.727	45.232
5.2	Sportaccommodaties (beheer)	2.250.019	-21.472	2.228.547	2.678.094	-235.066	2.443.028	2.373.466	-157.190	2.216.277

5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.036.192	-7.425	3.028.767	3.069.349	-7.425	3.061.924	3.019.061	-20.384	2.998.677
7.2	Riolering	3.298.587	-3.784.943	-486.357	3.213.562	-3.699.918	-486.357	3.377.788	-3.760.814	-383.026
7.4	Milieubeheer	31.024	0	31.024	65.000	0	65.000	49.637	0	49.637
7.5	Begraafplaatsen en crematoria (beheer)	361.275	-232.906	128.369	356.176	-232.906	123.270	335.823	-287.727	48.096
	Totaal programma 2	16.206.574	-6.273.720	9.932.853	16.587.168	-6.581.294	10.005.873	16.227.532	-6.007.368	10.220.165
Programma 3		**Onderwijs, werk en inkomen**								
0.10	Mut. reserves	16.500	-427.724	-411.224	401.155	-404.748	-3.593	753.082	-282.880	470.203
4.1	Openbaar onderwijs	2.355	0	2.355	2.355	0	2.355	1.815	0	1.815
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.810.398	-465.757	1.344.641	1.909.968	-645.327	1.264.641	1.492.951	-440.735	1.052.216
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	246.259	-6.662	239.597	264.259	-6.662	257.597	245.876	-32.471	213.405
6.3	Inkomensregelingen	8.488.552	-6.129.140	2.359.412	10.648.154	-8.487.080	2.161.074	9.450.487	-7.474.076	1.976.411
6.4	Begeleide participatie	4.644.587	0	4.644.587	4.531.110	0	4.531.110	4.360.671	0	4.360.671
6.5	Arbeidsparticipatie	918.290	0	918.290	1.048.377	-5.000	1.043.377	952.366	-5.197	947.169
	Totaal programma 3	16.126.941	-7.029.283	9.097.658	18.805.378	-9.548.817	9.256.561	17.257.248	-8.235.359	9.021.890
Programma 4		**Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp**								
0.10	Mut. reserves	689.702	-1.302.390	-612.688	1.326.537	-2.625.943	-1.299.406	1.946.441	-2.177.862	-231.422
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.369.274	0	3.369.274	4.030.800	-50.000	3.980.800	3.582.428	-58.536	3.523.892
6.2	Wijkteams	1.434.750	0	1.434.750	1.615.003	-5.409	1.609.594	1.584.451	-18.757	1.565.694
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.398.687	-38.805	1.359.882	1.471.187	-78.805	1.392.382	1.437.483	-81.399	1.356.085
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.874.908	-435.000	7.439.908	7.472.017	-296.000	7.176.017	7.438.432	-296.146	7.142.285
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	6.684.890	0	6.684.890	8.349.097	0	8.349.097	8.008.751	0	8.008.751

6.81	Geëscaleerde zorg 18+	150.000	0	150.000	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	952.780	0	952.780	1.076.933	0	1.076.933	1.034.172	0	1.034.172
7.1	Volksgezondheid	1.577.720	0	1.577.720	1.638.560	0	1.638.560	1.580.873	0	1.580.873
	Totaal programma 4	24.132.711	-1.776.195	22.356.516	26.980.134	-3.056.157	23.923.977	26.613.031	-2.632.700	23.980.330
Programma 5		**Duurzaamh., klimaatadap. en energietrans**								
0.10	Mut. reserves	100.000	-142.729	-42.729	100.000	-390.883	-290.883	100.000	-270.735	-170.735
7.3	Afval	2.764.935	-3.379.576	-614.641	2.982.935	-3.379.576	-396.641	3.269.223	-3.703.769	-434.547
7.4	Milieubeheer	757.281	-9.019	748.262	783.548	-337.316	446.232	390.355	-146.859	243.497
	Totaal programma 5	3.622.216	-3.531.324	90.892	3.866.483	-4.107.775	-241.292	3.759.578	-4.121.363	-361.785
Programma 6		**Economie**								
0.10	Mut. reserves	0	-267.959	-267.959	0	-314.886	-314.886	0	-146.767	-146.767
3.1	Economische ontwikkeling	1.037.359	-20.000	1.017.359	1.208.867	-100.942	1.107.925	837.551	-72.169	765.382
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	-142.000	-142.000	0	0	0	0	0	0
5.7	Openb grn en (openlucht) recreatie	296.344	-27.251	269.093	267.032	-27.251	239.781	165.115	-30.891	134.224
	Totaal programma 6	1.333.703	-457.210	876.493	1.475.899	-443.079	1.032.820	1.002.666	-249.827	752.839
Programma 7		**Sport, cult. & maatschappelijk vastgoed**								
0.10	Mut. reserves	132.770	-200.185	-67.415	136.770	-348.558	-211.788	136.770	-334.465	-197.695
4.2	Onderwijshuisvesting	2.789.527	-6.751	2.782.776	2.843.121	-6.751	2.836.370	2.808.298	-5.301	2.802.996
4.3	Onderwijsbeld leerlingzk (schlsprtdgn)	101.664	0	101.664	101.664	0	101.664	93.087	0	93.087
5.1	Sportbeleid en activering	1.754.010	-609.558	1.144.452	2.094.579	-922.333	1.172.246	2.603.888	-1.459.909	1.143.979
5.2	Sportaccommodaties (beleid)	116.293	0	116.293	139.293	0	139.293	71.747	0	71.747
5.3	Cultuurpresentatie, -prod en -partic	825.224	-113.865	711.359	996.206	-142.177	854.029	921.773	-92.776	828.996
5.4	Musea	9.901	0	9.901	9.901	0	9.901	8.524	0	8.524

5.6	Media	892.300	0	892.300	892.300	0	892.300	877.669	0	877.669
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	14.784	-3.078	11.706	14.784	-3.078	11.706	11.464	-2.518	8.946
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.912	-590	5.322	6.112	-590	5.522	4.451	0	4.451
	Totaal programma 7	6.642.385	-934.027	5.708.358	7.234.730	-1.423.487	5.811.243	7.537.671	-1.894.969	5.642.700
Programma 8		**Openbare orde en veiligheid**								
0.10	Mut. reserves	0	-112.933	-112.933	0	-138.341	-138.341	0	-19.093	-19.093
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.675.203	-188.305	2.486.898	2.594.594	-188.305	2.406.289	2.486.831	-191.997	2.294.834
1.2	Openbare orde en veiligheid	919.209	-41.500	877.709	893.908	-14.136	879.772	803.788	-14.890	788.898
	Totaal programma 8	3.594.412	-342.738	3.251.674	3.488.502	-340.782	3.147.720	3.290.619	-225.980	3.064.639
Programma 9		**Bestuur en dienstverlening**								
0.1	Bestuur	2.318.805	-235.000	2.083.805	2.342.649	-235.000	2.107.649	2.344.208	-309.462	2.034.746
0.2	Burgerzaken	799.978	-363.712	436.266	796.508	-370.812	425.696	925.072	-450.862	474.210
0.10	Mut. reserves	0	0	0	0	-57.184	-57.184	0	-41.684	-41.684
7.5	Begraafplaatsen en crematie	13.053	0	13.053	13.053	0	13.053	18.519	0	18.519
	Totaal programma 9	3.131.836	-598.712	2.533.124	3.152.210	-662.996	2.489.214	3.287.799	-802.008	2.485.791
Programma 10		**Algemene dekkingsmiddelen**								
0.10	Mut. reserves	775.360	-4.762.037	-3.986.677	815.870	-6.027.022	-5.211.152	902.053	-2.931.968	-2.029.916
0.10	Resultaat rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	3.120.125	-707.047	2.413.078
0.4	Overhead	10.464.685	-707.694	9.756.991	12.352.072	-936.458	11.415.614	11.525.620	-1.001.247	10.524.373
0.5	Treasury	233.545	-1.492.051	-1.258.506	-1.455	-1.458.019	-1.459.474	280.089	-1.857.330	-1.577.241
0.61	OZB woningen	181.806	-5.316.270	-5.134.464	181.806	-5.316.270	-5.134.464	177.640	-5.362.730	-5.185.090
0.62	OZB niet woningen	172.186	-3.219.883	-3.047.697	172.186	-3.219.883	-3.047.697	166.972	-3.178.419	-3.011.447
0.64	Belastingen overig	33.542	-40.194	-6.652	33.542	-78.675	-45.133	32.526	-78.735	-46.208

0.7	Alg. uitkering en ov. Uitk. Gemeentefnds	0	-55.674.773	-55.674.773	0	-58.095.718	-58.095.718	0	-59.995.260	-59.995.260
0.8	Overige baten en lasten	1.670.658	-30.000	1.640.658	2.625.780	-50.585	2.575.195	935.005	-265.326	669.679
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0	0	0	608.818	0	608.818
10.6	Parkeerbelasting	2.000	0	2.000	2.000	0	2.000	2.000	0	2.000
2.1	Verkeer vervoer (kaplasten nutsvoorz)	9.464	0	9.464	13.914	0	13.914	11.134	0	11.134
3.4	Econ. promotie (for en toeristenbel)	12.075	-425.472	-413.397	12.075	-425.472	-413.397	11.709	-493.408	-481.699
	Totaal Algemene dekkingsmiddelen	13.555.321	-71.668.374	-58.113.053	16.207.790	-75.608.102	-59.400.312	17.773.691	-75.871.470	-58.097.779
	Totaal	**99.391.425**	**-99.391.424**	**0**	**109.675.227**	**-109.675.226**	**0**	**109.392.810**	**-109.392.809**	**-3**

Bijlage H. Brugstaat rekening - begroting 2021

Bedragen in € - is voordeel

	Begroting 2021			Rekening 2021			Saldo rekening - begroting		
Progr.	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	-6.945.300	11.557.676	4.612.376	-8.909.938	8.973.296	63.358	-1.964.638	-2.584.380	-4.549.018
2	-4.515.700	15.594.528	11.078.828	-4.637.055	14.460.248	9.823.193	-121.355	-1.134.280	-1.255.634
3	-9.144.069	18.404.223	9.260.154	-7.952.479	16.504.166	8.551.687	1.191.590	-1.900.057	-708.467
4	-430.214	25.653.597	25.223.383	-454.838	24.666.590	24.211.752	-24.624	-987.007	-1.011.631
5	-3.716.892	3.766.483	49.591	-3.850.628	3.659.578	-191.050	-133.736	-106.905	-240.641
6	-128.193	1.475.899	1.347.706	-103.060	1.002.666	899.606	25.133	-473.233	-448.100
7	-1.074.929	7.097.960	6.023.031	-1.560.505	7.400.900	5.840.396	-485.576	302.940	-182.635
8	-202.441	3.488.502	3.286.061	-206.886	3.290.619	3.083.732	-4.445	-197.883	-202.328
9	-605.812	3.152.210	2.546.398	-760.324	3.287.799	2.527.475	-154.512	135.589	-18.923
Alg. dekk.	-69.581.080	15.391.920	-54.189.160	-72.232.455	13.751.515	-58.480.940	-2.651.375	-1.640.405	-4.291.780
Mut. res.	-13.330.594	4.092.227	-9.238.367	-8.017.594	9.275.307	1.257.714	5.313.000	5.183.080	10.496.081
Totaal	**-109.675.224**	**109.675.224**		**-108.685.763**	**106.272.684**	**-2.413.079**	**989.461**	**-3.402.540**	**-2.413.079**

Bijlage I. Brugstaat rekening 2020 - 2021

Bedragen in € - is voordeel

	Rekening 2020			Rekening 2021			Saldo rekening 2021 - 2020		
Progr.	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1	-8.179.532	7.807.214	-372.318	-8.909.938	8.973.296	63.358	-730.407	1.166.082	435.676
2	-4.662.777	14.006.442	9.343.664	-4.637.055	14.460.248	9.823.193	25.722	453.806	479.529
3	-9.982.170	18.337.779	8.355.608	-7.952.479	16.504.166	8.551.687	2.029.691	-1.833.612	196.079
4	-1.054.051	23.119.380	22.065.330	-454.838	24.666.590	24.211.752	599.213	1.547.209	2.146.422
5	-3.443.153	3.093.493	-349.660	-3.850.628	3.659.578	-191.050	-407.475	566.085	158.610
6	-105.003	868.932	763.929	-103.060	1.002.666	899.606	1.943	133.735	135.677
7	-890.215	7.467.127	6.576.911	-1.560.505	7.400.900	5.840.396	-670.290	-66.226	-736.516
8	-203.044	3.155.123	2.952.080	-206.886	3.290.619	3.083.732	-3.843	135.496	131.653
9	-609.995	3.070.722	2.460.727	-760.324	3.287.799	2.527.475	-150.329	217.076	66.748
Alg. dekk.	-68.288.648	12.500.360	-55.788.288	-72.232.455	13.751.515	-58.480.940	-3.943.808	1.251.155	-2.692.652
Mut. res.	-7.271.237	9.070.290	1.799.053	-8.017.594	9.275.307	1.257.714	-746.357	205.018	-541.339
Totaal	**-104.689.825**	**102.496.861**	**-2.192.964**	**-108.685.763**	**106.272.684**	**-2.413.079**	**-3.995.938**	**3.775.824**	**-220.115**

Bijlage J. Overzicht niet aangewende kredieten/budgetten overbrengen naar 2022

Investeringen die in 2021 eenmalig t.l.v. exploitatie waren gedekt, die overgebracht moeten worden naar 2022

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
M8810006 Implementatie Omgevingswet	118.705
M8810603 Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle	10.450
M8810604 Visie op dorpsrand Heino - N35	74.947
M8810803 Verkabeling hoogspanningsmast	5.631
M8210013 Extra capaciteit knooppunt N35	48.243
M8210014 Vervangingsstrategie Openbare ruimte	-10.226
M8210024 Verlichtingsplan Raalte centrum	30.000
M8210026 Korenbloem Heino	-15.000
M8560004 Opstellen groenbeheerplan	2.034
M8723002 Ontwikkelen beleid klimaatadaptie	15.363
M8671103 Herrijking subsidiebeleid	41.666
M8714000 Maatregelen corona	1.699
M8704001 Sanering asbestdaken en stortkosten	18.681
M8704002 Warmtetransitie	83.145
M8704728 Lokaal op maat	-32.434
M8210025 Uitvoeren centrumvisie Heino	100.000
M8310002 Actualiseren evenementenbeleid	14.020
M8310003 Ondersteuning evenementen	50.000
M8310112 Opstellen plan van aanpak circ economie	10.000
M8310113 Promotie en marketing	21.101
M8310116 Human Capital Agenda	35.781
M8310119 Agri & Food	20.600
M8310121 Uitvoeren beleidsplan recreatie en toerisme	25.000
M8530001 Uitvoering Roalter Sportakkoord	20.000
M8530130 Locatie onderzoek Hoogerheyne	23.000
M8540170 Bijdragen kerkenvisie	20.000
M8001005 Uitvoering ambitie op dienstverlening	47.835
M8001009 Bestuurlijke vernieuwing / onderzoek burgerpanel	22.659
M8050001 Modernisering archiefketen	27.339
M8050002 Digitalisering OD archief (negatief overbrengen tgv expl 2022)	-50.884
Totaal	**779.355**

(Eenmalige) posten 2021 vallen vrij in 2021; in 2022 ten laste van Algemene bestemmingsreserve ramen

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
Verkeersstromenonderzoek	23.000
Meeropbrengst leges 2021 omgevingsvergunningen	500.000
Meeropbrengst leges 2021 reisdocumenten en burgelijke stand	60.000
Gezond in de stad	28.000
Bijdrage aan Ondernemer van Morgen en Inhuur tbv Promotie en marketing	30.000
Kunstvoorziening 2021 voor beeldende kunst naar 2022	14.800
Onderzoek gebouw sporthal Hoogerheyne naar 2022	25.000
Gemeentelijke stelpost Corona 2021	500.000
Vervangen Migratie Content Management systeem	22.000
Budget AVG	32.000
Tozo middelen	76.100
Programmamanager digitale transitie 2021	60.000
Totaal	**1.370.900**

Stelposten algemene uitkering overhevelen naar 2022

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
Waterschapsverkiezing	6.000
GIDS/ kindgelden	2.100
Uitvoering/implementatie breed offensief (septembercirculaire 2021)	12.000
Versterking dienstverlening gemeenten (decembercirculaire 2021)	174.000
Kwaliteitsborging bouw en woontoezicht (decembercirculaire 2021)	22.000
Inburgering (decembercirculaire 2021)	23.000
Coronacompensatie Tonk middelen	245.045
Coronacompensatie Cultuur	216.665
Buurt-en dorpshuizen (sepembercirculaire 2021)	15.000
Coronacompensatie opschalingskorting	208.142
Coronacompensatie Steunpakket jongeren/ kwetsbare groepen	267.450
Coronacompensatie kinderopvang	11.000
Coronacompensatie Bijstand/re-integratie/ schuldhulpverlening	130.000
Totaal	**1.332.402**

Eenmalige uitgaven 2021 die afgedekt werden door een beschikking over een bestemmingsreserve

Bedragen in €

Betreft	Bedrag
Verhoogde asielinstroom (40.992+75.000+9.000)	124.992
Saldo gemeentelijke stelpost Corona	390.261
Migratie uit CMS uit 2020	10.000
Rekening 2020 monitoren verkeersstromen 2020	18.000
Rekening 2020 gezond in de stad uit 2019	4.290
Rekening 2020 gezond in de stad septembercirculaire 2020	6.000
Rekening 2020 waterschapsverkiez septembercirculaire 2020	6.000
Rijkscompensatie 2020 bijstand decembercirculaire 2020	8.000
Rijkscompensatie 2020 quarant kst decembercirculaire 2020	6.000
Rijkscompensatie 2020 schulddienstvrl decembercirculaire 2020	22.000
Rijkscompensatie 2020 meerkosten wmo en jeugd	25.707
Rijkscompensatie 2020 coronatoezicht en handhaving	19.000
Rijkscompensatie 2020 corona jongerenorganisatie	2.000
Rijkscompensatie 2020 coronanoodopvang kinderen	36.000
Rijkscompensatie 2020 corona reïntegratie decembercirculaire 2020	17.000
Uitvoeringsplannen tlv reserve DOWR-I	9.900
Rekening 2020 stelpost inventaris uit 2020	51.795
Rekening 2020 stelpost GDI uit 2020	35.000
Rekening 2020 uitvoeringsplannen DOWR 2020	55.000
Implementatie E-HRM t.l.v. reserve DOWR-I	24.000
Rekening 2020 klok en kloktoren Stevenskamp 2020	5.000
Korenbloem tlv reserve wegen	20.000
Totaal	**895.945**

Totaal	4.378.602
Ten laste van Algemene bestemmingsreseve in 2021 rekeningssaldo	3.482.657
Reeds ten laste van diverse bestemmingsreserves	895.945

Bijlage K. Kredieten 2021 naar 2022

Planning van investeringskredieten 2021

Bedragen in €

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	Totaal
Balanssaldo investeringskredieten 1 januari	13.479.885	4.675.000	99.000			18.253.885
Nieuwe kredieten vanuit begroting 2021 incl. wijzigingen	6.918.281	8.367.075	4.724.343	4.225.436	3.674.472	27.909.607
	20.398.166	13.042.075	4.823.343	4.225.436	3.674.472	46.163.492
Werkelijk uitgegeven 2021	8.127.686					8.127.686
Vervallen posten 2021	530.807					530.807
	11.739.673	13.042.075	4.823.343	4.225.436	3.674.472	37.504.999
Bijstelling planning bij zomernota 2021	-7.666.165	73.206	7.483.361	64.000	45.598	0
Alsnog doorschuiven naar volgend jaar	**4.073.508**	**13.115.281**	**12.306.704**	**4.289.436**	**3.720.070**	**37.504.999**

Grote posten die overgebracht worden zijn:

Bedragen in €

Omschrijving	Bedrag
Verduurzaming gem gebouwen	491.932
Groot onderhoud gem gebouwen	100.241
Vervanging tractiemiddelen	116.018
Transformatiebudget sociaal domein	257.050
Begeleidingskosten OGV	200.341
Omgevingswet / omgevingsdienst	157.196
MIP-projecten	574.908
Diverse verkeerskredieten	339.980
Diverse rioleringskredieten	381.456
Diverse kredieten wegen	374.171

Bijlage L. EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 19) is de verplichting vastgesteld, dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

Bedragen in € 1.000

Omschrijving			2020 Volgens realisatie jaarrekening	2021 Volgens mjr-raming in de begroting	2021 Volgens realisatie jaarrekening
1	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	4.735	-5.327	4.297
2	(+)	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.859	4.355	4.138
3	(+)	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.372	-144	0
4	(-)	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	13.364	-2.742	4.261
5	(+)	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	475	0	0
6	(-)	*Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:* Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	213
7	(-)	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	2.952	480	3.353
8	(+)	*Baten bouwgrondexploitatie:* Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	9.964	0	9.662
9	(-)	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	483	0	940

10	(-)	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten.	0	0	0
11		*Verkoop van effecten:*			
a		Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee
b	(-)	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo			**3.606**	**1.146**	**9.756**

Bijlage M. Inzicht in loonkosten

In onderstaande grafieken zijn de verhoudingen in kosten tussen het personeel in dienst en het personeel van derden van de gemeente Raalte inzichtelijk gemaakt, zowel op begrotingsbasis als rekeningbasis. De grafieken zijn een verlengde van de indicatoren overzicht overhead in paragraaf 2.2.2.1.

Algemeen

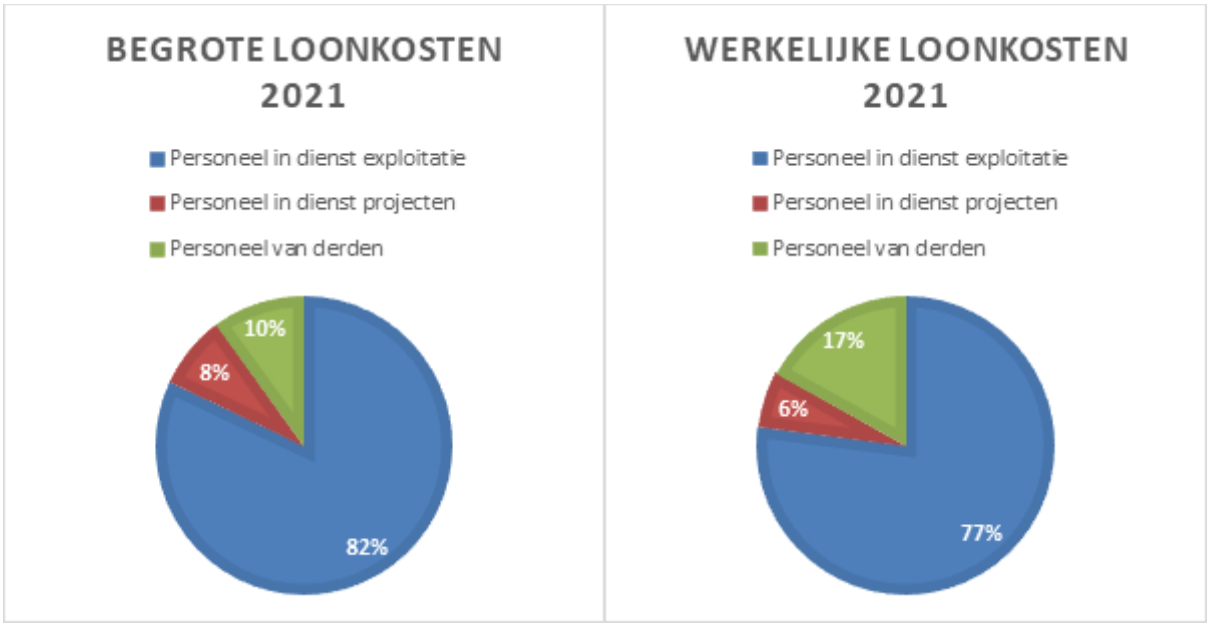
Sinds 2016 werken we met het loonsomkader en sturen wij op het loonsombudget en niet meer op fte's. Op deze manier is ruimte gecreëerd voor meer flexibiliteit binnen de organisatie. Voor 2021 is het loonsomkader door de raad vastgesteld op € 17,307 mln. Binnen dit kader kan het college medewerkers in dienst nemen voor uitvoering van de gemeentelijke taken. De begrote vaste formatie die hier tegenover staat is 215,72 fte.

Taken gemeente

De taken die een gemeente uitvoert kun je als volgt verdelen:

1. Reguliere taken: deze zijn jaarlijks terugkerend, daar wordt vaste formatie op ingezet, bevindt zich binnen de programma's oftewel exploitatie.
2. Projecten: deze hebben een tijdelijk karakter (grondexploitatie, investeringsprojecten of overige projecten). We hebben elk jaar meerdere projecten lopen. Hier wordt vaste formatie, tijdelijke formatie en personeel van derden op ingezet, afhankelijk van het aantal en type projecten.

Verhouding loonkosten vast en flexibel personeel

Toelichting

Blauw (personeel in dienst exploitatie):

De loonkosten van personeel in dienst binnen de exploitatie was begroot op 82% en komt in werkelijkheid uit op 77% van de totale loonsom. Dit komt door het niet of later invullen van vacatureruimte.

Rood (personeel in dienst projecten):

De loonkosten voor personeel in dienst op de projecten was begroot op 8% en komt in werkelijkheid uit op 6% van de totale loonsom. Dit komt omdat een deel van de vacatures op dit onderdeel nog niet ingevuld waren in 2021.

Groen (personeel van derden):

De loonkosten voor personeel van derden binnen de exploitatie was begroot op 10% en komt in werkelijkheid uit op 17% van de totale loonsom. Door niet kunnen invullen van vacatureruimte is meer personeel van derden ingehuurd.

(Verwacht) verloop reserve strategische personeelsplanning

Bedragen in €

Omschrijving	Begroot 2021	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot '2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Saldo per 1 januari	**800.000**	**800.000**	**660.087**	**618.333**	**647.361**	**643.807**	**663.620**
Toevoegingen:							
Jaarlijkse toevoeging seniorenbeleid (oude regeling).	17.891	17.891	17.891	17.891	17.891	17.891	17.891
Storting vanuit concernbudget SPP (betreft voordeel vervallen uitloopschalen bij vertrek medewerkers).	401.110	401.111	441.708	453.321	470.000	474.163	508.172
Subtotaal saldo toevoegingen	419.001	419.002	459.599	471.212	487.891	492.054	526.063
Onttrekkingen:							
Terugstorten eerder beschikbaar gestelde middelen voor opstarten reserve SPP. *	170.000	170.000	50.022	0	0	0	0
Versneld terugstorten SPP in verband met overschrijden plafondbedrag.	0	0	0	0	0	0	0
Financiële gevolgen generatiepact regeling.	104.440	104.438	86.426	77.004	66.595	47.391	24.669
Prognose deelname generatiepact (in 2021 en 2022)	2.900	0	9.500	14.500	14.500	14.500	14.500
Saldo onttrekkingen ; Investeringen in de organisatie onder andere clusterontwikkeling, interne clustercoaches, themaregisseurs en mobiliteitsbevorderende maatregelen.	370.577	355.077	37.519	-49.320	10.350	10.350	10.350

Indicatie verwachte onttrekkingen; o.a. Organisatieontwikkelaar.	174.377	0	317.886	400.000	400.000	400.000	400.000
Subtotaal saldo onttrekkingen	822.294	629.515	501.353	442.184	491.445	472.241	449.519

Resume							
Saldo loonsom jaarrekening 2021		70.600					
Saldo reserve SPP per 31 december	**396.707**	**660.087**	**618.333**	**647.361**	**643.807**	**663.620**	**740.164**

* Beschikbaar gesteld revolving fund voor instellen reserve SPP: € 500.000. Teruggestort tot en met 31-12-2021: € 449.978. Nog terug te storten in 2022: € 50.022.
Extra storting SPP nieuw beleid 2018: € 450.000. Volledig teruggestort per 31-12-2021.

Controleverklaring

Gemeente Raalte

Deloitte Accountants B.V.
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9777
www.deloitte.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Raalte

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Raalte gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Raalte op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten over 2021.

- De balans per 31 december 2021.

- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

- De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het college op 22 december 2021 ter kennisgeving gestuurde normenkader aan de gemeenteraad en het Controleprotocol WNT 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Raalte zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.
Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Deloitte.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.060.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en de controleverordening gemeente Raalte.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 106.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Deloitte.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Deloitte.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de controleverordening gemeente Raalte, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Deloitte.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 15 juni 2022

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: N.R. Fritz RA

6.1 Inleiding

Met de jaarstukken 2021 wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde financieel beheer in het afgelopen jaar. Bij de presentatie en analyse van de rekeninggegevens is de regelgeving volgens het BBV toegepast.

6.2 Verklaring College van B&W

Burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte verklaren, dat de jaarstukken 2021 zijn opgemaakt op 24 mei 2022 en op 25 mei 2022 zijn overgelegd aan de raad en op 30 mei 2022 in het gemeentehuis gedurende 14 dagen ter inzage zijn gelegd en algemeen verkrijgbaar zijn gesteld.

Raalte, 24 mei 2022

Burgemeester en wethouders van Raalte,

De loco-secretaris, de burgemeester,

A. Nijman M. Dadema

6.3 Raadsbesluit

RAADSBESLUIT

Zaaknummer 45738-2022

De raad van de gemeente Raalte,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 24 mei 2022

Besluit:

1. De jaarstukken 2021, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening 2021, vast te stellen.
2. Het positieve rekeningresultaat 2021 van € 2.413.079 als volgt te bestemmen:
   a. € 285.000 toevoegen aan de egalisatiereserve DOWR, waarbij het plafond van de egalisatiereserve DOWR eenmalig wordt verhoogd tot een bedrag van € 575.000.
   b. € 2.128.079 toevoegen aan de algemene bestemmingsreserve.
3. Gelijktijdig met de toevoeging van het positieve rekeningresultaat 2021 te besluiten tot de volgende wijziging van de begroting 2022:
   a. Eenmalige investeringen voor een totaalbedrag van € 779.355 opnieuw te ramen op de desbetreffende beheerproducten en dit bedrag te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve, ter dekking van de eenmalige afschrijving in 2022.
   b. Eenmalige posten voor een totaalbedrag van €1.370.900 opnieuw te ramen op de desbetreffende beheerproducten en dit bedrag te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve.
   c. Stelposten algemene uitkering voor een specifiek doel tot een totaalbedrag van € 1.332.402 opnieuw te ramen en dit bedrag te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve.
   d. Een bedrag van € 895.945 voor in 2021 niet uitgegeven gelden welke werden afgedekt door een beschikking over een bestemmingsreserve, in 2022 opnieuw te ramen en deze bedragen te onttrekken aan deze bestemmingsreserves.

Aldus besloten in de vergadering van 23 juni 2022.

de griffier	de voorzitter
Coen Knipping	Martijn Dadema